

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ
ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
571

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1965

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΤ'

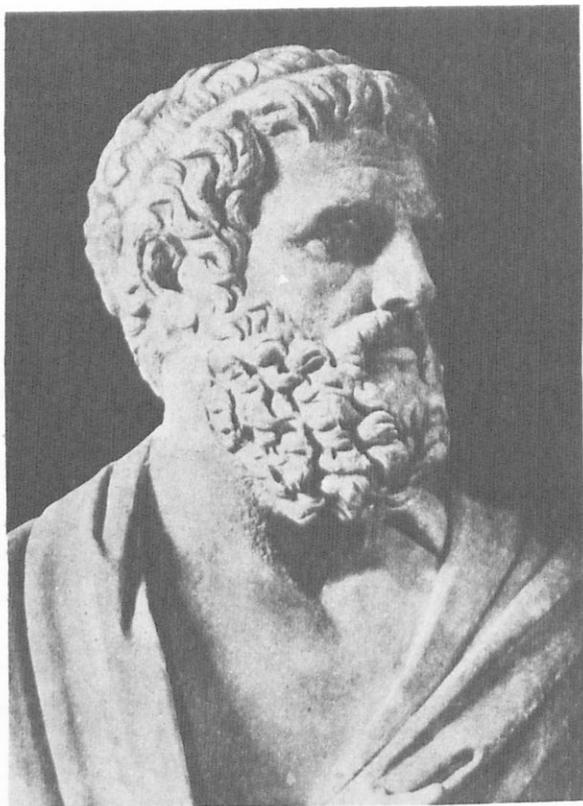
89

ΣΧΒ

Λοφοειδής

ΑΡΧΑΙΑ / Γ = 21

009
495
ετφβ
577

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημιούργημα τοῦ "Ελληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων ἑορτῶν, αἱ ὁποῖα παρεῖχον πλεῖστα δραματικὰ στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προῆλθε δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ ἀδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ αἰλοῦ καὶ ὀρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος διθυράμβου. Οὗτος, ἄρρυθμος ὢν ἐν ἀρχῇ κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀρίωνος τοῦ Μηθυμναίου καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λάσου τοῦ Ἐρμιονέως, εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἀρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Πεισιστράτου, εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθεῖσας μεγαλοπρεπεῖς ἑορτάς, τὰ Μεγάλα Διονύσια.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σοβαροῦ διθυράμβου, ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὰ Λήνια, καθ' ἃ οἱ ἑορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι διὰ τὸν μαρασμὸν τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ ἐθρήνον δι' αὐτά, ἐγεννήθη ἡ τραγωδία (τράγου ᾠδή, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέρματα τράγου, διὸ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ παρίστανον τοὺς Σατύρους, τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Διονύσου), ἐκ δὲ τοῦ φαίδρου διθυράμβου, ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τραγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ κωμωδία.

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγωδίαν, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητῆς Θέσπις, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπείων ἐξ ὀθόνης. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτής, διάφορον τῶρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορόν, ὠμίλει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἄδων καὶ χορεύων (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δράμα.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ τὸν λαόν του, εἶχεν ἀναδείξει τὰ Μεγάλα Διονύσια λαμπροτάτην

καὶ δημοκρατικωτάτην ἑορτὴν καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διαφόρους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου του εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περίχωρα καὶ εἰς τὸ Ἄστυ.

Τὸ δράμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλοῦσας ζωηρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλων τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἠνοίχθη εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου, μαθητοῦ τοῦ Θέσπιδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ Φρυγίχου τοῦ Ἀθηναίου, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δράμα ἐτελειοποιήθη μέγας, ἵνα μετὰ τοὺς προδρόμους τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβολία τριῶν τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Αἰσχύλου εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, τοῦ Σοφοκλέους τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων Εὐριπίδου, ὑφ' ὧν τὸ δράμα ἀνέχθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μέγας καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ διδασαίαι, αἱ ἠθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρχαί, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τοὺς Περσικὸν πολέμους, καθ' οὓς ἐσώθη ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιοῦτον κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν πανελλήνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσολήπται τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χρωστίηρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχνηται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἰτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ

πάθη καὶ τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγουμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, καὶ ἀπεταμένους τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἠθικοὺς καρπούς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν θησαυρὸν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὡστε τὸ δρᾶμα δὲν ἦτο ἀδόξητον δημιούργημα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῶν λαϊκῆς μορφῆς θρησκευτικῶν ἐορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προῖον τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος, τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλείδι τὸ προῖον ἑνὸς προηγουμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κρυωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ναοὺς τῶν καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἄθροοι προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπαρόχον πνευματικὴν ἀγωγὴν, διὸ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις διδασκαλίαι ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελεῦσαι ἔθνικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα καὶ σφρηηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων καὶ δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμεῖου δωρεὰν τὸ εἰσιτήριο εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἰκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσσετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστίων.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π. Χ. ἐν τῷ Ἰππίω Κολωνῷ, ὅστις ἦτο θελκτικώτατος ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Σοφοκλῆς, ὡς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντος ἐργοστάσιον μηχανοποιίας, ἔτυχεν ἐπιμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς τὴν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἁρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἢ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχικὴ του εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἰκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς καὶ

εκτιμήσεως παρά τῶν συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐωρτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευσεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἡμερος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασίως εἶναι ἀποτετυπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του ὁ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐνωρὶς ἐτρέπη εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικὴν, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸ βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχων πεποίησιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατήλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐν ἰκην αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκείνον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσηλθὲν εἰς τὸ θέατρον ὁ Κίμων, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατῆγων του ἀπένευμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, ὅστις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς νέον ἐπιτέλλον ἄστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. Ἐκτοτε ὑπερείχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας, τῷ δὲ 441 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ἠδδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέχθη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθὴς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γήρατος αὐτοῦ καὶ συνεχῶς εὐνοούμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ, ἡ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εὗρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἱκανοποίησιν.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, εὐπροσήγορος καὶ πολὺν προσηνής, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, οἷον τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ.ἄ. Ἦτο ἐπίσης φιλόθρησκος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβῆς, ἄνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος. ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἀξιὸν σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τραγωδιῶν

αὐτοῦ, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχον τὴν ἀπήχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβάνομένην μὲ βαθεῖαν πείραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξαιρέτην ἀγάπην τοῦ πρὸς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλιπε διὰ τὰ ἀποδημίη, ὅπως ἐπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπανεπιλημμένως εἶχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων νὰ ἐπισκεφθῆ τὰς αὐτὰς αὐτῶν.

Καίτοι δὲ ὁ Σοφοκλῆς εἶχεν ἐξ ἰδιοσυγκρασίας εὐθυμον χαρακτῆρα, ἐδοκίμασεν ὅμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἰκανὰς λύπας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ νόσῳ του μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγειράτος δίκην παρανοίας κατ' αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσα δὲ αὐτὸν βαρυθυμία διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ τοῦ τελευταίου δράματός του, τοῦ *Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶ*.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιον φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π. Χ. ἐν ἡλικίᾳ 90 ἐτῶν.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδείουσις Ἑλλάδος, Ἑλλὰς Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχον ὡς ἀνταγωνιστὰς τοῦ δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατώρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ιδιότητάς, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀνυπερέβλητον τραγικὸν ποιητὴν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιότερα μεταβολὴ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστὰς τραγωδίας μὲ διάφορον δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν, ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινήν ὑπόθεσιν, ὡς ἔπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠῤῥῆσεν ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω ὁ Θεσπις, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Ὅμοίως ἠῤῥῆσεν τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἕκαστον δράμα ἐκ 12 εἰς 15. Ὡσαύτως περιώρισεν τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλύτεραν ἑκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν

κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἔχει ἀρίστην ἠθοποιίαν, ζωγραφῶν τελείως τοὺς χαρακτήρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἀριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματα του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιοῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἁρμονίαν, ποῦ πρέπει. Ἀφαιρέσας τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου ὅστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτὰ, ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλῶσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτήν, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἁρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκάλουν αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι μέλιτταν, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης, ἔλεγεν, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περύτερα καὶ ὠραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπείας καὶ χάριτος.

Ὅμοίως, ἐνῶ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θείου ἐναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλην αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἡ Μοῖρα ἢ ὁ Θεὸς διευθύνουν μὲν μέχρις ἐνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια παρορμοῦν αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετάς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

4. ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς συγγράφων δι' ὄλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὄλων τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἑπτὰ: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίπους τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης καὶ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαὶ δὲ αὐταὶ ἐπαίζοντο εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνας καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστήθησαν καὶ σήμερον τιμῶνται ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγινωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνήν.

5. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Εἶναι γνωστὸς ὁ περὶ τοῦ Λαΐου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμόν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῆ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λαΐος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρέψησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα διὰ νὰ χαθῆ. Ἄλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωσε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ νυθέτησεν αὐτόν, διότι ἔστερεῖτο τέκνων καὶ ὠνόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὁμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδαιτυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν διὰ νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολήν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κόρινθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λαΐον καὶ φονεῖ αὐτόν.

Συνεχίζων μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρέχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις ἔφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἶνιγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλείσεως Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἶνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε σύζυγον τὴν χήραν βασίλισσαν.

Ὁ Οἰδίπους, παρεπιδημῶν ἐν Θήβας, κατορθώνει διὰ τῆς εὐφύιας του νὰ λύσῃ τὸ αἶνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασίλισσαν σύζυγον. Ἀποκτίσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, Ἐτεοκλέα, τὸν

τὸν Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔζη ἐν ἄρχῃ εὐτυχίης, ὅτε αἰφνης δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δεόν νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἀρχεται τὸ δράμα, τοῦ ὁποίου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

6. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ὁ Οἰδίπους, τυφλὸν ὄργανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐκτεθέντος σχετικοῦ μύθου, ἐφόνευσεν ἐν ἀγνοίᾳ τὸν πατέρα του Λαίον καὶ συνεξέυχθη τὴν μητέρα του Ἰοκάστην. Ὅτε δὲ ἀπεκαλύφθη τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μαροῦ γάμου, ἡ μὲν μήτηρ καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, ὁ δὲ Οἰδίπους, ἀφ' οὗ ἐτύφλωσεν ἑαυτόν, μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνεφώνησαν νὰ βασιλεύῃ ἑκάτερος τῶν δύο κατ' ἔτος, ἀλλ' ὅτε παρῆλθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἤρνεϊτο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε ὁ Πολυνείκης μεταβὰς εἰς τὸ Ἄργος καὶ γενόμενος ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργου Ἀδράστου ἐκστρατεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἐπὶ τούτων ἡγεμόνων ἐτάχθη ἕναντι μιᾶς τῶν ἐπτὰ πυλῶν τῆς πόλεως, τὰς ὁποίας ἐπτὰ ἐπίσης Θηβαῖοι ἥρωες ὑπερέησιζον. Ἐνῶ δὲ τοιοῦτοτρόπως εἶχον ἀντιπαραταχθῆ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίσθη νὰ κριθῇ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πίπτουν ἀμφοτέρω κατ' αὐτήν.

Μετὰ τοῦτο τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν ὁ θεῖός των, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, Κρέων, ὅστις κατορθώνει, ἀφ' οὗ προσηνέχθη κατὰ συμβολὴν τοῦ μάντεως Τειρεσίον θῆμα πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ Ἄρεως ὁ πρεσβύτερος υἱὸς του Μεγαρέυς, νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

Τὸ ὑπὸ ἀνάγνωσιν τοῦτο δράμα, τὸ ὁποῖον εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἄριστον διὰ τὴν ἠθοποιίαν του καὶ ἴσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, ἀρχεται εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐκδοσιν τῆς διαταγῆς περὶ τῆς τύχης τῶν νεκρῶν τῶν ἀλληλοφονευθέντων δύο ἀδελφῶν.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1965

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγῶ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὦ γεραιέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυσ
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10
δείσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἂν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλγητος γὰρ ἂν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄρᾳς μὲν ἡμᾶς ἡλίκοι προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρᾳ βαρεῖς
ιερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηγός, οἷδε δ' ἠθέων

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεία σποδῶ.
 πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κἀρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νῦν οὐκ ἰσοῦμένον σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι.
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστῃ Καδμεῖον μολών, 35
 σκληρᾶς αἰοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κἀρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὔρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθα του·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν, ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτήρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

- στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχην
 παρέσχες ἡμῖν, καὶ τανῦν ἴσος γενοῦ.
 ὦς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν, 55
 ὥς οὐδέν ἐστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἐρῆμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.
- ΟΙ. ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτὰ μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὖ γὰρ οἶδα, ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὥς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμῇ
 ψυχῇ πόλιν τε κάμῃ καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
 ἦν δ' εὖ σκοπῶν εὕρισκον ἴασι μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ' ὡς πύθοισθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ρυσαίμην πόλιν.
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75
 ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ' ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.
- ΙΕ. ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.
- ΟΙ. ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω 80

- σωτῆρι βαιή λαμπρὸς ὡσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἠδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφῆς ὧδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεθα· ξύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως, 85
 τίν' ἡμῖν ἦκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

ΚΡΕΩΝ

- ἔσθλῆν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὄρθον ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμι τῷ γε νῦν λόγῳ. 90
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοῖμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὐδα· τῶνδε γὰρ πλεόν φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἳ ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα. 95
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῇδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίῳ καθαρμῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύνοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ὦναξ, Λαίος ποθ' ἠγεμῶν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω. 105
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἳ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἶχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

- ΚΡ. ἐν τῆδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
 ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.
- ΟΙ. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λαίος
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῷδε συμπίπτει φόνω;
- ΚΡ. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
 πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἔκειθ' ὡς ἀπεστάλη. 115
- ΟΙ. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
 κατεῖδ' ὅτου τις ἐκμαθῶν ἐχρήσατ' ἄν;
- ΚΡ. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἷς τις, ὃς φόβω φυγῶν,
 ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδώς φράσαι.
- ΟΙ. τὸ ποῖον; ἐν γάρ πόλλ' ἂν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
 ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- ΚΡ. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ
 ῥώμῃ κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- ΟΙ. πῶς οὖν ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
 ἐπράσσειτ' ἐνθὲδ', ἐς τόδ' ἂν τόλμης ἔβη; 125
- ΚΡ. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν; Λαῖου δ' ὀλωλότος,
 οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- ΟΙ. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
 οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναι;
- ΚΡ. ἢ ποικιλιῶδες Σφίγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
 μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετο.
- ΟΙ. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
 ἐπαξίως γάρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
 πρὸς τοῦ θανόντος τῆνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
 ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε κάμει σύμμαχον, 135
 γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα.
 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
 ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἂν
 κάμ' ἂν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι· 140

- κείνω προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάρθρων
 ἴστασθε, τούσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετω,
 ὡς πᾶν ἐμοῦ δράσοντος· ἧ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἧ πεπτωκότες.
- ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὄδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἴκοιτο καὶ νόσου πικυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

- στροφή α' ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβεράν φρένα, δείματι
 ἰήιε Δάλιε Παιάν, [πάλλων
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἧ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.
 εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβρο-
 [τε Φάμα.
- ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθάνα,
 γαιάοχόν τ' ἀδελφεῶν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ, [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὕπερ
 ὀρнуμένας πόλει 165
 ἦνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ
- στροφή β' ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω [νῦν.

πήματα νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτᾶς χθονὸς αὖξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλῃ προσίδοις, ἅπερ εὔπερον
 [ὄρνιν, 175

κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
 ἀκτάν πρὸς ἑσπέρου θεοῦ·
 ᾧν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδῳ 180
 θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτάν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185
 παιᾶν δὲ λάμπει στενόεσσα τέ γῆρυς ὄμαυλος·
 ᾧν ὕπερ, ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός.
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·

ἀντιστρ. β' ᾧν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται· 180

στροφή γ' Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσυτον δρᾶμημα νωτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἔς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἔς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·
 τέλει γάρ, εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται.
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσον κεραυνῶ.

ἀντιστρ. γ' Λύκει' ἀναξ, τά τε σά χρυσοστροφῶν ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλοίμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

- ἄρωγά προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
 Ἄρτεμιδος αἴγλας, ζῦν αἴς Λύκι' ὄρεα διάσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω, 210
 τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς,
 αἰνῶπα Βάκχον εὖιον,
 Μαινάδων ὀμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον
 πεύκα ἔπι τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215
 ΟΙ.
 αἰτεῖς· ἅ δ' αἰτεῖς, τάμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·
 ἄγῳ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερω,
 ξένος δὲ τοῦπραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν 220
 ἔγχευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἀστὸς εἰς ἀστὸς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις πόθ' ὑμῶν Λάϊον τὸν Λαβδάκου
 κάτοιδεν ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλῆμ' ὑπεξελεῖν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ — πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν
 ἀστεριγὲς οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλῆς·
 εἰ δὴ αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονὸς 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
 κέρδος τελῶ ἴγῳ γῆ χάρις προσκείσεται.
 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου
 δείσας ἀπώσσει τοῦπος ἢ χαύτου τόδε,
 ἅ κ' τῶνδε δράσω, ταῦτα χρὴ κλύειν ἐμοῦ. 235
 τὸν ἀνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς
 τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηγεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῶ τε δαίμονι
 τῶ τ' ἀνδρὶ τῶ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ' εἴτε τις
 εἷς ὧν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῖψαι βίον.
 ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
 παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἤρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκήπτω τελεῖν,
 ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ὧδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως ἔαν,
 ἀνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ἃς ἐκεῖνος εἶχε πρῖν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὁμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοίν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ ἔδυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρᾶτ' ἐνήλαθ' ἢ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τάδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρός
 ὑπερμαχοῦμαι κἀπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῶ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρωσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
 χοὶ πάντες εὖ ξυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ᾧδ' ἀναξ, ἐρῶ·
 οὔτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἵργασταί ποτε.
- OI. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὔδ' ἂν εἷς δύναιτ' ἀνῆρ.
 XO. τὰ δεῦτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅ μοι δοκεῖ.
 OI. εἰ καὶ τρίτ' ἔστί, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 XO. ἀνακτ' ἀνακτι ταῦθ' ὁρῶντ' ἐπίσταμαι 285
 μάλιστα Φοίβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὔ τις ἂν
 σκοπῶν τάδ', ᾧναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
 OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἐπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
 XO. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινων ὀδοιπόρων.
 OI. ἤκουσα καγὼ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρᾳ.
 XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
 OI. ᾧ μὴ 'στι δρωῖντι τάρβος, οὔδ' ἔπος φοβεῖ.
 XO. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἴδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ᾧδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνω.

- ΟΙ. ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτὰ τε 300
 ἄρρητὰ τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἴῳ νόσῳ σύνεστιν ἧς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ' ὦναξ, μοῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάιον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμψάιμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ρῦσαι σεαυτὸν καὶ πάλιν, ρῦσαι δ' ἐμέ,
 ρῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος. 315

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. Ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδῶς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
 ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
 ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἶκους· ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σὺ 320
 κάγῳ ἀνοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
 ΟΙ. οὔτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἢ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
 ΤΕΙ. ὄρῳ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτόν πάθω... 325
 ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτήριοι.

- TEI. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ' ἐγὼ δ' οὐ μή ποτε,
τᾶμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκφῆνω κακά.
- OI. τί φῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἔννοεῖς 330
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- TEI. ἐγὼ οὐτ' ἑμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.
- OI. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὦδ' ἄτεγκτος ἀτελεύτητος φανεῖ;
- TEI. ὀργῆν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- OI. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ὀργίζοιτ' ἔπη
κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- TEI. ἤξει γὰρ αὐτά, κἂν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- OI. οὐκοῦν, ἅ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρῆ λέγειν ἐμοί.
- TEI. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
- OI. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἄπερ ξυνίημ'. ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοί
καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- TEI. ἄληθες; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμέ,
ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίῳ μιάστορι.
- OI. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
- TEI. πέφευγα· τᾶληθές γὰρ ἰσχυρὸν τρέφω.
- OI. πρὸς τοῦ διδαχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- TEI. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προτρέψω λέγειν.

- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὔθις, ὡς μάλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἧ ἄκπειρᾶ λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὔθις φράσον.
- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρος, οὐ ζητεῖς, κυρεῖν.
- ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονάς ἐρεῖς.
- ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἔν' ὀργίζῃ πλέον;
- ΟΙ. ὅσον γε χρῆζεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- ΤΕΙ. λεληθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλότατοις
αἰσχισθ' ὀμιλοῦντ' οὐδ' ὄραν, ἔν' εἶ κακοῦ.
- ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' αἰεὶ λέξειν δοκεῖς;
- ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.
- ΟΙ. ἀλλ' ἐστὶ, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τά τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
- ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὀνειδίζων, ἃ σοὶ
οὐδεὶς ὅς οὐχὶ τῶνδ' ὀνειδιεῖ τάχα.
- ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα βλάψαι ποτ' ἄν. 375
- ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπραῖζαι μέλει.
- ΟΙ. Κρέοντος ἧ σοῦ ταῦτα τᾶξευρήματα;
- ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνην τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλω βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν, ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὐνεχ' ἦν ἐμοὶ πόλις
δαρητόν, οὐκ' αἰτητόν, εἰσεχείρισεν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἰμείρεται,
ὑφεῖς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφω τυφλός.

- ἐπεί, φέρ' εἶπέ, ποῦ σὺ μόντις εἶ σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ ῥαψωδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ἡῦδας τι τοῖσδ' ἄστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἴνιγμ' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρὸς διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προυφάνης ἔχων 395
 οὔτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολών,
 ὁ μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθών·
 ὄν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγγηλατήσιν· εἰ δὲ μὴ 'δόκεις γέρων
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ' ἂν οἶά περ φρονεῖς.
 ἦμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὀργῇ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τόδε τκοπεῖν.
 εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξει· τοῦδε γὰρ κάγῳ κρατῶ.
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνείδισας·
 σὺ καὶ δέδορκας κού βλέπεις ἴν' εἶ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἴσθ' ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὦν 415
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κάπτι γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ' μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους 'Αρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, 420

- ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνῃ κακῶν,
 ἃ σ' ἐξι σώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στόμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄφορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;
- ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ 'κάλεις.
- ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῆ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.
- ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφυμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἷ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
- ΟΙ. ποίοισι; μεῖνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;
- ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
- ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῆ λέγεις.
- ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφυς; 440
- ΟΙ. τοιαῦτ' ὀνειδιζ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
- ΤΕΙ. αὕτη γε μέντοι σ' ἢ τύχη διώλεσεν.
- ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.
- ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.
- ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρῶν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἄν οὐκ ἂν ἀλγύναις πλέον.
- ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ' ὧν οὐνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν
 δείσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.
 λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κἀνακηρύσσων φόνον 450
 τὸν Λαίτιον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε.

- ξένος, λόγω μέτοιχος, εἶτα δ' ἐγγενῆς
 φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
 τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος
 καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἐπι 455
 σκῆπτρῳ προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
 φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
 ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κἄξ ἧς ἔφω
 γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
 ὁμόσπορός τε καὶ φονεύς. καὶ ταῦτ' ἰὼν 460
 εἴσω, λογίζου· κἂν λάβῃς ἐψευσμένον,
 φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.
 ΧΟ. στρ. α' τίς, ὄντιν' ἄθεσπιέπεια Δελφίς εἶπε πέτρα
 ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
 ὦρα νιν ἀελλάδων
 ἔππων σθεναρώτερον
 φυγᾶ πόδα νωμᾶν.
 ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
 πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
 δειναὶ δ' ἅμ' ἔπονται
 Κῆρες ἀναπλάκῃτοι.
 ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφούντος ἀρτίως φανεῖσα
 φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ'
 φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν [ἰχνεύειν· 475
 ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
 πέτρας, ὡς ταῦρος,
 μέλεος μελέφ ποδὶ χηρεύων,
 τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
 μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
 ζῶντα περιποτᾶται.
 στροφή β' δεινά μὲν οὔν, δεινά ταρασσει σοφὸς οἰω-
 [νοθέτας, 485

- οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτε' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.
τί γάρ ἤ Λαβδακίδαις,
ἢ τῶ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθέν 490
ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω
ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἶμ' Οἰδίποδα, 495
Λαβδακίδαις ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.
ἀλλ' ὁ μὲν οὔν Ζεὺς ὁ τ' Ἀπόλλων ζυνετοὶ
[καὶ τὰ βροτῶν
εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλεόν ἢ γὰ
[φέρεται, 500
κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθῆς· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παραμείψειεν ἀνήρ.
ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος,
μεμφομένων ἂν καταφαίην. 505
φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἦλθε κόρα.
ποτέ, καὶ σοφὸς ὤφθη βασάνῳ θ' ἡδύπολις·
τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν. 510
ἄνδρες πολῖται δειν' ἔπη πεπυσμένος
κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίδουν,
πάρειμ' ἀτλητῶν. Εἰ γὰρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515
ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι
λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,
οὔτοι βίου μοι τοῦ μακραιῶνος πόθος,
φέροντι τήνδε βάζιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν
ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520
ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,
κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.
ἀλλ' ἦλθε μὲν δῆ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν
ὀργῆ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν.

ἀντιστρ. β'

ΚΡ.

ΧΘ.

- KP. τούπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεῖς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- XO. ἠὺδᾶτο μὲν τάδ', οἶδ' δ' οὐ γνώμη τίνη.
- KP. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρενὸς
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
- XO. οὐκ οἶδ'· ἄ γὰρ δρωῖς οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὄρω. 530
 αὐτὸς δ' ὄδ' ἤδη δωμάτων ἔξω περᾶ.
- OI. οὗτος σύ, πῶς δεῦρ' ἤλθες; ἦ τοσονδ' ἔχεις
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας
 ἴκου, φονεὺς ὧν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
- KP. φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδὼν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
 ἢ τοῦργον ὡς οὐ γνωριοῖμί σου τόδε
 δόλω προσέρπον ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
 ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
- KP. οἶσθ' ὡς ποιήσον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
 ἴσ' ἀντάκουσον, καῖτα κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- OI. λέγειν σύ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακὸς 545
 σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὔρηκ' ἐμοί.
- KP. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- OI. τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- KP. εἶ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδῖαν
 εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- OI. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
 δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὔ φρονεῖς.
- KP. ζύμφημί σοι ταῦτ' ἐνδικ' εἰρῆσθαι· τὸ δέ
 πάθημ' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- OI. ἔπειθεσ ἢ οὐκ ἔπειθεσ, ὡς χρεῖή μ' ἐπὶ 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευμάτι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον...
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 ΚΡ. σοφός γ' ὁμοίως κάξ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 ΚΡ. οὐκ οὐν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; κοῦκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἠῦδα τάδε;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'· ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγαῖν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὔφρονων. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 ΟΙ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ζυνηῆλθε, τὰς ἐμὰς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαΐου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ' αὐτὸς οἶσθ'· ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ' ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν· οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 ΟΙ. ἄρνησις οὐκ ἔνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων;
 ΟΙ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκ οὐν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνη φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἄρχειν ἐλέσθαι ζῦν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὐδοντ', εἰ τά γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
 οὐτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ κἄν ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννίς ἠδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;
 οὐπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἔνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ὄφεις τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
 ἀλλ' οὐτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὐτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγchon, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῆ τ' ἐμῇ καὶ σῆ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίσιον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν ἄλλος,
 κακὸν δὲ κἄν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾶ. 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ· φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

ΧΟ.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰμὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χρήζεις; ἦ με γῆς ἕξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἦχιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
ΚΡ. ὅταν προδείξης, οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὖ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμόν.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνῳ. 630
ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τῆνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἴοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὔτω νοσοῦσης, ἴδια κινοῦντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἴκους σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὅμαιμε, δεινά μ' Οιδίπους, ὃ σὸς πόσις,
δραῖσαι δικαιοῦ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἦ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ξύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς

- KR. εἴληφα τοῦμόν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι 645
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὧν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν.
- IO. ὦ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε.
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα κάμῃ τούσδε θ', οἳ πάρεσί σοι. 650
- XO. στρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι.
 OI. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
 XO. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
 OI. οἴσθ' οὖν ἃ χρῆζεις; [ταῖδεσαι.
 XO. οἶδα. 655
 OI. φράζε δῆ τί φῆς.
 XO. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
- OI. εἰ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς. 660
- XO. στρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον
 "Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἀφίλος, ὃ τι πύματον
 ὀλοίμην, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω. 665
 ἀλλὰ μοι δυσμόρῳ γὰρ φθίνουσα
 τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
- OI. ὄδ' οὖν ἴτω, κεῖ χρεῖ με παντελῶς θανεῖν
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βία. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὗτος δ', ἐνθ' ἂν ἦ, στυγῆσεται.
- KR. στυγνός μὲν εἶκων δῆλος εἶ, βαρὺς δ' ὅταν
 θυμοῦ περάσῃς· αἰ δὲ τοιαῦται φύσεις
 αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγιστα φέρειν. 675
 OI. οὔκουν μ' ἐάσεις κακτὸς εἶ;
 KR. πορεύσομαι,

- σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.
- XO. ἀντ. ἀγῆναι, τί μέλλεις κομίζεῖν δόμων τόνδ' ἔσω;
- IO. μαθοῦσά γ', ἥτις ἡ τύχη. 680
- XO. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.
- IO. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
- XO. ναίχι.
- IO. καὶ τίς ἦν λόγος ;
- XO. ἄλις ἔμοιγ' ἄλις, γὰς προπονουμένας, 685
φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
- OI. ὄραξ ἴν' ἦκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνὴρ,
τοῦμόν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
- XO. ἀντ. β' ἀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἅπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690
πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι
ὅς τ' ἐμὴν γὰρ φίλον ἐν πόνοισιν
ἀλύουσιν κατ' ὄρθον οὕρισας· 695
τανῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύναι, γενοῦ.
- IO. πρὸς θεῶν δίδαξον κάμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσὴνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
- OI. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω· 700
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.
- IO. λέγ' εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.
- OI. φονέα μέ φησι Λαῖου καθεστάναι.
- IO. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα;
- OI. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.
- IO. σὺ νῦν ἀφείς σεαυτὸν ὧν λέγεις πέρι,
ἐμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' οὔνεκ' ἐστὶ σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα. 710

- χρησμός γάρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἤξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὡσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησται φονεύουσιν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κεῖνος ἐνζεύξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
 κἀνταῦθ' Ἀπόλλων οὔτ' ἐκεῖνον ἦνυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάϊον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν·
 ὧν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὧν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ ραδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
- ΟΙ. οἷόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
- ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις;
 ΟΙ. ἔδοξ' ἀκούσαι σου τόδ', ὡς ὁ Λάϊος
 κατασφαγεῖν πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
- ΙΟ. ἡδᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὔτος, οὗ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ. Φωκίς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν κάπὸ Δαυλίας ἄγει.
- ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὕξεληλυθώς; 735
 ΙΟ. σχεδόν τι, πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων φθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
 ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ. τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα· τὸν Λάϊον, φύσιν 740
 τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἤβης ἔχων.

- ΙΟ. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθές κάρα,
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάτει πολὺ.
- ΟΙ. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἑμαυτὸν εἰς ἀράς
δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἀναξ.
ΟΙ. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ.
Δεῖξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἓν ἐξείπης ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἀ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λοχίτας, οἷ' ἀνὴρ ἀρχηγέτης;
ΙΟ. πέντ' ἦσαν οἱ ζύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λαίον μία.
ΟΙ. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ· τίς ἦν ποτε
ὁ τοῦσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
ΙΟ. οἰκέυς τις, ὅσπερ ἔκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
ΟΙ. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
ΙΟ. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κεῖθεν ἦλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαῖόν τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν 760
ἀγρούς τε πέμψαι κἀπὶ ποιμνίων νομάς,
ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἄποπτος ἄστεως.
κἀπεμψ' ἐγὼ νιν· ἄξιος γάρ, οἷ' ἀνὴρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μεῖζω χάριν.
ΟΙ. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν; 765
ΙΟ. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
ΟΙ. δέδοικ' ἑμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἃ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
ΙΟ. ἀλλ' ἔζεται μὲν· ἀξία δέ που μαθεῖν
κἀγὼ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἀναξ. 770
ΟΙ. κού μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μεῖζονι

λέξαιμ' ἂν ἤ σοὶ διὰ τύχης τοιαῦδ' ἰῶν;
ἐμοὶ πατήρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἠγόμην δ' ἀνὴρ 775
ἄστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
τοιαδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἄξια,
σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἄξια.
ἀνὴρ γὰρ ἐν δειπνοῖς μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη
καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστὸς ὡς εἶην πατρί. 780
κἀγὼ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
μόλις κατέσχον· θατέρω δ' ἰὼν πέλας
μητρὸς πατρός τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφύρωι
τοῦνειδος ἦγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιον ἑτερπόμην, ὅμως δ' 785
ἐκνιζέ μ' αἰεὶ τοῦθ'· ὑφεῖρπε γὰρ πολὺ.
λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρός πορεύομαι
Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὧν μὲν ἰκόμην,
ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια
καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηγεν λέγων, 790
ὡς μητρὶ μὲν χρειή με μιχθῆναι, γένος δ'
ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄρα,ν,
φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
κἀγὼ, ἴπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν
ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα 795
ἔφευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
χρησμῶν ὀνειδή τῶν ἐμῶν τελούμενα.
στείχων δ' ἰκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερῶ· τριπλῆς 800
ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
ἐνταῦθα μοι κῆρυξ τε κἀπὶ παλικῆς
ἀνὴρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἶόν σὺ φῆς,

ξυνηγνιάζον· κάξ ὁδοῦ μ' ὁ θ' ἡγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἤλαυνέτην. 805
 καὶ γὰρ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην,
 παίω δι' ὀργῆς καὶ μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρᾱ
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτεισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκήπτρω τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπήνης εὐθύς ἐκκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ζύμπαντας. Εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές,
 τίς τοῦδέ γ' ἀνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνὴρ;
 ὃν μὴ ξένων ἔξεστι μῆδ' ἀστῶν τι
 δόμος δέχεσθαι μῆδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν
 ἢ γὰρ π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
 λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧν περ ὤλετ'· ἄρ' ἔφυν κακός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χρὴ φυγεῖν,
 καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμούς ἰδεῖν,
 μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε καξέθεψέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὧμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν
 κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίη λόγον; 830
 μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὧ θεῶν ἄγρον σέβας,
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλῖδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἂν οὔν

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένου δέ τίς ποθ' ἢ προθυμία;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'. ἦν γὰρ εὐρεθῆ λέγων 840
σοὶ ταῦτ', ἐγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος.
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ 'κτανον·
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος. 845
εἰ δ' ἄνδρ' ἓν' οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
- ΙΟ. ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ᾧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν αὐτῶ τοῦτό γ' ἐμβαλεῖν πάλιν·
πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
εἰ δ' οὖν τι κάκτρέπειτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὔτοι ποτ', ᾧναξ, τόν γε Λαΐου φόνον
φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὄν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
- καίτοι νιν οὐ κείνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὄλετο·
ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
- ΙΟ. πέμψω ταχύνασ'. ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ᾧν οὐ σοι φίλον.
- ΧΟ. στρ. α' εἴ μοι ξυνεῖη φέροντι
μοῖρα τὰν εὐσεπτον ἀγνεῖαν λόγων
ἔργων τε πάντων, ᾧν νόμοι πρόκεινται 865

ὕψιποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατῆρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθρα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.

ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον·
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἀ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὄρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.

στρ. β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ 885
 δαιμόνων ἔδη σέβων
 κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν χλιδᾶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματᾶζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνὴρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχὰς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἰ
 τοιαῖδε πράξεις τίμιαι, 895
 τι δεῖ με χορεύειν;

- ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἀβαῖσι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν,
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεκτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατύνων, εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσπων, μὴ λάθοι
 σὲ τάν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
 φθίνοντα γὰρ Λαῖτου
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἤδη, κούδαμοῦ
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα.
 χώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τὰδ' ἐν χεροῖν
 στέφη λαβούσῃ κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποι' ἀνήρ
 ἔννοους τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλων, ἄγγιστος γὰρ εἶ,
 ἰκέτις ἀφιῆμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν,
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρρης
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεώς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίου;
 925

- μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ' εἰ κάτισθ' ὅπου.
- XO. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ὧ ξένη
γυνή δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
- ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις ἀεὶ
γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελής δάμαρ. 930
- ΙΟ. αὐτως δὲ καὶ σύ γ', ὧ ξέν'. ἄξιος γὰρ εἶ
τῆς εὐεπείας οὐνεκ'. ἀλλὰ φράζ', ὅτου
χρήζων ἀφίξαι χῶτι σημήναι θέλων.
- ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῶ σῶ, γύναι.
- ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος; 935
- ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερῶ τάχα,
ἦδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.
- ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποῖαν δύναμιν ὧδ' ἔχει διπλῆν;
- ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χθονὸς
τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠῦδατ' ἐκεῖ. 940
- ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
- ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
- ΙΟ. πῶς εἶπας; ἦ τέθνηκε Πόλυβος, ὧ γέρον;
- ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
- ΙΟ. ὧ πρόσπολ, οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὡς τάχος
μολοῦσα λέξεις; ὧ θεῶν μαντεύματα,
ἔν' ἐστέ; τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὕπο.
- OI. ὧ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα,
τί μ' ἐξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων; 950
- ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
τὰ σέμν' ἔν' ἤκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
- OI. οὗτος δὲ τίς ποτ' ἐστὶ καὶ τί μοι λέγει;
- ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν
ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα. 955

- ΟΙ. τί φής, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ; 960
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω 965
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑφηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανῶν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὕδ' ἐνθάδε
 ἄψαυτος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῶμῳ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἂν θανῶν εἴη ἕξ ἐμοῦ. 970
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβῶν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Ἀιδῆ Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὐκ οὖν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. γυῖδας· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμεν.
 ΙΟ. μή νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἂν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ᾧ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφής;
 εἰκῆ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναιτό τις.
 σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
 πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηυνάσθησαν. Ἀλλὰ ταῦθ' ὅτω
 παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἂν ἐξείρητό σοι,
 εἰ μὴ 'κύρει ζωῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ 985
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις ὀκνεῖν,
 καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημ' ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
 ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
 ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἦς ὄκει μετὰ. 990
 ΑΓ.. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
 ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὧ ξένε.
 ΑΓ. ἡ ῥητόν, ἡ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι;
 ΟΙ. μάλιστά γ' εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ 995
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τῆμαυτοῦ τό τε
 πατρῶον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ὧν οὐνεχ' ἡ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
 ΑΓ. ἡ γὰρ τάδ' ὀκνῶν κεῖθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
 ΟΙ. πατρός τε χρῆζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
 ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ' ἀναξ,
 ἐπεὶ περ εὐνοὺς ἦλθον, ἐξελυσάμην;
 ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
 ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμί τι.
 ΟΙ. ὄλλ' οὐποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασιν γ' ὁμοῦ.
 ΑΓ. ὧ παῖ, καλῶς εἶ δῆλος οὐκ εἰδώς τί δρᾶς.
 ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με.
 ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
 ΟΙ. ταρβῶν γε, μὴ μοι Φοῖβος ἐξέληθ σαφῆς.
 ΑΓ. ἡ μὴ μίasma τῶν φυτευσάντων λάβης;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρος, ἀλλ' ἴσον.

- ΟΙ. και πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
- ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὔτ' ἐκεῖνος οὔτ' ἐγώ. 1020
- ΟΙ. ἀλλ' ἀντί τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
- ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβῶν.
- ΟΙ. καὶ θ' ὄδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
- ΑΓ. ἢ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
- ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἢ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
- ΑΓ. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
- ΟΙ. ὠδοιπόρεις δὲ πρὸς τί τοῦσδε τοὺς τόπους;
- ΑΓ. ἐνταῦθ' ὄρειοις ποιμνίοις ἐπεστάτουν.
- ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπῃ θητεία πλάνης;
- ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
- ΟΙ. τί δ' ἄλγος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
- ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
- ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
- ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
- ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
- ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὡς εἶ.
- ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρὸς; φράσον.
- ΑΓ. οὐκ οἶδ'· ὁ δούς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶρον φρονεῖ.
- ΟΙ. ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
- ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
- ΟΙ. τίς οὗτος; ἢ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;
- ΑΓ. τῶν Λαῶου δήπου τις ὠνομάζετο.
- ΟΙ. ἢ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
- ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρος οὗτος ἦν βοτήρ.
- ΟΙ. ἦ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
- ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.
- ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
ὅστις κάτοιδε τὸν βοτήρ' ὃν ἐννέπει,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;

- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠύρῃσθαι τάδε. 1050
- XO. οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
ὄν καμάρτευες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
ἦδ' ἂν τάδ' οὐχ ἦριστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.
- OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
μολεῖν ἐφρίεμεσθα τὸν θ' οὗτος λέγει; 1055
- IO. τί δ' ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνησθαι μάτην.
- OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ' ὅπως ἐγὼ λαβῶν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος.
- IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἶπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου 1060
κῆδη, ματεύσης τοῦθ' ἄλις νοσοῦσ' ἐγὼ.
- OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἂν τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
- IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
- OI. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
- IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὔ τὰ λῶστά σοι λέγω.
- OI. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
- IO. ὦ δύσποτμ', εἴθε μήποτε γνοιῆς, ὅς εἴ.
- OI. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' ἐᾶτε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
- IO. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε· τοῦτο γὰρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον.
- XO. τί ποτε βέβηκε, Οιδίπους, ὑπ' ἀγρίας
ἄξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
μὴ ἔκ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- OI. ὅποια χεῖρ ῥηγνύτω· τοῦμὸν δ' ἐγὼ,
κεῖ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

τῆς εὖ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος. 1085

ΧΟ. στρ. εἶπερ ἐγὼ μάντις εἰμί
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπείρων,
 ὦ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὔριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔζειν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095

ἰήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἴη.
 ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάτα πατρὸς
 πελασθεῖς, 1100

ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσων,
 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὄρέων σ' 1105
 εὔρημα δέξατ' ἐκ του
 Νυμφᾶν Ἑλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίζει.

ΟΙ. εἰ χρὴ τι κάμῃ, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμαῖσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ,
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακρῷ 1110

- γῆρα ξυνάδει τῶδε τάνδρῖ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἑμαυτοῦ· τῇ δ' ἐπιστήμη σύ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος.¹¹¹⁵
- XO. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαίτου γὰρ ἦν,
 εἶπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνῆρ.
- OI. σὲ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις;
- ΑΓ. τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς. 1120
- OI. οὗτος σύ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων
 ὄσ' ἂν σ' ἐρωτῶ. Λαίτου ποτ' ἦσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

- OI. ἦ δοῦλος, εὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.
 ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἦ βίον τίνα;
- ΘΕ. ποιμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην. 1125
- OI. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὦν;
- ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
- OI. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἴσθα τῆδέ που μαθῶν;
- ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγοις;
- OI. τόνδ' ὃς πάρεστιν· ἦ ξυναλλάξας τί πως; 1130
- ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
 κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνωτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιιδε, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ 1135
 ἐπλησίαζον τῶδε τάνδρῖ τρεῖς ὅλους
 ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τὰμά, τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαίτου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἦ οὐ λέγω πεπραγμένον; 1140

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἶπέ, νῦν, τότε οἶσθα παῖδά μοί τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῶ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὄδ' ἔστιν, ὃ τᾶν, κείνος, ὃς τότε ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σά
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὃ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ' ὃν οὗτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίση.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν;
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ; 1155
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὄδ', ὡς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾷ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον ὡς δοίην πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβών; οἰκεῖον ἢ ἕξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε καὶ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μή, δεσποθ' ἰστῆρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ἔλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῶν τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἢ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἶμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμι τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κᾶγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήξῃ· ἢ δ' ἔσω

- κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
 ΟΙ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἦδε σοι;
 ΘΕ. μάλιστ' ἀναξ.
 ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας;
 ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
 ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
 ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνη κακῶν. 1175
 ΟΙ. ποίων;
 ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
 ΘΕ. κατοικτίσας, ὦ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. Εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὂν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
 ΟΙ. ἰοῦ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὦ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὀμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185
 ΧΟ. στρ. α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν.
 ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
 τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
 ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
 καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
 τὸ σόν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σόν, ὦ
 τλαῖμον Οιδιπόδα, βροτῶν 1195
 οὐδένα μακαρίζω·
 ἀντιστρ. α' ὅστις καθ' ὑπερβολὰν
 τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ

- πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
 ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμψώνυχχα παρθένου
 χρησμοφδόν, θανάτων δ' ἔμῃ
 1200
 χώρα πύργος ἀνέστας.
 ἔξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
 ἔμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαιοιαν ἀνάσσων.
 στρ. β' τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 1205
 τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
 ζύνοικος ἀλλαγᾶ βίου;
 ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κἀρα,
 ὦ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
 παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν,
 1210
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ-
 αἰ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 σῖγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε;
 ἀντιστρ. β' ἐφευρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὀρῶν χρόνος,
 1215
 δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 ἰὼ, Λαττεῖον, ὦ τέκνον,
 εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμεν.
 δύρομαι γὰρ ὡς περιάλλ' ἰαχέων
 1220
 ἐκ στομάτων. Τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τοῦμὸν ὄμμα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰεὶ τιμώμενοι,
 οἶ' ἔργ' ἀκούσεθ', οἶα δ' εἰσόψεσθ', ὕσον δ'

- ἀρεῖσθε πένθος, εἵπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οὔμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νύψαι καθαρωῶ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κούκ ἄκοντα. Τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.
 λείπει μὲν οὐδ' ἄ πρόσθεν ἤδμεν τὸ μὴ οὖ
 βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. 1235
 ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲ πραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἢ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κὰν ἐμοὶ μνήμης ἐνι,
 πεύση τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα. 1240
 ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἴετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξιόις ἀκμαῖς.
 πύλας, δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 'κάλει τὸν ἤδη Λάιον πάλαι νεκρόν, 1245
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὕφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουςαν λίποι
 τοῖς οἷσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἄνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι. 1250
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὕφ' οὗ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἐγγὺς ἐξαιτῶν πορεῖν, 1255

γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρώαν δ' ὕπου
 κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὐ τε καὶ τέκνων.
 λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
 οὐδείς γὰρ ἀνδρῶν, οἷ παρῆμεν ἐγγύθεν. 1260
 δεινὸν δ' αὔσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἐκλίνε κοῖλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγη.
 οὐ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκ' ἐσείδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα᾽ νιν, δεινὰ βρυχηθεῖς τάλας, 1265
 χαλᾶ κρεμαστὴν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρα᾽ν.
 ἀποσπᾶσας γὰρ εἰμάτων χυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
 οὔθ' οἷ ἔπασχεν οὔθ' ὀποι' ἔδρα κακά,
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀψοῖσθ', οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσοῖατο.
 τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ 1275
 ἦρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσταν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου κάτα, 1280
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ἄλβος ἦν πάροιθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν. 1285
 νῦν δ' ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

ΧΟ.

- ΕΞ. βοᾶ διοίγειν κληῖθρα καὶ δηλοῦν τινα
τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
τὸν μητρόε, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἔχυτὸν οὐδ' ἔτι 1290
μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος
δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
δείξει δὲ καὶ σοί· κληῖθρα γὰρ πυλῶν τάδε 1295
διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα
τοιοῦτον, οἶον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
- ΧΘ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
ὦ δεινότατον πάντων, ὅ σ' ἐγὼ
προσέκυρσ' ἤδη. τίς σ', ὦ τλήμων,
προσέβη μανία; τίς ὁ πηδήσας 1300
μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα;
φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
πολλὰ τυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι· 1305
τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
- ΟΙ. αἰαῖ αἰαῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγώ.
ποῖ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
ἰὼ δαῖμον, ἔν' ἐνήλω. 1310
- ΧΘ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ἰὼ σκότου
νέφος, ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον,
ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἶμοι, 1315
οἶμοι μάλ' αὖθις, οἶον εἰσέδου μ' ἅμα
κέντρων τε τῶνδ' οἴστρημα καὶ μνήμη κακῶν.
ΧΘ. καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακᾶ. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
 οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὅμως.
- ΧΟ. ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὕψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
 ὅτω γ' ὄρῶντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335
- ΧΟ. ἦν ταῦθ' ὕπωςπερ καὶ σὺ φῆς.
- ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν, ἦ
 στερκιτὸν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι;
 ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ. δεῖλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
 ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γινῶναί ποτ' ἄν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδος ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ' ἀπό τε φόνου
 ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν ἐς χάριν πράσσω.

- τότε γὰρ ἂν θανῶν
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.
XO. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
OI. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεὺς
ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
βροτοῖς ἐκλήθην
ᾧν ἔφυν ἄπο.
νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360
ἀνοσίων δὲ παῖς,
ὁμογενῆς τ' ἀφ' ᾧν
αὐτὸς ἔφυν τάλας.
εἰ δέ τι πρεσβύτερον
ἔφου κακοῦ κακόν, 1365
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ᾧν ἢ ζῶν τυφλός.
OI. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ᾧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβέβηκεν ἔτι. 1370
ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄιδου μολῶν,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἷν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
ἀλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐπίμερος, 1375
βλαστοῦσ' ὅπως ἐβλαστε, προσλεύσειν ἐμοί;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε·
οὐδ' ἄστου γ', οὐδὲ πύργος, οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλαθ' ἱερά, τῶν ὁ παντλήμων ἐγώ,
κάλλιστ' ἀνὴρ εἷς ἐν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ᾧθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λατοῦ.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
 ὀρθοῖς ἐμελλον ὄμμασιν τούτους ὄραῖν; 1385
 ἤκιστα γ' ἄλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι' ὧτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
 τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τοῦμὸν ἄθλιον δέμας,
 ἔν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γάρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκὺ. 1390
 ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβῶν
 ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
 ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια 1395
 λόγῳ παλαιὰ δώμαθ' οἷον ἄρά με
 κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, 1400
 αἶ τοῦμὸν αἶμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἀπο
 ἐπίετε πατρός, ἄρά μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὅποι' ἔπρασσον αὖθις; ὦ γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν 1405
 ἀνεῖτε ταύτῳ σπέρμα, κάπεδειξατε
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, χῶπόσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἄλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἄ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ' ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἔτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν·

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰμὰ γὰρ κακὰ
οὐδείς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- XO. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
χώρας λέλειπται μοῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- OI. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
τίς μοι φανεῖται πίστις ἐνδικος; τὰ γὰρ 1420
πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- KP. οὐθ' ὡς γελαστής, Οιδίπους, ἐλήλυθα
οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἐτι
γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα 1425
αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἑλίου, τοιόνδ' ἄγος
ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μῆτε γῆ
μῆτ' ὄμβρος ἱερὸς μῆτε φῶς προσδέξεται.
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσκομίζετε·
τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῆ μάλισθ' ὄραν 1430
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- OI. πρὸς θεῶν, ἐπεὶ περ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι· πρὸς σοῦ γάρ, οὐδ' ἐμοῦ, φράσω. 1435
- KP. καὶ τοῦ με χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν;
OI. ῥῆψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ' ὅπου
θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- KP. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ' ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρώτιστ' ἐχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- OI. ἀλλ' ἦ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις,
τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι. 1440
- KP. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἕσταμεν
χρείας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- OI. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεθ' ὕπερ;

- ΚΡ. καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῶ θεῶ πίστιν φέροισ. 1445
- ΟΙ. καὶ σοί γ' ἐπισκῆπτω τε καὶ προστρέψομαι,
 τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον
 θεοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὑπερ.
 ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιοθήτω τόδε
 πατρῶιον ἄστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
 ἀλλ' ἕα με ναίειν ὄρεσιν, ἔνθα κλήζεται
 οὐμὸς Κιθαιρῶν οὗτος, ὃν μήτηρ τέ μοι
 πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
 ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
 καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον 1455
 μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τω δεινῷ κακῷ.
 ἀλλ' ἡ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω.
 παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέων,
 προσθῆ μέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
 σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἔνθ' ἂν ὦσι, τοῦ βίου.
 ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιν ἐμαῖν,
 αἶν οὐποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
 τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὕσων ἐγὼ
 ψαύοιμι, πάντων τῶνδ' αἰὲ μετειχέτην· 1465
 ταῖν μοι μέλεισθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
 ψαῦσαι μ' ἕασον ἀποκλαύσασθαι κακὰ.
 ἴθ' ὄναξ,
 ἴθ', ὦ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν
 δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον. 1470
 τί φημί;
 οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοι
 δακρυρροούντων, καὶ μ' ἐπαικτίρας Κρέων
 ἔπεμψε μοι τὰ φίλτατ' ἐχγόνων ἐμῶν;
 λέγω τι; 1475

- ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύννας τάδε,
γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι.
- ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρὸς ὑμῖν ὧδ' ὄρᾶν
τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὕμματα·
ὅς ὑμῖν, ὦ τέκν', οὔθ' ὄρῶν οὔθ' ἱστορῶν 1485
πατὴρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη.
καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
οἶον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίαις,
ποίας δ' ἑορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμένα 1490
πρὸς οἶκον ἴξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
ἀλλ' ἠνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
τίς οὔτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
τοιαῦτ' ὀνειδίη λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς
γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1495
τὶ γὰρ κακῶν ἄπεστι: τὸν πατέρα πατὴρ
ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, καὶ τῶν ἴσων
ἐκτήσαθ', ὑμᾶς ὦν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· κᾶτα τίς γαμεῖ; 1500
οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
χέρσους φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατὴρ
ταύταιν λέλειψαι, νῶ γάρ, ὦ 'φυτεύσαμεν,
ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μή σφε δὴ περιίδης 1505
πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,

- μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας. ὤδε τηλικάσδ' ὄρων
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ζύννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
 σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχῆ 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἔἴ ζῆν, τοῦ βίου δὲ λῶνος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 ἄλις ἔν' ἐξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1525
- ΚΡ. πειστέον, κεί μηδὲν ἠδύ.
 ΟΙ. πάντα γὰρ καιρῶ καλὰ.
 ΚΡ. οἴσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
 ΟΙ. λέξεις, καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.
 ΚΡ. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.
 ΟΙ. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 ΚΡ. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦκω.
 ΟΙ. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 ΚΡ. φῆς τάδ' οὖν;
 ΟΙ. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
 ΚΡ. ἄπαγέ νῦν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
 ΟΙ. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 ΚΡ. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 ΟΙ. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν·
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῷ βίῳ ξυνέσπετο.
 ΧΟ. ὦ πάτρας Θήβης ἐνοικοι, λεύσσειτ' Οἰδίπους ὄδε,
 ὅς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ,
 οὗ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 150)

α') 1 - 13

Λεξιλογικαί . νέα τροφή = νέα θρέμματα, νέα γενεά (έτέθη τὸ ἄφηρημ. τροφή ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, ἀντίθεσις· ἡ λέξις **νέα** δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιάν τοῦ Κάδμου. **θοάζω** ἐκ ρίζης **θε** τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ **θάσσω** = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο **θοάζω** συγγενὲς πρὸς τὸ **θέω**, **θοός** καὶ σημ. κινεῖσθαι ταχέως. **ἔδρα**, ἡ πρᾶξις τοῦ θοάζειν = κάθησθαι, **τίνας ποθ' ἔδρας...** **θοάζετε** εἶναι σύμπυξις δύο προτάσεων, ἦτοι **τίνας εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἃς θοάζετε;** τὸ **μοι** εἶναι δοτ. ἡθικῆ. **ἰκτήριος** = ἰκετευτικός. **ἐκστέφω** = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· **ἐδῶ ἰκτηρίοις κλάδοις ἐξεστεμμένοι** = κρατοῦντες (ἔχοντες) ἰκετευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν**, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἀδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεοὺς. **γέμει** ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης, ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα = ἀντηχεῖ. **ὁμοῦ μὲν, ὁμοῦ δὲ σχῆμα** ἀναφορᾶς. **ἀγῶ** = ἄ ἐγώ = τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθόν (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος** ἐτέθη πρὸς μετριασμόν τῆς περιαιτολογίας. **γεραιέ** = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). **πρέπων ἔφυς** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοὶ ἔφω** = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸ τῶνδε** = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δεῖσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ** = παρέχω βοήθειαν. **δυσάληγτος** = ἀναίσθητος. **κατοικτίρων**, ὑποθετ. μετχ. **μὴ οὐ** τίθενται ἀμφότερα τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προηγῆται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα ποῦ ὑπάρχει ἡ ἀρνησις ;). **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι μέγαν οἶκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπης. **ἔδρα** = ἰκεσία.

Πραγματικά . Οιδίπους, ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς καὶ σημ. φουσκοπύδης. Τὸ δρᾶμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὠνομάσθη **Οιδίπους**, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς διαστολήν ἀπὸ τοῦ **Οιδίπους ἐπὶ Κολωνῶ**, ἀφ' ἐτέρου δὲ πρὸς δήλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οιδίπους, ἐξελθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἰκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφή** = θρέμματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. **Κάδμου**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὕρῃ τὴν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὴν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἐκτίσεν ἐν Θήβας τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι**· οἱ ἰκέται ἐκράτου κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παιάνων, θυμιμάτων καὶ στεναγμάτων**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαλον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτῶν κλπ. **κλεινός**· ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἰνιγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπήλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους τούτους;

β') 14 - 57

Λεξιλογικά . κρατύνω καὶ κρατῶ τινος = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχων τινός. **προσῆμαι** = κάθημαι πλησίον. **ἡλίκοι προσήμεθα** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψιν. **οἱ μὲν, οἱ δὲ** ἐπέξηγεῖ τὸ ἡλίκοι. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἦθειοι** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανῖαι. **σποδός** = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράσσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φοίνιος** (φόνος) = θανατηφόρος. **φθίνω** = μαραίνομαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχυς). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῶ **βουνόμος** = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος**

επίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. ἐν δὲ σκήψας τμησίς· ἐνσκήπτω λέγεται ἰδίᾳ ἐπὶ κεραυνοῦ. ἐλαύνω = μαστίζω, πλήττω. πλουτίζεται· ἀντίθεσις πρὸς τὸ κενούται καὶ λέγεται κατὰ παιδιὰν πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεὸν τοῦ Ἄδου. νῦν = λοιπόν, ὅθεν. ἐφέστιος = ὁ (παρὰ τὴν ἐστίαν) ἰκέτης. συμφοραὶ βίου = αἱ συνήθεις περιπέτειαι τῆς ζωῆς. συναλλαγαὶ = σχέσεις. συναλλαγαὶ δαιμόνων = αἱ ἐπιτηδες ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἔκτακτοι θεομηρίαι· ἢ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι : ἐγὼ καὶ οἷδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσούμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώνω· συντάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλῆν αἰτιατικὴν. ὅς ἐξέλυσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσα τὸ ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι. μολῶν (βλώσκω) = ἐλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.), αἰδός· ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφίγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον. δασμὸς εἶναι τὰ καταβροχθιζόμενα θύματα. καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. ἔξοιδα = γνωρίζω ἀκριβῶς. ἐκδιδάσκομαι = διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἐξειδῶς καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.· διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημάνη, ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γνῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῆ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐρμηνεία τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμαία ἐμπνευσίς του. προσθήκη = συνδρομή, συμβουλή. λέγει νομίζει τε· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. ὀρθῶ = ἀνορθῶ, σφῶζω. νῦν τε σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πάλοι. πᾶσιν· δοτ. τῆς κρίσεως. Οιδίπου κάρα· περίφρασις εἰς δῆλωσιν ἀγάπης ἢ τιμῆς. πρόστροπος (προστρέπω) = ἰκέτης γονυκλινῆς. ἀλκή = μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. φήμη (φημί) = μαντεία. ἀκούσας ἐνν. τὸ οἶσθα. ξυμφορὰ (ὄχι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις, ἐκβασις. ζώσας = εὐδοκίμους, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). ἐμπειρος = ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός. εὐλαβοῦμαι = φροντίζω, προνοῶ. ὡς· αἰτιολ. τῆς πάρος προθυμίας (γεν. αἰτ.) = διὰ τὴν προηγουμένην καλὴν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἤθελε δὲ νὰ προσθέσῃ : εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετήρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. μηδαμῶς μεμνώμεθα (ῥ. μέμνημαι) = οὐδὲν ὡς ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. στάντες ἐς ὀρθὸν = ὅτι ἐσώθημεν. πεσόντες ὕστερον = ὅτι ἠφανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ ὕστερον θὰ ἐννοήσωμεν τὸ πρότερον εἰς τὸ στάντες· τίνος εἶδους

μετοχαί εἶναι ἀμφοτέραι ; ὄρνις = οἰωνός. **τύχη** μέση λέξις, (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἴσος = ὅμοιος, καί—καί ὁμοιωματ., ἢ σύνταξις : ὡσπερ γὰρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχεσθε ἡμῖν, αὐτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ εἴπερ ἄρξεις = ἂν θέλῃς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχῃς. **κενῆς** (ἐνν. ἀνδρῶν). **πύργος, ναῦς** (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). **μὴ ξυνοικούντων** ἐπέξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἐρῆμος. ὡς οὐδὲν ἔστιν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίαν).

Πραγματικά. βωμοῖσι τοῖς σοῖς· ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὐρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. **ἀγοραῖσι**· ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρεύετο δὲ ἰδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηναῖα, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, διότι τὸ δράμα ἐπαίζετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. **Ἰσμηνός**· ποταμὸς ῥέων παρὰ τὰς Θήβας. **σποδῶ**· ὠνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐχρησιμοποιοεῖτο ὡς βωμός. **σαλεύει...κἀνακουφίσει κἀρα** κτλ. ἡ θεομηγνία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἥτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζώων. **δῶμα Καδμείον**· ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. **μέλας Ἀδης**· ὁ Ἄδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἀνθρώπον τὸ πένθος, τὰ πένθη εἶναι μέλανα. **στεναγμοῖς καὶ γόοις**· αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἄδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν τῶν ὄρνιθι αἰσίῳ· ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία ἦτο ἡ παρατήρησις, ἢ ὁποία ἐγένετο κατὰ τὴν πτήσιν ἢ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνιν, ὡς ἐδῶ λέγεται.

γ') 58 - 86

Λεξιλογικά. οἰκτρός = ἄξιος οἴκτου. **γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα**· ἡ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς· θεωρητέον ὡς σύσταλον ἀντικείμενον τοῦ ἱμείροντες. **ἱμείρω** = ἐπιθυμῶ. **νοσῶ** = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφίνει νὰ νοσηθῇ καὶ ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἠθικοῦ μολύσματος). **οὐκ ἔστιν ὄστις** = οὐδεὶς.

νοσοῦντες· μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην, ἥτις εἶναι ἐναντιωματική, ἔπρεπε νὰ τεθῆ: οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ, ἢ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῆ κατὰ γεν., ἦτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. **καθ' αὐτόν** = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν του (ἢ κατὰ σημ. μερισμόν). **πόλιν κάμει καὶ σέ** σημ. τὴν αἰτίαν. **ὑπνω εὐδοντα** (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδρανοῦντα. **ὄδος** = μέθοδος, σχέδιον. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἐξαπτ. ἡ γενικὴ **φροντίδος** = σκέψευς. **ἦν· καθ' ἔλξιν** πρὸς τὸ κατηγορ. ἴασι, ἀντὶ **δ' ὁμοίως ταύτην** ἀντὶ τοῦτο. **γὰρ** ἐπέξηγημ. **γαμβρός** = κηδεστής, (ὁ γυναικάδελφός του). **Πυθικά, πύθοιτο, παρήχησις, ὅ,τι ρυσαίμην, πλαγία ἐρώτησις. ρύομαι** = σφάζω. **ξυμμετροῦμαι** = μετρῶ ἐν συγκρίσει. **ἤμαρ** = τότε, ἤμαρ δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. **χρόνω** = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξιδίον του. **λυπεῖ**· βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. **πλείω** (χρόνον) **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρόποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μὴ δρῶν** κτλ. τίνος εἶδους ὑποθετικὸς λόγος εἶναι; τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισφύρευσις συνωνύμων φράσεων τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δηλοῦσιν; **εἰς καλὸν** (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαίρως. **οἶδε**· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱκετῶν παῖδες, αἵτινες πρῶτοι, λόγῳ τῆς θέσεώς των, εἶδον ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τινος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν ὀξυδερκέστεροι, ὁ δὲ ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὁμιλοῦντα. **προσσείχω** = προσέρχομαι. **εἰ γὰρ** = εἴθε. **σωτῆρι** = σωτήρᾳ. **ὥσπερ** ἐνν. βαίνει. **λαμπρός** = φαιδρός. **εἰκάσαι** τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε ὅμως λαμβάνει τό: ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύνανται νὰ συμπεράνη τις. **μὲν** τοῦλάχιστον. **ἡδὺς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ὁ ἐμποιῶν χαράν, ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. **ἡδὺς** (ἐνν. βαίνει). **ἔρπω** = ἔρχομαι, **πολυστεφῆς** = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. **πάγκαρπος** = πολύκαρπος. **οὐ γὰρ ἂν εἶρπε**· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως: εἰ μὴ ἔβαινεν ἡδὺς. **τάχα** = ταχέως. **εἰσόμεθα** (ῥ. οἶδα). **ξύμμετρος** = εὐρίσκεται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. **κλύω** = ἀκούω. **κῆδευμα** = ἀφῆρ. ἀντὶ συγκεκρ. = κηδεστής.

Πραγματικά. πολυστεφής: οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμοὺς ἐπανάρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲ δάφνην, ἥτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. **παγκάρπου δάφνης:** δὲν ἐννοεῖται ἡ μικροδάφνη, ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ ὀνομαζομένη βᾶια. **ἄναξ, ἔμὸν κήδευμα...** πολλὰ προσφωνήσεις δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. **ἄναξ:** ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπίσημους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

δ') 87 - 131

Λεξιλογικά. ἐσθλός = αἴσιος. δύσφορος = δύσκολος, πολύμυθος. κατ' ὀρθὸν ἐξέρχασθαι = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυγῆ ἔκβασιν. καὶ ἐπιδοτ. = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. πάντα = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. ἂν εὐτυχεῖν· ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσε. εἰ τύχοι. ἔπος = ὁ χρησμός. θρασὺς εἰμι = ἔχω θάρρος. προδείσας εἰμί = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. χηρῆζω = ἐπιθυμῶ. εἴτε καὶ στείχειν ἔσω (ἐνν. εἴτε χηρῆζεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω). αὐδάω-ῶ = λέγω. τῶνδε ἐνν. ἡ περί. πλέον (κατηγορ. τοῦ πένθος). λέγοιμι ἂν = ἤμπορῶ νὰ εἶπω, θὰ εἶπω (ἡ εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλάκις ἡπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). ἄνωγα = προτρέπω. ἐμφανῶς = σαφῶς. ἐλαύνω = ἀπομακρύνω. ὡς τεθραμμένον = διότι ἔχει τραφῆ καὶ αὐξηθῆ. ἀνήκεστον (ἀ στερητ. καὶ ῥ. ἀκέομαι = θεραπεύομαι) κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. καθαρμός = ἐξαγνισμός. ποίω καθαρμῶ (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν). ξυμφορὰ = δυστυχία, τὸ μίασμα. ὁ τρόπος = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. ἀνδρηλατῶ = (ἀνδρα-ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. λύω φόνον = ἐπανορθῶ, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν: ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν. χειμάζω = κατατρώχω διὰ θυέλλης καὶ εἴτα ἀπλῶς κατατρώχω. τόδ' αἶμα· ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. ὡς χειμάζον, αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). ὡς ὑποκειμενικ. (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). ποίου γὰρ ἄνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην; βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: ποίου γὰρ ἄνδρὸς ἐστὶν ἡδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων); μηνύω = δηλῶ, καταγγέλω. ἀπευθύνω = κυβερνῶ. ἔξοιδ' ἀκούων = γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). ἐπιστέλλω = παραγγέλλω. αὐτοέντης = ὁ πράττων τι

διὰ τῆς ἰδίας χειρός του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ τοῦ : **χειρί. τινάς** ἀόριστως = οἰοῖδήποτε καὶ ἀνεῖναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. **δυστέκμαρτος** = δυσεὔρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἔχνη. **τόδ' ἔχνος** = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνυόμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ **τόδε** ἀναφέρ. εἰς τὸ ἔχνος ἀντὶ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς **αἰτίας**. **αἰτία** = ἀμάρτημα, ἔγκλημα. **ἔφρασκε** ἔνν. εὐρεθήσεται. **ζητούμενον**· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου : **Ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν**). **ἄλωτός** = ὁ δυνάμενος νὰ εὐρεθῇ. **συμπίπτω φόνῳ** = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικός ἐνεστώς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς ταγικοῖς συχνάκις ἀπαντᾷ ; **θεωρός** (θεός - ὥρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοῦς διὰ χρησμὸν ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ α' ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατής. **ἔφρασκεν**· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶος καὶ ὑγιής) = ἀπῆλθεν. **συμπράκτωρ ὁδοῦ** = συνοδοιπόρος, ἀκόλουθος. **κατεῖδ'** = κατεῖδεν = εἶδεν ἀκριβῶς. **ἴτου** = παρὰ τοῦ ὁποῖου. **ἐκμανθάνω** = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίας. **ἐχρήσατο** μετεχειρ. ἀόριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. **γὰρ** αἰτιολ. τὴν φράσιν : **οὐδεὶς συμπράκτωρ κατείδέ τι**, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. **εἰς τις** ἀόριστως καὶ μετὰ τινος περιφρονήσεως ὠμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οἰδῖπους, ὅπερ ἀπῆται ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἢ σειρά τῆν λέξεων : **ὅς φυγὼν φόβῳ οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἔν. εἰδῶς** = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. **ἔχω** = δύναμαι. **τὸ ποῖον** ; ἀναφέρ. εἰς τὸ πλὴν ἐν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἶναι τοῦτο ; **ἐν γὰρ ἐξεύροι ἂν** (τὸ ἐν προσωποποιεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. **συντυγχάνω** = συναντῶ. **νιν** εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ μιν τῶν πεζῶν. **σὺν πλήθει χερῶν** = τῇ συμπράξει πολλῶν. **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = ἐπιστεύοντο ταῦτα. **Λαῖτου** γεν. ἀντικείμεν. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἐμπόδιον ἠμπόδιζε; **ἐμποδῶν εἶργε**, πλοῦτος ἐκφράσεως. **τυραννίς** ἀντὶ τύραννος. **ποικιλῶδός** = ἡ αἰνιγματώδῃ ἄδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. **προσάγομαι** = ἀναγκάζω· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ἡ **ποικιλῶδός Σφίγξ** **προσήγετο ἡμᾶς, μεθέντας τάφανῃ, σκοπεῖν τὸ**

πρὸς ποσίν. τάφανῃ ἔνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. **μεθίημι** = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικά. ἔσθλῆν· ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρῃ τὸν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ τῶν εὐφύμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ νὰ μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῇ μέσα διαφυγῆς. **ἐς πάντας αὔδα**· ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνειδήσιν του καθαρὰν, θέλει δημοσιᾶ ν' ἀναγγεῖλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἰς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς**· θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμούς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μῖασμα**· οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιαρὸς μετέδιδε τὸ μῖασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἠδύνατο οὗτος νὰ ἐξαγνισθῇ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγνισμόν ὅλης τῆς πόλεως ἀπῆ-τεῖτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατὴν, δηλ. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λάιον. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. Ἄλλως τε ἀφ' οὔ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ τὸν Λάιον, τώρα δέ, ὅτε ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρός**· δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφοὺς ὁ Λάιος, ἀλλ' ἐκ τῶν **Φοινοισῶν** τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι**· ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὥστε ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ δειλὸς καὶ τιμωρηθῇ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι λησται καὶ ὄχι ληστής συνήτησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ νὰ μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀρι-

στοτεχνική πλοκή τοῦ μύθου. εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετο, τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι :

ε') 132 - 150

Λεξιλογικά. φαίνω = φέρω εἰς φῶς. αὐτ' = αὐτά, ἐπαξίως — ἀξίως· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. πρὸς τοῦ θανόντος = χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. ἐπιστροφὴν τίθειαι πρὸς τινος = στρέφω τὴν προσοχὴν μου, πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. ἐνδίκως = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. τιμωρῶ τινι = προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπὲρ τινος. ἀπωτέρω· ἔνν. ἑμαυτοῦ. οἱ ἀπωτέρω φίλοι = οἱ μακρινοὶ φίλοι. ἀποσκεδάννυμι = ἀπομακρύνω. αὐτοῦ ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἑμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοὶ μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. (τὸ) μύσος = μίσημα. τάχα = ἴσως. προσ-αρκῶ τινι = προσφέρω ἱκανοποίησιν εἰς τινα. ἴσταμαι = ἀνίσταμαι. ἄραντες (ἀπὸ τῶν βωμῶν)· ἄλλος δὲ (ἐκ τῶν θεραπόντων, τῶν δορυφόρων). πεπτωκότες = δυστυχεῖς. ὦν· ἔλιξι ἀντὶ τοῦ ἄ. ἐξαγγέλλομαι = ὑπόσχομαι. ἄμα· ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἄς ἔλθῃ καὶ σωτήρ. ἴκοιτο· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. παυστήριος = παυστήρ.

Πραγματικά. ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων· ἔνν. τὸν Λάιον. ἄραντες· ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἱερεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. ἄλλος (ἐκ τῶν θεραπόντων, ὅστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς). σωτήρ· ὁ Ἀπόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ. σφίζων τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν· σωτήρ θ' ἴκοιτο κτλ. μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν παίδων διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

ΠΑΡΟΔΟΣ (151 - 215)

Σ-τροφ. α' (151 - 158)

Λεξιλογικά. φάτις (φημί) σημ. τὸν χρησμόν· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. ἄδυεπής = ἡδυεπής = γυλὺκολογος· τὸ ἡδυεπής πλεοναψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

στικῶς ἀντὶ ἡδεῖα. **τίς** = τί δηλοῦσα. **ἀγλαός** = λαμπρός. **ἔβας** δωρική κατάληξις = ἤλθεσ. **ἔβας Πυθῶνος Θήβας**· συνετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. **ἐκτέταμαι** = ἐκπέπληγμαι = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. **φοβερός**· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ., ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθανόμενος φόβον. **φρένα** = αἰτιατικὴ τοῦ κατὰ τι. **πάλλων** ἀμετ. = παλλόμενος. **δεῖμα** = φόβος. **ἰήσιος**· ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως ἰή, ἰή· **παιάν**· δωρικός τύπος τῆς λέξεως **παιήων**, ὅστις ἦτο ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιοῦτοτρόπως ὡς ἰατρικός θεός. **ἀμφὶ σοί**· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. **ἄζομαι** = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. **τί μοι...**· πλαγία ἐρωτ. πρότασις, ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐννοουμ. μετὰ τὸ ἀζόμενος, ἐρωτῶ. **ἔξανύτω** = ἐκτελῶ. **τί χρέος ἔξανύσεις μοι** = τί καθήκον (πρὸς ἐξιλασμόν) θὰ μοῦ ἐπιβάλλῃς νὰ ἐκτελέσω. **ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν** = ἢ μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. **εἰπέ μοι** (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό). **φάμα**, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα)· διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός;

Ἄντιστρ. α' (159 · 167)

Λεξιλογικαί. κεκλόμενος ἄορ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχὴ κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ **μοι**, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος; **θάσσω** συγγ. τοῦ θακέω, θῶκος = κάθημαι. **εὐκλέα**· ἐκ τοῦ εὐκλέα· **κυκλόεντα θρόνον** ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς = τῆς ἐχούσης πολλοὺς κύκλους (ἢ ἰδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον), **ἐκαβόλος** (ἐκάς-βάλλω) = ὁ μακρὰν βάλλων. **ἰώ**· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοήθειας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισοῖ** = τρεῖς. **ἀλεξίμοροι** (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόρον = θάνατον) = διώκται τοῦ θανάτου. **ἄτα** = ἄτη = συμφορὰ προσελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ λόγῳ θεικῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄταν**· ἐδῶ ἐνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγῆς προσελθοῦσαν. **ὑπερόρ- νυμαι** = ὀρθοῦμαι ὑπεράνω. **άνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἢ φλόξ· **καὶ νῦν** (ἐνν. ὅπως ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν).

Στροφ. β' (168 - 177)

Λεξιλογικαί. ὦ πόποι· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφανήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὅλος ἐν γένει. **ἔνι** = ἔνεστι = ὑπάρχει. **ἔγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἔγχος φροντίδος** = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω** καὶ **ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ᾧ τις ἀλέξεται** χρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικῆ πρότασις. **γὰρ** αἰτιολ. τό : νοσεῖ πρόπας στόλος. **ἔκγονα** = προϊόντα. **κλυτὸς** = ἔξοχος, ἐξαιρετός. **τόκοισιν** = ἐν καιρῷ τοκετῶν. **ἰήσιος** (ἐκ τοῦ ἐπωφών. ἰή) = θρηνητικός. **κάματοι** (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. **ἀνέχω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβάντων, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκώνω τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδεις** = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. ὄρμενον μεσ. ἄορ. τοῦ ὄρνευμαι = τρέχω, πετώ. **εὐπτερος** = καλλίπτερος. **ὄρνις** (ὄ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. **κρεῖσσον** = ταχύτερον, ὄρμητικώτερον, **ἄμαιμάκετος** πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ **ἄμαχος**, **ἄμάχετος** διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. **ἄπερ** = ὡσπερ· ἡ σειρά τῶν λέξ.: **προσίδεις δ' ἂν ἄλλον ἄλλω ὄρμενον πρὸς ἄκταν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὐπτερον ὄρνιν κρεῖσσον ἄμαιμάκετου πυρός.**

Ἄντιστρ. β' (178 - 189)

Λεξιλογικαί. **ἀνάριθμος** = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὦν (πημάτων). **ὄλλυμαι** = χάνομαι, ἀφανίζομαι, **νηλεῆς** (νῆ-ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχῶν ἐλέου. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **θαναταφόρος** = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. **ἀνοίκτως** = ἀνοικτιρμόνως. **ἐν δὲ ἐπιρρηματ.** = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). **ἄλοχος** (α ἄθροιστ. καὶ λέχος) (ἡ) = σύζυγος. **ἐπὶ** = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. **ἄκταν παρὰ βῶμιον** = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. **ἄλλοθεν** ἀντὶ ἄλλοθι. **λυγρὸς** = θλιβερός, λυπηρός. **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰκετεύουσαι. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῖν ἀναψε τὸ γλέντι) = ζωηρῶς ἀντηχεῖ, καὶ τοιουτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὄρασεως εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς ἀκοῆς. **στονόεις** (στόνος = στε-

ναγκῆς) = τεθλιμμένος, πλήρης στεναγκῶν. γῆρυς, υος (ή) = φωνή (περιλ.). ὄμαυλος = σύμφωνος, ὁμοῦ ἤχων. ὤν ὑπερ, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. εὐώψ, ὤπος (εὐ-ὠψ) = ὠραῖος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκάν, ἀλκά = βοήθεια.

Στροφ. γ' (190 - 202)

Λεξιλογικαί. μαλερός (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός) ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὀρηκτικός. ἀχαλκος ἀσπίδων ἀντὶ τοῦ ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. φλέγει = καίων βασανίζει (ὕπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). περιβόητος = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. ἀντιάζω = ἔρχομαι εἰς ἐχθρικὴν συνάντησιν, προσβάλλω, παλίσσυτος (πάλιν — σεύομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὀρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. νωτίζω = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν· τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ποιήσον ἢ δός. δράμημα = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. ἄπουρος (ἐκ τοῦ ἀπό - ὄρος) μακρὰν τῶν ὀρίων ὤν, προληπτ. κατηγορ. τοῦ Ἄρεα = ὥστε ν' ἀπέληθ' μακρὰν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. ἀπόξενος = ἄξενος, ἀφιλόξενος. ὄρμος = πόντος. κλύδων = θαλασσοταραχὴ. Θρήκ. κλύδωνα = Εὐξείνιον πόντον. τέλει = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. ἀφήμι = καταλείπω τι σῶον. τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται (τμῆσις ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἡ ἡμέρα καταστρέφει. τὸν = τοῦτον (τὸν Ἄρη). κράτη νέμω, ἄρχω. φθίνω· ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τὸ α'.

Ἀντιστρ. γ' (203 - 215)

Λεξιλογικαί. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. ἀγκύλη (ἄγκυος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. ἀδάματος = ἀκαταδάμαστος, ἀήττητος. ἐνδατέομαι ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. προσταθέντα (τοῦ ῥήμ. προῖσταμαι) = προστάντα· ἀρωγὰ προσταθέντα = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. ἀρωγὰ εἶναι κατηγορ. ἢ σειρά τῶν λέξ.: θέλομ' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγὰ. — διόσσω

(διαίτσω) = διατρέχω, περιτρέχω. **χρυσομίτρας** ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσοῦς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. **κικλήσκω** = ἐπικαλοῦμαι. **οἰνώψ**, ὤπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. **εὖσιος** (ἐκ τοῦ εὐοῖ, ὅπως ἰήσιος ἐκ τοῦ ἰή) = ἐνθουσιαστικός. **ὄμοστόλος** = ὁμοδίαιτος, συνοδοιπόρος. **πελάζω** καὶ **πελάζομαι** ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. **ἀγλαώψ**, ὤπος = φωτεινός, λαμπρός. **φλέγοντα** = πάλλοντα. **ἀπότιμος** = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ **πελασθῆναι**.

Πραγματικαὶ ὀλοκλήρου τῆς παρόδου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι**, ὁ χρησμὸς λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔδιδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολὴν τοῦ Διὸς, ὡς διερμηνεύς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τῶν χρησμῶν ἠδυεπῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυνος, περιέχων ὀδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος**· Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τὰς πολυχρύσου** διατὶ ἀποκαλεῖται οὕτως; **Δάλιε**· ἐπειδὴ ἐν Δήλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιάν**· κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιήων ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. Ἔπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὴ **Παιάν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαιήοχος**· τοιουτοτρόπως λέγεται ἢ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιούχος τῶν Θηβῶν· συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλον τὴν γῆν. **προτέρας ἄτας**· ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους. **ᾧ τις ἀλέξεται**· ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξίτηρίου ὄπλου. **κλυτὰς**· ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαίρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιουτοτρόπως δηλοῦται ἢ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἐξαιρέτου οὔσης τὰ προϊόντα ἕμως δὲν αὐξάνονται. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδεις** κλπ. εἰκὼν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἐξαφανισμόν τῶν ἀποθνησκόντων. **πρὸς ἄκταν ἐσπέρου θεοῦ**· ὁ Ἄδης ὠνομάζεται ἔσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὀμηρὸν κατῴκει ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως **ἔσπερος θεός**. **θαναταφόρα κεῖται ἀνοίκτως**, διότι, φοβούμενοι μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς,

διὰ δὲ τοῦ ἀνοίκτως θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ ἄκλυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρηγος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρὸν. **θύγατερ Διός**· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηῶν πρώτην καὶ τελευταίαν. **Ἄρεά τε**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὠφείλοντο εἰς τὸν Ἄρη, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἀχαικὸς ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηῶν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δις (Ὀμ. Ἰλιάδ. Ε 856, Φ. 406). **εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον** κτλ.· λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν· διὸ καὶ ἡ ῥῆσις: **θάλασσα κλύζει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέρα τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρήκιον**, διότι ἡ Θράκη ἐθεωρεῖτο ὡς πατρίς τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῶ**· ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε**· ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ῥίζ. λυκ. —, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, ἄλλοτε δέ, ὡς ἐνταῦθα σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἢ ὅποια ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατὰ τινα μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἶγλας**· ἡ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἄρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**· μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλῶδες σμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **ὁμόστολος**· εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα**· ὁ Βάκχος ἔπαλλε λαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολῖαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον**· λέγει τοιουτοτρόπως τὸν Ἄρη, διότι ἐθεωρεῖτο ὡς, εἴπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἐθεωροῦντο πάντοτε εὐργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δοτῆρες ἑάων** (ἀγαθῶν).

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (216 - 275)

α') 216 - 275

Λεξιλογικαί. ὑπηρετῶ τῇ νόσῳ = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. **ἀλκήν** = ὑπεράσπισιν, βοήθειαν· ἔθηκε τοῦτο ἀντικείμεν. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπηξήγησιν τοῦ: ἃ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ: τό : ἀλκήν κἀνακούφισιν. **ἄγῶ** = ἄ (ἐπη) ἐγώ. **ἐξαγορεύω** = δημοσίᾳ ἀνακοινώνω. **ξένος μὲν** (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ γενομένου φόνου. **αὐτὸς** = μόνος μου. **μὴ οὐκ ἔχων**, ὑποθ. μετ., τίνα ἔχει ἀπόδοσιν ; **οὐκ ἂν ἴχνηον μακρὰν** (ὄδον)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον... διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις **μὴ οὐκ** ἰδὲ στίχ. 13. **σύμβολον** (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰκάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον. **νῦν δέ**· ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὕστερος** ἐνν. τοῦ πραχθέντος. **τελῶ** = πληρώνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστοὺς** = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἑλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ῥ. ἐξερῶ δι' ἄλλου ῥήματος) = διακηρύττω. **Λαίον** κατὰ πρόκλησιν. **τοῦπίκλημα** = τὴν κατηγορίαν. **ὑπεξαιρῶ** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἐξάγω, εἶτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου μετ' αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ παραλειπόμενον **μὴ φοβείσθω**, ὕπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). **πίσεται** (ῥ. πάσχω). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπηθέν : μὴ φοβείσθω. **ἀστεργῆς** = δυσάρεστος, φοβερὸς. **εἰ δ' αὖ** = ἐὰν δὲ ἀφ' ἑτέρου. **τὸ κέρδος** = τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν. **τελῶ μέλ.** = θὰ πληρώσω. **χῆ** (= καὶ ἡ) **χάρις προσκείσεται** = καὶ προσέτι θὰ τοῦ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. **δείσας** = ἐνδιαφερθεὶς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). **ἀπωθῶ** = ἀψιφῶ, περιφρονῶ. **τοῦπος** = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγήν μου. **ἃ 'κ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ταῦτα. **ἀπαυδῶ** = ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ εἰσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. γῆς ἔξαφτ. ἐκ τοῦ τινὰ (κάτοικον)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἀπαυδῶ μῆτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μῆτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) **δοσὶς ἐνστί. εἰσδέχεσθαι**, ἐνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. **κοινὸν** =

κοινωνόν, συμμετοχόν. **θύματα** = θυσίαι. **χρένιψ**, **ιβος** = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. **ῶθειν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζεῦγμα = κελεύω ἢ παραγγέλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαίμονι** = τῷ θεῷ Ἄπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἷς** διὰ τούτων καθιστᾷ ἀριστότερον τὸ νόημα. **ἐκτρίβω βίον** = ἐξοφλῶ τὴν ζωὴν. **κακὸν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτρίβου. **ἄμορος** = ἐν κακῇ μοίρᾳ, δυστυχής. **ἐπεύχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύνδικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοισδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀπκρύπτουσιν αὐτόν. **ἀράομαι-ῶμαι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. **ἐπισκήπτω** = παραγγέλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἑμαυτοῦ**, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἄπόλλωνος. **ἀκάρπως-ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἐνν. αὐτόν (τὸν φόνον)· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐδ' (ἂν) εἰκὸς ἦν οὕτως (ὡς μέχρι τοῦδε) ἔαν ἀκάθαρτον** (ἄνευ καθαρμοῦ, ἄνευ ἐξαγνισμοῦ.) **ἐξερευανᾷν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ ἀντίθεσις** πρὸς τὸ προηγ. ἤθελε νὰ εἶπῃ: **νῦν δ' ἐπέι τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλ' ἔσπευσε νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἴτια, διὰ τὰ ὅποια ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθῆκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως.** **κυρῶ** = τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὀμόσπορος** παθητ. σημασίας = ὀμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **ὀμοσπόρος** = ὀμοῦ σπεύρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότης κοινῶν (ἦτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέκνα). **νῦν· νέα ἀντίθεσις** λόγῳ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἔδυστύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἢ ὅλη πρότασις **ἀνθ' ὧν...** κεῖται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κράτα** (αἰτιατικὴ τοῦ **κάρα** = κεφαλή). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὧν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας): **τάδε** σύστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπέρ... **ἀφικνουμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακεῖω** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδί δοτ. χαριστ. καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οἰδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ῥημάτων **εὔχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μήτ' ἀνιέναι** = μήτε νὰ

ἐπιτρέψουν νὰ γίνῃ. **ἄροτος** σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἐνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθερεῖσθαι** = φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἐχθίονι** = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. **ὕμῃν δὲ ἀντίθεσις** εἰς τὸ ἀνωτέρω **τοῖς μὴ δρῶσιν...** **σύμμαχος** κατηγερ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι) = εἶθε νὰ εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά. αἰτεῖς· ὁ Οἰδίπους, ὅτε ἤδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις**· ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὄλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἠγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιαζέτο δι' ἐμβαπτιζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἠγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρρανον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγγιζον αὐτούς. **Δίκη**· θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μῖας τῶν Ὀρῶν, πάρεδρος τοῦ πατρὸς τῆς οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποίησης τῆς δικαιοσύνης. **εὖ ξυνεῖεν**· ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἐγκλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφέρει ἀρετάς, εἶναι ἰδικόν του ἐγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτάς εἰς τὸν ἑαυτὸν του ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

β') 276 - 299

Λεξιλογικά. ἀραῖος (ἀρᾶ) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. **ἀραῖόν μ' ἔλαβες** = μὲ ἐδέσμευσες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ᾧδε** = τοιουτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). **γάρ** = δηλαδή. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἴργασται ποτε** πλᾶγ. ἐρωτ. πρότ., ἀντικείμεν. δὲ τοῦ εἴργασται ἐνν. τὸν φόνον. **δίκαια** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **εἰ καὶ τρίτα ἔστί**, τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρίημι** = ἀφίνω· τοῦ ῥήματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμα τὸ μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου. **ταῦθ' ὄρῶντα** = ταῦτα εἰδόμενα. **μάλιστα** = κατ' ἐξοχὴν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις)·

ἡ σειρά τῶν λέξεων εἶναι : **ἐπίσταμαι ἄνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρῶντα ταυτά ἄνακτι Φοίβῳ**. οὐκ ἐν ἀργοῖς = οὐχὶ μεταξύ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. **ἐπραξάμην** = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). **διπλοῦς** = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδος). **θαυμάζεται μὴ παρῶν προσωπ. σύνταξις ἀντι ἀπροσώπ.** : θαυμαστόν ἐστὶ μὴ παρεῖναι αὐτόν. **καὶ μὴν** = καὶ βεβαίως. **κωφὸς** ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκουόμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. **τὰ ποῖα;** (ἴδε στίχ. 120). **ὄδοιπόρων** ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122), ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφρονεῖθη, τῶρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὄδοιπόρων, ὅπερ ἐγγίζει περισσότερο πρὸς τὴν ἀλήθειαν. **τὸν δ' ἰδόντα** = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. **εἰ δειμάτων γ' ἔχει μέρος** = εἰ βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. **οὐ μενεῖ** = δὲν θά ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θά ἀναμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶσι, νὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν. : ἀλλὰ θά ἐμφανισθῇ. **τάρβος** (τὸ) = φόβος. **δρῶντι τάρβος ἐστί**. τί διαφέρει τοῦ **τάρβος ἐστί δρᾶν**; **οὐδ' ἔπος** = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατάρα). **γάρ** = δηλαδή. **οἶδε**· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ὄδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. **ἐμπέφυκε τάληθές** = εἶναι ἐμφυτος ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικαί. **ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἷς...** πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἐναντι τῶν θεῶν; **ἀνακτα**· ἀποκαλεῖ ἀνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. **Κρέοντος εἰπόντος**· τὴν συμβουλὴν ταύτην ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης προπαρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σχηματισθεσομένη ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος νὰ μὴ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

γ') 300 - 315

Λεξιλογικαί. **νωμάω-ῶ** (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε, ἅπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνια τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμνημένους. **χθονοστιβῆς** = ὁ

πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. τὴν πόλιν κατὰ πρόληψιν ἀντί : φρονεῖς δ' ὅμως, οἷα νόσω πόλις σύνεστιν. νόσω προσωποποιᾷ τὰ ῥήματα ἐξευρίσκομεν καὶ κλύεις μὲ σημασ. παρακειμ. πέμψασιν ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). ἀντέπεμψεν = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. ἔκλυσις = ἀπολύτρωσις. ἂν ἔλθειν ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως : εἰ ἐκπεψάμεθα. νῦν = κατὰ ταῦτα. φθονῶ = ἄρνοῦμαι. φράτιν ἀπ' οἰωνῶν = μαντεῖαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίας. ὁδὸν = τρόπον. ῥύομαι = ὑπερασπίζομαι, σφῶ, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥῦσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε : ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν = διότι ἀπὸ σοῦ ἔξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. ἄνδρα = ἕκαστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν) ἢ σειρά τῶν λέξεων : κάλλιστος δὲ νόμος (ἐστὶν) ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο.

Πραγματικά. διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε κλπ. διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μὲ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεως του. ῥῦσαι ἢ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ῥήματος φανερῶνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξάγει τὴν θερμὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. ἄλλην μαντικῆς ὁδὸν ἔννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἥτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

δ') 316 - 403

Λεξιλογικά. φρονῶ = φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. τέλη λῦω = λυσιτελῶ, ὠφελῶ. ταῦτα (δηλαδὴ ὅτι δεινὸν ἐστὶ φρονεῖν ἔνθα). γὰρ... αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφάνημα φεῦ. διόλλυμι = λησμονῶ. οὐκ ἂν ἰκόμην, ἀπόδοσις τίνος ἐννοουμένης ὑποθέσεως ; ἄθυμος = δύσθυμος. ἄφες μ' ἐς οἴκους, ἐνν. ἰέναι. ῥᾶστα = εὐκολώτατα. διαφέρω = ὑποφέρω μέχρι τέλους. τὸ σὸν - τοῦμόν = τὴν μοῖράν σου — τὴν ἰδικήν μου. τὸ σὸν τε σὺ καγὼ τοῦμόν, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. ἦν ἐμοὶ πίθη (δηλ. μὲ ἀφήσης νὰ ἀπέλθω). ἔννομα = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδος). τῆνδε φράτιν τὸν ἀναμενόμενον τοῦτον λόγον σου. ἀποστερῶ =

ἀποκρύπτω. γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν: οὐ λέγω ἔννομα οὔτε προσφιλή. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοί = οὔτε καὶ οἱ ἰδιικοί σου λόγοι ἀποβαίνουνσι πρὸς ἀγαθὸν σου. φώνημα ἔννοσῃ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οἰδίποδος. ὡς οὖν μῆδ' ἐγὼ ταυτὸν πάθω, ἐπρόκειτο νὰ εἴπη τὴν λέξιν σιγήσομαι ἢ μᾶλλον ἄπειμι, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται διὰ νὰ φύγη. φρονῶν γε = ἐνῶ βέβαια ἤξεύρεις. ἀποστραφῆς = ἀπέλθης· προσκυνούμεν ἰκτῆριοι (τυπικὴ φράσις πρὸς δῆλωσιν ἰσχυρᾶς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. οὐ μὴ ποτε, τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἀορ. σημ. ἔντονον ἄρνησιν. μὴ ἐκφήνω = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. τί φῆς; ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. ἄλλως = μάτην, ἀνωφελῶς. ἐλέγχω = ἐρωτῶ νὰ μάθω. ὀργαίνω· ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κινῶ· ἢ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως: ὦ κακῶν κάχιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάντις. ἐξερεῖς τοῦ ἐξαγορεύω = λέγω φανερά. ἀτεγκτος, (ἀ-τέγγω = βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. ἀτελεύτητος = ὁ μὴ δίδων τέλος εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. ὀργή σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτηριστ., ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἔννοσῃ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οἰδίποδα ὀξυθυμίαν. τὴν σὴν ναίουσαν· ὑπαινίσσεται, κεκαλυμμένως τὴν σύζυγον τοῦ Ἰοκάστην. ψέγεις ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμφω, χάριν ἐμφάσεως. γὰρ αἰτιολογ. τὸ ἔννοσῶ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως ὀργήν. ἃ ἀτιμάζεις πόλιν· τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. ἤξει γὰρ αὐτά, (σιωπῶ) διότι τὰ πράγματα μόνον τῶν θᾶ φανερωθῶσιν. πέρα = περισσότερον. πρὸς τάδε· τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν = ἔναντι τούτων. θυμόομαι-οὔμαι = ὀργίζομαι, καὶ μὴν παρήσω (παρήμι) γ' οὐδὲν = καὶ ὅμως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ παραλείψω. ἄπερ = ἐκείνων ἄ. ξυμφυτεύω = συμπράττω. καὶ ἐπίδοτ. = ὄχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... ὅσον μὴ χερσὶ καίνων (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἐκτὸς μόνον πού δὲν τὸν ἐφόνευσες μὲ τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. ἀληθες = ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. ὦπερ (ἀντὶ τοῦ ὅπερ) καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. προσαιδῶ = προσφωνῶ, ὡς ὄντι· ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. ὄντα πρὸς τὸ σέ, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ παρανόησις πρὸς τὸ ἐμέ. κάφ' = καὶ ἀπό. τοῦτο· ἔνν. τὸ ἐκκινήσαι τότε τὸ ῥῆμα, ἦτοι τὰ ἐπα-

κολουθήματα τῆς πράξεώς σου ταύτης. **ποῦ** = πῶς. **πέφευγα**· ἔχω ἤδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). **ισχυῶν** κατηγορ. διὰ τῶν κατωτέρω ὁ Οἰδίπους προσπαθεῖ, οἶονεὶ ἀνακρίνων ν' ἀποκαλύψῃ συνωμοσίαν, ἣν ὑποπτεύεται. **ἐκπειρῶμαί τινος** = ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίαν· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι : ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίαν, ἂν δηλαδὴ θὰ ἐμμείνω εἰς αὐτοὺς ἢ θὰ περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. **οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστὸν** = οὐχὶ ξυνήκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἐγνωσμένον, δὲν ἐνόησα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ εἶπω ὅτι τὸ ἔχω κατανοήσει. **φονέα σὲ φημι** κτλ. ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων εἶναι : **φημί φονέα σε κυρεῖν τάνδρός, οὐ τὸν φονέα ζητεῖς. οὐ τι χαίρων** = οὐχὶ ἀτιμωρητί. **πημονάς** = ὕβρεις. **ὄσον γε χρήσεις** ἐνν. λέγε. **αἰσχισθ' ὀμιλῶ** = ἔχω αἰσχροτάτας (ἐνν. συζυγικὰς) σχέσεις. **τοῖς φιλτάτοις** ἐνν. τῇ μητρί. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. **κακοῦ**· γεν. μεριστ. **ἦ** = ἀλήθεια. **γέγηθα** παρακ. τοῦ **γηθέω** = χαίρω, ἀγάλλομαι. **γεγηθῶς ἀεὶ** = πάντοτε ἀτιμώρητος. **ἀλλ' ἔστι** ἐνν. τῆς ἀληθείας σθένος. **σοί... σοί** δοτικαὶ τῆς ἀναφορᾶς. **τυφλὸς τὰ τ' ὤτα...** ἡ παρήχησις τοῦ **τ** ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικοὺς λόγους τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ **τυφλὸς** ἀνήκει μόνον εἰς τὰ ὄμματα, ἐνῶ εἰς τὰ ὤτα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζεύγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλῆς ἢ ἄλλο συναφὲς αὐτοῖς. **ταῦτα ὄνειδιζων** = αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). **πρὸς μιᾶς νυκτός** = ὑπὸ μιᾶς συνεχοῦς τυφλώσεως (σκότους). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἂν βλέψαιμί σε. **ῶ τάδε** (δηλ. πεσεῖν σε). **ἐκπράξει μέλει** = ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσῃς). **ἐξευρήματα** = ἐπινοήματα. **Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδὲν** = ἄλλ ὁ Κρέων οὐδεμίαν βλάβην σοῦ παρέχει. **ὑπερφέρω** = ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος** = ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν** = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς εἰρων. ὑπελθῶν...** ὑφείεις (ἢ πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον τὸ ὑποῦλον) = λαθραίως ὑπείσελθῶν... ὑποβαλὼν ὡς ὄργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος** = ἀπατεῶν. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν = ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ δέρκομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν τέχνην** ἐνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ;** εἰς ποίας περιπτώσεις; **σαφῆς** = ἀψευδῆς. **κύων** = σκύλα, τέρας. **ῥαψωδὸς** = αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος** = ἀπαλλακτικὸς, ἀπολυτρωτικὸς. **τούπιόντος** =

τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.) ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καίτοι διειπεῖν** (ὑποκ.) **τὸ αἰνίγμα οὐκ ἦν τοῦπιόντος. προυφάνης** = ἐφανερώθη· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἦν σὺ προυφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν, οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτε ἐκ θεῶν του. νῖν** = τὴν Σφίγγα. **κυρήσας** = ἐπιτυχῶν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη** = διὰ τῆς ἐπινοίας μου. **ἐκβαλεῖν** ἐνν. θρώνων. **παραστατῶ** = ἴσταμαι πλησίον. **πέλας** = πλεονασμός. **χῶ συνθείς** = καὶ ὁ σκευωρήσας. **ἀγγλατέω-ῶ** = τὸν ἐναγῆ ἀπομακρύνω. **παθῶν** (ἐνν. τοιαῦτα) **οἶά περ φρονεῖς, ἔγνωσ ἄν** = θὰ ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνουθετεῖσο, θὰ συνετιζέσο.

Πραγματικάι. φρονεῖν· ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φονέα τοῦ Λαχτοῦ, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτῆρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρήσῃ διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἴπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ δισταγμοῦ λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῥᾶστα γὰρ τὸ σόν... αἰ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. πλοῦτος καὶ τυραννίς**, ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ὕψιστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης**· ἀγύρται παρ' ἀρχαίοις ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοι τινες ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...** ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρατηροῦντες ἡμῆνευον τοὺς οἰωνούς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατὰ τὸ παροιμιῶδες «παθόντα μαθεῖν» (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν ὁ παθὸς μαθὸς).

ε') 404 - 462

Λεξιλογικάι. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον, καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ**· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς τοιοῦτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαγ. ἐρωτ. πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἐξισωτέον** (σοι) = πρέπει νὰ ἐξισωθῶ πρὸς σέ. **γοῦν** = τοῦλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει** (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσῃ ἀπάντησιν. **τοῦδε** δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέρκομαι** (ἐξ οὗ δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς ὀράσεως. **καί... καὶ** ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν

= εἰ καὶ δέδορκα, οὐ βλέπεις. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ὅπως καὶ αἰ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ **ἔνθα** καὶ **δῶν· ἔνθα** ἐννοεῖ τὸν πατρικὸν οἶκον, τὸ δὲ **δῶν μετὰ** ἐννοεῖ τὴν μητέρα. **τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ...** ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἐνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἐνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφι-πλήττω) = ἐκατέρωθεν πλήττουσα, κτυπῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρός. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβεροὺς πόδας, φοβερὰ διώκτρια. **ὄρθα** = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. **σκότος** = διαρκὲς σκότος. **λιμὴν** = θάλασσα. **Κιθαιρῶν** = ὄρος (ἔθθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἀτομ. ἐννοίαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὄρος, ἴσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἐξετέθη ὁ Οἰδίπους ὡς βρέφος). **σύμφωνος** = συμφωνῶν, ἀντηχῶν συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς **βοῆς** = θὰ ἀντηχῆσι τοὺς θρήνους σου. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι καλὰ, κατανοῶ· **ὕμέναιος** = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἶτα δὲ μετωνυμικῶς σημ. τὸν γάμον. **δόμοις** = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμος ὑμέναιος** = ἄνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγορ.). **ἄνορμος ὑμέναιος** δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἐνδοτική. **εὐπλοίας** ἐνν. τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεών σου (μετὰ τῆς μητρός). **ἄ σ' ἐξιῶσει σοί τε...** παρήχησις τοῦ **σ**, λόγῳ ὀξύτητος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = ἐναντι αὐτῶν, πού σου λέγω. **τοῦμόν στόμα** = τὰς προφητείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημ. χρίω διὰ πηλοῦ, ρίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς : ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαι τινα, διασύρω· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε κάκιον σοῦ. ἐκτριβομαι** = φθειρομαι, καταστρέφομαι ἐξ ὀλοκλήρου. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** ἐνν. ἄπει = δὲν πᾶς νὰ χαθῆς· τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἐννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ θᾶσσον. **ἄψορρος** ἐκ τοῦ ἄψ (= ὀπίσω) καὶ ῥέω = ὀπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει ὀπίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω· τὰ : **πάλιν ἄψορρος, ἀποστραφεῖς ἄπει,** ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἢ ὀργῆς. **οὐδ' ἰκόμην** κλπ. ἐννοεῖται: οὐ μόνον ἄπειμι θᾶσσον, ἀλλ' οὐδ' ἂν... **φωνήσοντα**· τίνος εἵδους μετοχὴ εἶναι ; **σχολῆ** κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. **ἔστειλάμην** = μετεπεψάμην· **ἔστειλάμην ἂν** ἀπόδ. τίνος ὑποθέσεως ; **γονεῦσι** δοτ. τῆς κρίσεως. **μῶροι-ἔμφρονες** ἐπεξηγοῦν καὶ ἀναπτύσσουσι τὸ τοιοῦδε. **ποίοισι** ἐνν. γονεῦσι. **μεῖνον**· εἰπὼν τὰ προηγού-

μενα ὁ Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρῆσμον τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστειλε εἰς ὄλεθρον. **ἐκφύει**, ἱστορ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατὴρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του) **αἰνικτὰ** = αἰνιγματώδη. **ἄριστος** εἰρων. **μέγαν** ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι : ἐὰν σκέψῃ καλῶς. **ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωσης τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατὶ κατέστρεψεν αὐτόν; **οὐ μοι μέλει** = δὲν μὲ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη). **εἰ τὴν πόλιν τήνδ' ἐξέσωσα** = ἄρκεῖ, ποῦ ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα;) **κομιζέτω δῆτα** = ἄς τὴν ὀδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). **ὄχλῳ** = ἐνοχλῶ. **ἐμποδῶν** = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρῆσμοῦ. **συθεῖς** (παθ. ἀόριστος τοῦ σεύομαι = κινουῖμαι ταχέως) = ἐὰν ἐπέλθῃς ἀμέσως. **ὦν οὐνεκ' ἦλθον** (προσδιор. τελ. αἰτίου). **ὅπου ἀντὶ ὅπως.. οὐκ ἔσθ' ὅπου** δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** ἐτέθη κατ' αἰτιατ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμε. ὄν. **ἀνακηρύσσων φόνον** = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λατοῦ. **λόγῳ**· ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης : ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὦν. **εἶτα δὲ φανήσεται** (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὦν). **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θεβαΐως). **ἐκ δεδορκότος** ἐντονώτερον τοῦ : βλέποντος. **σκήπτρῳ** προδεικνύς = τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῶ τὴν ὁδόν. **ἐμπορεῦομαι** = πορεῖομαι, μεταβαίνω. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος. **ὀδόσπορος** = ὀδόγαμος. **ἰὼν εἴσω** = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορον σου. **κἂν λάβῃς** ἐνν. ἐμέ. **φάσκειν** ἀντὶ προστακτ. (πρβλ. ἀγγέλειν κτλ.) **μαντικῇ μηδὲν φρονῶ** = οὐδεμίαν γνῶσιν (ιδεάν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικά. Λοξία: τοιουτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διαφορῶμενον τῶν χρῆσμων του. **προστάτου.** ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἓνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων

καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετόικου κατεγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο **γράφομαι προστάτου**. Ἄρά· ἢ Ἄρὰ προσωποποιηθεῖσα ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύρπακτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν. **ὄρμον ἄνορμον**· ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἰσπλου ἀνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμένα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐναυάγησεν. **εἰπὼν ἄπειμι, οὐ τὸ σὸν δείσας...** ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεῖς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τώρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἣ δὲ φράσις **οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον** δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (463 - 522)

Στροφ. α' (463-472)

Λεξιλογικαί. θεσπιέπεια (θέσπις = θεὸς - ἔπος) = ἡ ἐκπέπουσα θεῖα ἔπη, ἡ προφητικὴ. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βράχος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ' ἄρρήτων** τίθεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι ἐξαρτᾶται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **τίς** (ἔστιν) **ἐκεῖνος, ὄντιν' ἅ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἄρρητ' ἄρρήτων φονιάσι (φονικαῖς) χερσίν; ὦρα** (ἐνν. ἔστιν) = εἶναι καιρὸς. **ἀελλὰς** - δος = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων ὕπως ἡ θύελλα (ἄελλα). **σθηναρῶτερον** = ἰσχυρότερον· ἐδῶ σημ. ταχύτερον. **ἐπενθρῶσχω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα θρῶσχω, ἀόρ. β' ἔθορον, ἐξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς σχῆμα** ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζει ὡς ὄργανικ. δοτ. τὸ ἐνοπλος, **γενέτας** σημ. πατὴρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ δεύτερον. **Κῆρες** = μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπιζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου. **ἀναπλάκῃτοι** = ἀναμπλάκῃτοι (παρελείφθη τὸ μ λόγῳ τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στερητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀόρ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ

οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. **δειναί** κατηγορούμ. τοῦ Κῆρες.

Ἐντιστρ. α' (473 - 482)

Λεξιλογικαί. ἔλαμψεν = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. γὰρ ἐπεξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόεις** = χιονοσκεπής. **φάμα** = ὁ χρησμὸς ἢ σειρά τῶν λέξεων : ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόντος Παρν. πάντα (Θηβαίων) ἰχνεύειν τὸν ἄδελον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἔνν. ὁ ἄδελος ἀνὴρ, ὁ φονεὺς. γὰρ αἰτιολ. τὸ ἰχνεύει. **ὑπ' ἄγριαν ὕλαν** = εἰς τὰ ἄγρια δάση. **μελέω ποδι** = μετὰ τὸν δυστυχῆ του πόδα (ἐνεκα τῆς διαρκoῦς διώξεώς του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξιάν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὐρίσκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς) : καθ' ὑπαλλαγήν εἶπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὕρισκετο εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **αἰεὶ ζῶντα** = πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κύρος. **περιποτῶμαι** = περιίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἐντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονεῦς πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεῦματα.

Πραγματικά. Ὁ χορὸς, ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾶ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἐντιστροφῇ νὰ κάμη μνείαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόνις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἐντιστροφῇ ὀμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς**· λέγει κεραῦνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμηνεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μετὰ τὸ ὄπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες**· αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονέα τοῦ Λατοῦ. **μεσόμφαλα μαντεῖα**· ἐπιστεύετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσεν ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετοὺς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὗτοι δὲ πετάξαντες συνηγήθησαν

εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμισφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο ὄφθαλός.

Στροφ. β' (483 - 497)

Λεξιλογικαί. δεινὰ ταρασσει = φοβεράς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἐξεγείρει. οἰωνοθέτης· ὁ ὀρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφράσκοντα = οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔτε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). ὄρων μετ. αἰτιολ. ἐνθάδε = ἐν τῷ παρόντι. ὀπίσω = ἐν. τῷ παρελθόντι. νεῖκος = φιλονικία. ἔκειτο = ὑπῆρχε. τανῦν = μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. πρὸς ὅτου δὴ (ἐνν. νεῖκους) = ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀκριβῶς ἐκκινῶν (ὀρμώμενος). βασάνῳ πίστιν ἔχων = ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. ἐπίδαμος φάτις Οἰδιπόδα = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδιπόδος. εἶμι ἐπί... νὰ ἐπέλθω κατά. Λαβδακίδαις δοτ. χαριστική. ἀδήλων θανάτων γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος· θανάτων ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἀντιστρ. β' (498 - 512)

Λεξιλογικαί. ξυνητός = σοφός. πλέον φέρομαι = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἡ φράσις πλέον φέρομαι ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. σοφία δοτ. ὄργαν. παραμείβω = ὑπερτερῶ. μέμφομαι = κατηγορῶ. κατάφημι = λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. ἐπ' αὐτῷ, ἀντί : ἐπὶ τοῖς Θηβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἰνίγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. βασάνῳ = ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. ἡδύπολις = εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. τῷ = διὰ ταῦτα. ὄφλισκάων κακίαν = ὄφλισκάων δίκην κακίας = θεωροῦμαι κακός· ὁμοίως λέγεται ὄφλισκάων μωρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (513 - 648)

α') 513 - 531)

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, διότι δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδιπόδος, ὡς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 533. πολῖται = συμπολιταί. πεπυσμένος (πυνθάνομαι) αἰτιολ. μετ' κατηγορεῖν = κατηγοροῦντα λέγειν. ἀτλητῷ ἐκ τοῦ ἀτλητος (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῷ νὰ ὑπομείνω, δυσανασχετῷ.

μακραίων = μακροχρόνιος. **φέροντι** μετ. ὑποθ. **βάξις** (ἐκ β. βάζω = λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = εἰς μικρόν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω **εἰς μέγιστον**. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. **μὲν δὴ** = μὴν δὴ = ἀλλὰ βεβαίως. **ἤλθε** = ἐξεφράσθη. **ὀργῆ βιασθέν ἄν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν** = τὸ ὅποιον θὰ προεκλήθη μᾶλλον ἐκ στιγμιαίας ὀργῆς παρὰ ἐξ ἔνδομύχου πεποιθήσεως. **ἐφάνθη** = ἤλθεν εἰς φῶς. **τοὺς λόγους**· ἔθηκε τὸ ἄρθρον διὰ τὴν δηλώσιν τοῦ γνωστοῦς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ, **οἶδα δ' οὐ**· ἐτέθη ἢ ἄρνησις μετὰ τὸ ῥῆμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμη** = με ποίαν πρόθεσιν· ὁ χορὸς ὡμολόγησεν μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι διὰ τὴν μετριάσιν τὴν κακὴν ἐτύπωσιν τοῦ Κρέοντος καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** = με ἀνοικτὰ (μὴ παραγμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενός** = με ἤρεμον νοῦν. **ἐπίκλημα** (ἐπικαλέω) = κατηγορία. **ἴδε** = ἰδού.

Πραγματικάι. τύραννος· ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῶς δικαιοῦματι βασιλεύς. **ταχ' ἄν βιασθέν...** ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμούς καὶ καταπράυνσιν τῶν ὀργιζομένων. **ἃ γὰρ δρωσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὀρῶ**· τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν**· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἑξωτερικῆς ὕψεώς του καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

β') 532 - 633

Λεξιλόγιον. οὗτος σὺ = ἐσὺ (διαφαίνεται τὸ ὀργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεύς**· ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λατοῦ, κατ' αὐτὸν ἄρα εἶναι φονεὺς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λατοῦ θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τάνδρως** = ἐμοῦ. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ὡς οὐ γνωριῶμι** = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. ἰδῶν ὑπονοουμένης κατὰ ζευγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβῶν, νομίσας. **προσέρπω**· = δολίως πλησιάζω, ἐρχομαι ὑπόουλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν

ὄψεων). **ἀλέξομαι** μέλλ. τοῦ ἀλέξω = ἀποκρούω. **ὡς οὐ γνωριόϊμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην** ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἤτοι κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλίαν ἢ μαυρίαν. **ἐγχείρημα** = ἐπιχείρημα. **ὄ = ἦ. οἴσθ' ὄ ποίησον ;** = οἴσθ' ὄ χρή σε ποιεῖν ; τίθεται δηλ. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν **οἴσθ' ὄ** ἢ προστακτικὴ **ποίησον** πρὸς δῆλωσιν συμβουλῆς. **ἀντί** = ἐναντι, εἰς ἀπόκρισιν. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος, μόνος σου. **βαρὺν** = ἀντιπαθητικόν, φορτικόν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἄκουσόν μου νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ** (πῶς θὰ ἐξηγήσω). **τοῦτ' αὐτὸ** ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν σκόψην αὐτόν. **αὐθαδία** = αὐταρέσκεια, αὐθαιρεσία. **κακῶς δρῶ** σημαίνει ὅτι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. **ὑπέχω δίκην** = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. **τὴν δ.** = τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. **σοὶ** ποιητ. αἶτ. τοῦ εἰρῆσθαι. **ἔνδικα** = δίκαια, ὀρθά. **σεμνόμαντις** = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). **ἐπὶ τὸν** = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. **τῷ βουλευμάτι** = τῇ συμβουλῇ (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). **χρόνον** διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ῥῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. **ἔρρει** (ἴστορ. ἐνεστώσ) = ἔγινεν ἄφαντος. **θανασίμῳ χειρώματι** = μὲ βίαιον θάνατον. **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχίσαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων· ἀντί : **μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἴη, εἰ μετρηθεῖη. τότε,** ὅτε δηλ. ἐφανεύθη ὁ Λάϊος. **εἰμί ἔν τινι** = ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὁμοίως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). **σαφὸς γε** (τὸ γε βεβαιωτ.). **οὐκουν...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου) ἐμοῦ γε** (= τοῦλάχιστον) **ἐστῶτος πέλας** (παρόντος ἐμοῦ). **παρέσχομεν** = ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρευναν (ἢ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος). **σοφὸς** εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 **σοφὸς γ' ὁμοίως** κ.λ.π. **τάδε** δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης περὶ τοῦ ποῦς ἦτο ὁ φονεὺς. **ἐφ' οἷς** = ἐπὶ τούτοις, δι' ἃ. **φρονῶ** = γνωρίζω. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **ξυνέρχομαι** = ἔρχομαι εἰς συνεννόσιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ ;). **τὰς ἐμάς** (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). **Λαῖτου** γεν. ἀντικειμ. **δισφθοραὶ** = φόνος· ἢ ἔρμηγεία : ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνεννόσιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἤθελεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαῖτου, ὅτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. **αὐτὸς** = μόνος σου. **ταῦθ'** = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. **ἄπερ** = καθ' ὃν ἀκριβῶς. **ἐκαμθάνω** (ἢ πρόθ. **ἐκ** ἔχει ἐπιτατικὴν σημασίαν). **γῆμας**

ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀπτικοῖς καὶ σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. **ἀνιστορῶ** = ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ἄρχεις δ' ἐκείνη ταυτά, γῆς ἴσον νέμων;** = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς καὶ εἰς αὐτήν; **ἄν** = ἂ ἄν. **κομίζομαι** = λαμβάνω. **ἰσοῦμαι** = εἶμαι ἴσος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. **σφῶν** = ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). **τρίτος** ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. **ἐνταῦθα γὰρ δὴ** = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. ἂν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν ἐξουσίαν μου). **κακὸς** = ἄπιστος. **οὐκ**, ἐνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. **εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον** = ἐὰν βέβαια σκεφθῆς κατὰ σεαυτόν. **εἷ τινα...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν' ἄρχειν ζῦν φρόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα**. ἄτρεστος (ἀ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοβος. **εὐδω** = κοιμῶμαι. **ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν** = ἐγὼ τοῦλάχιστον οὐτε ὁ ἴδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νὰ εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρὰ νὰ ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. **ἔχειν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **πᾶσι χαίρω** = ὅλοι μοῦ λέγουν χαῖρε, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. **ἀσπάζομαι** = χαϊρετίζω. **νῦν** τρεῖς φορὰς ἐπαναλαμβάνομενον ἐξαιρεῖ τὴν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσώρευσιν τόσων ἀγαθῶν. **ἐκκαλῶ** = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ ἐκκαλοῦσι = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). **ἅπαν** (ἐνν. οὐ ἔχουσι χρεῖαν). **ἐνταῦθα** (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). **ἐνι** = ἐγκείται. **κεῖνα** τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσἀρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. **τάδε** σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. **οὐκ ἄν...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς κακὸς** = νοῦς ὑγιῶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ γίνῃ κακὸς (μοχθηρὸς), νὰ ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. **τῆσδε τῆς γνώμης** (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφεις τάδε). **ἄν τλαίην** = ἤθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικείμεν. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. **καὶ ἔλεγχον τῶνδε** προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν ἐπομένῃν πρότασιν πύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὲ (ποῦ λέγω). **πεύθομαι** = πληροφοροῦμαι· ἐδῶ: ζητῶ νὰ μάθω ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς **πυνθάνομαι**. **Πυθῶδε πύθου** παρήχησις. **τὰ χρησθέντα** = τὰ χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. **τοῦτ' ἄλλο** ἀντὶ τοῦτο δέ = ἀφ' ἐτέρου δέ. **τερασκόπος** = τερατοσκόπος = ὁ μάντις. **λαβῶν** ἀφ' οὗ μὲ πιάσῃς· ἡ δὲ φρ. **κτάνης λαβῶν** ἰσοδυναμεῖ πρὸς

τὸ παρ' ἡμῖν : πιάσε με καὶ σκότωσέ με. **γνώμη δ' ἀδήλω** = ἐπὶ τῇ βάσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. **χωρὶς** = αὐθαιρέτως (χωρὶς νὰ ἐρωτήσης ἄλλους). **αἰτιῶ** προστακτ. τοῦ ῥ. αἰτιάομαι-ῶμαι. **μάτην** = ἀβασανίστως, ἀνεξετάστως. **ἴσον καὶ** = ἴσον πρὸς. **ἐκβαλεῖν** = ἀπολέσαι. **χρόνος** = μακρὸς χρόνος. **εὐλαβουμένῳ** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν κρίσιν ἐκεῖνου, ὅστις προσέχει. **φρονεῖν** προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ : ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς· ἡ ἔννοια εἶναι : διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις των. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς λαμβάνεται τοῦτο = ταχέως πως. **ταχὺν δεῖ κάμει βουλευεῖν πάλιν** (= ἀντεπιβουλευεῖν) = ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον του τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. **ἡσυχάζων** = ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. **τὰ τοῦδε** = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. **ἦ** (ἐνν. χρήσεις). **ἦμιστα** = οὐδόλως. **ὅταν προδείξῃς** = ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν** = ὁποίου εἶδους εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. **οὐ πιστεύω** = δὲν ὑπακούω. **οὐ γὰρ** ἐνν. τὸ οὐχ ὑπείξω... **τὸ γοῦν ἐμὸν** (ἐνν. εὐφρονῶ) = ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου σκέπτομαι ὀρθῶς = τοῦλάχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμει** = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὐφρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ὤφειλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενῆς νὰ σκεφθῇ καὶ διὰ τὸ ἰδικόν του συμφέρον). **εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;** = ἂν δὲ δὲν ἐννοῆς τίποτε, ἂν πλανᾶσαι; **ἀρκτέον** = δεῖ σε ἄρχεσθαι. **καιρίαν** ἐπιρρημ. κατηγορ. = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. **κάμοι πόλεως μέτεστι** = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως. **εὐ τίθεμαι** = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικά. ἄνευ πλήθους καὶ φίλων· διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόμμα. **ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν...** τραγ. εἰρωνεία· χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ Οἰδίπους προλέγει ἐκεῖνο, τὸ ὅποῖον θὰ πάθῃ βραδύτερον ὁ ἴδιος, στίχ. 614. **χρόνος δίκαιον ἄνδρα...** καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνον κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. **ὦ πόλις πόλις.** Νομίσας ὁ Κρέων, ὅτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαίωματα νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς πόλεως.

γ') 634 - 648

Λεξιλογικαί. στάσις γλώσσης = ἕρις γλώσσης, γλωσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = ἐγείρω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσοῦσης**, μετ. ἔνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικά πάθη. **οὐκ εἶ**; (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς; = πῆγαινε, διότι ἡ ὀριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτῇσι τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγήν. **μηδὲν** = μηδανινόν, ἀσήμαντον ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἄλγος οἴσσετε**; **ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγων. ἢ **γῆς ἀπῶσαι** κλπ. Ἐνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἠξίωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξουρίας του, ἕπερ δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ **ξύμφημι. τοῦμόν σῶμα** = ἐμέ. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = μὲ δόλια τεχνάσματα. **δυναίμην** (εὐκτ. ἀορ. τοῦ ῥήμ. δύναμαι = ὠφελοῦμαι) νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. **νυν συλλογιστικός. ἀραῖος** = ἐπικατάρατος ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἶ σε δέδρακά τι ὦν ἐπαίτᾱ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον**· τὸν ὁμοθέντα ἄνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἶτε ὠμνύοντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν εἶτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηρῶνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ

Στροφή (649 - 677)

Λεξιλογικαί. πιθοῦ = πείσθητι· αἶ μετγ. **θελήσας... φρονήσας** συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς **πιθοῦ** ἔχουν καὶ αὗται προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν : δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἀορ. εἶκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἶκω = ὑποχωρῶ· τίνος εἶδους ὑποτακτικὴ εἶναι; **νήπιος** (νή + ἔπος) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδιορ. τοῦ ὄργάνου = δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. **καταιδοῦμαι** = σέβομαι. **τί φῆς** = τί ἐννοεῖς. **ἐναγῆς** = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μιαροῦ ἐγκλή-

ματος) καὶ ἐπομένως ἀνόσιος· ἐνταῦθα ὁμως ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἀραῖος = δεδευμένον δι' ὄρκου, ἀγνός. **ἐν αἰτία βάλλω** = αἰτιῶμαι, ἐνοχοποιῶ τὸ ἀπαρέμφ. βαλεῖν ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐνοσοῦμ. **φημί** καὶ διὰ τοῦτο τίθεται ἀντὶ προστακ. **αἰτία ἀφανῆς λόγων** = κατηγορία ἀσαφῆς, στηριζομένη εἰς λόγους (καὶ οὐχὶ εἰς τὰ πράγματα). **νῦν** = νύν. **ἐπίσταμαι** = γνωρίζω καλῶς, τὸ δὲ εὖ πλεοναστικῶς κεῖται· ἢ ἐννοία τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶναι : ὅταν ὁ χορὸς θεωρήσῃ ἀθῶον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του εἰς τὸν Τειρεσίαν περὶ ἐνοχῆς τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἐὰν θεωρῇ τὸν Οἰδίποδα φονέα καὶ θέλῃ τὴν καταστροφὴν του, διότι κατὰ τὸν χρησμὸν ἦτο ἀνάγκη ὁ τὸν Λαίον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ ἐξορισθῇ πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. **οὐ τόν**, πολλάκις ἐπὶ ὄρκων παραλείπει. τὸ **μά. πρόμος** = πρῶτος. **ἄθεος, ἄφιλος** = ἐγκαταλειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν φίλων. **ὄ,τι πύματον** συστ. ἀντικ. τοῦ ἀλοῖμαν = εἶθε νὰ ὑποστῶ τὸν χειρίστον τῶν θανάτων. **φρόνησις** = ἰδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρύχω** = κατατρύχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) ἀμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. **ἴτω** = ἀπελθέτω ἐλεύθερος. **τὸ σὸν στόμα** = σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. **ἐλεινός** = ἀξιολύπητος. **στυγήσεται**, παθ. = στυγηθήσεται = μισηθήσεται. **στυγνός**, ἔχει ἐνεργ. σημ. = θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ψυχῇ σου. **φύσις** = χαρακτήρ, ἰδιοσυγκρασία. **ἄλγιστα αὐταῖς** = αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. **ἐκτός εἶ** = θὰ ἀπέλθῃς ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῶν ἀνακτόρων. **τυχῶν σου** = ἀπ' οὗ σέ εὔρον. **τυχῶν σου ἀγνώτος** = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. **ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος** = κατὰ τὴν κρίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτήρα, ὅπως καὶ πρωτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ὁ δὲ Οἰδίπους παραμένει μόνος σύννους.

Ἀντιστροφή (678 - 697)

Λεξιλογικαί. μέλλω = βραδύνω. **ἦτις ἢ τύχη** (πλαγ. ἐρώτ.) = ποῖον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἢ αἰτία τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ μάθῃ ἢ Ἰοκάστη καὶ λόγῳ τῆς γυναικείας περιεργίας καὶ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. **δόκησις λόγων** = ὑπόνοια στηριζομένη εἰς λόγους (προκύψασα ἐκ τῆς συζητήσεως). **ἀγνώως** = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθειαν, τὰ πράγματα· ἐπομένως = ἀβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). **ἦλθεν** = ἐξεφράσθη. **δάπτω** =

πειράζω, βλάπτω, τὸ μὴ ἴνδικον = ἡ μὴ δίκαια κατηγορία. ναίχι = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναῖσκε. ἄλις ἐπίρρ. = ἀρκετά. γὰς προπονουμένας = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγουμένων δεινῶν ἢ σειρὰ τῶν λέξ. ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γὰς προπονουμένας ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῦ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἢ φιλοικία. Ἰν' ἤκεις = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄρᾶς). παρήμι = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. τοῦμόν = τὸ δίκαιόν μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. καταμβλύνω = ἐξασθενῶ. κέαρ (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. παραφρόνιμος = παράφρων. ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. πεφάνθαι μ' ἄν = ὅτι πεφασμένος ἄν εἶην = ὅτι ἤθελον φανῆ, δειχθῆ. εἰ σε νοσφίζομαι (ὑπόθ. καθ' ὄριστ. ἀντι εὐκτ.) = ἄν σὲ ἀπομακρύνω ἀπ' ἑμαυτοῦ, ἄν σὲ ἐγκαταλείπω. ἐν πόνοισιν = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν τῆς. ὃς τ' οὐρῖσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. ἄλύω καὶ ἄλύω = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτὸς ἑμαυτοῦ. οὐρίζω (ἐκ τοῦ οὐρος = οὐριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὐριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. κατ' ὄρθον = αἰσίως, ἀσφαλῶς. εὐπομπος ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰπραύνη τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικά. Ἄλιον. Οἱ ἀρχαῖοι ὀρκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεούς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τό : αἶ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλῶνι· ἐνταῦθα δι' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὅποιος ἐποπτεύει καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικεῖ ἐνδόμευον ψυχικὴν διάθεσιν. τοῖς πάλαι κακοῖς· αὐτὰ εἶναι ὁ λοιμὸς καὶ αἶ ἐκ τούτου συμφορὰ τῆς πόλεως.

TRITON EPEISODION (698 - 862)

α') 698 - 725

Λεξιλογικά. καμὲ· ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται· ὅτου ποτὲ πράγματος = διὰ τίνα ἄρᾳ γε αἰτίαν. μῆνιν στήσας ἔχεις = ἔχεις μνησίαι, ἔχεις ὀργισθῆ. Κρέοντος (ἡ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ)

= διὰ τὸν Κρέοντα ἢ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. **οἶα βεβουλευκῶς ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἔρεϊς** (πλάγιαι ἔρωτ. προτ.). **ἐγκαλῶν** (Κρέοντι) **τὸ νεΐκος** (= τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ τὰ ἴδω ἂν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσης τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας εἰς τὸν Κρέοντα. **καθεστάναι** = εἶναι. **αὐτὸς ξυνειδῶς** (ἐνν. τὸ ῥ. φησὶ) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. **μὲν οὖν τούναντίον** (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καὶ). **εἰσπέμφας** = ἀποστείλας ἐκ μέρους τοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. **κακοῦργον**, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. **τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν** (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν** (κατηγορ.) = παρουσιάζει τὸ στόμα τοῦ παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρόν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. **οὐδὲν βρότειον** = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἄνθρωπος. **μαντ. τέχν.** γεν. μεριστ. **σημεῖα** = τεκμήρια, ἀποδείξεις. **γάρ**, διασαφ. **ἤξι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν** = θὰ ἔλθῃ μοῖρα, (θὰ εἶναι μοιραῖον, θὰ συμβῆῃ νά...). **γένοιτο εὖκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. καὶ τὸν μὲν** = καίτοι τοῦτον μὲν. **ὡσπερ γ' ἡ φάτις** (ἐστὶ) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἡ φήμη, ὅπως λέγουν. **ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσει τριῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. **βλάστας** = τὴν γέννησιν. **διέχω** = διαχωρίζω. **οὐ διέσχον καί**· ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ. **ἐνζεύγνυμι** = συνδέω. **ἄβατον ὄρος** (ἐνν. τὸν Κιθαιρώνα). **κάνταῦθα** = καὶ ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦτον τρόπον χαθέντος). **ἀνύω καὶ ἀνύτω** = κατορθώνω. **διορίζω** = καθορίζω. **τοιαῦτα** (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως). **ὦν** = τούτων δὲ τῶν φημῶν. **ἐντρέπομαι τινος** = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά. οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσπαθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. **λησταί**· ἀναφέρονται πολλοὶ λησταί, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαῖου πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἕνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ τὴν δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. **τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς**· ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἔνθα ἐφρόνευσεν ἄνθρωπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μῆχαν, ὡς λέγει ὁ λαός, ψύλλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τιοιουτοτρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. **ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν**· ὁ Λαῖος διὰ τὴν κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐπρῦπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ μεταξύ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους.

‘Ομιλεῖ δ’ ἐπίτηδες ἀορίστως ἐνζεύξας ἄρθρα, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι’ ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι’ αὐτὸν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

β') 726 - 833

Λεξιλογικά. πλάνημα ψυχῆς = σύγχυσις ψυχῆς. ἀνακίνησις φρενῶν = ταραχὴ τοῦ νοῦ. στραφεῖς = ταραχθεῖς, συγκινηθεῖς· ἡ σειρά τῶν λέξ. : λέγεις τοῦθ', ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς ; ἔδοξ' ἀκοῦσαι = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσον φοβερὸν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεῦσῃ ὅ,τι ἤκουσεν· ἐννοεῖ τὸ ἄκουσμα : ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). **ἠυδάτο γάρ·** ναὶ εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. **τόδε πάθος** = αὐτὸ δὲ τὸ συμβῆν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαῖου). **σχιστῆ** = χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ' ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τρίστρατον. **Δελφῶν**, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρὸθ. ἀπό. **τοῖσδε** (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' ὅτου ἐγένεν ἡ πράξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τώρα ὀμιλεῖς. **ἐξέρχομαι** = παρέρχομαι. **ἐκηρύχθη** = ἐγένε γνωστόν. **σχεδόν τι** = ὀλίγον περίπου. **τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ' Οἰδίπους, ἐνθύμιον ;** ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ὦ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βᾶρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχὴν ; **Λαίον** προληπτικῶς ἀντί : τίνα φύσιν Λαίος. **φύσις** ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα· τοῦτο λέγεται καὶ **φυή**. **ἀκμὴ ἤβης** = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. **μέγας** = μεγαλόσωμος. **χνοάζω** = ἔχω τὸ πρῶτον χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολιδὸν τρίχωμα. **λευκανθές**, τίθεται κατὰ πόληψιν = ὥστε ἐγένε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας. **ἀποστατῶ** = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἰκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ' οὗ πολὺ ὁμοίαζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταρασσεται ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ **οἴμοι**, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσεν., **οὐκ εἰδέναι** = ὅτι δὲν ἀντελαμβανόμεν, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : εἰσα οὐκ εἰδέναι προβάλλων ἀρτίως ἑμαυτὸν εἰς ἀράς δεινᾶς. **ὄκνω** = αἰσθάνομαι φόβον. **ἀποσκοπῶ** = προσβλέπω. **δεινῶς ἀθυμῶ** = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. **μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ·** ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα : τυφλὸς τὰ τ' ὄτα...

ἐξείπησ (τοῦ ῥήμ. ἐξαγορεύω) = εἶπης ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαῖος** = μικρός, ὀλίγος· ἐδῶ σημ. : με ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἶα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἄμαξα. **μία**, καὶ οὐχὶ ἄλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων ἢ μεταφορὰν σιευῶν κτλ. **διαφανῆ** = ὀλοφάνερα. **οἰκεὺς** = οἰκογενῆς δοῦλος. **ἀφ' οὗ** = ἀφ' οὗτου. **κράτη σέ τε, σχῆμα ὑπερβατὸν** = σέ τε ἔχοντα κράτη Λαῖόν τε ὀλωλότα. **νομαί** = τόποι βοσκῆς ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἀνγρῶς καὶ εἰς τὰς νομάς. **ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος** (ἐνεργητ. διαθ.) **ἄστεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μακρὰν τῆς ὄψεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἶα** = σάν (ὅσον ἀξιίζει ἕνας δοῦλος, διὰ τὸ γίνεσθαι λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἄς ἔλθῃ. **πάρεστιν** = εἶναι παρῶν, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἐμαυτὸν**· πρόληψις, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερεύουσας προτάσεως **μὴ εἰρηκῶς ὦ**, ἢ ὁποῖα ἐξυπακούεται ἐκ τῆς παθ. ἐκπεφρασμένης **μὴ εἰρημέν' ἦ μοι**, κεῖται ὡς ἀντικείμεν. ἢ ἀναγκαστικὸν αἷτιον τῆς κυρίας **δέδοικα**. **ἴξεται (ἰκνοῦμαι) τὰ ἐν σοί** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κοῦ** (φόβος ἐστὶ) **μὴ στερηθῆς** (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἐλπίδων** = κακῶν φόβων. **ἐμοῦ βεβῶτος** (βεβηχότος). **τῶ** = τίνι. **μεῖζονι** = ἀξιωτέρῳ. **διὰ τύχης τοιαῶδ' ἰῶν** = διὰ τοιαύτης τύχης διελθῶν, περιπεσῶν εἰς τοιαύτην δὲ τύχην. **Δωρίς**· καταγομένη ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη** = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἀξία — ἀξία** σχ. ὁμοιοτέλευτον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ τὴν ἐξήτασα (ἐπεὶ δὴ ὠφέλιετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερέπιπλαμαι** (συντάσ. μετὰ γεν., ἐνν. οἴνου) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δείπνοις**· ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ' οἴνω** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἴνοποσίας (τῆς ἐπακολουθούσης τὸ συμπόσιον)· διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δείπνοις, μέθη, παρ' οἴνω** θέλει ὁ Οἰδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστὸς** = ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὖσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἐμαυτὸν) = ἐκρατήθην. **ἐλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίμι** = ἀπερισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνοι ἐτερπόμην** = ἠὲ χαριστούμην διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (τ.ἐ. διότι ἔβλεπον, ὅτι ἠγανάκτουν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος

μου προσβολήν). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω και μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὑφεῖρπέ** (με) = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ῶν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἃ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ) = δι' ἃ ἰκόμην. **ἄτιμον** (ἐκείνων) = μὴ ἀξιοθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνη ἄξιον ἐκείνων. **προῦρηνεν** = ἐφάνερωσε. **δύστηνος** = δυστυχής. **μειχθῆναι** = νὰ συνευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἐμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὄραν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὕψιν. **ἐκμετροῦμαι ἄστροις** (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζωῆς) = ὑπολογίζω μὲ ὁδηγούς τὰ ἄστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἕνα τόπον). **ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην**, ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὅτε ὀδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελειθου. **πωλική** = ἡ διὰ νεαρῶν ἵππων συρομένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμῶν** = ὁ ἡγίοςχος, ὡς ὁδηγῶν τὴν ἄμαξαν. **πρὸς βίαν** = βιαιώς. **ἡλαυνέτην**· παρατατ. ἀποπειρατικός· ἄμαξαν. **ἐκτρέπω** = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης** ὁ αὐτὸς τὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡγίοςχον. **δι' ὀργῆς** = μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ. **παραστείχω** = διέρχομαι πλησίον. **ὄχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἄμαξαν. **τηρῶ** = παραφυλάττω. **καθικετό μου διπλοῖς κέντροις** = μὲ ἐκτύπησε μὲ βράβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἴσην** (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) **γ' ἔτεισεν** = ἀλλ' τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε μὲ ἴσην τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ μεγαλύτεραν). **συντόμως** = παρευθύς. **τύπτω** = κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**· προσδ. ὀργ. μέσης (κατηγορούμ.) **ἀπήνης** = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἄμαξης. **ἐκκυλίνδεται** (ἢ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίσταται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές** = ἐὰν δὲ ὑπάρχη (ἀνήκη) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φρονεθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαῖον· ἢ μὲν δοτ. ξένῳ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρὸς ἀντὶ ἐμοῦ. ἐχθροδαίμων** = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. **ὄν μὴ ἔξεστι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότ. **ὠθεῖν**· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζευγμα ῥήματος δεῖ. τὸ **τάδε**, ὕπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἀράς· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ οὐτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἀράς** προστιθείς ἢ ἐγὼ 'π' ἐμαυτῷ. **λέχη** τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. **ἐν χεροῖν ἐμαῖν**· ὄργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν** ; ἀντὶ τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν ; **πᾶς ἀναγνος** = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. **μῆστι** = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινός** =

άπτομαι τινος = επισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. ἦ = εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τολμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). ὀρθῶ λόγον = ὀμιλῶ ὀρθῶς· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἐμοί (ἀπὸ) δαίμονός τινος ; θεῶν σέβας = σεβαστοὶ θεοί. ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. πρόσθεν ἦ = πρὶν ἢ. κηλῖδα ξυμφορᾶς = ἐπονείδιστον συμφορὰν.

Πραγματικά. σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν κατὰ Δαυλίας· ἐπὶ τῆς μικρᾶς χαράδρας, τῆς εὐρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὄρους Κίρφυος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου ὤρων ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιουτοτρόπως διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐγένετο ἡ συνάντησις Λαίτου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πausανίου ἐδεικνύοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λαίτου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζεμενός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀξιωματικὸς ἐξ Ἀραχώβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστές. κήρυξ· ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συναδεύετο ὑπὸ κήρυκος, ὅστις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκείου. ἄποτος ἄστεως· ὁ δοῦλος δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τολμήσας δὲ νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἐζήτησεν ἐπιμόνως νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὅπερ ἀπῆται καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνη ἡ παρουσία αὐτοῦ. ἀπήνης· ἀπήνη ἦτο κυρίως τετράτροχος ἄμαξα, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἠδύναντο νὰ καθίσωσι. τοὺς σύμπαντας· ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῶ διέφυγεν ὁ εἰς, τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀντελήφθη.

γ') 834 - 862

Λεξιλογικά. ὀκνηρὰ (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερά. πρὸς τοῦ παρόντος = παρ' ἐκείνου, ὅς ἦν παρών, παρὰ τοῦ αὐτόπτου μάρτυρος. τοσοῦτόν ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος = τὴν μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. πεφασμένον, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ) = ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. προθυμία = τὸ θάρρος, ἡ ἐλπίς. ταῦτ' = ταῦτά. ἐκ-

περευουίγειν = ήθελον εἶναι ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὸ πάθος = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίσημα. περισσόν = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνηθες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. ληστάς· πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταί νιν (τὸν Λάιον) κατακτείνειαν. αὐτὸν = τὸν βοτῆρα. ἐννέπω = λέγω, διηγουῦμαι. τὸν αὐτὸν ἀριθμόν· δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή καὶ ἡλικία τοῦ Λαίου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόβου, ἂν ἐξηκριβοῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὄχι εἷς. οἰόζωνος = μονόζωνος (ἐξωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὄδοιπορίαν, μόνος ὄδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὄδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἐξωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἶος ἐτέθη πρὸς δῆλωσιν μείζονος ἐναργείας). εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστὶν = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ· (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). ὡς φανέν ὦδε τοῦπος = ὡς ἀνακωινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). ἐκβαλεῖν πάλιν = ν' ἀνακαλέσῃ πάλιν. κάκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου = καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν (ὑπ' αὐτοῦ). φανεῖ δικαίως ὄρθον = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαίου). ὃν γε διεῖπε· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν ῥητῶς εἶπε. μαντείας γ' οὐνεκα = ἔνεκα μαντείας τοῦλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς μαντείας. οὐτ' ἂν τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ' = οὔτε ἐδῶ ἤθελον στρέψει τὴν προσοχὴν οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησιμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικάι. καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὤλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἐνυπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐψεύσθη. Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λάιος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξετέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν)· ἐὰν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸ ὑπηρέτης του ἐν τῇ μαντείῳ· καὶ εἰς τὰς δύο ἄρα περί-

πτώσεις ὁ Λάιος δὲν ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ὁμῶς προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βάσις, ὅτι τὸ τέκνον τοῦ Λαίου εἶχεν ἀποθάνει, ὕπερ δὲν συνέβη.

TRITON ΣΤΑΣΙΜΟΝ (863 - 910)

Στροφ. α' (863 - 872)

Λεξιλογικά. εἶ· τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ εἶθε. **φέροντι** = ἔχοντι = ἔχειν. **τάν** = τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. **εὔσεπτος** = σεπτός, σεβαστός. **λόγων τε ἔργων** = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. **ῶν** = περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). **πρόκεινται** = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. **δι' οὐρανίαν αἰθέρα** = εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρος. **ὑψίποδες** = ὑψηλοί, εὐρισκόμενοι ὑψηλά. **νῖν** = αὐτοὺς (τοὺς νόμους). **θνατὰ φύσις ἀνέρων** = ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). **οὐδὲ μήποτε** = οὐδέποτε. **λάθα** = ἡ λήθη. **κατακοιμῶ** = βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῆ καὶ μεταφορικῶς : ἀχρηστεύω. **θεός** = θεία δύναμις. **γηράσκω** = χάνω τὴν ἰσχύν μου, μαραίνομαι· ἀντὶ νὰ εἶπῃ γηράσκων, ἔθιγε κατὰ παράταξιν : οὐδὲ γηράσκει.

Ἄντιστρ. α' (873 - 882)

Λεξιλογικά. ὕβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. **φυτεύει τύρ.** = γεννᾷ τὴν τυρανν. ἐξουσίαν. **εἶ** (συντάσσεται ἐνίοτε μεθ' ὑποτακτικῆς) **ὑπερπλησθῆ** = ἐὰν ὑπερπληρωθῆ. **μάταν** = ματαίως, χωρὶς νὰ κορεσθῆ. **μὴ 'πίκαιρα** = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρὸν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἄδικα. **μηδὲ συμφέροντα** = ἀσύμφορα. **ἀκροτάταν εἰσαναβάσσα ἄκραν** = ἀναβάσσα εἰς τὸ ὑψηλότατον ὕψωμα. **ἀπότομος** = ἀπόκρημνος. **ἀνάγκη** = μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος. **ὦρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν** = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. **οὐ ποδὶ χρησίμῳ χρῆται** = δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὗτος εὐχρηστος, ἀσφαλῆς, ὥστε νὰ πατῆ στερεῶς· **χρησίμῳ**, προληπτ. κατηγ. **τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα** = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μήποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πόλει πάλαισμα.**

Στροφ. β' (883 - 897)

Λεξιλογικά. ὑπέροπτα. = ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. **Δίκαις.**

γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφόβητος = χωρὶς νὰ φοβῆται τὴν θεῖαν δικαιοσύνην. **ἔδη δαιμόνων** = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα** = εἶθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχῆς, ἀνόσιος, ἀσεβής, **χλιδᾶ** = χλιδῆ, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν δυσπότμου χλιδᾶς** = λόγῳ τῆς ἀνοσίτου ὑπερηφανεῖας του. **εἰ μὴ**· ἐπαναλαμβάνεται ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς β' στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. **τὸ κέρδος**· τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). **καὶ ἔρξε-ται**, ἐνν. πρὸ τοῦ ῥήματος ἢ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ ἂν δὲν ἀπομακρυνθῇ (δὲν ἀπόσχη). **τῶν ἀσέπτων** = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. **ἔχομαι τινος** = ἄπτομαι τινος, ἐγγίζω, ψαύω τι. **ἄθικτα** = ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ ῥῆμα **ἔξεταί** ὑπνοσεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ **εἰ**, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ **μὴ**. **ματάζω** (καὶ ὀρθότερον **ματάζω**, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως. **ἐν τοῖσδε** = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ** = ὥστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὁρμὰς τοῦ θυμοῦ. **τίμιαί** = ἐντιμοί. **αἱ τοιαίδε** = αἱ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. **χορεύω** = μετέχω τῶν (θρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μὲ χορούς.

Ἐντιστρ. β' (898-910)

Λεξιλογικαί. ὀμφαλὸν γᾶς· ἴδε στίχ. 480. **Ἄβραϊσι** δοτ. τοπ. = ἐν Ἄβραϊς. **τάδε**· ἐννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεικτος** = ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις** = ἐὰν ὀρθῶς ἀκούῃς, ἐὰν ὀρθῶς καλῆσαι. **πάντ' ἀνάσσω** = ὡς ὢν παντάναξ, (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ τὸ προηγ. τάδε). **σὲ τὰν τε ἀρχὰν ἀθάνατον** (ἢ ἰδιότης ἀρχὰν προσετέθη εἰς τὸ ὄλον **σὲ**) = εἶθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίας ἀθανάτου ἐξουσίας σου. **ἔξαιρῶ** = ἐξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἐγκυρα. **ἔξαιρουσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰσκάστην). **φθίνοντα Λαῖου θέσφατα** = τὰ περὶ Λαῖου μαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνουσι, ὥστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγορ. κατὰ πρόληψιν). **κουδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς** = καὶ οὐδαμοῦ φανερά τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας

των χρησμων). ἔρρει δὲ τὰ θεῖα = ἡ δὲ θρησκεία (ἡ δὲ λατρεία τοῦ θεοῦ) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικάι. νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες· ἐννοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ ὅποιοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κύρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ' ἀνθρώπων νομοθετηθέντες συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων, ἦτοι περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ 'Αντιγόνη « οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν, ἐξ ὄτου 'φράνη ». 'Ολυμπος· ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἄθικτον... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται), δύο τοῦ 'Απόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. 'Αβαῖσι· εἰς τὰς 'Αβάς, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ 'Απόλλωνος. 'Εν δὲ τῇ 'Ολυμπίᾳ ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων 'Ιαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

TETARTON EPEISODION (911 - 1085)

α') 911 - 999

Λεξιλογικάι. χώρας ἀνακτες· ἡ 'Ιοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θερααινίδων καὶ κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. **δόξα μοι παρεστάθη** = μὴ ἦλθεν ἡ ἰδέα. **στέφη** = ἰκετευτικοὶ κλάδοι. **ἐπιθυμιάματα** = θυμιάματα. **ὑψοῦ θυμὸν αἶρει** = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικῶς (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). **οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ ἔννους τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι** = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος χρησμοῦ εἰς τὸν Λάϊον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου σημερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα φόβους. **ἄγχιστος** (ἄγχι) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμὸς τοῦ ἦτο ἐμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων). **κάτευγμα** (ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρωμα, ἀνάθημα. **λύσις** = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων τοῦ περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. **εὐαγῆ** προλ. κατηγ. = ὥστε εὐαγῆ γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, πὺ τοῦ ἀ-

πέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεώς** = ὡς ὀκνοῦσιν οἰναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεώς. **ἄρ' ἂν μάθοιμι**· ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παράκλησις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν). **αὐτὸν εἶπατε**· τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί : εἶπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. **γυνὴ δέ...** ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἦδε· αἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερώουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὄλβιος** = εὐτυχής. **παντελής δάμαρ** = τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἐνν. εἴης. **ἄξιός εἰ**, ἐνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐπέεια** = εὐφημία, καλὴ εὐχή. **ὄτου χρήζων ἀφίξει**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἦλθες ; **χῶτι** = καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος** ; ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημήναι ; **ἐκ τῆς Κορίνθου**· ἀντί ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἦλθεν, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἦλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῆ παρ' ἄλλου, ἦλθε· **τὸ δ' ἔπος**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι τῆς ἀναφορᾶς. **ἦδοιο—ἀσχάλλοις**, ἐνν. τούτῳ = τῷ ἔπει· ὁ **ἂν** ἀνήκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικὰς. **ἀσχάλλω** = λυποῦμαι. **διπλῆν δύναμιν** = διπλῆν ἐνέργειαν τοῦ ἦδεσθαι καὶ ἀσχάλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **Ἰσθμίας** = Κορινθίας. **Ἰσθμῖ** = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ **στήσουσι τύραννον** φανερώνεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἔτι** = εἶναι πλέον ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐ δῆτα** (ἐνν. ἐγκρατῆς ἔτι)· τοῦτο μετὰ τίνος δημῶδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἀξιώ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). **ὦ πρόσπολε**· ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπεινίδων, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. **ἴν' ἐστέ** = ποῦ εἴσθε. **τοῦτον Οἰδίπους...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίπους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). **πρὸς τῆς τύχης** = ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. **τοῦδε**· τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμήν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. **ἐκπέμπομαι** = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. **ἴν' ἦκει** = ποῦ κατήντησαν. **τὰ σεμνὰ** (εἴρων.). **ἀγγελῶν**· τί μετοχὴ εἶναι ; **σημήνας γενοῦ** περιφρ. = σήμηνον, ἀνάγγελον. **θανάσιμον βεβηκότα** = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν· **δόλοισιν** = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. **ἡ ξυναλλαγὴ νόσου** ; ἡ ἐκ συντυχίας νόσου, ἡ ἀπὸ ἀσθένειαν ; **σμικρὰ ῥοπή** =

πολύ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορμῆ (ῥοπή = κλίσις· ἢ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ) . **εὐνάζω** = ῥίπτω εἰς τὴν εὐνήν (κλίνην), καταβάλλω. **συμμετροῦμαι**, ἴδε στίχ. 73. **συμμετρούμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ** = συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆρας του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντική ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κρώζω. **τοὺς ἄνω** (εἰς τὸν ἀέρα) **κλάζοντας ὄρνεις** περιφρονητικῶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. **ὦν ὑφήγητῶν** (ὄντων) = κατὰ τὴν ὑφήγησιν, ὁδηγίαν τῶν ὁποίων. **κεύθει**· ἔχει παθ. σημ. = κρύπτεται, ἔχει ταφῆ. **ἄψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νὰ ἐγγίσω δόρυ ἢ ξίφος. **εἴ τι μὴ** = ἐκτός ἐάν ἴσως. **τῶμῳ πόθῳ**· ἀντί : τῷ πόθῳ ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. **οὕτω** = ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους. **ἂν θανῶν εἴη** = θάνοι (ἀντί ὀριστ.). **τὰ δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **θέσπισμα** = χρησμός. **τὰ παρόντα**· τὰ ὁποῖα τώρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. **συλλαβῶν** = λαβῶν μαζί του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενός** = ἄνευ οὐδενός κύρους. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = ἐνθυμούμαι, βάλλων εἰς τὸν νοῦν μου. **τὸ λέχος τῆς μητρός** = τὸν μετὰ τῆς μητρός μου γάμον. **ῶ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁποίου κρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἣτις ἐπιστεύετο παρὰ πάντων)· ὁμιλεῖ γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεύει διὰ τὸν Οἰδίποδα : **σύ δέ... πρόνοια δ' οὐδενός σαφῆς** = δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. **εἰκῆ** = ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἄνευ σκέψεων)· ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιор. ἀναφορ.) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρός σου γάμους. **ἀλλ' ὄτω ταῦτα παρ' οὐδέν ἐστι** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλ' ἐάν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἄξια θεωρῆ ταῦτα. **ῤᾷστα** = εὐκολώτατα, ἀλυπότατα. **μέγας ὀφθαλμός** = ἰσχυρὸς ὁδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. **Ξυνίημι** = ἐνοῶ. **τῆς ζώσης γεν.** ὑποκ. = ἡ ζῶσα. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἴτιον). **τί ἐκείνης** = τί πρᾶγμα ἐκείνης. **ἦ ῤῆτόν ;** = ἄρα γε δύναται νὰ ἀνακοινωθῆ ; **τό τε πατρῶον...** ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἐλεῖν τε τὸ πατρῶον αἶμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν. **ἐξ ἐμοῦ**· ἀντί ὑπ' ἐμοῦ. **εὐτυχῶς**· διότι μὴ μεταβὰς εἰς Κόρινθον ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εὐτυχῆς, ὡς ἀναλαβὸν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν· (τραγ. εἰρωνεία, διότι

αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὕλεθρόν του). ἀλλ' ὅμως ἤδιστον = ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (προβλ. τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ι 34 « οὐδὲν γλύκιον ἤς πατρίδος οὐδὲ τοκῆων »).

β') 1000 - 1085

ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν ἦσθα ἀπόπτολις; = ἀλήθεια λοιπὸν εὕρισκεσο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὲ ἐφοβεῖσο; πατρός τε χρῆζων = ἐκτὸς τοῦ λόγου, ποῦ ἐξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἐξελευσάμην σε = διατί λοιπὸν δὲν σὲ ἀπήλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. χάριν = ἀνταμοιβήν, δῶρον. τοῦτ' ἀφικόμην = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... πρὸς δόμους ἔνν. εἰς Κόρινθον. εὐ πράττω τι = εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργασίαν. ὁμοῦ, ἀντὶ ὁμοσε = εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. φυτεύσαντας, ἔνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὅποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγης. μὴ ἐξέληθαι σαφῆς = μὴ ἀποδειχθῆ (βγῆ) ἀληθῆς. μίασμα τῶν φυτευσάντων (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς. τοῦτ' αὐτό, τοῦτο, ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. οὐδὲν πρὸς δίκης = οὐδόπως δικαίως. πῶς δ' οὐχί; ἔνν. πρὸς δίκης τρέμω; γεννητῆς = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ γεννήτης = ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. ὀθούνεκα = διότι οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. οὐ μᾶλλον οὐδέν· ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. τοῦδ' ἀνδρὸς (= ἐμοῦ) ἀλλ' ἴσον = δὲν σὲ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). ἐξ ἴσου ἔνν. τὸ ἐξέφυσε. τῷ μηδενί (ἔνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἐγείνατο = ἐγέννησε. ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ὠνόμαζεν ὡς ἰδικόν του παιδί; λαβών, αἰτιολ. μετ. κᾶθ' = καὶ εἶτα = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ὦδε μέγα = τόσον μεγάλως. στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἄλλης χειρός, ἔνν. ἡ ἐναντιωμ. μετ. λαβών. ἐκπειθω = πειθαναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδως, ἴστορ. ἐνεστ. ναπαῖαι πτυχαί = δασώδεις χαράδραι. ἐπιστατῶ = εἶμαι βοσκὸς (εἰς τὰ ποιμνία), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. ἐπὶ θητεία = ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπηρεσίᾳ· θῆς δὲ

ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται ὅτι εἶναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς τοῦτον τὸ ἔκθετον παρέδωκε). **σοῦ δὲ σωτήρ γε** = (ναὶ ὑπρέτης, ὡς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἐργάτης), ἀλλὰ γενόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τινος ὑπηρεφανείας). **τί ἄλγος ἴσχοντα** ; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα ; (κάμνει τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν **σωτήρ**, δηλ. ἀπὸ τί κακὸν μὲ ἔσωσες ;). **μαρτυρήσειαν ἄν** = δύνανται νὰ μαρτυρήσουν, νὰ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). **ποδῶν ἄρθρα τὰ σὰ** = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. **τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν** ; = τί ἐστὶ τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις ; **διάτορος** = διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. **ἀκμαὶ ποδοῖν** = αἱ ἐξοχαὶ τῶν ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. **δεινὸν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην** = νφοβερὰν αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γίνεταί ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). **ἐκ τύχης ταύτης** = ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου. **ὃς εἶ** = ποῖος εἶσαι (οἷος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδίπους = οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). **πρὸς πατρός ἢ μητρός**, ἐνν. ἔπαθον τὸ πάθημα τοῦτο. **λῶφον φρονεῖ** = ἀκριβέστερον γνωρίζει. **τυχῶν** = εὐρῶν κατὰ τύχην. **οὐκ**, ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν· **τῶν Λαῖου τις** = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λαῖου. **δήπου** = ὡς ἐνθυμοῦμαι. **εἶτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν** ; = εἶτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἶτε εἰς τοὺς ἀγρούς ; **σημήνατε** = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. **καιρός** = κατάλληλος εὐκαιρία. **οὐδέν' ἄλλον**, ἀντικ. τοῦ ἐννοουμ. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ ὑποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). **τὸν ἐξ ἀγρῶν** = τὸν ἐν ἀγροῦς ὄντα καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. **ματεύω** = ζητῶ. **ἐφρίεμεθα μολεῖν** = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. **τὸν** = ὄν. **τί δ' ὄντιν' εἶπε**· πλήρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. **μηδὲν ἐντραπῆς** = νὰ μὴ φροντίζῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ** = δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο, ἵνα ἐγὼ μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται, ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰσκάστη νὰ εὕρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του). **ἄλις** (εἰμι) **νοσοῦσ' ἐγὼ** προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τρίδουλος τρίτης μητρός** = δοῦλος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρός μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφανῆ κακῆ** = θὰ ἀποκαλυφθῆς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. **μὴ οὐ** = ὥστε μὴ οὐ. **τάδε** = ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. **φρονοῦσα εὔ** = κρι-

νοουσα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὀφελιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἢ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῦ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερότατα αὐτὰ (δηλ. ἢ μὴ ἀνέυρεσις τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). **δύσποτμος** = δυστυχῆς. **ἄξει τις**, ἀποστέλλεται δεύτερος πομπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν σχίχ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. **χαίρειν** = νὰ ἐναβρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. **προσειπεῖν** = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχῆς). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἢ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ῥ. ἀίσσω) = ὀρμήσασα ταχέως. **ὅμως μὴ** (μετὰ φόβου σημαντ. ῥήμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος). **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς**, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς της καὶ ἀρκεσεθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ **ἰού, ἰού**. **ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω** = ἄς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινὴ καταγωγῆ. **νέμω** = θεωρῶ. **τῆς εὐ διδούσης** = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης)· **οὐκ ἀτιμασθήσομαι** = δὲν θὰ προσβληθῶ. **τῆς γὰρ** = διότι ἐξ αὐτῆς (τῆς τύχης). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι, ποὺ με ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθύλου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγεννᾶται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζὶ τὸν βίον καὶ συγγράσκει μετ' αὐτοῦ). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὥρισαν (προώρισαν, ἔταξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. **τοιόσδ' ἐκφύς** = τῆσαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμὸν γένος** = δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν καταγωγὴν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτὴν).

Πραγματικά. ἰκέτις ἀφίγμαι τελειώσασα τοὺς λόγους τούτους ἢ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάμκτα. **ἄρ' ἂν παρ' ὕμῶν, ὦ ξέ-**

νοι... ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλείσεως. **παντελής δάμαρ**· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίους ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτιῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἐσηγηθίζετο ν' ἀναγράφηται «**ἐπ' ἀρότῳ παίδων ἄγομαι γαμετήν**» τ.ε. νυμφεύομαι, διὰ τὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἢ σύζυγος ἐκείνη, ἣτις εἶχε καὶ τέκνα. **ψὶ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ**· ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντειῶν, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τῶρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». **ἐπειπερ εὐνους ἦλθον**... ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγεῖλῃ, ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάτηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην **περιπέτειαν. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς**. τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πληγῆμα τῆς Ἰοκάστης, ἣτις ἤρῃσεν νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὰ πεισθῆ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν**. ἀληθῶς ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἐκθετον ἀνάτηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου ἀπελπίς ὄδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1086-1108)

Στροφή (1086 - 1097)

Λεξιλογικαί. εἶπερ ἐγὼ μάντις. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σκηνῇ σύννους καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ᾄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ τὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῇ Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **Ἰδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμην** = κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲν θὰ εἶσαι ἄπειρος, θὰ εἶναι μέτοχος. ἡ σειρά τῶν λέξεων : **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὐξείν** = δὲν θὰ εἶσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σὲ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σὲ... **πατριώτης** = συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων : **πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα** ὁ ποιητὴς ἐσχημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα.

χορεύομαι = τιμῶμαι διὰ χορῶν. **ἐπίηρα φέρω** (Ὁμηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις** = τῷ Οἰδίποδι (ὁ πληθ. τῆ βασιλικῆ οικογενεία τοῦ Οἰδίποδος). **ἰήιε Φοῖβε**. ἰδὲ στίχ. 154.

Ἄντιστροφή (1098-1108)

Λεξογικαί. **μακραιῶν** = μακρόβιος. **μακραίωνων** (ἐνν. κορῶν). **ἔτιχτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανός** = συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εὐνάτειρα** = σύνευνος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὄρειναι πεδιάδες ἀγρῶν (ὄπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βακχεῖος** = ὁ Διόνυσος. **εὐρημα**. = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον τοῦ (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικά. Τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, ἐσυνηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπηται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ καταστροφή. **τὰν αὐριον πανσέληνον**· ὁ χορὸς ἀναμένει αὐριον νὰ διαλευκανθῆ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος, συμπιπτούσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα· ἴσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτί. **μακραίωνων**, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατῴκουν εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμούς καὶ ἔξω ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφὴ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν**· ἦτο ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατ' ἔξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεὸς, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ῥίνα, δασύς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἑρμῆς**· ἦτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κρισφόρος κ.τ.λ. καὶ συμπαίκτης τῶν Νυμφῶν. **Βακχεῖος**· ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλακίς συνοδευόμενος ὑπὸ παρονοῦντος θιάσου Σατύρων, Σειλη-

νῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. **ναίων ἐπ' ὀρέων** εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἑορταί. **Ἑλικωνιάδων** ἦσαν αἱ Ἑλικωνιάδες Μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ ὄρος Ἑλικῶνα τῆς Βοιωτίας, 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον καὶ συσκίους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1109-1185)

Λεξιλογικά. συναλλάσσω = συντυγχάνω, συναντῶ· ἢ μετοχ. ἐναντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβῦται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμῆλιξ (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρων)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γήρα**, ἀντὶ ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι** = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ἀνωτέρω διὰ τοῦ: **πρέσβεις** προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. **προύχοις ἂν μου τῇ ἐπιστήμῃ** = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνῶσιν· τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμῶσθαι, **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου: **προύχω τῇ ἐπιστήμῃ. εἴπερ τις ἄλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἐννοίαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ ὡς **νομεὺς ἀνὴρ** περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ εἶναι πιστός ἕνας ἀνὴρ βροσικός). **δεῦρό μοι βλέπων** = στρέφων τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμὲ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὄλης στάσεώς του ἀνεύρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορινθιον ἄγγελον καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρωτηθῆ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου, εἶναι περιδεῆς καὶ βλέπει κάτω). **ἦ** = ἦν. **οἴκοι τραφεῖς** = οἰκοτραφῆς (τοῦτο λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυον ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν** = ἐπιδιδόμενος. **ἦ βίον τίνα** (ἔχων) = πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι** = συγκαταυλιζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἐνν. οὐ ἦν ξύναυλος). **πρόσχωρος** (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός, **τόνδε** (τὸν Κορινθιον ἄγγελον). **τῆδέ που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γνωρίσας αὐτόν. **καὶ λέγεις** = λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἦ ξυναλλάξας**, ἔξαφτ. ἐκ τοῦ οἴσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ ξυναλλάξας δηλοῖ

ἀπλῆν ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. **κούδέν γε θαῦμα** = καὶ οὐδόλως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). **ἦμος** = ὅτε..., χρον. πρότασις ἀντὶ εἰδικῆς. **τῷδε τάνδρῃ**, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. **ἔξ ἦρος εἰς ἀρκτουῖρον** = ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. **τρῆς ὄλους ἐκμήνους χρόνους** = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἐξάμηνα. **τάμὰ ἔπαυλα** = εἰς τὰ μανδριά μου. **σταθμά**, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα. **πεπραγμένον** = πραγματικόν, ἀληθές (κατηγ. τοῦ τι). **ἐκ μακροῦ χρόνου**, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. **ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα** θρεψαίμην **ἐγὼ** = ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ὡς ἴδιόν μου τέκνον. **Ἰστορῶ** = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὦ τᾶν** = ὦ φίλε, φίλε μου (λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν ἀξίωμα). **οὐκ εἰς ὄλεθρον**; ἐνν. ἄπει. **ἄ**, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν. **κολάζω** = τιμωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν, διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται. Παρατηρητέα ἡ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγομένων προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελῆς, φαιδρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρων ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης ὀργῆς διὰ τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμάς ἀναβολὴν τῆς ἐκμυστηρέσεως τῶν γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφελείᾳ καὶ ἀγνοίᾳ καί, τέλος, ὁ θεατῆς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσιν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. **ὦ φέριστε**, Ὅμηρ. ὑπερθετ. λέγεται καὶ φέρτατος = ἄριστος, κράτιστος. **τί ἄμαρτάνω**; = ποίαν παρεκτροπὴν κάμνω; **οὐκ ἐννέπων** (ἐνν. τὸ ῥ. ἄμαρτάνεις), μετ' αἰτιολ. = διότι δὲν ἀναφέρεις... **ἄλλως** = ματαίως, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν Οἰδίποδα, τοῦναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του). **πρὸς χάριν** = ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλόν. **κλαίω** = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμωρίας. **αἰκίζομαι** (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἡ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένου διὰ τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). **οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας**; (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ γυρίσῃ τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τοῦτου; **δύστηνος**, ἐνν. ἐγώ. **ἀντι τοῦ**; (ἐνν. κελύεις στρέψαι χεῖρας) = ἕνεκα ποίας αἰτίας; **ὄν οὐ-**

τος **Ιστορεῖ** = διὰ τὸν ὅποιον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. **ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα** = εἶθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν τὸν ἔδωσα). **εἰς τόδε**, εἰς τὸ ὀλέσθαι. **τοῦνδικον** = τὸ ἀληθές, ἐκεῖνο πού ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. **διόλλυμαι**, ἀντὶ μέλλοντος. **τριβῆ** = βραδύτης, ἀναβολή. **εἰς τριβάς ἐλᾶ** (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆ διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. **οὐ δῆπ' ἔγωγε** (εἰς διατριβάς ἐλῶ). **ἔμὸν μὲν** (ἐνν. οὐκ ὄντα). **τις**, ἀντὶ **τι γεννημάτων**, κατὰ σύνεσιν. **ἔγγενής** = συγγενής. **λέγειν**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. **πρὸς αὐτῶ τῶ δεινῶ** = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. **ἐκλήζετο**, λέγει οὕτως ἀντὶ **ἦν**, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερόν τοῦ πράγματος. **ἦ γάρ** = ἀλήθεια λοιπόν. **ὡς πρὸς τί χρείας**; = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς ποῖον σκοπὸν; **ὡς ἀναλώσασίμιν** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ εἶναι ἴστορ. ἐνεστώς) = ἵνα τὸν θανατώσω. **τεκοῦσα** ἐναντιωμ. μετοχ. **τλήμων** = σκληρά. **θεσφάτων** (γεν. ἀντικ.) **ὄκνω** = φοβουμένη τοὺς δυσσοιῶνους χρησμούς. **τοὺς τεκόντας**, ἐνν. τὸν πατέρα, διότι τοῦτο ἔλεγεν ὁ χρησμός. **κατοικτίζω** = αἰσθάνομαι μεγάλην συμπάθειαν. **γεγῶς** (κατηγρ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἐδῶ ἡ ἀναγνωρίσις ἐπῆλθε πλήρης). **ἔξῃκοι ἂν σαφῆ** = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκπληρωθῆ σαφῶς. **προσβλέψαιμι** = δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. **φύς, ὀμιλῶν, κτανῶν** (ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγ. ῥήμ.· τίνας εἶδους μετοχὰς εἶναι;). **ἀφ' ὧν**, ἐνν. τὴν μητέρα. **οὐς τε**, ἐνν. τὸν πατέρα. **ὀμιλῶ** = συνευρίσκομαι.

Πραγματικά: (στίχ. 1123 κ.έ.) **δοῦλος**· ἀξιόπιστοι δοῦλοι, καὶ ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρὼν δοῦλος τοῦ Λαῖου, ἀνελάμβανον πολ- λάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων, ὁμοίως δὲ τοιαῦτα δοῦλοι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ πραγμάτων καὶ ἀπέλαυνον ἰδιαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. **εἰς ἄρκτουρον**· οἱ ἄρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον ἐκ τῶν ἀστερισμῶν ἢ ἐπιτολῆ δὲ τοῦ ἄρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ὅτε ἄρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνουσ χρό- νους**· καὶ κατὰ τοὺς σημερινοὺς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες κανονίζουσι τὰς συμφωνίας τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξαμηνίων, π.χ. ἀ- πό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ. διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποιμνία ὀδηγοῦνται εἰς βοσκάς. **οὐκ εἰς ὄλεθρον κ.τ.λ.**· ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ

Οιδίπους είναι υιός του Λαίου, και επομένως πατροκτόνος, ενώ μέχρι τουδε γνώριζεν αυτόν μόνον ως φονέα του κυρίου του, και δια τούτο αποτρέπει τόν Κορίνθιον να προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω αποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἑρείς**· οἱ δοῦλοι υπεβάλλοντο εἰς φοβεράς βασάνους και τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κ.λ.π., ὁσάκις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, και εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη υπεβάλλοντο, δια να διακριβωθῇ τὸ ἀξιοπίστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως και κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. Στίχ. 1185 μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οιδίποδος οὗτος μὲν εισέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα δια τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται δια τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

ΠΕΜΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1186 - 1222)

Στροφ. α' (1186 - 1196)

Λεξιλογικαί. ὡς = πόσον. ἴσα, ἐπίρρ. = ἐξ ἴσου. και = ὅπως (πολλάκις ὁ και ἔχει σημ. ὁμοιωματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τᾶς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθήτου. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε να φαίνηται (δηλ. να νομίζῃ και να νομίζεται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **και δόξαντα** = και εὐθὺς ὡς φανῇ (θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλίνει** = ν' ἀποκλίνῃ, να καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οιδίπου, χρησιμοποιοῦμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικὰ μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ἰδικὴν σου τύχην· ἢ ἀναφορὰ τοῦ : **τὸν σὸν** ἐξαιρεῖ τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδος.

'Αντιστρ. α' (1197 - 1203)

Λεξιλογικαί. ὅστις ἐκράτησας, ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολάν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος να ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατὰ...φθίσας** (τιμῆσις) = ἐξολοθρεύσας, καταστρέψας. **γαμφῶνυξ**, προσδιορ. τό : παρθέ-

νον χρησιμωδόν· ὠνομάζετο δὲ χρησιμωδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἦτοι αἰγιγματώδης. **ἀνέστας** = ἠγέρθης, ἠνωρθώθης. **πύργος θανάτων** = προτύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικειμεν.), θανάτους δὲ ἐννοεῖ τοὺς προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β' (1204 - 1212)

Λεξιλογικαί. ἀκούειν, προσδιор. ἀναφορᾶς ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἐνν. ἢ γεν. **σοῦ** ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγριαί, σκληραὶ δυστυχίαι, **ἐν πόνοις** = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφότερα λόγῳ τοῦ ζύνοικος. **ζύνοικος**, ἐνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται περισσώτερον ἀπὸ σὲ κ.λ.π., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ζύνοικος εἶναι ἡ ἀπλήθ. δοτ. **ἄταις** καὶ ἡ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις. ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. **αὐτός** = ὁ αὐτός. **λιμὴν**, ἐννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. **θαλαμηπόλος** = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). **πεσεῖν** = ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ** = αὐλαξ, κοίτη, γυνή (μετ. ταφορ. ἐκ τοῦ ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρῶναι ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **ἐς τοσόνδε** (ἐνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φέρειν** = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. **σῖγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρήτως.

Ἀντιστρ. β' (1213 - 1222)

Λεξιλογικαί. ἐφεῦρε = ἔφερεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **ὁ πάνθ' ὀρῶν χρόνος** = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ., προσωποποίησις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμον γάμον· σχ. ὀξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὑπαλλαγὴν αἰ μετοχὰὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπε ἄρα νὰ λεχθῇ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (Οἰδίποδος). **εἰδόμεν** = εἶδον. **περίαλλα** = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἐννοιαν αὐτοῦ. **ἰαχέω** = θρηνῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ δ' ὀρθὸν εἰπεῖν** = διὰ νὰ εἶπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνάπνευσα** = ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναψυχὴν. **κατεκοίμασα** = ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, παραδοθεὶς εἰς ἡσυχον ὕπνον.

Πραγματικαὶ ἰῶ γενεαί· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ στασίμῳ οἰκτρεῖ τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόνη «οὐκ αἰνέσαμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ ὀρθοῦ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τόν τε δυστυχοῦντ' αἰεί...» ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιᾶς ὄναρ ἀνθρώπος...». **χρησιμωδός**· λόγῳ τῆς ἀσφαλείας τοῦ αἰνιγματός καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἑξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα**· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

ΕΚΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1223-1296)

Λεξιλογικαί. ἐξάγγελος· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένου, ἐξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρεῖσθε** (ῥῆμ. ἄρνημαι) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως: εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ῥ. νίξω) **καθαρμῶ** = ἤθελον καθαρῶς διακάθαρισθαι τοῦ λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ**. **κεύθω** = κρύπτω. **ἐκόντα κούκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προελθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερώτατος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κ.τ.λ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως: τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κἀρα. **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ. **μαθεῖν** ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κἀρα**, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ἰδιότητα, ἧτις θεόθεν προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἔνι** = ἐνεστι. **πεύση**, β'. ἐν. πρόσ. ὀριστ. μέλλ. τοῦ τυνθάνομαι. **θυρῶν** = προπυλῶν, ἡ ἐξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐλάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα: ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαγῶ πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξίους**, ἀντὶ ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιὰ, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά: τὸ ἐπίθ. πρὸς ἐξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπαρράσσω** = κλείω μεθ' ὀρμῆς (μετὰ πατάγου). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαῖου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἀφηρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρι. παιδοποιῶν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρήνει δὲ γοε-

ρῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἐπέξ. εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἐννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λαῖου τὸν Οἰδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οἰδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὅπως ἀπόλλυται** (πλαγ. ἔρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαίω** = μετὰ βίας εισορμῶ, εἰσπηδῶ. **ὕφ' οὐ**, ἀναγκ. αἴτ. **οὐκ ἦν** (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατόν εἰς ἡμᾶς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. **λεύσσω** = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ μανίας. **πορεῖν**, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑποθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος **πόρω** = προσφέρω, παρέχω. **γυναϊκά τ' οὐ γυναϊκα**, σχ. ὀξύμ. **δπου κίχοι** (β. κιχάνω = εὐρίσκω), πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευνῶν, ὅπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. **διπλὴν ἄρουραν** = διπλοῦν ἄγρον (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἔσπειρε), διπλὴν μητέρα. **οὖ** = ἑαυτοῦ. **αὔω** = φωνάζω. **δεινόν**, σύστ. ἀντικ. = φοβερὰν κραυγὴν. **ὡς ὕφηγητοῦ** (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὕφηγεῖτο = ὑπεδείκνυέ τις τὴν ὁδόν. **ἐνάλλομαι** = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. **διπλαῖ πύλαι** = δίφυλλος θύρα. **κλῆθρα** = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μανδάλους). **πυθμένων** = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. **κοῖλα**, προληπτ. κατηγ. = ὥστε νὰ γίνουιν κοῖλοι, νὰ καμφθοῦν. **κἀμπίπτει στέγη** = καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον. **ἑώρα** (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἰώρα) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. **πλεκταῖς ἑώραις** = με πλεκτὸν σχοινίον. **ὅπως** = μόλις. **δεινὰ βρυχηθεις** = βρυχησάμενος (βρυχάσμαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ' οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. **ἄρτάνη** (ἄρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἄρτᾷ ἢ ἄρτᾶται = ἀγγώνη. **χαλάω-ῶ** = χαλαρώνω, λύω. **δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρᾶν** = φοβερὰ δὲ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **εἶματα** = ἐνδύματα. **χρυσήλατος** = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. **ἐκστέλλω** = κουμβώνω ἢ καρφώνω διὰ πόρτης τὸ ἐνδυμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. **ἄρας** = σηκώσας ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, (ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. **ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων** περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμούς του. **ὀθοῦνεκα** = ὅτι. **οὐκ ὄψοιντο** = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. **ἔπασχε...** **ἔδρα**, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρὸς του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρὸς. **ἐν σκότῳ** = μέσα εἰς σκοτάδι. **ὀψοῖατο ἐν σκότῳ** (ὀξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου. **οὓς μὲν οὐκ ἔδει** (ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς παῖδάς του. **οὓς δ' ἔχρηξεν** (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. **ἐφουμνῶν** = ἀνοιμῶζων, καταρῶμενος.

ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτέον τὸ **πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ**. **φοίνιος** = αἰμόφυρτος. **γλήνη** = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. **ὄμοῦ** = ὄμοῦ τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲ τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. **τέγγω** = βρέχω, ὑγραίνω. **ἀνίημι** = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. **οὐδ' ἀνίεσαν φόνου μυδώσας** (μυδάω = εἶμαι ὑγρός, διάχροχος) **σταγόννας** = καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόννας διαβρόχους ἐξ αἵματος. **ἀλλ' ὄμοῦ** = ἀλλ' εὐθύς. **μέλας ὄμβρος χαλάζης αἱματοῦς** (αἱματῆρες = αἱματηρὸς) = μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ χαλάζης. **τέγγω** = χύνω. **ἔρρωγεν** (ῥήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. **οὐ μόνου κάτα** = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἐνός (τοῦ Οἰδίποδος). **συμμιγῆ** = ἀνάμεικτα. **ὀνόματα** = εἶδη. **ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ** = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορὰ του. **βοᾶ** = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. **διοίγω** = ἀνοίγω. **δηλοῦν τινα** = νὰ φανερώσῃ τις. **τὸν μητρός**, ἔνν. μιάστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· σχῆμα ἀποσιωπήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῆ. **ὡς ῥίψων**· αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ ῥίψῃ. **ἀραῖος** (ἔνν. ὦν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). **ῥώμης** = ἰσχυρᾶς βοηθείας (ἔνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τίνος). **νόσημα** = πάθημα. **ἢ φέρειν** = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. **δειξίει δὲ καὶ σοί**, ἔνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα. **στυγῶ** = μισῶ. **ἐποικτιζῶ** = οἰκτιρῶ, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. **στυγοῦντα** = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικάι. ἐγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποαλυφθέντα τελευταῖα αἴσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. **οὐτ' Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν**· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερά τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἴστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύνανται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντα ἁμαρτήματα**· ἐκούσια ἁμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. **χρυσηλάτους περόνας**· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὤμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον τὸν Ἰωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, ἐσυνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι'

ώραίων καὶ μὲ πολυτίμους λίθους κεκομημένων περονῶν, αἱ ὅποια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου, ζῶου ἢ καὶ πραγμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ 1297 - 1366

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικαί. ὦ δεινόν... ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας, ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑπηρέτου καὶ προκαλῶν τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω-ῶ** = συναντῶ. **προσέβη σε** = ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. **τίς** (ἐνν. ἦν) ὁ πηδήσας **μείζονα τῶν μακίστων** = ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ μέγιστα. **πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα** (ἢ πρὸς σημ. προσθήκην) = ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς σου βαρυσταίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας· ἡ ἔννοια τῶν λόγων του εἶναι : ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσης τὸν πατέρα καὶ νὰ νυμευθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἄλλη, νὰ στερηθῆς τὴν δρασίν σου. **θέλων** ἐναντιωμ. μετχ. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς. **τοίαν** = διότι τοιαύτην. **ποῖ γὰς** (γεν. διαίρ.) = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βηματισμῶν τοῦ Οἰδίποδος). **φθογγὰ** = ἡ φωνή μου. **διαπεπόταται**, δωρ. ἀντὶ διαπεπότῃται (διαποτάομαι) = ἔχει μὲ ταχύτητα πετάζει, ἔχει πετάζει μακρὰν (καὶ ὄντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνή φαίνεται ὅτι ἀκούεται μακρὰν καὶ σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ σκοτεινοῦ χώρου). **φοράδην** = ὀρμητικῶς. **ἴν' ἐνήλω;** (ἀόρ. τοῦ ἐναλλομαι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες ; **ἐς δεινόν** = εἰς φοβερὸν βαθμὸν (ἐνν. ἐνήλατο). **οὐδ' ἀκουστόν** = καὶ εἰς ἀνήκουστον. **οὐδ' ἐπόψιμον** = οὔτε καὶ προσιτὸν εἰς θεῶν (ἐκεῖνον, ποῦ δὲν βασιτεῖ ἢ καρδιά μας νὰ ἴδωμεν).

Στροφ. α' (1313 - 1320)

Λεξιλογικαί. **σκοῦτος νέφος** = σκοτεινὸν νέφος. **ἀπότροπον** = ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποίου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. **ἐπιπλόμενον** (ἐπιπελόμενον) = ἐπελθόν. **ἄφατον** = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῆ, ὑπερβολικόν. **ἀδάματον** = ἀκαταδάμαστον. **δυσούριστον** = τὸ ὁποῖον ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. **εἰσέδου** = βαθέως εἰσέδυσεν. **οἰστρον κέντρων** = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μανίαν. **οἶον**

οϊστρημα κέντρων και μνήμη κακῶν εισέδου με = όποία μανιώδης όδύνη έκ τῶν περονῶν και ύπόμνησις τῶν άνοσοιουργημάτων μου εισεχώρησε βαθέως εις τήν ψυχήν μου. **έν τοσοῖσδε πήμασιν** = έν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχῆμα πρῶθύτερον) = νά ύποφέρης τό βάρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς και ψυχικῆς) και νά ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

Ἐντιστρ. α' (1321 - 1328)

Λεξιλογικαί. **μέν** = τουλάχιστον. **ἐπίπολος** = βοηθός, σύντροφος. **ἔτι μόνιμος** (εἶ) = παραμένεις ακόμη. **κηδεύω** = θεραπεύω, ενδιαφέρομαι. **οὐ γάρ με λήθεις** = διότι δέν διαφεύγεις τήν προσοχήν μου. **καίπερ σκοτεινός** (ὦν) = ἄν και περιβάλλωμαι από σκότος, ἄν και εἶμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης** = πῶς ἐτόλμησες, πῶς ἐβάσταξεν ἡ καρδιά σου. **τοιαῦτα**, ἐπιρρημ. προσδιορ. = μέ τοιοῦτον (σκληρόν) τρόπον. **σᾶς ὄψεις μαρᾶναι** = νά μαράνης τούς ὀφθαλμούς σου (τό μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνης τήν πηγῆν τῆς ὀράσεώς σου). **ἐπαίρω** = παρακινῶ, πείθω.

Στροφ. β' (1329 - 1348)

Λεξιλογικαί. **ὁ κακά τελῶν...** ἡ σειρά τῶν λέξ : ὁ τελῶν ἐμοὶ τὰδ' ἐμὰ κακά πάθεα. **νιν**, τὰς ὄψεις. **οὐ τις ἄλλ'** = οὐ τις ἄλλος ἢ. **ὀρῶντι** (ὑποθ.) **βλεπτόν ἢ στερκτόν** = εἶναι δυνατόν νά βλέπω ἢ νά ἀγαπῶ. **προσῆγορον** = ἄξιον προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον**, προληπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε ἐκτόπιον** = ἀπομακρύνάτέ με μακράν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. **μέγ' ὀλέθριον** τό **μέγα** μετά τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τήν σημασίαν αὐτοῦ εις τόν ὑπερθετικόν βαθμόν. **δείλαιος** = δυστυχισμένος. αἱ γεν. **νοῦ** — **συμφορᾶς** εἶναι τοῦ αἰτίου.

Ἐντιστρ. β' (1349 - 1366)

Λεξιλογικαί. **ὄστις** = ὅστισδήποτε (ἄν και γνωρίζῃ τόν σωτήρα, δηλ. τόν Κορίνθιον ἄγγελον, ὁμιλεῖ ἀόριστως, ἀδιαφορῶν διά τόν σώσαντα). **ἀγρία** = σκληρά. **πέδη** = δέσμη τῶν ποδῶν. **νομάς**, ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εις τὰς νομάς (βοσκὰς) τοῦ Κιθαιρῶνος. **ἐπιπόδιος** = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. **ἔρυτο**, ἀόριστ. β' (ρύομαι) = ἀπήλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. **ἐς χάριν** = πρὸς εὐχαρίστησίν μου. **φίλοισιν** (τοῖς ἐμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις, **τοσόνδ'**

ἄχος = ἀφορμὴ τόσον μεγάλης θλίψεως. **θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἄν ἦν** = καὶ μὲ τὴν ἰδικήν μου θέλησιν θὰ ἐγίνετο τοῦτο. **γ' ἄν ἦλθον** = ἤθελον γίνοι (καταντήσει). **βροτοῖς ἐκλήθην** ἐννοητέος ὁ ἄν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου θανάτων. **ἄφ' ὧν ἔφυν** = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη (δηλ. τῆς μητρός). **ὁμογενῆς** (ἐνεργ. διαθ.) = ὁμοῦ γεννήσας μὲ ἐκείνους. **πρεσβύτερον** = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικά. Ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1297—1366, ὁ Οἰδῖπος ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θεὰ δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρά, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367 - 1530)

α') 1367 - 1415

Λεξιλογικά. **ὄπως σε φῶ**, πλαγ. ἐρωτ. προτ. **κρείσσων ἦσθα**, ἀντὶ ἀπροσ. συντ: κρεῖσσον γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναί σε ἢ ζῆν τυφλόν. **προσεῖδον ἄν** = ἤθελον προσβλέψει. **οἶν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι** = εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνοι ὑπ' ἐμοῦ ἔργα... **κρείσσονα ἀγχόνης** = μεῖζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. **ἐφίμερος** = ποθητός. **βλαστοῦσα**, ὑπαλλαγή, ἀντὶ βλαστονίων = γεννηθέντων. **προσλεύσειν** ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. **οὐ δῆτα** (ἦν ἐφίμερος). **πύργος** = τείχη (μετὰ πύργων, οἱ ὅποιοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). **τῶν** = ὧν (πάντων τῶν προηγουμένων). **κάλλιστα τραφεῖς** (ἐναντιωμ. μετχ.) = ἄν καὶ διήλθον τὸν βίον του ἀριστα. **εἷς** = μόνος ἐγώ, **ἀπεστέρησα**, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του; **καὶ γένους τοῦ Λαῖου**, ἐνν. ἡ μετχ. ὄντα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαῖου. **κηλῖδα** = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λαῖου). **ἐμήν**, κατηγορ. **ὀρθοῖς** = σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. **τούτους** = τοὺς πολίτας. **ἦμιστά γε** = οὐδὲλως βεβαίως. **τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων πηγῆς** = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. **εἰ ἔτι ἦν φραγμὸς** = εἰὰν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμὸς, εἰὰν ἡδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. **οὐκ ἄν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι** = δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. **ἴν' ἦν** = διὰ νὰ ἤμην (τὸ ἵνα μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου τίθεται, ἵνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἡδύνατο νὰ γίνῃ, ἄν προηγέτο ἡ ἐνέργεια ἢ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως,

ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἢ τελ. πρότ.). **τὴν φροντίδα** = τὴν συνειδήσιν, τὸν νοῦν. **ἰὼ Κιθαιρών**, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. **ὡς μήποτ' ἔδειξα**, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστικ. ἴστωρ. χρόνου (ἰδὲ προηγουμένην). **λόγῳ** ἔνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα, καὶ οὐχὶ πραγματικά. **κάλλος ὑπουλον κακῶν** = κάλλος ὠραῖον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ὑποκρῦπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὁποῖα φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς ἰαθέντα, ἔσωθεν δὲ ἄφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). **κάλλος κακῶν** σχῆμα ὀξύμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. **κάκ κακῶν** (γονέων). **νάπη** δασώδης κοιλάς ἢ φάραγξ. **τοῦμόν αἶμα**, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρὸς. **ὕμιν**, δοτ. ἦθ. **γάμοι**, ἔνν. τοὺς τοῦ Λαίου καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. **ἡμᾶς** = ἐμὲ. **ἀνίημι** = ἀναδίδω. **ἀποδεικνύω** = φανεράνω. **αἶμ' ἐμφύλιον** = αἶμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατὴρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κ.λ.π. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὖσαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῖ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μετὰ τούτων τὸ αἶμα ἐμφύλιον, διὰ τὴν δηλωθῆ ὅτι πάντα ταῦτα ὠφείλοντο εἰς τὰς αἰμομειξίας. **καλύψατε** = κρύψατε. **θαλάσσιον** κατηγορ. = εἰς τὴν θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσέψεσθ' ἔτι** = ἵνα μὴ με προσατενίσητε πλέον. **ἀξιῶσατε θιγεῖν** = κρίνατε ἄξιον νὰ ἐγγίσγητε.

Πραγματικά. ποίοις ὄμμασι προσεῖδον ἄν· ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης** ἢ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἔθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν, ἢ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. **ὦ Κιθαιρών, ὦ Πόλυβε...** ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, **ὦ γάμοι**. τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

β') 1416 - 1477

Λεξιλογικά. ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε ὦν ἐπαιτεῖς = ἀλλ' εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ζητεῖς, ἰδοὺ προσέρχεται ὁ Κρέων. τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ πάρε-

στι= ὥστε νὰ ἐκτελῆ καὶ ν' ἀποφασίσῃ. **τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος** ; = ποία ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῆ πρὸς ἐμὲ δικαίως ; **τὸ πάρος** = κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. **γελαστής** = περιφρονητής, περιγελαστής. **οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν** = οὔτε διότι σκοπεύω νὰ σοῦ ἀποδώσω ὄνειδος διὰ τὰ προηγούμενα κακὰ (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν μεταξύ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγκλήσεις). **ἀλλ' εἰ...** διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς συνοδούντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. **γένεθλον** = τέκτον, γόνος. **τὰ θνητῶν γένεθλα** = τοὺς θνητούς. **τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἡλίου** = τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. **τοιόνδ' ἄγος** = τοιοῦτον ἐναγῆ, ἀνόσιον. **τοῖς ἐν γένει** = τοῖς συγγενέσιν. **τάγγενῆ** = τὰ τῶν συγγενῶν ἢ σύντ. : μόνοις γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστα' εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακά. **εὐσεβῶς ἔχει** = εἶναι εὐσεβὲς καθήκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. **ἐλπίδος** = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θὰ συμπεριεφέρετο ἐναντί του κακῶς). **πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ** = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. **τοῦ** ; = τίνος πράγματος ; ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ **λιπαρεῖς** (= ἐκλιπαρεῖς) **ᾧδέ με τυχεῖν τοῦ** ; = καὶ μὲ θερμοπαρακαλεῖς τοιουτοτρόπως νὰ τύχῃς ποίου πράγματος ; **ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος** = ἐκεῖ ὅπου θὰ φαίνομαι, ὅτι δὲν θὰ προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. **ἔδρασ' ἂν εἰ ἔχρηζον**, τί λόγος εἶναι ἐδῶ ; εἰς τὸ β' ἂν ἐννοητ. πάλιν τὸ **ἔδρασα**. **τί πρακτέον** (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι ναὶ μὲν ὁ χρησμός εἶχεν ὀρίσει, ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῆ ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῆ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρός του). **πατροφόντης** = πατροκτόνος. **ἀπολλύναι**, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. **ἴν' ἔσταμεν χρείας** = εἰς ὃ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγουμένων : πευσόμεθα. **τᾶν** = τοὶ ἄν. τὸ **τοί** = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). **πίστιν φέροις** = πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν του πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). **ἐπισιῆπτω** = παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος **καὶ** ἐννοεῖ ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. **προστρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἰκετεύω. **τῆς μὲν κατ' οἴκου** ἦν ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μη-

τέρα ἢ γυναῖκα. αὐτὸς δὲ θέλεις τάφον θεοῦ = μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῆς, καθ' ὃν τρόπον θέλεις. καὶ γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. : παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... ὑπὲρ τῶν σῶν = χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). τελεῖς (μέλλ.), ἐνν. τάφον. ἀξιοθῆτω = ἄς κριθῆ ἄξιον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : μῆποτε ἀξιοθῆτω πατρῶν ἄστου τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). κλῆζεται = εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. ζῶντε = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. δὲ ἐθέσθην κύριον τάφον, τὸν ὅποιον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἱ μ' ἀπωλλύτην, θάνω = ἵνα εὔρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. τοσοῦτον = τόσον μόνον. πέρθω = καταστρέφω, ἀφανίζω. θνήσκων = ἐνῶ ἀπέθνησκον. μῆ, ἐνν. σωθεῖς = εἰ μὴ ἐσώθην. ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. ὅποι περ εἶσι = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. ἴτω = ἄς προχωρῆ. μῆ προσθῆς μέριμναν = μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβῃς φροντίδα. σπάνις = ἀνάγκη, ἔλλειψις. ὁ βίος = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. βορὰ = φαγητόν. αἶν χωρὶς = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ : ἄνευ τοῦδ' ἀνδρὸς = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. ταῖν μοι (δοτ. χαριστ.) μέλεσθαι = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. μάλιστα μὲν = κυρίως μὲν· ἐννοεῖται : εἰ δὲ μῆ. ἀποκλαίωμα κακὰ = κλαίων τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρ. παρὰγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὁδηγήσωσιν ἐνώπιόν του τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος).

γονῆ γενναῖος = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. θιγῶν (θιγγάνω), ὑποθ. μετχ.· τίς ἢ ἀπόδοσις ; που = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμαι. τοῖν φίλοιιν, παρὰ τοῖς ἀττικαῖς συνήθως ὁ δὲυῖκος τῶν ἀντανουμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. ἐγκόνων ἐμῶν = τῶν ἐμῶν τέκνων. λέγω τι ; = λέγω τι ἀληθές ; πορσύνω (πόρω) = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. γνοῦς = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. τὴν παρούσαν τέρψιν = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. πάλαι = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικά. χώρας λείλειται φύλαξ· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικα καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. ἀλλ' εἰ τὰ θνη-

των... μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι κτλ. λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἔξοδον τοῦ Οἰδίποδος ἐν τοιαύτῃ καταστάσει. ἀνακτος Ἑλλίου· πᾶν μιαρὸν ἔμψυχον ἢ ἄψυχον οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς Ἑλλίου, διότι θά ἐμιαίνετο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. ὄμβρος· ὁ ὄμβρος ἦτο ἱερὸς τοῦ Διός.

γ') 1478 - 1530

Λεξιλογικαί. τῆς ὁδοῦ (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. φρουρήσας τύχοι = φρουρήσειε. ὡς τὰς ἀδελφάς = εἰς τὰς ἀδελφικάς. προϋξένησαν = ἐγέναν αἷτιαι. λαμπρά = ἀκτινοβόλα, φυτουργός = γεννήσας, γεννήτωρ. ὦδ' ὄραῖν = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά· ἢ σειρά τῶν λέξεων : αἱ προϋξένησαν ὑμῖν ὄραῖν ὧδε τὰ πρόσθε λαμπρά ὄμματα. ἱστορῶ = γνωρίζω. ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη = ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος ἐγεννήθη. προσβλέπω = δεικνύω συμπάθειαν διὰ τοῦ βλέμματος. νοοῦμαι = ἀναλογίζομαι. τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου = τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς πικραμένης ζωῆς. οἶον χρεῶν (ἔστιν) βιώναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων = τὸν ὅποιον εἶναι ἀνάγκη σεῖς νὰ διέλθητε μὲ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. ὀμιλία = συναναστροφή, συγκέντρωσις. ἴξεσθε = θὰ ἐπανέλθητε. ἀντὶ τῆς θεωρίας = ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. ἀκμαὶ γάμων = ἀκμή, ὠριμότης τοῦ γάμου. παραρρίπτω = ῥιψοκινδυνεύω, ἐκτίθεμαι εἰς κίνδυνον· τὸ πλήρες θὰ ἦτο : τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει. τοιαῦτα ὄνειδη λαμβάνων = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἴσχη. γονή (ἡ) = τέκνον, ἀπόγονοι, γενεά. δηλήματα = (δηλέομαι = βλάπτω) = βλάβαι. ἔπεφνε, ἀόρ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ῥημ. φένω = φονεύω. ὄθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη = ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως αὐτὸς σπαρεῖς ἐγεννήθη. ἐκ τῶν ἴσων = ἐκ τῆς ἰδίας. τοιαῦτα ὄνειδιεῖσθε (μέσ. μέλλ. ἀντὶ παθητ.) = τοιαῦτα ὄνειδη θὰ λάβητε. τίς γαμεῖ ; = ποῖος θὰ σᾶς νυμφεθῆ ; χέρσος λέγεται ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ παραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται : χέρσος = ἀνύπανδρος. νῶ γάρ, ὦ = διότι ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι. δύο ὄντε = ἀμφοτέροι (συμπεριλαμβάνει καὶ ἑαυτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). παρήμι = ἐγκαταλείπω, ἀφίνω ἀπροστατεύτους. ἐγγενεῖς (οὐσας) = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. ἀλῶμαι = πλανῶμαι. πτωχὰς ἀνάδρους, κα-

τηγορ. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : μὴ παρῆς σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἄλω-
 μένας πτωχὰς ἀνάνδρους, τάσδε (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. ὦδε,
 συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρων. τηλικόσδε = τύσον νέος τὴν ἡλικίαν. πλην
 ὅσον τὸ σὸν μέρος = ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. ζυννεύω = συγκα-
 τανεύω. ψαύσας, ἐνν. ἐμοῦ. ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδί-
 πους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατά-
 νευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μεῖζονα πίστιν.
 σφῶν = ὑμῖν. εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας = ἐὰν μὲν τώρα εἴχετε
 ὄριμον νοῦν. πόλλ' ἂν παρήνουν = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλὰς συμβου-
 λὰς. τοῦτ' εὐχῆ' στ' ἐμοί = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ
 πρὸς σᾶς. οὐ καιρὸς ἐξ (ἐπεξηγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέ-
 πουν αἱ περιστάσεις. λῶονος = καλυτέρο· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : κυ-
 ρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶονος τοῦ φυτεύσαντος πατρός. ἵνα =
 ἐκεῖ πού. κεί μηδὲν ἠδύ = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάρι-
 στον (δι' ἐμέ). καιρῶ, δοτ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. ἐφ' οἷς ;
 ἐπὶ ποίοις ὅροις; λέξεις καί... ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ
 καθ' ὑπόταξιν : ὅταν λέξῃς, εἴσομαι (τοῦ ῥ. οἶδα). ὅπως πέμψεις,
 πλκγ. ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. ἄποιον γῆς =
 μακρὰν τῆς χώρας. τοῦ θεοῦ δόσιν = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θε-
 οῦ. ἀλλὰ θεοῖς γε = ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεοὺς. τοιγαροῦν = δι'
 αὐτὸ λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εἴσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς). τεύξῃ (ἐνν.
 τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχῃς (τοῦ δῶρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς
 ἐξορίας). φῆς τὰδ' οὖν; (ἐνν. ἔσσεσθαι μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι
 ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουιν; γάρ, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοου-
 μενον : φημί τάδε = βεβαίως βεβαιῶ ταῦτα, διότι... ἂ μὴ φρονῶ
 (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. φιλῶ = συνη-
 θίζω. ἀφοῦ (μέσ. ἀορ. β' προστακτ. τοῦ ῥ. ἀφήμι) = ἀποχωρίστη-
 τι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῆ
 τὰς θυγατέρας του). ἔλη (αἰροῦμαι) = ἀφαιρέσης ταύτας. πάντα
 κρατεῖν = νὰ ὑπερισχῆ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. ἀκράτησας = ἂ ἐκρά-
 τησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. συνέπομαι = συμπαρακολουθῶ. τῶ βίω
 = μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιεῖται τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς
 εὐτυχίας, τὰ ὅποια ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον
 του). λεύσω = παρατηρῶ. κλεινά = τὰ ξακουστά (τὰ δοξάσαντα
 τὸν Οἰδίποδα). οὐ τίς οὐ ζήλω... ἡ σειρὰ των λέξεων : οὐ ταῖς τύ-
 χαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω = τοῦ ὁποίου τὰς τύ-

χας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἐβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον, (δὲν ἐζήλευε). **εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς** (πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λεύσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. **ὀλβίζω** = καλοτυχίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). **ἐπισκοπῶ** = ἐξετάζω. **ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν** = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. **πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσω** (μεταφ. ἐκ τοῦ σταδίου). **μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν** = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τι ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὥστε χρεῶν** (ἔστι) **ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...**

Πραγματικά. δαίμων ἄμεινον ἢ 'μὲ φρουρήσας τύχοι· ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς προστάτην. **ὄνειδῆ**· κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἴσχη τῶν γονέων βαρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμος** τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἐθεωρεῖτο παρ' ἀρχαίοις πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομιζέτο ἢ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις· διὰ τοῦτο καὶ ἡ 'Αντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κ.λ.π. κατέρχεται εἰς τὸν "Ἄδην. **καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπῆρέται εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι...** ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ ὑπόκειται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ ὅποιον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. **μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν...** παρεμφερῆ γνώμην ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον ('Ηρόδ. 1,32) « σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευταίην κῆ (πῆ) ἀποβήσεται... » ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν 'Α ν δ ρ ο μ ά χ η 102 « χρὴ δ' οὔποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὀλβιον βροτῶν, πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς, ὅπως περάσας ἡμέραν ἕξει κάτω ».

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΤΑΞΙΣ ΣΤ΄

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1965

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἦ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κára,
ἄρ' οἴσθ' ὅ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
ὁποῖον οὐχὶ νῶν ἔτι ζώσαιν τελεῖ ;
οὐδὲν γάρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', ὁποῖον οὐ 5
τῶν σῶν τε κάμῶν οὐκ ὄπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως ;
ἔχεις τι κεισθήκουσας ; ἦ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά ; 10

ΙΣΜΗΝΗ

Ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἠδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἔκετ', ἐξ ὅτου
δυσοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾶ θανόντοιν ἡμέρᾳ διπλῆ χειρί·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατός 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.
ἤδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτός αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.

ΑΝ.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῖ γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. 20
 ΑΝ. οὐ γὰρ τάφου νῶν τῷ κασιγνήτῳ Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 Ἔτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκη
 χρησθεῖς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς, 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσιν φασιν ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκῦσαι τινα,
 ἔᾶν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκύν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γὰρ κάμῃ — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύζοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾷ,
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει. 35
 οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα, καὶ δείξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.
 ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
 ΑΝ. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερσί.
 ΙΣ. ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηγόςτος ;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἵργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ
 ὡς νῶν ἀπεχθὴς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο 50

- πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
 ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερσί·
 ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
 πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
 τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν 55
 αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπώρῳ μόρον
 κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
 νῦν δ' αὖ μόνῃ δὴ νῶ λειψιμμένα σκόπει
 ὄσῳ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
 ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν. 60
 ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναιχ' ὅτι
 ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα·
 ἔπειτα δ' οὔνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
 καὶ ταῦτ' ἀκούειν κἄτι τῶνδ' ἀλγίονα.
 ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς 65
 ξύγγνοιαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
 τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
 περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
 AN. οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι
 πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρώης μέτα. 70
 ἀλλ' ἴσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ, κεῖνον δ' ἐγὼ
 θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν·
 φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
 ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος,
 δν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε. 75
 ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
 τὰ τῶν θεῶν ἐντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.
 ΙΣ. ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
 βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.
 AN. σὺ μὲν τάδ' ἂν προύχοι' ἐγὼ δὲ δὴ τάφον 80
 χώσουσ' ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορεύσομαι.

- ΙΣ οἶμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
 ΑΝ. μὴ 'μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ
 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτῶς ἐγώ. 85
 ΑΝ. οἶμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔσῃ
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.
 ΙΣ. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχει.
 ΑΝ. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρῆ.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. 90
 ΑΝ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τὰμῆχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρῆ μὲν ἐξ ἑμοῦ,
 ἐχθρά δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκῃ.
 ΙΣ. ἀλλ' ἕα με καὶ τὴν ἐξ ἑμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΑΝ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε· τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχῃ, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α' ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἑπταπύλω φανέν
 Θήβα τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ' ποτ', ὧ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρκαί-
 ων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὄξυτέρῳ
 κινήσασα χαλινῶ·

ὄν ἐφ' ἡμετέρα γᾶ Πολυνείκης 110
 ἄρθεις νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἤγαγε· κείνος δ' ὄξεα κλάζων
 αἰετὸς ἐς γᾶν ὦν ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός, 115
 πολλῶν μεθ' ὄπλων
 ξὺν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσιν.

στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλω
 λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων 120
 αἰμάτων γένουσιν πλησθῆ-
 ναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάεθ' Ἥφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
 πάταγος Ἄρεος, ἀντιπάλῳ 125
 δυσχείρωμα δράκοντι.

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἐσιδὼν
 πολλῶ ρεύματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίαις, 130
 παλτῶ ρίπτει πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρῳ ἦδη
 νίκην ὀρμῶντ' ἀλαλάξει.

Στροφή β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ πέσε τανταλωθεὶς
 πυρφόρος, ὃς τότε μαινομένα ξὺν ὀρμᾷ 135
 βακχεύων ἐπέπνει
 ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων.

- Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
 ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί, 195
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσει,
 ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς·
 τὸν δ' αὖ ζύναιμον τοῦδε, Πολυνείκη λέγω
 ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν πυρὶ 200
 πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω
 μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσαί τινα,
 ἔἴην δ' ἄθραπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας 205
 καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθὲν τ' ἰδεῖν.
 τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
 ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆδε τῆ πόλει, θανῶν
 καὶ ζῶν δ' ὁμοίως ἔκ γ' ἐμοῦ τιμῆσεται. 210
 σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
 τὸν τῆδε δύνουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει·
 νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ πού γ' ἔνεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χῳπόσοι ζῳμεν πέρι.
 ὡς ἂν σκοποὶ νυν ἦτε τῶν εἰρημένων. 215
 ΚΡ νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθεος.
 ΧΟ ἀλλ' εἶσ' ἐτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
 ΚΡ. τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι ;
 ΧΟ. τὸ μὴ 'πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
 ΚΡ. οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ. 220
 ΧΟ. καὶ μὴν ὁ μισθὸς γ' οὗτος· ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ΚΡ. ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

Φ Υ Λ Α Ξ

- ἄναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὕπο
 δύσπνους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα·
 225
 πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις,
 ὁδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν·
 ψυχὴ γὰρ ἠῦδα πολλὰ μοι μυθουμένη·
 τάλας, τί χωρεῖς, οἷ μολῶν δώσεις δίκην ;
 τλήμων, μένεις αὔ ; κεῖ τὰδ' εἴσεται Κρέων
 230
 ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ ;
 τοιαῦθ' ἐλίσσω ἥνυτον σχολῆ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
 τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί· κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
 235
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν ;
 ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τὰμυτοῦ· τὸ γὰρ
 πρᾶγμ' οὐτ' ἔδρασ' οὐτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι. 240
 ΚΡ. εὔ γε στοχάζῃ κάποφάργνυσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὥς τι σημανῶν νέον.
 ΦΥ. τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
 ΚΡ. οὐκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει ;
 ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως 245
 θάψας βέβηκε καπὶ χρωτὶ διψίαν
 κόνιν παλύννας κάφαγιστεύσας ἅ χρέη.
 ΚΡ. τί φῆς ; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τὰδε ;
 ΦΥ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
 250
 πλῆγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ
 καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄσημος οὐργάτης τις ἦν.

- ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερές παρῆν·
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο — τυμβήρης μὲν οὔ, 255
 λεπτή δ', ἄγος φεύγοντος ὤς, ἐπῆν κόνις.
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνετο.
 λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἂν ἐγίγνετο 260
 πληγῆ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ καλύσων παρῆν·
 εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξεργασμένος,
 κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἶρειν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν, 265
 τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μῆτ' εἰργασμένῳ.
 τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσιν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὃν πάντας ἐς πέδον κἄρα
 νεῦσαι φόβῳ προύτρεψεν· οὐ γὰρ εἶχομεν 270
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔθ' ὅπως δρῶντες καλῶς
 πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἶη τοῦτο κούχῃ κρυπτέον.
 καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κἀμὲ τὸν δυσδαίμονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν· 275
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἷδ' ὅτι·
 στέργει γὰρ οὐδεις ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
 ΧΟ ἀναξ, ἐμοί τοι, μὴ τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τόδ', ἣ ξύννοια βουλευεῖ πάλαι.
 ΚΡ παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κἀμὲ μεστῶσαι λέγων, 280
 μὴ 'φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἄμα·
 λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
 πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι·

πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
 ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
 ναοὺς πυρώσων ἤλθε κἀναθήματα
 καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν ;
 ἢ τοὺς καχοὺς τιμῶντας εἰσορᾶς θεοὺς ;
 οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ 290
 κρυφῆ, κάρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
 παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργυρος 295
 κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων,
 τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
 χρηστάς πρὸς αἰσχρὰ πράγμαθ' ἴστασθαι βροτῶν·
 πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
 ὅσοι δὲ μισθαροῦντες ἦγυσαν τάδε,
 χρόνῳ ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
 ἀλλ' εἶπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας,
 εὖ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305
 εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
 εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς,
 οὐχ ὑμῖν Ἄιδης μοῦνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν,
 ἔν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
 τὸ λοιπὸν ἀρπάζετε καὶ μάθηθ' ὅτι
 οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
 ἐκ τῶν γὰρ αἰσχρῶν λημιμάτων τοὺς πλείονας
 ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωσμένους.

- ΦΥ. εἰπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω ;
 ΚΡ. οὐκ οἴσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὧσιν ἦ 'πί τῇ ψυχῇ δάκνη ;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίξεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιᾶ τὰς φρένας, τὰ δ' ὦτ' ἐγώ.
 ΚΡ. οἴμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. 320
 ΦΥ. οὐκ οὖν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρω γε τὴν ψυχὴν προδοῦς.
 ἦ δεινὸν ᾧ δοκεῖ γε καὶ ψευδῆ δοκεῖν.
 φεῦ !
 ΚΡ. κόμψευέ νυν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἐξερεῖθ', ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
 ΦΥ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληφθῆ τε καὶ μή, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεῖς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α'
 πολλά τὰ δεινὰ κοῦδὲν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει.
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίω νότω 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
 ἵππειά γένει πολεύων. 340

- στροφή α' κουφονόων τε φύλον ὀρ-
 νίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
 καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
 πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
 σπεύρασι δικτυοκλώστοις,
 περιφραδῆς ἀνήρ·
 κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου
 θηρὸς ὀρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ'
 ἵππον ὀχμάζεται ἀμφιλόφω ζυγῶ
 οὐρειὸν τ' ἀκμηῆτα ταῦρον. 345
- στροφή β' καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν
 φρόνημα καὶ ἀστυνόμους 355
 ὀργὰς ἐδιδάξατο καὶ δυσάυλων
 πάγων ὑπαίθρια καὶ
 δύσομβρα φεύγειν βέλη,
 ποντοπόρος.
 ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται 360
 τὸ μέλλον· Ἄϊδα μόνον
 φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·
 νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
 ζυμπέφρασται.
- στροφή β' σοφὸν τι τὸ μηχανόεν 365
 τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
 ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει·
 νόμους γεραίρων χθονὸς
 θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν
 ὑψίπολις· 370
 ἄπολις, ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν
 ξύνεστι, τόλμας χάριν·

μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν
 ὅς τάδ' ἔρδει. 375

ἐς δαιμόνιον τέρας ἀμφινόω
 τόδε· πῶς εἰδῶς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
 καὶ δυστήνου πατρός Οἰδίποδα 380
 τί ποτ' ; οὐ δὴ ποὺ σέ γ' ἀπιστοῦσαν
 τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
 καὶ ἐν ἀφροσύνη καθελόντες ;

- ΦΥ. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη τοῦργον ἢ ἔχειρασμένη·
 τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385
- ΧΟ. ὅδ' ἐκ δόμων ἄψορρος ἐς δέον περᾶ.
- ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποῖα ζύμμετρος προύβην τύχη ;
- ΦΥ. ἀναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον·
 ψεύδει γὰρ ἢ ἴπνοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
 σχολῆ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ 390
 ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε·
 ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
 εἰοικεν ἄλλη μῆκος οὐδὲν ἠδονῆ,
 ἦκω, δι' ὄρκων καίπερ ὦν, ἀπώμοτος,
 κόρην ἄγων τήνδ', ἣ καθηρέθη τάφον 395
 κοσμοῦσα. κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
 ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θοῦρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.
 καὶ νῦν, ἀναξ, τήνδ' αὐτὸς, ὡς θέλεις, λαβῶν
 καὶ κρῖνε κάζέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
 δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κικῶν. 400
- ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβῶν ;
- ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι

- ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς ἅ φῆς ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὄν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπεῖπας· ἄρ' ἔνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὀρᾶται ἀπίληπτος ἠρέθη ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἤκοιμεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δεῖν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἣ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὔ,
 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἐγερετὶ κινῶν ἄνδρ' ἄνῆρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδῆσοι πόνου.
 χρόνον τὰδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
 μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε' ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς αἰείρας σκηπτόν, οὐράνιον ἄχος,
 πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστώθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
 ἣ παῖς ὀρᾶται κάνακωκῦει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὀξὺν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐνῆς νεοσσῶν ὀρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὀρᾶ νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἄρας κακὰς
 ἠρᾶτο τοῖσι τοῦργον ἐξαιρεγασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθύς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκείας ἄρδην πρόχου 430
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 χῆμεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθύς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

- καὶ τὰς τε πρόσθεν τὰς τε νῦν ἠλέγχομεν
 πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο 435
 ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἅμα·
 τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέναι
 ἦδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
 ἐμοὶ πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. 440
- KP. σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρα,
 φῆς ἢ καταρνῆ μὴ δεδρακέναι τάδε ;
- AN. καὶ φημί δρᾶσαι κοῦκ ἄπαρνοῦμαι τὸ μῆ.
- KP. σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαυτὸν οἷ θέλεις
 ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον· 445
- AN. σὺ δ' εἶπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
 ἦδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε ;
- KP. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους ;
- AN. οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
 οὐδ' ἢ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
 τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠόμην τὰ σά
 κηρύγμαθ', ὥστε' ἄγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
 οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεί ποτε
 ζῆ ταῦτα, κοῦδεις οἶδεν ἐξ ὅτου 'φάνη·
 τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξῆδη — τί δ' οὐ ; 460
 κεῖ μὴ σὺ προυκῆρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει ;

- οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
μητρὸς θανόντ' ἄθραπτον ἠνσχόμην νέκυν,
κείνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,
σχεδόν τι μῶρφ μωρίαν ὄφλισκάνω. 470
- XO.
δηλοῖ τὸ γέννημ' ὦμὸν ἐξ ὦμοῦ πατρὸς
τῆς παιδός, εἶκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.
- KP.
ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475
θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἂν εἰσίδοις·
σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει
φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότ' ἐξηπίστατο, 480
νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
ὑβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνὴρ, αὕτη δ' ἀνὴρ,
εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη. 485
ἀλλ' εἶτ' ἀδελφῆς εἶθ' ὀμαιμονεστέρα
τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου κυρεῖ,
αὕτη τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευσαί τάφου. 490
καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρῆσθαι κλοπεύς
τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσί τις 495

- άλους ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη.
 AN. θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναι μ' ἑλών ;
 KP. ἐγὼν μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
 AN. τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
 ἀρεστόν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
 οὕτω δὲ καὶ σοὶ τᾶμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ·
 καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
 κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
 τιθεῖσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
 λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήροι φόβος. 505
 ἀλλ' ἢ τυραννίς πολλά τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ
 κάξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται.
 KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄραξ.
 AN. ὄρωσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
 KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
 AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγχχους σέβειν.
 KP. οὐκουν ὄμαιμος χῶ καταντίον θανῶν ;
 AN. ὄμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτου πατρός.
 KP. πῶς δῆτ' ἐκείνω δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
 AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. 515
 KP. εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῶ δυσσεβεῖ.
 AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὤλετο.
 KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστάς ὕπερ.
 AN. ὅμως ὁ γ' "Αἰδῆς τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
 KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστός τῶ κακῶ λαχεῖν ἴσον. 520
 AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε ;
 KP. οὗτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος.
 AN. οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
 KP. κάτω νυν ἐλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
 κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή. 525
 XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμήνη,

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὄφρῶν ὕπερ αἱματόεν
ρέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- KP. σὺ δ', ἦ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἰπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν ἢ ἔξομῃ τὸ μὴ εἰδέναι ; 535
- IS. δέδρακα τοῦργον, εἶπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- AN. ἀλλ' οὐκ ἔάσει τοῦτό γ' ἢ δίκη σ', ἐπεὶ
οὐτ' ἠθέλησας οὐτ' ἐγὼ κοινωσάμην.
- IS. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι 540
ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- AN. ὦν τοῦργον Ἄιδης χοὶ κάτω ξυνίστορες·
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- IS. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- AN. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ὁ μὴ ἴθιγες
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγὼ.
- IS. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λειψιμένη φίλος ;
- AN. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.
- IS. τί ταῦτ' ἀνίῃς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη ; 550
- AN. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- IS. τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγὼ ;
- AN. σῶσον σεαυτήν· οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- IS. οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
- AN. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- IS. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- AN. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ δόκουν φρονεῖν.

- ΙΣ. καὶ μὴν ἴση νῶν ἐστὶν ἡ ἕξαμαρτία.
 ΑΝ. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
 τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν. 560
- ΚΡ. τὼ παῖδε φημὶ τῷδε, τὴν μὲν ἀρτίως
 ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.
 ΙΣ. οὐ γὰρ ποτ', ὦναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάστη μένει
 νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.
 ΚΡ. σοὶ γοῦν, ὅθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
- ΙΣ. τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον ;
 ΚΡ. ἀλλ' ἤδη μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.
 ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
 ΚΡ. ἀρώσιμοι γὰρ χιτέρων εἰσὶν γύαι.
 ΙΣ. οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδέ τ' ἦν ἤρμοσμένα. 570
- ΚΡ. κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
 ΙΣ. ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
 ΚΡ. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
 ΧΟ. ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;
 ΚΡ. "Αἰδης ὁ παύσων τοῦσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
- ΧΟ. δεδογμέν', ὡς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
 ΚΡ. καὶ σοὶ γε κάμοι' μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλὰ νιν
 κομίζετ' εἴσω, δμῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρῆ
 γυναῖκας εἶναι τάσδε μὴδ' ἀνειμένας·
 φεύγουσι γὰρ τοὶ χοῖ θρασεῖς, ὅταν πέλας 580
 ἦδη τὸν "Αἰδην εἰσορῶσι τοῦ βίου.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή α'
- εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἀγευστος αἰών.
 οἷς γὰρ ἂν σεισθῆ θεόθεν δόμος, ἄτας
 οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλήθος ἔρπον. 585
 ὅμοιον ὥστε ποντίαις
 οἶδμα δυσπνόοις ὅταν

- Θρήσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
 κυλίνδει βυσσόθεν κελαινάν 590
 θῖνα καὶ δυσάνεμον,
 στόνω βρέμουσι δ' ἀντιπλήγες ἀκταί.
- ἀντιστρ. α' ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὀρῶμαι
 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ', 595
 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεᾶν γένος, ἀλλ' ἐρείπει
 θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν·
 νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
 ρίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις. 600
 κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
 νερτέρων ἀμᾶ κοπίς
 λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν Ἑρινύς.
- στροφή β' τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
 δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι, 605
 τάν οὔθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὔτ'
 ἀκάματοι θέοντες
 μῆνες ; ἀγήρως δὲ χρόνω δυνάστας
 κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
 τὸ τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
 καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
 νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
 θνατῶν βίωτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.
- ἀντιστρ. β' ἅ γὰρ δὴ πολύπλαγκτος ἐλ- 615
 πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
 πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων.
 εἰδότηι δ' οὐδὲν ἔρπει,
 πρὶν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσαύσῃ.

σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔτος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
 τῷδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἄτας. 625

ὄδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἄρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἤκει
 μόρον Ἀντιγόνης,
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ; 630
 ΚΡ. τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἦ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῆ δρῶντες φίλοι ;

ΑΙΜΩΝ

πάτερ, σὸς εἰμι καὶ σὺ μοι γνώμας ἔχων 635
 χρηστάς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι·
 ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιῶσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἡγουμένου.
 ΚΡ. οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρῆ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρώας πάντ' ὕπισθεν ἐστάναι. 640
 τοῦτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρί·
 ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτῦει τέκνα, 645
 τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῦσιν γέλων ;
 μὴ νῦν ποτ', ὦ παῖ, τάσδ' ὑφ' ἡδονῆς φρένας

γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλης, εἰδὼς ὅτι
 ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται, 650
 γυνὴ κακὴ ξύνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
 γέντοιτ' ἂν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός ;
 ἀλλὰ πτύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθες
 τὴν παῖδ' ἐν Ἄιδου τήνδε νυμφεύειν τινί.
 ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ 655
 πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
 ψευδῆ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
 ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμνείτω Δία
 ξύναιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει 660
 ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους.
 ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
 χρηστός, φανεῖται κὰν πόλει δίκαιος ὢν.
 ὅστις δ' ὑπερβὰς ἢ νόμους βιάζεται
 ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
 οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
 ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
 καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
 καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
 καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
 δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
 μένειν δίκαιον κἀγαθὸν παραστάτην.
 ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
 αὕτη πόλεις ὄλλουσιν, ἢ δ' ἀναστάτους
 οἴκους τίθησιν, ἢδε συμμάχου δορός
 τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
 σφίζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
 οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
 κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα·
 κρεῖσσον γὰρ, εἴπερ δεῦ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,

- κούκ ἂν γυναικῶν ἤσσανες καλοίμεθ' ἄν. 680
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
 λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι.
 ΑΙ. πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
 πάντων ὅσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
 ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, 685
 οὔτ' ἂν δυναίμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν.
 γένοιτο μεντᾶν χάτέρω καλῶς ἔχον.
 σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
 λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·
 τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
 λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψῃ κλύων·
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιωτάτῃ
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει· 695
 ἦ τις τὸν αὐτῆς ἀπτάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτῶτ' ἄθαπτον μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν
 εἶασ' ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
 οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ;
 τοιάδ' ἐρεμνὴ σῖγ' ὑπέρχεται φάτις. 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον·
 τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέχνους
 ἀγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρί ;
 μή νυν ἐν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, 705
 ὡς φῆς σὺ, κοῦδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν·
 ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
 ἢ γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
 οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.
 ἀλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710

- πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 ὄρας παρὰ ρείθροισι χειμάρροισι ὅσα
 δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ὡς ἐκσφίζεται,
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
 αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα 715
 τείνας ὑπείκει μηδὲν, ὑπίοις κάτω
 στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
 ἀλλ' εἶχε θυμῷ καὶ μετὰστασιν δίδου.
 γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
 πρόσσεσι, φήμ' ἐγωγε πρεσβεύειν πολὺ 720
 φῦναί τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
 εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.
 ΧΟ. ἀναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ. 725
 ΚΡ. οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαζόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἀνδρὸς τηλικουῶδε τὴν φύσιν ;
 ΑΙ. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τᾶργα σκοπεῖν.
 ΚΡ. ἔργον γὰρ ἐστὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν ; 730
 ΑΙ. οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν ἐς τοὺς κακοὺς.
 ΚΡ. οὐχ ἦδε γὰρ τοιᾶδ' ἐπέιληπται νόσφ ;
 ΑΙ. οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὁμόπτολις λεώς.
 ΚΡ. πόλις γὰρ ἡμῶν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ
 ΑΙ. ὄρας τόδ' ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος ; 735
 ΚΡ. ἄλλω γὰρ ἢ 'μοὶ χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός ;
 ΑΙ. πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἥτις ἀνδρὸς ἐσθ' ἐνός.
 ΚΡ. οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται ;
 ΑΙ. καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.
 ΚΡ. ὅδ', ὡς ἔοικε, τῆ γυναικί συμμαχεῖ. 740
 ΑΙ. εἶπερ γυνὴ σύ· σοῦ γὰρ οὖν προκίδομαι.

- KP. ὦ παγκράχιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί ;
 AI. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἐξαμαρτάνονθ' ὄρω.
 KP. ἀμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμάς ἀρχὰς σέβων ;
 AI. οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν. 745
 KP. ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 AI. οὐ τὰν ἔλοις ἤσσω γε τῶν αἰσχροῶν ἐμέ.
 KP. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὕδε.
 AI. καὶ σοῦ γε κάμου καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 KP. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἐτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 AI. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 KP. ἦ κάπαπειλῶν ὦδ' ἐπεξέρχῃ θρασύς ;
 AI. τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 KP. κλαίων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 AI. εἰ μὴ πατὴρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 KP. γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 AI. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 KP. ἄληθες ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγετε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 AI. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὔθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμόν προσόψει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνη ξυνῶν. 765
 XO. ἀνὴρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
 νοῦς δ' ἐστὶ τηλικούτος ἀλγήσας βαρύς.
 KP. δράτω, φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἀνδρ' ἰών·
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 XO. ἄμφω γὰρ αὐτῷ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 KP. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 XO. μόρω δὲ ποίω καὶ σφε βουλευῆ κτανεῖν ;

- ΚΡ. ἄγων ἐρήμος ἐνθ' ἂν ἦ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρῶδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθείς, 775
 ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κάκει τὸν Ἄιδην, ὃν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἣ γινώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τὰν Ἄιδου σέβειν. 780

ΧΟΡΟΣ

- στροφῆ Ἔρωσ ἀνίκατε μάχαν,
 Ἔρωσ, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννουχεύεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις
 [αὐλαῖς· 785
 καί σ' οὐτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὐθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμνηεν. 790
- ἀντιστρ. σὺ καὶ δικαίων ἀδίκοις
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λῶβᾶ·
 σὺ καὶ τότε νεῖκος ἀνδρῶν
 ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἕμερος εὐλέκτρον 795
 νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίζει θεὸς
 [Ἄφροδίτα. 800
 νῦν δ' ἤδη ἰγὼ καὶ τὸς θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τὰδ' ὄρῶν, ἴσχειν δ'
 οὐκέτι πηγᾶς δύναμαι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν ὄθ' ὄρῶ θάλαμον
 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν.

- AN. στρ. α' ὄρατ' ἔμ', ὦ γὰρ πατρίδας πολῦται,
 τὰν νεάταν ὀδὸν
 στείχουσιν, νέατον δὲ φέγ-
 γος λευσσουσιν ἀελίου,
 κοῦποτ' αὔθις· ἀλλὰ μ' ὁ παγ- 810
 κοίτας "Αἶδας ζῶσαν ἄγει
 τὰν Ἀχέροντος
 ἀκτάν, οὔθ' ὕμεναίων
 ἔγκληρον οὔτ' ἐπινυμφίδιός
 πῶ μέ τις ὕμνος 815
 ὕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
- XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
 ἐς τόδ' ἀπέρχη κεῦθος νεκύων,
 οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
 οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ', 820
 ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
 θνατῶν Ἀΐδαν καταβήση.
- AN. ἀντ. α' ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
 τὰν Φρυγίαν ξέναν
 Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ- 825
 κρω, τὰς κισσὸς ὡς ἀτενῆς
 πετραία βλάστα δάμασεν·
 καὶ νιν ὄμβροι ταχομέναν,
 ὡς φάτις ἀνδρῶν,
 χιών τ' οὐδαμὰ λείπει, 830
 τέγγει δ' ὑπ' ὄφρῦσι παγκλαύτοις
 δειράδας· ἄ με
 δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάξει.
- XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννῆς,
 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς. 835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

AN. στρ. β' οἶμοι γελοῦμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρῶων, 840
οὐκ οἰχομέναν ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ;
ὦ πόλις, ὦ πόλεως
πολυκτῆμονες ἄνδρες·
ἰὼ Διρκαῖαι κρῆναι
Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845
ζυμμάρτυρας ὕμμ' ἐπικτῶμαι,
οἷα φίλων ἄκλαυτος, οἷοις νόμοις
πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-
[ταινίου·

ἰὼ δύστανος,
οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
μέτοιχος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

XO. προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
ὑψηλὸν ἐς Δίκας βᾶθρον
προσέπεσες, ὦ τέκνον. 855
πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

AN. ἀντ. β' ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,
πατρὸς τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος
ἀμετέρου πότμου 860
κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
ἰὼ ματρῶναι λέκτρων
ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
ἐμῶ πατρὶ δυσμόρου ματρός, 865
οἷων ἐγὼ ποθ' ἄ ταλαίφρων ἔφυν·

πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοιχος
[ἔρχομαι.

ὠὸ δυσπότημων,
κασίγνητε, γάμων κυρήσας, 870
θανῶν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με.

ΧΟ. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτω κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμᾶ πέλει.
σὲ δ' αὐτόγνωτος ὤλεσ' ὀργά. 875

ΑΝ. ἐπιδ. ἀκλαυτος, ἀφίλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων
[ἄγομαι
τάνδ' ἐτοίμαν ὁδόν.
οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα 800
θέμις ὄρᾶν ταλαίνα,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.

ΚΡ. ἄρ' ἴστ' αἰιδάς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ὡς οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἂν, εἰ χρεῖη, λέγων ;
οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα ; καὶ κατηρεφεῖ 885
τύμφῳ περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγὼ,
ἄφετε μόνην ἐρῆμον, εἴτε χρῆθ' ἰθὺς θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γὰρ ἀγνοῖ τοῦπι τήνδε τὴν κόρη·
μετοιχίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890

ΑΝ. ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ κατασκαφῆς
οἴκησις ἀείφρουρος, οἷ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὦν ἀριθμὸς ἐν νεκροῖς·
πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·
ὦν λιοισθία ἴγῳ καὶ κάχιστα δὴ μακρῶ 895
κάτειμι, πρὶν μοι μοῦραν ἐξήκειν βίου.

ἔλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
 φίλῃ μὲν ἤξιεν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
 μῆτηρ, φίλῃ δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ 900
 ἔλουσα ἀκόσμησα ἀπίτυμβίους
 χροᾶς ἔδωκα. νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
 δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρнуμαι.
 καίτοι σ' ἐγὼ τίμησα τοῖς φρονοῦσιν εὔ.
 οὐ γάρ ποτ' ἄν, εἰ τέκν', ὦν μήτηρ ἔφυν, 905
 οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανῶν ἐτήκετο,
 βία πολιτῶν τόνδ' ἄν ἠρόμην πόνον.
 τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
 πόσις μὲν ἄν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον, 910
 μητρὸς δ' ἐν Αἰδοῦ καὶ πατρὸς κεκευθότιον
 οὐκ' ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἄν βλάστοι ποτέ.
 τοιῶδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
 νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
 καὶ δεινὰ τολμᾶν, αἶ κασίγνητον κάρα. 915
 καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὕτω λαβῶν
 ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
 μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
 ἀλλ' ὧδ' ἐρήμιος πρὸς φίλων ἢ δύσμορος
 ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς· 920
 ποῖαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;
 τί χρή με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν ; τίν' αὐδᾶν ξυμμάχων ; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
 ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλὰ, 925
 παθόντες ἄν ξυγγνοῖμεν ἡμαρτηκότες.
 εἰ δ' οὔδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

- πάθοιεν ἢ καὶ δρῶσιν ἐκδίκως ἐμέ.
 XO. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
 ψυχῆς ῥίπται τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- KP. τοιγὰρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
 κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὕπερ.
 AN. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίεται.
- XO. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. 935
- AN. ὦ γῆς Θήβης ἄστου πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἄγομαι δὴ κούκέτι μέλλω.
 λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι, 940
 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπήν,
 οἷα πρὸς οἷων ἀνδρῶν πάσχω
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα.
- XO. στρ. α' ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς· 945
 κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.
 καίτοι καὶ γενεᾷ τίμιος, ὦ παῖ παῖ,
 καὶ Ζηνὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950
 ἀλλ' ἄ μοιριδία τις δύναισι δεινά·
 οὔτ' ἄν νιν ἔλβος οὔτ' Ἄρης,
 οὐ πύργος, οὐχ ἀλίπτυποι
 κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
- ἀντ α' ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
 Ἡδωνῶν βασιλεύς, κερτομίους ὄργαις,
 ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῶ·
 οὕτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
 ἀνθηρόν τε μένος· κείνος ἐπέγνω μανίας 960

- ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις.
παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
γυναῖκας εὐίον τε πῦρ,
φιλαύλους τ' ἠρέθιζε Μούσας. 965
- στρ. β' παρά δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἀλὸς
ἀκταὶ Βοσπόριαι ἰδ' ὁ Θρηγκῶν ἄξενος
Σαλμυδησός, ἔν' ἀγχίπολις Ἄρης 970
δισσοῖσι Φινεΐδαις
εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἀλαδὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς 975
χεῖρεσσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.
- ωντιστρ. κατὰ δὲ τακόμενοι μέλει μελέαν πάθαν
κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν. 980
ἅ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
ἄντασ' Ἐρεχθεῖδᾶν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρώαις
Βορεὰς ἄμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985
θεῶν παῖς· ἀλλὰ κατ' ἐκεῖνα
Μοῖραι μακροαῖωνες ἔσχον, ὧ παῖ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- Θήβης ἄνακτες, ἤκομεν κοινήν ὁδὸν
δύ' ἐξ ἑνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
αὕτη κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει. 990
ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ὦ γεραῖε Τειρεσία, νέον ;
ΤΕΙ. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

- ΚΡ. οὔκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτου φρενός.
 ΤΕΙ. τοιγάρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἔναυκλήρεις πόλιν.
 ΚΡ. ἔχω πεπονθῶς μαρτυρεῖν ὀνήσιμα. 995
 ΤΕΙ. φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν ; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.
 ΤΕΙ. γνώση, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.
 ἐς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκοπόν 1000
 ἕζων, ἐν' ἣν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν,
 ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ
 κλάζοντας οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένῳ·
 καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
 ἔγνων· πτερῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν.
 εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην 1005
 βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
 "Ἡφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ
 μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο
 κάτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι
 χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς 1010
 μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.
 τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
 φθίνοντ' ἀσήμων ὀργίων μαντεύματα·
 ἐμοὶ γὰρ οὔτος ἡγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.
 καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις· 1015
 βωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς
 πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίου γόνου.
 κατ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτάς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα, 1020
 οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρωῶτες αἵματος λίπος.
 ταῦτ' οὔν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ

τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦζαμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνήρ 1025
 ἄβουλος οὐδ' ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσὼν ἀκῆται μῆδ' ἀκίνητος πέλη.
 αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.
 ἀλλ' εἶχε τῶ θανόντι μῆδ' ὀλωλότα

κέντει· τίς ἀλκή τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν ; 1030
 εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
 ἤδιστον εὖ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.

ΚΡ. ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
 τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδὲ μαντικῆς
 ἄπρακτος ὑμῖν εἶμι, τῶν δ' ὑπαὶ γένους 1035
 ἐξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαί πάλαι.

κερδαίνειτ', ἐμπολοᾶτε τάπο Σάρδεων
 ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
 χρυσόν, τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε,
 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηγὸς αἰετοὶ βορὰν 1040
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
 οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
 θάπτειν παρήσω κείνον· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 θεοὺς μαινίειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.

πίπτουσι δ', ὦ γεραῖε Τειρεσία, βροτῶν 1045
 χοὶ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἴσχυρ', ὅταν λόγους
 αἰσχρὸς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.
 φεῦ,

ΤΕΙ.

ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται ;

ΚΡ.

τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινων λέγεις ;

ΤΕΙ.

ὄσφ κράτιστον κτημάτων εὐβουλία ; 1050

ΚΡ.

ὄσφπερ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.

ΤΕΙ.

ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυσ.

ΚΡ.

οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

- ΤΕΙ. καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.
 ΚΡ. τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος. 1055
 ΤΕΙ. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.
 ΚΡ. ἄρ' οἴσθα ταγοὺς ὄντας, ἂν λέγῃς λέγων ;
 ΤΕΙ. οἶδ'· ἐξ ἐμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.
 ΚΡ. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδικεῖν φιλῶν.
 ΤΕΙ. ὄρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 ΚΡ. κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.
 ΤΕΙ. οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος.
 ΚΡ. ὡς μὴ 'μπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα.
 ΤΕΙ. ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι
 τρόχους ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν, 1065
 ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγγνων ἕνα
 νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔσθι,
 ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω
 ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατώκισας,
 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν 1070
 ἄμοιρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.
 τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι
 λοχῶσιν "Αἰδοῦ καὶ θεῶν Ἐρινύες, 1075
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.
 καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηργυρωμένος
 λέγω· φανεῖ γάρ, οὐ μακροῦ χρόνου τριβή,
 ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.
 ἐχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις, 1080
 ὅσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγνισαν
 ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων
 ἀνόσιον ὄσμῃν ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.
 τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα 1085
 βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῆ.
 ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
 τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
 καὶ γυνῷ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. 1090
- XO. ἀνὴρ, ἀναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·
 ἐπιστάμεθα δ' ἐξ ὄτου λευκὴν ἐγὼ
 τήνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
 μή πώ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.
- KP. ἔγνωκα καυτὸς καὶ ταρασσομαι φρένας· 1095
 τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντα δὲ
 ἄτη πατάξει θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
- XO. εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενουικέως, Κρέον.
 KP. τί δῆτα χρὴ δρᾶν ; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.
 XO. ἐλθὼν κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης 1100
 ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.
- KP. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν ;
 XO. ὅσον γ', ἀναξ, τάχιστα· συντέμνουσι γὰρ
 θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.
- KP. οἴμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι 1105
 τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
- XO. δρᾶ νυν τὰδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.
 KP. ὦδ', ὡς ἔχω, στείχοιμ' ἄν. ἴτ' ἴτ' ὀπάονες,
 οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
 ὀρμαῖσθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον· 1140
 ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,
 αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι·
 δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
 ἄριστον ἢ σφύζοντα τὸν βίον τελεῖν.
- XO. στρ. α' Πολυώνυμε, Καδμείας ἄγαλμα νύμφας 1115

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
 κλυτὰν ὄς ἀμφέπεις
 Ἴταλίαν, μέδεις δὲ
 Παγκοίνοις Ἐλευσινίας 1120
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ᾧ Βακχεῦ, Βακχᾶν ματρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὑγροῖς
 Ἴσμηνοῦ ρείθροις ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾶ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α' σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὕπωπε
 λιγνύς, ἔνθα Κωρύκiai νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες 1130
 Κασταλίας τε νᾶμα
 καὶ σε Νυσαίων ὄρέων
 κισσήρεις ὄχθαι
 γλωρὰ τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων 1135
 εὐαζόντων, Θηβαΐας
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
- στροφὴ β' τὰν ἐκ πασᾶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ
 καὶ νῦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασσίαν
 ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. α' ἰὼ πύρπων ἄστρον χοραγὲ καὶ νυχίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ', 1150
 ᾧνάξ, σαῖς ἅμα περιπόλοις
 Θυίαισιν, αἳ σε μαινόμεναι πάννυχοι
 χορεύουσιν τὸν ταμίαν Ἴακχον.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- Κάδμου πάροιχοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
οὐκ ἔσθ' ὅποιον στάντ' ἂν ἀνθρώπου βίον
οὔτ' αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
τὸν εὐτυχοῦντα τόντε δυστυχοῦντ' αἰεί,
καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστῶτων βροτοῖς. 1160
Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα
λαβῶν τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
ἠϋθυνε, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ.
καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα· τὰς γὰρ ἡδονὰς 1165
ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἐμψυχον ἡγοῦμαι νεκρόν.
πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῆ
τούτων τὸ χαίρειν, τᾶλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
οὐκ ἂν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν.
ΧΟ. τί δ' αὖ τόδ' ἄχθος βασιλέων ἦκεις φέρων ;
ΑΓ. τεθναῖσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
ΧΟ. καὶ τίς φονεύει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
ΑΓ. Αἴμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
ΧΟ. πότερα πατρώας ἢ πρὸς οἰκείας χερὸς ;
ΑΓ. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
ΧΟ. ὦ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ἐρθὸν ἤνυσας.
ΑΓ. ὡς ὦδ' ἐχόντων τῶνδε βουλευεῖν πάρα.
ΧΟ. καὶ μὴν ὀρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ 1180
δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

- ὦ πάντες ἄστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὅπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
- καὶ τυγχάνω τε κλῆθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
 χαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὠτων· ὑπτία δὲ κλίνομαι
 δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι. 1190
- ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὔθις εἶπατε·
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὐσ' ἀκούσομαι.
 ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρῶν ἐρῶ
 κούδεν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
 τί γὰρ σε μαλθάσοιμ' ἄν, ὦν ἐς ὕστερον 1195
 ψεῦσται φανούμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' αἶε!
 ἐγὼ δὲ σῶ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἐνθ' ἔκειτο νηλεές
 κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
 καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
 λούσαντες ἄγνον λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
 θαλλοῖς, ὃ δὴ ἔλειπτο, συγκατήθομεν,
 καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
 χώσαντες αὔθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 νυμφεῖον "Αἰδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν. 1205
 φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κοχυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
 καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολῶν·
 τῶ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς
 ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμώξας δ' ἔπος 1210
 ἴησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγώ,

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
 κέλευθον ἔρπω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
 παιδός με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,
 ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφω 1215
 ἀθρήσασθ', ἄρμὸν χώματος λιθοσπαδῆ
 δύντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
 φθόγγον συνίημ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
 τάδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότης κελευμάτων
 ἠθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι 1220
 τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατείδομεν,
 βρόχῳ μιτώδει σινδόνης καθημμένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμάζοντα τῆς κάτω φθορὰν
 καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος. 1225
 ὁ δ' ὡς ὄρα σφε, στυγνὸν οἰμάζας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακακώσας καλεῖ·
 ὦ τλῆμον, οἶον ἔργον εἴργασαι ; τίνα
 νοῦν ἔσχεις ; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης ;
 ἐξελθε, τέκνον, ἰκέσιός σε λίσσομαι. 1230
 τὸν δ' ἀγρίοις ὄσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κοῦδὲν ἀντειπών, ξίφους
 ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὄρμωμένου
 πατρὸς φυγαῖσιν ἤμπλακ'· εἴθ' ὁ δύσμορος
 αὐτῷ χολωθεῖς, ὥσπερ εἶχ' ἔπενταθεῖς 1235
 ἠρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
 καὶ φυσιῶν ὀξεῖαν ἐκβάλλει ῥοὴν
 λευκῆ παρειᾶ φοινίου σταλάγματος.
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῶ, τὰ νυμφικὰ 1240
 τέλη λαχὼν δείλαιος ἐν γ' "Αἰδου δόμοις,
 δεῖξας ἐν ἀθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὄσφ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας ; ἡ γυνὴ πάλιν
 φρούδη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον. 1245
- ΑΓ. καυτὸς τεθάμβηκ' ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχη τέκνου κλύουσαν ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἀξιώσῃν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν·
 γνώμης γὰρ οὐκ ἄπειρος, ὥσθ' ἀμαρτάνειν. 1250
- ΧΟ. οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγὴ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλὴ βοή.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεθα, μή τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῆ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
- ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνῆμ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτρίας
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἀμαρτῶν. 1260
- ΚΡ. στρ. α' ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἀμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 ὦ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὦμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων ! 1265
 ἰὼ παῖ, νέος νέφ ξὺν μόρφ,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίας !
- ΧΟ. οἴμ' ὡς ἔοικας ὀψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν ! 1270
- ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθὼν δεῖλαιος· ἐν δ' ἐμῶ κάρᾳ
 θεὸς τότε ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων

ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν ! 1275
φεῦ, φεῦ, ὦ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ δέσποθ' ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔοικας ἦκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά. 1280
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν, αὖ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι ;
ΕΞ. γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.
- ΚΡ. ἀντ. α' ἰὼ ἰὼ δυσκάθαρτος Ἄιδου λιμῆν,
τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέξεις ; 1285
ὦ κακάγγελτά μοι
προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον ;
αἰαῖ, ὀλωλότ' ἄνδρα ἐπεξειργάσω.
τί φῆς, ὦ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,
αἰαῖ, αἰαῖ, 1290
σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον ;
ΧΟ. ὄρᾶν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.
ΚΡ. οἴμοι,
κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας. 1295
τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει ;
ἔχω μὲν ἐν χείρεσσιν ἄρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἔναντα προσβλέπω νεκρόν.
φεῦ, φεῦ μᾶτερ, ἀθλία, φεῦ τέκνον. 1300
- ΕΞ. ἦδ' ὄξυθήκτω βωμίᾳ περὶ ξίφει
λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

- αὔθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακὰς
 πράξεις ἐφουμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- KP. στρ. β' ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν, αἰαῖ, αἰαῖ
 ἔπαισέν τις ἀμφιθήκτω ξίφει ;
 δειλαιὸς ἐγὼ, αἰαῖ, 1310
 δειλαίᾳ δὲ συγκέκραμαι δῦα.
- EΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κἀκείνων ἔχων
 πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- KP. ποίῳ δὲ κἀπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
 EΞ. παίσασ' ὑφ' ἤπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
 παιδὸς τόδ' ἤσθητ' ὀξυκόκυτον πάθος.
- KP. ὦμοι μοι, τάδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
 ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
 ἐγὼ γάρ σ' ἔκανον, ἰὼ μέλεος,
 ἐγὼ, φάμ' ἔτυμον· ἰὼ πρόσπολοι, 1320
 ἄγετέ μ' ἐκποδῶν, ἄγετέ μ' ὅ τι τάχος
 τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325
- XO. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς·
 βράχιστα γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- KP. ἀντ. β' ἴσω ἴτω,
 φανήτω μόρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
 ἐμοὶ τερμίαν ἄγων ἀμέραν 1330
 ὕπατος· ἴτω ἴτω,
 ὅπως μηκέτ' ἄμαρ ἄλλ' εἰσίδω.
- XO. μέλλοντα ταῦτα· τῶν προκειμένων τι χρῆ
 πράσσειν· μέλλει γὰρ τῶνδ' ὅτοισι χρῆ μέλει. 1335
- KP. ἀλλ' ὦν ἐρῶ μὲν, ταῦτα συγκατηυξάμην.
- XO. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὡς πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆ.
- KP. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,
 ὅς, ὦ παῖ, σέ τ' οὐχ ἐκὼν κατέκτανον, 1340

σέ τ' αὖ τάνδ' ὤμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ κλιθῶ· πάντα γάρ
 λέχρια τὰν χεροῖν, πὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι 1345
 πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.
 πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει. χρὴ δέ τά γ' ἔς θεοῦς
 μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι 1350
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεράυχων
 ἀποτείσαντες
 γήρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

ΧΟ.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐξέρχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνίτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφοτέραι διὰ τὸ δηλωθῆναι τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἀντιγόνη μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς τῆς καὶ διότι θέλει νὰ προσεταιρισθῆ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη εἰς τοὺς πρώτους τούτους στίχους ; **τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν** εἶναι τὰ προσελθόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέτι δὲ τὸ χυθὲν νωπὸν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονευθέντων ἀδελφῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστά εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαί. μὲν = τοῦλάχιστον. **μῦθος** = λόγος, εἰδήσις. **Ἀντιγόνη** (μέτρ., ἀνάπαιστος). **φίλων** · ἔξαρτ. ἐκ τοῦ μῦθος, ὡς γεν. ἀντικ = περὶ τῶν φίλων. **δυοῖν - δύο** · ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἔμφρασιν. **μιᾶδιπλῆ** · ἀντίθεσις, εἰς ἣν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικοί. **διπλῆ χερί** = δυοῖν χερσί, μιᾶ τοῦ Ἐπεσκέλους καὶ μιᾶ τοῦ Πολυνείκους. **φροῦδός ἐστιν** (πρὸ-ὀδός) = ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. **ἐν νυκτὶ τῇ νῦν**, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἣν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). **ὑπέρτερον** = πλέον. **ἀτῶμαι** (ἄτη) = δυστυχῶ. **ἤδη** · ἀρχαίότ. τύπος τοῦ ἤδειν (ἐνν. μηδὲν σε ὑπέρτερον εἰδυῖαν). **οὔνεκα** (ἐκ τοῦ οὐ ἔνεκα), ὡς πρόθ. = ἔνεκα. **ὡς μόνη κλύοις**, ἐπεξηγεῖ τό : τοῦδ' οὔνεκα. **κλύω** = ἀκούω. **ἐκπέμπω** ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι = προσκαλῶ ἔξω. **τί δ' ἔστι ;** (μετὰ τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει ; **καλχαίνω** (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταραγμένης θαλάσσης) = κάμνω τι πορφυροῦν. **δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος** = διότι φανερὰ δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχὴν, ἐτοίμη νὰ εἴπῃς κάποιον λόγον. **κασίγνητος** = ἀδελφός. **γάρ** · αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν : ναι, βέβαια. **τῷ κασιγνήτῳ... τὸν μὲν... τὸν δὲ** (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὁμοιοπτῶτως). **νῶν** = ἡμῖν. **προτίω** = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). **ἀτιμάζω τάφου** = δὲν θεωρῶ ἄξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ **προτίσας** τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ **ἀτιμάσας**. **σὺν δίκῃ** · τροπ. διορισμός. **χρησθεῖς** = χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῶ). **ὡς λέγουσι** · ἀρμόζει εἰς τὸ **σὺν δίκῃ**, δηλ. μετὰ δικαίαν κρίσιν,

ὅπως λέγουν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἔνν. νὰ τὴν παραδέχωμαι ἐγὼ ὡς τοιαύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾷ δι' ἑνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνείκη. **ἔνερθε** ἢ **ἔνερθεν** = κάτω (σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τό : νεκροῦς. **ἔκρυψε κατὰ χθονός** = διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. **ἔντιμον** (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε εἶναι ἔντιμον. **ἀθλίως** = κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον. **θανόντα Πολυν. νέκυν** · ὑπαλλαγή ἀντί : νέκυν θανόντος Πολυνείκουσ . **ἐκκηρύττω** = κηρύττω δημοσίᾳ. **τὸ μὴ καλύψαι** ὑποκείμε. τοῦ ἐκκεκηρῦχθαι. **κωκύω** = θρηνῶ, κλαίω. **τάφῳ καλύψαι** -**κωκύσαι** · σχ. πρωθύστερον (ὁ κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). **οἰωνός** = πτηνὸν (ἀρπακτικόν). **θησαυρός** = εὐρημα. **εἰσορῶ** = προσβλέπω μετὰ πόθου. **βορᾶ** = τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἀγαθόν** · ἐλέχθη μετὰ τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς 'Αντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θείου δικαίου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τούναντίον κακός. **σοὶ κάμοι** · τὸ κήρυγμα ἦτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν, ἀλλ' ἡ 'Αντιγόνη περιορίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενωτέραι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἶχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφήν τοῦ ἀδελφοῦ. **δεῦρο** · προδηλοῖ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. **νέομαι** = ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος = ὅτι θὰ ἔλθῃ. **προκηρύσσω** = δημοσίᾳ κηρύττω (ἢ πρόθ). **πρὸ** τίθεται πρὸς δῆλωσιν δημοσιότητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκήρυσιν). **ἄγω** = θεωρῶ, νομίζω. **τὸ πρᾶγμα** δηλ. τὸ τάφῳ καλύψαι καὶ κωκύσαι τινα. **οὐχ ὡς παρ' οὐδέν** = οὐχὶ ὡς ἀσήμαντον. **φόνος** = θάνατος. **δημόλευστος** (λέύω = λιθοβολῶ) = γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ. **προκεῖσθαι** = ὅτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. **σοι** · δοτ. ἠθικῆ. **τάχα** = ταχέως. **εὐγενῆς** = γενναία τὸ ἦθος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγὴν). **ἐσθλῶν** = ἐξ ἐσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικαί. 'Αργείων · ὁ Πολυνείκης, ὡς γνωστόν, ἐξεστράτευσεν μετὰ συμμάχων τῶν 'Αργείων, τῶν ὁποίων βασιλεὺς ἦτο ὁ 'Αδραστος, πενθερὸς αὐτοῦ. **ἔντιμον** · ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ ἄταφος καὶ μὴ τυχὼν ὑπὸ τῶν ζώντων τῶν νενομισμέτων τιμῶν ἠτιμᾶζετο καὶ ἐν 'Αθῇ. **αὐλείων πυλῶν** · αὐλῆιοι πύλαι ἦσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὁδόν, ὅπως φαίνεται ἐκ τοῦ : ὡς μόνῃ κλύοις. Αὐλῆιος μὲν πύλη ἦτο ἡ κειμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῷ περιβάλλοντι τὸν οἶκον μετὰ τῆς αὐλῆς ἢ πύλη δέ, ἡ ὁποία ὠδῆ-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφω καλύψαι** ἀπὸ τῆς ἀπωπότητος ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι ἄταφος νεκρὸς οὐδὲν ἦτο δεκτὸς εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος Πρβλ. Ἰλιάδ. Ψ, στίχ. 65 καὶ ἐξῆς, ἐνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουν νὰ πλησιάσῃ εἰς Ἄδην κτλ. **κωκῦσαι**· ὁ θρῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι**· θέλει νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γὰρ κάμέ**· δι' αὐτῶν ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προβλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὐτὴ εἰς τὰς προσπάθειάς της. **φόνος δημόλευστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἱεροσυλίαν· ὁ κατὰδικος ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρευρισκόμενοι ἐκεῖ. Διὰ τοιαύτης τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἐσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκλήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερο αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 - 68

Λεξιλογικαί. ταλαίφρων = τολμηρός. **εἰ τάδ' ἐν τούτοις** = (ἐν τοιαύτῃ καταστάσει) **ἐστί. εἶθ' ἄπτουσα** = εἶτε δεσμοῦσα (ἢ φράσις λύουσα εἶθ' ἄπτουσα ἦτο ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἀμηχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ** = συγκοπιᾶζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ῥήμ.). **εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ**· πλάγιοι ἐρωτ. πρότ., πόθεν ἐξαρτῶνται; **κινδύνεμα** = ἐπικίνδυνος πρᾶξις. **εἰ** (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θὰ φθάσῃς, θὰ ῥιφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: **ποιόν τι κινδύνεμα λέγεις σκοπεῖν με, εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι; κουφίζω** = ἀναιροῦμαι = σηκῶνω πρὸς ταφήν, θάπτω. **εἰ κουφιεῖς**· πλαγ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ξὺν τῆδε χειρὶ** = σὺν ἐμῇ χειρὶ = σὺν ἐμοί· (ὁ ὑποκριτὴς λέγων ταῦτα σηκῶναι καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δείξῃ). **ἦ**

γάρ; = ἄρά γε λοιπόν; **σφε** = αὐτόν. **ἀπόρρητον** (ἔνν. ἡ μετ. ὄν, παραθ. εἰς τὸ θάπτειν) = πρᾶγμα τὸ ὅποιον εἶναι ἀπηγορευμένον. **τὸν γοῦν ἐμόν** = τὸν γ' ἐμόν = τὸν ἰδικὸν μου τοῦλάχιστον. **οὐχ ἀλώσομαι** = οὐχ ἐλεγχθήσομαι, δὲν θὰ εὐρεθῶ. **προδοῦσα** (κατηγορ. μετ.) = ὅτι ἐπρόδωσα. **σχέτλιος** (ἐκ τοῦ ἄορ. β' σχεθεῖν τοῦ ἔχω) = ὁ δεινὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ὡς ἐδῶ, ὁ δεινὰ πάσχων, ὁ δυστυχησμένος. **ἀντειρηκότος**· ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἡ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (Διαφαίνεται καὶ πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἰσμήνης). **ἀλλ' οὐδὲν μέτα** = μέτεστι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἀλλ' οὐδὲν μέτεστι** **αὐτῷ εἴργειν με τῶν ἐμῶν** (καθηκόντων) = ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς νὰ με ἐμποδίξῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδικῶν μου καθηκόντων. **φρόνησον** = σκέφθητι, ἀναλογίσου. **νῶν**· δοτ. ἦθ. ὡς **ἀπεχθῆς** (ἔνν. πᾶσι) = πόσον μισητός. **δυσκλῆς** = μὲ κακὴν φήμην (λόγω τῶν ἀνοσιουργημάτων του). **ἀπώλετο** = ἐχάθη (ἠθικῶς). **αὐτόφωρος** (αὐτὸς-φῶρ, φῶρὸς = κλέπτῆς) = ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεὶς **ἀμπλάκημα** = ἀμάρτημα. **πρὸς αὐτοφ. ἀμπλακημάτων** = ἔνεκεν ἀμαρτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφθέντων. **ἀράσσω** = κτυπῶ, κρούω ἰσχυρῶς (τυφλώνω). **αὐτουργῶ χερί** = ἰδίᾳ χειρὶ. **αὐτὸς αὐτουργῶ**· σχῆμα ἐπαλληλίας. **ἔπειτα**· δὲν ἐκφράζει δι' αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σειράν τῆς διηγήσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρων πρῶτον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. **διπλοῦν ἔπος** = διπλοῦν ὄνομα (παραθ. τῶν: μήτηρ καὶ γυνή) = ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. **λωβάομαι-ῶμαι** = βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι. **ἀρτάνη** (ἐκ τοῦ ἀρτάω) = σχοινίον, ἀγχόνη. **λωβᾶται βίον** = ἀτίμως τελευτᾷ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρμα εἰς τὸν βίον τῆς. **δύο-μίαν**· ἀντίθεσις. **αὐτοκτονῶ** = ἀλληλοκτονῶ. **κοινὸν μόρον** = ἀμοιβαῖον θάνατον. **ἐπαλλήλοι** **χεροῖν** (δοτ. ὄργαν.) = μὲ χεῖρας ὑψωθείσας ἐναντίον ἀλλήλων. **ὄσω** **κάκιστα ὀλούμεθα** (πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σόπει) = ὅποιον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν. **νόμου βία** = παραβιάζουσαι τὸν νόμον. **εἰ παρέξιμεν** (ῥῆμ. παρέξιμι) = εἰάν θὰ παραβῶμεν. **ψῆφρον** = ὠρισμένην ἀπόφασιν, ἐνῶν διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἐξουσίαν. **γυναῖχ'** = γυναῖκε. ὡς οὐ μαχομένα = ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ πολεμήσωμεν. **ἔπειτα δέ**· ἀντί: τοῦτο δέ. **ἐκ χρεισσόνων** = ὑπὸ ἰσχυροτέρων. **ἀκούειν ταῦτα**· ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας = ὥστε νὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. **ἀλγίονα** (ἀλγινός) = λυπη-

ρότερα, χειρότερα. **αἰτοῦσα** = παρακαλοῦσα. **τοὺς ὑπὸ χθονός** (ὄντας)· ἔννοεῖ τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεούς. **ξύγγνοιαν ἴσχω** (περιφρ.) = ξυγγινώσκω = συγχωρῶ. **βιάζομαι τάδε** = παρὰ τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. **τέλος** = ἀρχή, ἀξίωμα. **οἱ ἐν τέλει ὄντες** (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἄρχοντες. **περισσός** = ὑπερβολικός, ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. **νοῦν οὐδένα** = κανὲν νόημα, τ.ἔ. εἶναι ἔλως διόλου ἀνόητον

Πραγματικά. κινδύνευμα· ἡ λέξις ὑποδηλοῖ μικροψυχίαν τῆς Ἰσμήνης. **ὤλετο**· δὲν ἔννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ' ἤθικῶς ἐχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας. **ἀμπλακῆματα**· ἔννοεῖ τὰ ἀνοσιουργήματά του ταῦτα. **πλεκταῖσιν ἀρνάναισι**· ἔννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι' ἧς ἀπηγγονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικά. κελεύσαιμ' ἄν· ἔνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν. **ἔτι** = (τῶρα) πλεόν, τ.ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ ὅποιοι ἐφάνερωσαν τὰ φρονήματά σου. **δρῶ μετὰ τίνος** = συμπράττω μετὰ τίνος· **μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἄν ἠδέως** = ἤθελες συμπράξει βεβαίως μὲ ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ)· τίνος εἵδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; **δοκεῖ** (ἔνν. εἰδέναι). **κεῖνον δ' ἐγὼ ἀντί :** **ἐγὼ δ' ἐκεῖνον**· προηγείται τὸ **ἐκεῖνον** πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). **καλόν... φίλη... ἀσύνδετα**, πρὸς ἔμφασιν. **δσια** = θεῖα, δίκαια. **πανουργήσασα** (ῥ. πανουργέω-ῶ) = ἀποτολήσασα δίκαιον ἐγκλημα (σχ. ὕξυμωρον, διότι ἡ Ἀντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυνεΐκη παραβαίνει μὲν τὸν νόμον, ὅπερ ἦτο πανούργημα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὐσεβές). **δν** = καθ' ὄν. **τοῖς κάτω** = τοῖς χθονίοις θεοῖς. **τῶν ἐνθάδε**· συγκρ. γεν. ἀντί : ἡ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῶ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις). **δοκεῖ** (ἔνν. τό : ἀτιμάσαι...). **τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα** = τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. **ἄτιμα ποιοῦμαι** = θεωρῶ ἄτιμα. **ἀμήχανος** = ἄπορος, ἀνίκανος. **τὸ δρᾶν**· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς, πλεοναστ. ἐτέθη τὸ ἄρθρον. **προέχομαι** = προφασίζομαι. **ἄν προύχοιο** = (ἀντί προστακτ.). **ἐγὼ δέ**· ἰσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) **ταλαίνης**· γεν. τῆς αἰτίας. **προταρβέω-ῶ** = φοβοῦμαι ὑπὲρ τίνος. **ἐξορθόω-ῶ** = ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἐξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστῶς). **πότμος** (πίπτω) = μοῖρα. **κεύθω** = ἀποκρύπτω. **κρυφῆ κεῦθε** (πλεονασμός) = τήρησέ

το μουσικόν. **σὺν δ' αὐτως** = ὡσαύτως δέ. **καταυδάω-ῶ** = ὀμιλῶ, λέγω φανερά. **ἐχθίων** = μισητοτέρα. **σιγῶσ'**, ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξεως **τάδε**· καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζονα ἔμφρασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. **θερμῆν-ψυχροῖσι**· χάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντὶ δεινοῖς. **ἀδεῖν**· ἀορ. β' τοῦ ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. **οἷς**· ἐνν. τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς χθονίους θεοὺς. **εἰ καὶ δυνήση γε** (ἐνν. ἀρέσεις) = θὰ εἶσαι ἀρεστή εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τὸ γε), ἀν καὶ θὰ δυνηθῆς νὰ εἶσαι ἀρεστή (θάπτουσα). **ἐράω-ῶ** = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. **ἀμήχανα** = ἀδύνατα **ἀμηχάνων ἐρᾶς**· ἡ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, ὅπως καὶ ἡ : **ἀδύνατα θηρᾶς πεπαύσομαι**, (ἀντὶ ἀπλ. μέλλοντος) = θὰ παύσω ὀριστικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. **ἀρχὴν οὐ** = οὐδαμῶς. **ἐχθαίρομαι** = μισοῦμαι· ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλον ἀντὶ παθητ **ἐξ** = ὑπό. **προσκειση** = ἔσει (μετὰ θάνατον). **δίκη** = δικαίως. **δυσβουλία** = ἀφροσύνη. **πέισσομαι**, τοῦ πάσχω. **τοσοῦτον** = τόσον μέγα. **ἔα** (μέτρ., συνίζησις) **με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν**· τὸ ὅλον συνάπτ. με τὸ μέρος ἢ με ἰδιότητα αὐτοῦ. **μὴ οὐ καλῶς** (μετρικῶς τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια. **στείχω** = βαδίζω, πηγαίνω. **ἔρχη** = ἀπέρχεσαι. **ἄνους** = ἀπερίσκεπτος. **ὀρθῶς** = εὐλικρινῶς.

Πραγματικά. οὐτ' εἰ θέλοις ἔτι πράττειν, ἡδέως δρώης ἄν... ἡ Ἀντιγόνη ἐξαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα ταύτης, ἄρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς ἐπιλήσιμονα τῶν καθηκόντων της καὶ δειλὴν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνεργασίαν της. **πλείων χρόνος, ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἄδη. **πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶσα** κτλ. ὁποῖον διαφαίνεται πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης ; **ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μὲν Ἀντιγόνη ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἐξελθοῦσα τῆς πόλεως προβῇ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἡ δὲ Ἰσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιοῦτοτρόπως κενοῦται ἡ σκηνή.

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐχαρακτηρίσθησαν δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

(ΠΑΡΟΔΟΣ 100 - 161)

Λελλιολογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **ἀκτίς**· συνεκδοχ. ἀντί ἀκτῖνες. **ἀκτίς ἀελίου** = ἀκτινοβόλε ἥλιε. Ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτίς ἀελίου, φάος φανέν ἐπταπύλω Θήβη, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτέ** = τέλος πάντων, ἐπὶ τέλους. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανέν φάος ἐφάνθης**· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἀμέρας βλέφαρον** (περίφρασις) = ἡμέρας ὀφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἦτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου· τὰ πολλὰ συνώνυμα **ἀκτίς ἀελίου**, τὸ **κάλλιστον φάος**, **βλέφαρον** ὀφείλονται εἰς τὰ καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθήματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. **μολούσα** (ῥήμ.-βλώσκω) = ἐλθοῦσα. **φῶς**, φωτὸς (ὄ) = ἀνήρ. **τὸν λεύκασπιν φῶτα** = τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἐνοεῖ ὄλον τὸν στρατόν· ἦσαν δὲ αἱ Ἀργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. **πανσαγία** (πᾶν-σάγη = ὄπλισμός) = μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον. **φυγάδα** (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. **πρόδρομον**· ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. **κινήσασα**· μετχ. χρονικὴ, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσα, ἦτοι ἀφοῦ ἐκίνησε (πρότερον), ἀφοῦ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. **ὄξυτέρω χαλινῶ** = σὺν ὄξυτέρω χαλινῶ. Ἀνήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρω ἄρματι, διότι τὴν ιδιότητα ὄξυτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῶ, ἀντὶ εἰς τὸ ὄλον ἄρματι, ἦτο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἀργεῖοι διωκόμενοι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα. **αἶρομαι** = παρακινεῖσθαι, ἐξάπτομαι. (τὸ) **νεῖκος** = ἔρις, φιλονικία. **ἀμφίβολος** = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, (διότι ὁ Ἐπειοκλῆς καὶ ὁ Πολυνεΐκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβητοῦντες περὶ τῆς βασιλείας). **ὄξεα κλάζων** = ἐκβάλλων ὄξεῖς κρωγμούς. **ὑπερέπτα** (ὑπερέπτομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). **αιετὸς εἰς γᾶν ὧς ὑπερέπτα** = ὧς αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. **στεγανὸς** = ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. **λευκῆς χιόνος** ἢ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου **χιονῶδει** (πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονελύκους. **ἰππόκομος** = ὁ κομῶν θριξίν ἵππου. **κόρυς ἰππόκομος** = περικεφαλία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **στάς ὑπὲρ μελάθρων** = σταθεῖς (λαβὼν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἡμῶν. **φονώσασι** (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) **λόγχοις** = μὲ λόγχοις αἰμοδιψεῖς (προσωποπ.). **ἀμφιχάσκω** = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, περιτριγυρίζω, με άνοιχτόν στόμα (θέλει να δηλώση διά τούτου την μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). **ἔβα** = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων φωνῶσαισι λόγχοις, ἀμφιχανῶν στόμα κύκλω ἐπτάπυλον ἔβα· ἡ μετ. στάς προσδιορίζει χρον. τὴν μετ. ἀμφιχανῶν. **γένουσιν**· ἐτέθη δοτ. ὄργαν. ἀντὶ τῆς αἰτιατ. γένυς, οὗ ὄνομαστ. εἶναι **γένυς** = κυρίως ἡ κάτω σιαγών, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένυες καὶ συνηρ. **γένυς** = αἱ σιαγόνες ἢ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. **πλησθῆναι**· ἄορ. τοῦ πίμπλαμαι = χορταίνω. **στεφάνωμα πύργων** = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸ πυργωτὸν περίβολον. **πευκαίεις Ἡφαιστος** = τὸ ἐκ καιομένων πευκίων δάδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : Ἄρης ἀντὶ πόλεμος, Ἄφροδίτη ἀντὶ ἔρωσ, Ἀμφιτρίτη ἀντὶ θάλασσα κ.λ.π). **πρὶν ἐλεῖν** = πρὸ τοῦ νὰ καταλάβῃ, περιλάβῃ. **τοῖος** = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατὶ ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). **ἐτάθη** = συντόμως ἐγένετο, ἠγέρθη **πάταγος Ἄρεος** = παταγώδης μάχη. **δυσχεῖρωμα** = τὸ δυσκόλως χειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. **ἀντιπάλω δράκοντι**· αἴτιον. ποιητ. **μεγάλης γλώσσης κόμπους** = τὰς μεγαλαυχίας, τὰς μεγάλας κομπορημοσύνας. **ὑπερχθαίρω** = ὑπερβολικὰ μισῶ. **σφᾶς** = τοὺς Ἀργεῖους. **πολλῷ ρεύματι** = μετὰ πολλὴν ὀρμὴν (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). **προσνίσσομαι** = προσφέρομαι, ἐπέρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). **καναχῆ** (ἐκ τοῦ κανάσσω) = ὄξυς ἤχος, κλαγγή (ἰδίᾳ μετάλλου). **χρυσοῦ** = χρυσῶν ὄπλων· ἡ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχῆ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίας = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλων ὄπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ πεποίθησις εἰς τὰ ὄπλα, ὑπεροψία. **παλτὸν πῦρ** = ὁ κεραυνός (ὁ παλλόμενος ἄνωθεν). **παλτῷ πυρὶ** = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Διὸς) κεραυνοῦ· τίνος εἶδους δοτικὴ εἶναι ; **ρίπτει** (ἴστορ. ἐν.) = ἔριψε, κατεκρήμισε· τὸ **ὑπερχθαίρει** καὶ τὸ **ρίπτει** ἐτέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νὰ τεθῆ : ὑπερχθαίρων (αἰτιολ. μετ.) **ρίπτει**. **βαλβίς**· ἰδὲ πραγματ. **ἐπ' ἄκρων βαλβίδων** = ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων τοῦ τείχους· προσδιορίζει τοπικῶς τὸ ὀρμῶντα· ἄκρα βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ ὅποια διὰ κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανεύς. **νίκην** = νικητῆριον κραυγῆν. **ἀλαλάζω** = κραυγᾶζω ἰσχυρῶς· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ρίπτει** (τοῦτον τὸν Καπανέα) **παλτῷ πυρὶ ὀρμῶντα** ἤδη **ἀλαλάζει** **νίκην ἐπ' ἄκρων βαλβίδων**.

σ τ ρ ο φ ῆ β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἥτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. **τανταλόομαι** = διασειομαι, τραντάζομαι. **πυρφόρος** ὄς = ὄς πυρφ. ὑπέρθεσις. **βακχεύω** = μαίνομαι. **ἐπιπνέω** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θυέλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως). **ῥιπαῖς... ἀντί** : **ἄμα ῥιπαῖς ἀνέμων** = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὀρμῆς καὶ ταχύτητος. **ἄλλα** τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ ὅπως ἤλπιζεν). **τὰ μὲν** = τὰ μὲν σχέδιά του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνουιν), ὅσα ἀνειρεύετο. **ἄλλα δὲ** = (ἐνν. κακὰ). **ἐπ' ἄλλοις** = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). **ἐπινωμάω-ῶ** = ἐπισωρεύω, προξενῶ. **στυφελίζω** (ἐκ τοῦ στυφελός) = τραχύς, σκληρός) = κτυπῶ ἰσχυρῶς, πατάσσω. **δεξιόσειρος** (περὶ τῆς λέξ. ἰδὲ πραγματικά) = ἰσχυρὸς καὶ γενναῖος συμβοηθός. **λοχαγός** = ἡγεμών, **τέλη** = φόρους, προσφορὰς (ἐδῶ πρὸς τὸν Δία.) **τροπαῖος** = ὁ τὴν τροπὴν τῶν ἐχθρῶν προκαλέσας, ὁ δοτῆρ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεῖα διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὅποιοι οἰοῦντο οἱ ἴδιοι προσήνεγκον τὰ πάγχυλα ὅπλα των, διὰ νὰ στηθῆ τὸ τρόπαιον). **στυγερός** = ταλαίπωρος, ἄθλιος. **ῶ** (δυϊκ.) = οἶ. **φύντε**· ἐναντιωμ. μετ. (ἄορ. β' ἔφυν τοῦ ῥ. φύομαι = γεννῶμαι). **καθ' αὐτοῖν** = ἐναντίον ἀλλήλων. **στήσαντε** = ἐγειράντες. **δικρατεῖς** = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. **ἔχοντον** (ἱστορ. ἐνεστ.) **μέρος κοινοῦ θανάτου** = μεταλαμβάνουν, μετέχουν (μετέσχον) κοινοῦ θανάτου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β' **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ἐπειδὴ. **μεγαλῶνυμος** = πολυῶ-μνητος. **ἀντιχαρεῖσα Θήβα** = χαρεῖσα ἐξ ἴσου πρὸς τήν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἦλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). **ἐκ μὲν δὴ πολέμων** = κατόπιν τοῦ τελευταίου τώρα πολέμου. **τίθεμαι λησμοσύνην** = λησμονῶ· ἀντικεῖμ. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφορὰς. **παννύχιος καὶ πάννυχος** = ὀλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. **ἐλελίχθων** (ἐκ τοῦ ἐλελίξω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σείεσθαι) = ὁ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). **Θήβας**· γεν. ἀντικ. **ἐπέρχομαι** = ἐπισκέπτομαι. **ἄρχοι** = εἶθε νὰ ἐξάρχη τοῦ χοροῦ. **ἴδε** = ἰδοῦ. **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ὅμως (ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : ἀλλὰ στῶμεν). **νέον εἰληχῶς** (τοῦ ῥ. λαγγάνω) = νεωστὶ ἀναλαβῶν. **νεοχμός** = νέος, πρόσφατος. **ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν** = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν· σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός· **νεαρὰς συντυχίας** ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενής εἰς τὸν Κρέοντα. **δῆ** = ἄρα γε. **μητις** = σκέψις. **ἐρέσω** (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῶ, ἀναλογίζομαι. **οἶτι** = διότι. **λέσχη** = ὀμιλία, εἶτα ὁ τόπος, ὅπου ὠμίλου, ἐδῶ συνέλευσις. **σύγκλητος** = ἔκτακτος (ἰδὲ πραγματικά). **προτίθεμαι** = συγκαλῶ δημοσίᾳ . **πέμψας** = μεταπεμψάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικά. Ἄπο τοῦ στίχου 100 - 161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὅποια ἀπαρτίζουν δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἑπτὰ προσώπων ἑκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκείμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξωτερικῶν ταῦτα διὰ τῆς ὠδῆς του. Εὐλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραιᾶς κίνδυνον νὰ προσαγορευθῆ ἡ πρώτην τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὁποῖον δὲν ἠλπίζεν ὅτι θὰ ἐπανέβλεπε μὲ τόσῃν χαρᾶν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβα**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάπυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομπύλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Διρκαίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδείχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρώτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωκε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητὴς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον ῥέοντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τοὺς μύθους. **δράκοντι**· ἐνῶ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς αὐτόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ αἵετος, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἦσαν δρακοντογενεῖς, ἦτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὁποῖους εἶχε σπεῖρει ὁ ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης**... πρὸς ποῖον παρόμοιον ῥήτὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο ; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποικίλων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἤδη ὀρμῶντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, ὁ ὁποῖος ἦτο πατήρ τοῦ ὀμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐκστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἐκεραυ-

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς, διότι ἐκαυχῆθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ἤθελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεὺς. **βαλβίδων**· βαλβίς καὶ βαλβίδες ἦτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἤρχιζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἵπποδρόμον ἐλέγετο **ἄφρεις** ἢ **ἄφρητρία**· ἐνίοτε ὁμως ἐσήμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι δίαυλον ἐπανήρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλλξεις αὐτοῦ. **δεξιόσειρος**· μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἄρμασι δεξιῶν παρασειρών ἵππων. Παράσειροι δὲ ἵπποι ἦσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίως ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖοι ἢ παρήροροι (παρ' ἡμῖν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ ὁμως ὁ δεξιὸς ἵππος ὤφειλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἄρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλον, ἔπρεπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἰσχυρὸς. **ἑπτὰ λοχαγοὶ**· ἑπτὰ πύλαι ἦσαν, ἑπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἑπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. **Ζηνὶ τροπαίῳ**· ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ δοτὴρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τρόπαιον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἐχθροῦ, τὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαίων καὶ ἄλλων ὅπλων τῶν ἡττημένων. **Νίκα**· ἐτιμᾶτο ὡς ἰδία θεὰ, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης· ὠραιστάτην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. **πολυαρμάτω Θήβα**· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτ.λ., **Βάκχιος** ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαίτερος λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ οὗτος διευθύνων τοὺς χορούς, ὅπως ἐπιστεύετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἀλλ' ὅδε γάρ...** οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχ. 155—161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι ρυθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος λέσχη**· ἀναχρονιστικῶς εἶναι ἢ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους γινομένη ἔκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλουμένας **κυρίας**, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας συνεκρότουν δι' ἐπείγουσας καὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὁποίας ἐκάλουν **ἐκτάκτους**· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς **σύγκλητον** τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει **κοινῶ κηρύγματι**, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκαλεῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς· προσδιορ. τὸ ὄρθωσαν καὶ κάμνει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σάλω. **σάλω** = μὲ θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλευῖον σκάφος). **σεισάντες** = συγκλονίσαντες. **πομπὸς** = ἀπσταλμένος, κλητῆρ. **δίχα ἐκ πάντων** = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλους. **ἔστειλ' ἰκέσθαι** = μετεπεψάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. **εἰδῶς** (αἰτιολ.). **κράτη θρόνων** = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (ὁ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπειᾶς). **ὄρθου** = ἐκυβέρνα, ὠδήγει ὀρθῶς. **διώλετο** = ἐχάθη. **μένοντας ἔμπ. φρονήμασιν** = ὅτι παρεμένετε μὲ σταθερὰ φρονήματα (ὅτι ἐμένετε πιστοί). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : εὖ εἰδῶς τοῦτο μὲν σέβοντα ἀεὶ τὰ κράτη θρόνων Λαῖου, τοῦτ' αὔθις, ἡνίκα Οἰδίπους ὄρθου πόλιν, κάπει διώλετο, μένοντας ἔτι ἔμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνων (Λαῖου καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. **πρὸς διπλῆς μοίρας** = ἀπὸ κοινὴν μοῖραν (θανάτου). **παίσαντες καὶ πληγέντες** = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονεύθέντες. **σὺν αὐτόχειρι μιάσματι** = σὺν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ἰδιοχείρου μιαρᾶς πράξεως. **κράτη καὶ θρόνους**· **σχῆμα** ἐν διὰ δυοῖν (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ὄλην ἐξουσίαν). **δὴ** = ὡς εἶναι γνωστόν. **κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν ὀλωλότων** (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντὶ θηλ. ἀγχιστεῖαν) = σύμφωνα μὲ τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **παντὸς ἀνδρὸς** (ἐνν. ἄρχοντος.) **ἐκμαθεῖν** (ὑποκ. τινά) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. **γνώμην** = τὰς ἰδέας. Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων **ψυχὴν, φρόνημα, γνώμην**, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. **πρὶν ἂν**· ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φανῆ) λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κ.λ.π. **ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν** = ἐν τῇ ἱκανότητι τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βίαντος τοῦ Πριηνέως « ἀρχὴ ἄνδρα δεικνυσι » προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἱκανότητα τοῦ ἄρχοντος). **ἐντριβῆς φανῆ** = δοκιμασθῆ. **ἐμοὶ γάρ...** Ὁ Κρέων ἄρχε-

ται αναπτύσσων τὸ βασιλικὸν πρόγραμμά του. **ὅστις μὴ ἄπτεται** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = εἰάν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. **ἐγκλήσας ἔχει** = ἔχει κλεισμένην (ἐκ φόβου), δὲν ὀμιλεῖ μετὰ παρρησίας. **δοκεῖ**· ἔξ αὐτοῦ ἢ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ β. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῶ εἰς τὸ πάλαι θὰ ἐνοσηθῇ ὁ πρκαταπ. ἐδόκει, δηλ. πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. **μεῖζον' (α)** = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χρησιμ. ὡς ἐπιθ. διορ. τοῦ φίλον). **ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας**· β' ὄρος τῆς συγκρίσεως = ἡ τὴν αὐτοῦ πάτραν. **οὐδαμοῦ λέγω** (ἐνν. εἶναι) = οὐδόλως τὸν ὑπολογίζω, οὐδόλως τὸν ἐκτιμῶ· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μεῖζον' (α), τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἴστω Ζεὺς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄρκον, ὃν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. **ἴστω** (οἶδα) = ἄς εἶναι μάρτυς. **οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι**, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετ. ὄρων = εἰ ὀρώην. **ἄτη** (ἦ) = ὄλεθρος, καταστροφή. **τοῦτο** = τὸ ἐξῆς. **γιγνώσκω** = ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν. **ἦδε**, ἢ πόλις. **πλέοντες** (ὑποθ.)· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. **ποιούμεθα** = ἀποκτιῶμεν. **ὀρθῆς** = εὐτυχούσης, οὔσης σώας. **τοιιοῖσδε νόμοισι** = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. **αὔξω** = μεγαλύνω, μεγαλυτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καθιστῶ. **ἀδελφὰ τῶνδε** = σύμφωνα μετὰ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. **πάντ' ἀριστεύσας δορὶ** = καθ' ὅλα ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. **τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδάς, κτερίσματα κτλ.). **ὅσα ἔρχεται κάτω** = ὅσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. **Πολυνείκη λέγω**· παράθεσις τοῦ ζῦναιμον. **ἐγγενεῖς** = ἐγγχωρίους. **φυγὰς κατελθῶν** = ἐπανελθῶν ἐκ τῆς φυγῆς. **πρῆσαι** (πρήθω) = νὰ κατακαύσῃ. **κατ' ἄκρας** (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἕως κάτω) = καθ' ὀλοκληρίαν. **κοινοῦ πάσασθαι** (πατέομαι) = νὰ γευθῇ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἵματος. **τοὺς δὲ ἐνν. πολίτας. κτερίζω** = προσφέρω κτέρεια ἢ κτερίσματα, κηδεύω μετὰ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. **πρὸς οἰωνῶν**· ποιητ. αἴτιον. **ἐδεστόν** = ἐδεσθὲν = κατασπαραχθὲν. **αἰκίζω** καὶ **αἰκίζομαι** = μεταχειρίζομαι κακῶς, κακοποιῶ. **φρόνημα** = θέλησις· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἔαν δ' ἄθραπτον καὶ ἰδεῖν δέμας** (Πολυνείκους) **ἐδεστόν καὶ αἰκισθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν. κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ'** **οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων** = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον θὰ τύχῃσι μεγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνείκη, ἀλλὰ περὶ ἴσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ ἴση τιμή, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, ὁμοίως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ οὐδεμιὰς δικαιοῦνται τιμῆς). **θανῶν καὶ ζῶν·** πρωθύστερον. **τὸν δύσνου καὶ εὐμενῆ·** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **δύσνους** = δυσμενῆς, ἐχθρός. **που** = ὡς νομίζω. **ἔνεστι σοι** = εἶναι δικαίωμα σου. **νόμῳ χρῆσθαι** = νομοθετεῖν· ἢ σειρά τῶν λέξεων: σοὶ γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆσαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὅποσοι ζῶμεν. **ὡς ἂν σκοποὶ ἦτε** (εἶναι πλαγ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ὁρᾶτε ἢ σκοπεῖτε) **τῶν εἰρημένων** = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ διατεταγμένα ὑπ' ἐμοῦ. **νὺν** = λοιπόν. **βαστάζειν** (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. **προτίθημι** = ἀναθέτω. **ἐπίσκοπος** = σκοπός, φρουρός. **ἐπεντέλλω** = πρὸς τούτοις διατάσσω· ἢ κανονικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἦτο: **τί δῆτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο, ὃ ἐπεντέλλοις ἔτι ἂν;** ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὁποῖον προσέτι ἤθελες διατάξει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω; ἢ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ **τοῦτο** καὶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ πλεόν, δηλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλεόν ἤθελες διατάξει; **ἐπιχωρῶ** = ἐπιτρέπω. **τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν** ἀντ. τοῦ ἐπεντέλλω. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **τάδε** = τὰ κεκηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. **ὃς ἐρᾷ...** ἀναφορ. συμπερ. πρότ. = ὥστε οὗτος νὰ ἐπιθυμῇ. **καὶ μὴν** = καὶ ἀληθῶς. **μισθός** (εἰρων.). **ὑπ' ἐλπίδων** (ἀναγκ. αἵτιον). **τὸ κέρδος** = ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους. **διώλεσεν** γνωμ. ἀορ. = συνήθως καταστρέφει.

Πραγματικά. ἄνδρες· ἐξελθὼν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας διὰ τῆς μέσης (βασικῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν σχῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δουρφόρων του με ῥυθμὸν σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀναγκαστικὰς στίχους 155—156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ. Λαβῶν δὲ ἀκολούθως θέσιν εἰς τὸ προσκήνιον, προσφωνεῖ μετὰ τινος ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορόν, ἀπλῶς καὶ συντόμως διὰ τοῦ « ἄνδρες », ἀνακοινῶν τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμματος του καὶ ἐξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἑτεοκλέους καὶ Πολυνείκους. **ὅτι ἡδ' ἐστὶν ἡ σῶζουσα** κλπ. Τὴν ὥραίαν ταύτην ιδέαν τοῦ Κρέωντος, ὅτι ἐρ' ἔσον τὸ σῶζον τῆς πολιτείας πλεῖν καλῶς, ἀποκτιῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ἦτοι ἂν ἔχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἂν δὲν ἔχωμεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἐξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. II 60) «ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθομένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην...».

ἂ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς· παρ' ἀρχαίοις ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις, ὅτι αἱ ἐπιτύβμιοι χασαὶ εἰσέδουον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἔφθανον μέχρι τῶν νεκρῶν. **τοὺς ἐγγενεῖς** = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινι τόπῳ, λέγεται δὲ **πρῆσαι**, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεοὺς, διότι θὰ ἐκαίοντο μόνον τὰ ἱερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. Ἄξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἠρωϊκοὺς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 — 277

Λεξιλογικαί. ὅπως = ὅτι. **ὑπὸ τάχους** = ἔνεκα ταχύτητος. **δύσπνους** = δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμαίνων. **ἰκάνω** (σημ. παρακ.) = ἔχω ἔλθει. **κοῦφον ἐξάρας πόδα** (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἢ δὲ μετοχ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθν.), ὥστε νὰ εἶναι ἐλαφρὸς, βαδίσας πολὺ ταχέως. **φροντίδων**· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ὅπερ σημαίνει σταθμούς. **πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις** = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἠνάγκασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. **κυκλῶν ἑμαυτὸν ὁδοῖς εἰς ἀναστροφὴν** = κάμων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). **αὐδάω -ω** = λέγω. **ἠῦδα μυθουμένη, πλεονασμός.** **οἱ** = ἐκεῖ ὅπου. **δίδομαι δίκην** (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. **μολῶν** (βλώσκω) ὑποθετ. μετ. **τλήμων** = ἄθλιος. **τάδε** = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. **οὐκ ἀλγυνῆς;** (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς; **ἐλίσσω** = ἀνελίσσω εἰς τὸν νοῦν μου. **ἀνύτω καὶ ἀνύω** = διανύω, διατρέχω. **σχολῆ βραδύς** = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. **βραχεῖα μακρά**· ὀξύμωρον σχῆμα. **ἐνίκησεν** = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τὸ δεῦρο μολεῖν. **κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερω** = καὶ ἂν θὰ εἶπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἂν θὰ σοῦ ἀνακωνώσω ἐν τίποτε. **δράττομαι τινος** = πιάνομαι ἢ κρατοῦμαι ἀπὸ τι. **τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον** = ὅτι δὲν

θέλω πάθει ἄλλο τι ἢ τὸ πεπρωμένον. **ἀνθ' οὗ**· ἀναγκ. αἴτιον. **ἀθυμία** = ἐναγώνιος λύπη. **τάμαυτοῦ** = τὰ ἀφορῶντα εἰς ἐμέ. **γάρ** (διασαφ.). **ὅστις ἦν ὁ δρῶν** (ὁ δράστης)· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **οὐδ' ἂν δικαίως...** = καὶ ἐπομένως δέν... **στοχάζομαι** = σκοπεύω. **εὖ γε στοχάζη** = ἀληθῶς καλὰ ἀποβλέψεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. **ἀποφάργνυσαι κύκλω τὸ πρᾶγμα** = προφυλάσσεσαι ὀλόγυρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. **ὡς σημανῶν νέον τι** = ὅτι πρόκειται ν' ἀνακινῶσθαι σοβαρὸν τι. **γάρ**. αἰτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὖ στοχάζη κάποφάργνυσαι τὸ πρᾶγμα... **τὰ δεινὰ** = τὰ φοβερὰ (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου). **προστίθης ὄκνον πολὺν** = ἐμβάλλουσι μεγάλην δειλίαν. **οὐκ οὐκ ἐρεῖς ποτε** ; = δέν θὰ εἶπης τέλος πάντων ; ἢ ἐρώτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐντονον κατάφρασιν : εἰπέ τέλος πάντων ὁμοίως καὶ τὸ **εἶτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει** (περίφρασις) = καὶ ἔπειτα κρημνίσου νὰ φύγης. **καὶ δὴ** = καὶ ἰδοὺ λοιπόν. **βαίνω** = ἀπέρχομαι. **κάπὶ χρωτὶ** = (χρῶς-τός) = καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. **δίψιος** = ξηρὸς. **παλύνω** = ἐπιπάσσω, πικραίνω. **ἐφαγιστεύω καὶ ἐφαγνίζω** = κάμνω νεκρικὴν τελετήν. **ἂ χρῆ** = τὰ νενομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. **τις ἀνδρῶν**· τραγικὴ εἰρωνεία : οὐδόλως φαντάζεται ὁ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι γυνὴ ὁ δράστης. (ἢ) **γενῆς**, γενῆδος = ἀξίνη. **δίκελλα** = σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἢ ἔχουσα ἓνα). **πλήγμα** = κτύπημα, ἐκ τοῦ-του ἢ γεν. ὑποκ. γενῆδος. **ἐκβολή** = ἐκβεβλημένον χῶμα (ὑπὸ τῆς δικέλλης). **στύφος** = σκληρὸς. **ἀρρώξ** = (ἀ-ρήγνυμι) = ἄσχιτος, μὴ ἐσκαμμένη. **ἐπαμαξεύω** (ἀντὶ ἐφαμαξεύω). **τροχοῖσι** = χαράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. **ἄσημος** = ἄγνωστος· κατ' ἄλλην ἐρμην. : δέν ἀφῆκεν ἔχνη, σημειῖόν τι. **ὅπως**· χρον. = μόλις (τὸ παρ' ἡμῶν καθῶς). **ἡμεροσκόπος** = σκοπὸς τῆς ἡμέρας. **δυσχερὲς** = δυσερμήνευτον. **ὁ μὲν**· ἐνν. νεκρὸς. **τυμβήρης** = τεθαμμένος, τυμβόχωστος. **ὡς φεύγοντος** (ἐνν. τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου) = ὡς ἐὰν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ. **ἄγος** = τὸ μίσημα, τὸ ἐγκλημα τῆς ἀσεβείας. (ὁ) **θηρ-θηρὸς** = ἄγριον θηρίον (σαρκοβόρον). **σπάω-ῶ** = σπαράσσω (ἐὰν ἦτο θηρίον ἢ κύων, θὰ ἐφαίνοντο πάντως ἔχνη τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ χώματος ἢ ἔχνη ὀδόντων καὶ ὀνύχων ἐπὶ τοῦ πτώματος). **ρόθew-ῶ** = κάμνω ῥόθον, βοὴν (λέγεται ἐπὶ κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. **λόγοι ἐρρόθουν κακοὶ** = ἀντηλλάσσοντο ὕβριστικαί, ὀργίλοι λόγοι. **φύλαξ ἐλέγχων**· σχῆμα ἀνακόλουθον, ἀντὶ γεν. ἀπολ. μετοχῆς. **κὰν ἐγίγνετο πληγῆ τελευτῶσα**

(ένικ. αντί πληθ.) = καί ἡ ὑπόθεσις θὰ κατέληγεν εἰς ἀμοιβαῖα κυπη-
ματὰ· εἶναι ἀπόδοσις τῆς ἐκ τοῦ κατωτέρω λέγει ἐννουμένης ὑποθ.
εἰ μή τις ἔλεγεν, ἥτις δὲν ἐτέθη, ἐπειδὴ παρενεβλήθησαν ἄλλαι προ-
τάσεις. εἰς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξεργασμένος = διότι εἰς ἕκαστος
ἐξ ἡμῶν, οἰοσδήποτε (τό : τις) καί ἂν ἦτο, κατὰ τὴν γνώμην τῶν
ἄλλων ὁ διαπράξας τὸ ἔργον. καὶ οὐδεὶς ἑναργῆς = καί οὐδεὶς ἐφα-
νερώνετο ὡς ἀληθινὸς δράστης. ἀλλ' ἔφρουγε μὴ εἰδέναι = ἀλλ' ἤρ-
νεῖτο, ὅτι ἐγνώριζε (πλεον. ὁ μὴ). μύδρος = σίδηρος πεπυρακτωμένος.
πῦρ διέρπειν = καί νὰ διερχώμεθα διὰ μέσου τοῦ πυρός. ὀρκωμοτῶ
θεοῦς = ἐπιχαλοῦμαι μεθ' ὄρκου τοὺς θεοῦς. τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε
τῷ ξυνειδέναι = ὅτι οὔτε ἐπράξαμεν τὸ ἔργον οὔτε ὅτι ἔχομεν γινῶσιν
περὶ τινος (ὅτι κτ.λ.). βουλευσάντι· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ μῆτε =
μῆτε ὅτι τὸ διενόηθη (αἰ μετοχαι κατηγορ.). ὄτε (αἰτιολ.). οὐδὲν ἦν
ἡμῖν πλέον ἐρευνῶσιν = οὐδὲν κέρδος (οὐδεμίαν ὠφέλειαν) εἶχομεν,
ἂν καὶ ἐκάμνομεν πρὸς τοῦτο ἐρεύνας. πέδον = τὸ ἔδαφος. νεύω =
κλίνω κάτω. καλῶς πράττω = εὖ πράττω = εὐτυχῶ, σφίζομαι. ὄπως
πράξαιμεν· πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτ. ἐκ ῥήμ. γνώσεως σημαντ. (ἐγινώ-
σκομεν), ὅπερ κατὰ ζευγμα ἐννοεῖται ἐκ τοῦ εἶχομεν (= ἡδυνάμεθα).
μῦθος = λόγος. ἀνοιστέον (ἀναφέρω). τοῦργον = τὴν ταφὴν τοῦ
Πολυνείκους. καὶ ταῦτ' ἐνίκα = καὶ ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη αὐτῆ. ὁ
πάλος (ἐκ τοῦ πάλλω) = ὁ κλῆρος. καθαιρεῖ = κατεδίκασε.
τάγαθόν (εἴρων.). οὐχ ἔκοῦσιν (ἐνν. ὑμῖν, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ) =
χωρὶς νὰ μὲ θέλετε.

Πραγματικά. ἀναξ... ὁ φύλαξ εἰσῆλθεν διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρό-
δου ἀσθμαίνων καὶ πνευστιῶν ἠθογραφεῖται λαμπρὰ ὡς ἄνθρωπος
τοῦ λαοῦ, προσπαθῶν διὰ γνωμολογιῶν καὶ μακρολογιῶν νὰ σώσῃ πρω-
τίστως ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. Ὁ ποιητῆς
σκοπεῖ διὰ τοῦ ταπεινοῦ τούτου τύπου νὰ ἐξάρῃ τὸ ἰδανικὸν ὕψος τῆς
Ἀντιγόνης. τὸ μόρσιμον· οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἀποδίδουν ἰδιαιτέ-
ραν σημασίαν εἰς τὸ πεπρωμένον, τὸ ὁποῖον κατ' αὐτοὺς διέπει τὰ ἀν-
θρώπινα. παλύνας διψίαν κόνιν κάφαγιστεύσας· δηλ. ἀπλῶς ἐπα-
σάλισε διὰ χρώματος τὸ πτώμα τοῦ νεκροῦ, τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς ἀρ-
χαίους ἐν ἀνάγκῃ ἀνεπλήρωσε τὴν κανονικὴν ταφὴν· διὰ τοῦ ἐφαγι-
στεύσας δὲ ἐννοεῖ τὰς νενομισμένας νεκρικὰς τρισπόνδους χοάς. ὁ πρῶ-
τος ἡμεροσκόπος· οἱ φύλακες εἶχον ἀναλάβει τὴν φρούρησιν τοῦ νε-

κροῦ καθ' ὠρισμένα χρονικά διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε λίαν πρῶτὴν τὴν φρουρήσιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες· ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ 'Αντιγόνη λίαν πρῶτὴ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρὸν, οἱ δὲ φύλακες ἢ λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἢ ἤλθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **ἄγος φεύγοντος**· ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβῆς ἐκεῖνος, ὅστις εὗρισκεν ἄταφον πτώμα καὶ δὲν ἔρριπτε τοῦλάχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ· (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μορφή κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάξοντος νὰ μὴ ταφῆ τὸ πτώμα). **ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους**· ταῦτα ἦσαν εἶδος θεοκρισιῶν ἢ θεοδικιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιότερας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἐνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεφυρακτωμένου σιδήρου ἢ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθρώπων κλπ., ἔπρεπε δὲ νὰ ἐξέλθῃ σώος καὶ ἀβλαβῆς, ἐὰν ἦτο ἀθῶος. **ὄρκωμοτεῖν**· οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὄρκους τῶν ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεοὺς. **κάμῃ τὸν συσδαίμονα πάλος καθαιρεῖ**· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγένετο ὡς ἐξῆς: ἔθετον τοὺς κλήρους ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἢ ἀγγείου καὶ ἐπαλλον αὐτούς, μέχρις ὅτου ἐξεπέδη εἷς κλῆρος, ὁ ὁποῖος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαθόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικά. θεήλατον = ὑπὸ τοῦ θεοῦ παραχθέν, πεμφθέν. **μῆ τι· πλαγ. ἐρωτ. πρότ.** ἐκ τοῦ βουλευεῖ. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλαι**, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. **πρὶν καὶ μεστῶσαί με ὀργῆς** = πρὸ τοῦ καὶ νὰ μὲ πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμεν. πρὶν καὶ νὰ μὲ παραφουσκώσῃς) Διὰ τοῦ **κάμῃ** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **ἐμοί τι** τοῦ χοροῦ. **ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα**, ἀντὶ νὰ εἴπῃ: **ἄνους καίπερ γέρων ὦν** = ἀπερίσκεπτος, ἂν καὶ εἶσαι γέρων (ἐπεὶ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἢ μετοχ. αἰτιολ.) = ἐξαιρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρῶω-ῶ** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (συάπτεται πρὸς τοὺς νόμους), ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ ζευγμα θὰ ἐννοήσ., καταπατήσων τὴν γῆν ἢ σειρὰ τῶν

λέξεων τῆς ἔπομ. προτ. : ἡ εἰσορᾶς θεοὺς τιμῶντας τοὺς κακοὺς ; ταῦτα = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). καὶ πάλαι· ἐνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. μόλις φέρω = μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. ῥοθῶ τινι = ψιθυρίζω ἀποδίδω ὕβρεις κατὰ τινος. λόφος = τράχηλος. λόφον ὑπὸ ζυγῶ (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων)· διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. δικαίως = ὅπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. ὡς στέργειν ἐμέ = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν ὀφειλόμενον εἰς ἐμέ σεβασμόν. ἐκ τῶνδε = ὑπὸ τούτων. τούτους (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). ἐξεπίσταμαι καλῶς· (πλεονασμ.)· ἢ πρόθ. ἐκ καὶ τὸ καλῶς, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποιθήσιν του. παράγομαι = παρασύρομαι. παρηγμένους· ἢ κατ-γορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολοθίας, ἢ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. τάδε = τὴν ταφήν. νόμισμα = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. κακὸν νόμισμα = κακὸν κατασκευάσμα, θέσπισμα· (δὲν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). τοῦτο τὸ νόμισμα, ἀντί : οὗτος ὁ ἄργυρος. ἐξανίστημι = ἀναστατώνων ἐχβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). ἐκδιδάσκω = διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. παραλλάσσω = μεταστρέφω. ἴστασθαι = ὥστε νὰ προσχωροῦν, νὰ λαμβάνουν κατεύθυνσιν. πανουργίας ἔχειν = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. ἔδειξεν· γνωμ. ἀόρ. δυσσέβεια παντὸς ἔργου = πᾶν ἔργον ἀσεβές. μισθαρνέω (μισθὸν ἄρνημα) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. ἀνύω ἢ ἀνύτω = ἐκτελῶ, πράττω. ἦνυσαν-ἐξέπραξαν (γνωμ. ἀόριστοι)· τὸ β' ῥῆμ. = συνήθως κατορθώνουν. ἴσχω σέβας (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. ὄρκιος = μεθ' ὄρκου. αὐτόχειρ = αὐτουργός. ἐκφαίνω = παρουσιάζω. μόνος Ἄιδης = μόνῃ ἢ τιμωρία τοῦ θανάτου, μόνος ὁ ἀπλοῦς θάνατος. Ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ἦτο ὀμαλωτέρα, ἐὰν ἐξεφέρετο ὡδε : οὐχ ὑμῖν Ἄιδης μῶνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ἂν τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν. τὴν ὕβριν = τὴν πρᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. ὄθεν οἰστέον (ῥῆμ. φέρω) τὸ κέρδος (πλαγ. ἔρωτ. πρότ.) = πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. τὸ λοιπὸν (ἐπιρρ.) = εἰς τὸ ἐξῆς. ἐξ ἅπαντος = ἐκ παντὸς ἐν γένει πράγματος. ἐκ τῶν αἰσchrῶν λημμάτων (ἀναγκ. αἴτ.) ἐκ τῶν αἰσchrῶν κερδῶν. ἀτῶμαι = δυστυχῶ. Αἰ μετ. κατηγορημ. δώσεις = θὰ ἐπιτρέψῃς. οὕτως = ἔτσι, ἀναπολόγητος·

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις; = ὡς καὶ νῦν... = ὅτι καὶ τώρα ὁμιλεῖς (ὅπως καὶ πρωτότερα) μὲ δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι ; δάκνω = δαγκώνω, ἐδῶ λυπῶ. ἐν τοῖσιν ὡσὶν ἢ πῖ... προσδ. ἀναφορᾶς. τί δαι = ἀλλὰ πῶς. ῥυθμίζω = κανονίζω, σταθμίζω. τὴν ἐμὴν λύπην ὄπου· πρόληψις, ἀντὶ τοῦ ἐστὶν ἢ ἐμὴ λύπη = ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν τῆς... σέ τὰς φρένας· σχ. καθ' ὄλον καὶ μέρος. λάλημα = φλύαρος. ἐκπεφυκός (ἀντι-κῶς πρὸς τὸ ὑποκειμενον σύ) = ὅτι εἶσαι ἐκ φύσεως φλύαρος; ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: οἴμ' ὡς δῆλον εἶ ἐκπεφυκός λάλημα. οὐκουν τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας (εἰμι) ποτέ = ἴσως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰαδῆ-ποτε περιπτώσει τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. καὶ ταῦτα (προσδιор. τοῦ προδοῦς) = καὶ μάλιστα. ἦ δεινόν = ἀλήθεια, φοβερὸν εἶναι. ψευδῆ δοκεῖν = νὰ σχηματίζῃ ἐσφαλμένας ἀντιλήψεις. ᾧ δοκεῖ γε = τοῦλάχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἀποφάσεις (ὥστε ἢ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα)· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: ἦ δεινόν ἐστὶ δοκεῖν τούτῳ ψευδῆ ᾧ γε δοκεῖ. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι φοβερὸν νὰ ἀπατάται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. κόμπευε τὴν δόξαν = εὐφυολόγει λογοπαικτῶν μὲ τὴν λέξιν δοκεῖν· εἰς τὴν κομψολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος δ. τοὺς δρῶντας (δὲν ἐννοεῖ τοὺς πολλοὺς) = τὸν δράστην, οἷοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι. ἐξερῶ (τοῦ ἐξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. δειλὰ κέρδη = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σιότια) ἐλατήρια. πημοναί = συμφοραί· (ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστα = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἄλλου εὐχομαι νὰ εὐρεθῇ ὁ δράστης. ἐὰν ληφθῇ τε καὶ μὴ ἀντί: εἴτε ληφθῇ εἴτε μὴ. οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδόλως. ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποιθήσιν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεχθέντα εἶπεν ὁ φύλαξ, καθ' ἕν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικά. παῦσαι· παρατηρητέα ἡ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους. πό-τερον... μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἢ ταφή, τὸ ἐξῆς δίλημμα: διὰ νὰ εἶναι θεήλατος τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπε οἱ θεοὶ ἢ νὰ τιμῶσι τὸν Πολυνείκη, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ἢ νὰ τιμῶσι τοὺς κακοὺς· ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νά ἀληθεύει, διότι αὐτὸς ἦλθε νά κλύσει τοὺς ναοὺς των... ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δεύτερον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναίρεῖται. **πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες**· ἴδιον τῶν τυράννων εἶναι νά ὑποπτεύουσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. **κρεμαστοί**· ἐσυνθίζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα νά ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νά μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων ἐθεωρεῖτο ἔγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332 - 375)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. τὰ δεινά = τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνηθες μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ)· ἢ σύνταξις παρατακτικῆ, ἀντὶ νά εἴπη : πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδὲν ἐστὶν ἀνθρώπου δεινότερον. **κοῦδέν** = καὶ ὅμως τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). **πέλω** = ὑπάρχω. **τοῦτο**· ἀντὶ οὗτος. **πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ** = διαπερᾶ τὸ πολὺν πέλαγος. **χειμερίῳ νότῳ** = ἐν καιρῷ τρικυμιώδους νότου. **ὑπ' οἴδμασι περιβρυχίοισι** = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ ὅποια τὸν περικλύζουν. **ὑπερτάτα** = μεγαλειοτάτη. **ἄφθιτος** = ἄφθαρτος, αἰώνια. **ἀκαμάτα** = ἀκαταπόνητος (ἢ οὐδέποτε ἀποκάμνουσα ἐν τῇ παροχῇ δώρων, προϊόντων). **ἀποτρύομαι** = κατατρίβω, καταπονῶ πρὸς ὠφέλειάν μου (ἢ ἔννοια τοῦ ἀποτρύεσθαι ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάτα, ἄφθιτον κλπ.). **ἴλλομαι** = περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινεῖσθαι). **πολεύω** = ἀροτριῶ, καλλιεργῶ. **ἵππείῳ γένει**· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **κουφόνους** = ὁ ἔχων κοῦφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. **φῦλον** = σμῆνος. **ὀρνίθων** = πτηνῶν. Τὸ **ἀμφιβάλλω** ὅπως καὶ τὸ **περιβάλλω** χρησιμοπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλειτουργικῇ = συλλαμβάνω. **ἄγει** = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη** = γένη· **εἰναλίαν τε φύσιν** = καὶ τὰ θαλάσσια εἶδη (τοὺς ἰχθύς κτλ.) πόντου **εἰναλίαν** πλεονασμός· τὰ φῦλον, ἔθνη, φύσιν χρησιμ. ὡς ἀντικείμε. τοῦ ἀμφιβαλῶν ἄγει. **σπεῖρα δικτυόκλωστος** = δίκτυον νηματοκλωστον. **περιφραδῆς** = πολυμήχανος, περίουτος (φραδῦς = συνετός). **κρατεῖ** = ἐξουσιάζει, δαμάζει. **μηχαναῖς** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ διαφόρων τεχνασμάτων (δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ ἄγρια θηρία). **ἄγραυλος** = ὁ ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλιζόμενος, ὁ ἀγροδίαιτος. **ὄρεσιβάτης** = ὄρεσιβίος. **λασιαύχην** = ὁ ἔχων λάσιον (δασύν) αὐχένα. **ὀχμάζομαι** (ἐκ τῆς ρίζ. ἔχ. τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω ζυγῶ = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμῆς** (ἀ- κάμνω), = ἀκαταπόνητος.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀναρθρον τῶν ζῴων. **ἀνεμόεις** = ταχὺς ὡς ἄνεμος. **φρόνημα** = σκέψις, ἰδέα. **ὄργη** = ὄρμη, ῥοπή. **ἀστυνόμοι ὄργαι** = ἡ ὄρμη πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ρύθμισιν πολιτειῶν, αἰσθήματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. **ἐδιδάξατο** = ἐδίδαξεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν) **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαίθριον. **πάγος** = παγετός, **δύσομβρα βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θεελλωδῶν βροχῶν. ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὄργας καὶ φεύγειν (ἔθηκεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὐσ. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσάυλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριων) δυσάυλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφωνηματικῶς ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐτέθη πλησίον τοῦ παντοπόρος πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἄοπλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβήσεται). **Ἄϊδα φεῦξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κατορθώνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω· ἡ ξὺν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν. **φυγὰς νόσων** = διαφόρους τρόπους ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἔ. τὴν ἰατρικὴν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν δίαιταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀ ν τ ι σ τ ρ ο . β'. **τὸ μηχανόν τεχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν**· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ ἡ **ἐπί**. **ἔσθλον** = ἀγαθόν, **ἔρπω** = βαδίζω. **γεραίρω** = τιμῶ, (ἡ μετ. ὑποθ.) **νόμους χθονός** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν** = καὶ τὸ δι' ὄρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **ὕψιπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλην τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἄπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὄτω ξύνεστι**· (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) **τὸ μὴ καλὸν** (προσωπ.) = ὅστις τῷ μὴ καλῷ ξύνεστι = ἐάν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. **τόλμας** (λαμβάν. ἐπὶ κακῆς σημασ.) **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύνοικος. **μήτ' ἴσον φρονῶν** = μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας· (δι' ἀμοφτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέργει πᾶσαν σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὅποια ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακά).

Πραγματικά. πολλά τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ χορὸς νὰ ᾄσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου; **καὶ πολλοῦ πέραν πόντου χειμερίῳ νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἰδμασιν**· πόσας προόδους καὶ γιγαντιαῖα ἄλλακα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ναυσιπλοῖᾳ; λέγει δὲ **χειμερίῳ νότῳ**, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾷ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γᾶν**· ὀνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀ' ἑνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ταυτιζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν Ῥέαν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὡς τὰ πάντα φύσεως καὶ ἀποδιδούσης ὅλους τοὺς καρπούς· προεκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς **ἰλλομένων ἀρότρων, ἰπείῳ γένει πολεύων**· οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμίονους, αἱ ὁποῖαι μετὰ τοὺς βουῖς ἐθεωροῦντο αἰρετώτεραι τῶν ἵππων, οὔτινες ἦσαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **φθέγμα**· ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἑναρθρον λόγον, τὸν ὅποιον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιούργημα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἐλεᾶται, ὁ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ **ἀνεμόεν τὸ φρόνημα**, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκίνησις τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. **ἀστυνόμους ὀργάς**· ὅ,τι εἶπε περὶ προφορικῶ καὶ ἐνδιαθέτου λόγου ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι εἶναι μὲν φύσει ὁ ἄνθρωπος πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ιδιότητας ταύτας, καὶ ἰδίᾳ τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἐδιδάξατο δὲ καὶ φεύγειν βέλη**... ἐπενόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτάς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῶ πρότερον κατηγλίζετο εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακουχούμενος ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητας τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυλακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἤλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. **νόσων δὲ φυγὰς ξυμπέφρασαι**· "Αἶδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται· πῶς

παλαίει ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον ; σχετικῶς δὲ μὲ τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μόνον τὸν χάρον δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγη ». **νόμους χθονός, θεῶν δίκαν**· ἐννοεῖ βεβαίως τὸ τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἢ φυσικὸν δίκαιον, τὰ ὁποῖα ὁ τέλειος πολίτης ὀφείλει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῆ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376 - 581)

α' (376 - 440)

Λεξιλογικαί. δαιμόνιον τέρας = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν) θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τότε). **ἀμφινοῶ** = μετ' ἀμφιβολίας προσβέπω. ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω· βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἦτο : **δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τότε, ἐς δ' ἀμφινοῶ. πῶς ἀντιλογησῶ** (ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς νὰ ἀντιέπω. **εἰδώς**· ἐναντ. μετ. **Οἰδιπόδα** = Οἰδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. **τί ποτε** (ἐστίν) ; = τί ἄρά γε συμβαίνει ; **οὐκ ἄγουσί σέ γε ἀπιστοῦσαν δὴ που τοῖς βασιλείοις νόμοις** = δὲν σὲ ὀδηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀπειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικὰ προστάγματα ; **καθαίρω** = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐν ἀφροσύνῃ** = ἐν ἀφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράττουσαν. **ἤδ' ἔστ' ἐκείνη...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐκείνη ἢ ἔξιργασμένη τοῦργον (τὴν ταφὴν) ἐστὶν ἤδε. **θάπτουσαν** μετ. κατηγορημ. **ᾧδε** = ἰδοῦ. **ἄψορος** (ἄψ - ρέω) = πάλιν. **ἐς δέον** = εἰς δέοντα καιρὸν = ἐπικαίρως. **τί δ' ἔστιν** ; (ἐκπληξίς). **ξύμμετρος** (ἐπιρρημ. κατηγοροῦμ.) **ποῖα τύχη** ; = ταῦτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον περιστατικόν ; **προύβην** = ἤλθον. **οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον** = τίποτε δὲν ὑπάρχει, τὸ ὁποῖον δύναται κανεῖς ν' ἀρνηθῆ μεθ' ὄρκου, ὅτι δὲν θὰ γίνῃ. **ψεύδω** = διαψεύδω. ἡ **πίνοια** = ἡ δευτέρα γνώμη. **τὴν γνώμην** = τὴν πρώτην γνώμην. **σχολῆ** = μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως. **ἐξουαυῶ** = σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. **ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς**· ἀνγκη. αἴτιον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἐπεὶ ἐξηύχουν ἐγὼ στολῆ ποθ' ἂν ἤξουν δεῦρο.... χειμάζομαι** = πάσχω μεγάλως, καταταράσσομαι, δοκιμάζω μεγάλην λύπην. **οὐδὲν ἔοικεν** = οὐδόλως ὁμοιάζει. **μῆκος** = κατὰ τὸ μέγεθος. **χαράν** (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαράν του ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). **καίπερ ὦν ἀπώμοτος δι' ὄρκων** (πλεονασμ.) = ἂν καὶ εἶχον ὀρκισθῆ (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). **καθηρέθη**, ἰδὲ τὸ ἀνωτέρω καθαίρω. **τάφον κοσμοῦσα** (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφὴν

εὐτρεπίζουσα, θάπτουσα. **κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο** = δὲν ἔγι-
νε κλῆρωσις αὐτὴν τὴν φορὰν (ὅπως τὴν πρώτην φορὰν). **θουρμαῖον**
= τὸ ἔρμαιον = τὸ εὐρημα. **κρίνω** = ἀνακρίνω. **ἐξελέγχω** = ἐξετάζω.
δίκαιός εἰμι (προσ. σύνταξις ἀντὶ τίνος ἀπροσ. ;) = δικαιοῦμαι. **ἐλεύ-
θερος ἀπηλλάχθαι** (πλεον). **τῶνδε κακῶν** = τῶν ἀπειληθεισῶν
ἐναντίον μου τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. **τῷ τρόπῳ** = τίνι
τρόπῳ. **πόθεν**· ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρρήμ. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει
κίνησις. **ἦ καὶ ξυνιεῖς** ; = ἄρά γε ἔχεις σαφῆ συνείδησιν τῶν λεγομένων
σου ; **ὀρθῶς** = ἀκριβῶς. **ιδῶν**· αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐννοητέον ἐκ τῶν
προηγούμενων : ὀρθῶς λέγω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ιδῶν** ταύτην θά-
πτουσαν τὸν νεκρὸν, ὃν σὺ ἀπεῖπας θάπτειν. **ἀπεῖπας**, τοῦ ἀπαγορεύω.
ἐπίληπτος = ἐπ' αὐτοφῶρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. **ὅπως γὰρ
ἤκομεν** (ἀντὶ ἤκον ἐγὼ) = μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. **τὰ δειν' ἐκεῖν'
ἐπηπειλημένοι** = ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἐκείνας ἀπειλὰς (ἐν τῇ
πραγματικότητι ἠπειλήθη καὶ ἐπανήλθε μόνον ὁ φύλαξ ἐκεῖνος, οἱ δὲ
ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανήλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσθρασαν τὴν κόνιν). **σαίρω**
= σαρώνω, ἀποκαθαίρω. **κατέχω** = καλύπτω. **μυδάω** = εἶμαι ὑγρός,
καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. **ἄκρων ἐκ πάγων** = ἐπὶ
τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρον κατηγορ. καὶ ὄχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ
πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. **ὑπήνεμος** = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς
τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. **ὀσμὴν...** ἡ σειρά τῶν
λέξεων : πεφουγότες ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ δηλ. ἀποφεύγοντες μὴ-
πως προσβάλῃ τὰς ῥίνας ἡμῶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεμπο-
μένη ὀσμὴ. **ἐγερτὶ** = ἀγρύπνως, ἐγρηγορτὶ. **ἐπίρροθος** = ὑβριστικός.
κακοῖσιν = οὐεῖδеси, κακολογίαις. **ἀκηδῶ τινος** = παραμελῶ τι. **εἶ
τις ἀκηδήσοι**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτ. ἐξ ἐννοουμένου φόβου σημκντ.
ρήμ. **πόνος** = ἡ ἐκτέλεισις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρουρήσεως τοῦ πτώ-
ματος). **ἦν** = ἐλάμβανον χώραν. **ἔστε** = ἕως ὅτου. **μέσῳ**· κατηγορ. **ἐν
αἰθέρι μέσῳ** = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημ-
βρίας). **θάλλω** = καίω (ὡς ἀμετάβαστ. ἐδῶ) **τυφῶς** = κωνιώδης, κα-
ταιγιδῶδης ἄνεμος, θύελλα. **σκηπτὸς** = ἀνεμοστρόβιλος. **οὐράνιον
ἄχος** (παρὰ τοῦ προηγούμενου) = θεομηγνία. **πίμπλησι** (ἐνν. τοῦ
σκηπτῶ τὴν πεδιάδα). **αἰκίζω** = κκοποιῶ, ἀποκόπτω. **φόβη** = φύλ-
λωμα. **ὑλῆς πεδιάδος** = τῶν δένδρων τῆς πεδ. **ἐν δέ**, ἐπιρρηματ. =
προσέτι δέ. **ἐμεστώθη** (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστρόβιλου) = ἐπληρώθη. **μύω**
= κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σηκωθέντα κωνιοτρότον). **εἶχο-**
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μεν τὴν θεῖαν νόσον = ὑπεμένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεομηνία. καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ κακὸν (ὁ ἀνεμοστρόβιλος) ἔπαυσεν. ἐν χρόνῳ μακρῷ = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. κἀνακωκῦει πικρᾶς ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον = καὶ ἐκβάλλει μετὰ θρήνου ὄξεϊαν κραυγὴν πικραμένου (ἐξωργισμένου) πτηνοῦ. λέχος εὐνῆς = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς τῆς. ὄρφανόν = ἐστερημένην. κενῆς· προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὐνῆς = ὥστε νὰ εἶναι κενή. ὄρφανόν κενῆς (πλεο.) ψιλόν = γυμνόν (τῆς κόνεως). γόοισιν ἐξώμωξε = γοερῶς ἐστέναξεν. ἐκ δ' ἄρας (τμησις) ἠῤῥατο = ἐξέφερε δὲ φοβεράς κατάρας. εὐκρότητος = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρήλατος. ἄρδην = σηκώσασα αὐτήν. πρόχους (ἡ) = ὕδρια, τὸ κανάτι. χοαί = σπονδαί. στέφει = στεφανώνει, περιρραίνει. ἰέμεσθα (ἐνεστ.) = φερόμεθα κατ' ἐπάνω τῆς. σὺν-θιρώμεθα (τμησις) νιν = συλλαμβάνομεν ταυτοχρόνως αὐτήν. ἠλέγχομεν = ἀνεκρίνομεν. ἄπαρνος καθίσταμαι = ἀρνοῦμαι. ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἄμα = συγχρόνως πρὸς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἐμοῦ τοῦλάχιστον. ἠῤῥιστον καὶ ἀλγεινόν· κατηγορούμενα τῶν: τὸ πεφευγέναι καὶ τὸ ἄγειν... φίλους, ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. ἐμοὶ πέφυκε = εἶναι φυσικὸν εἰς ἐμέ, εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός μου. ἦσσω = κατώτερα. λαβεῖν = ὑπολαβεῖν = νὰ θεωρήσω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: ἀλλ' ἐμοὶ πέφυκε λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τό: εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἀλγεινόν) ἦσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικά. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις Κρέοντος καὶ Ἀντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθήσασα δεινὴ συγκρούσις αὐτῶν. Ὁ χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ῥυθμιζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἴσοδον τῆς Ἀντιγόνης ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τοὺς θεατὰς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. ἐς δαιμόνιον τέρας... διατὶ ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἐκπληξιν; Οἰδιπόδα· ἀναφέρει τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς Ἀντιγόνης προέρχεται οἰονεὶ ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. ἦδ' ἔστ' ἐκεῖνη... μετὰ ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὁμιλεῖ τώρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν; ἀναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον· πῶς ὁμιλεῖ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ; ἔρμαιοι· ἐλέγετο οὕτω τὸ εὐτυχὲς εὐρημα, τὸ ὁποῖον ὠφείλετο εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ θεοῦ Ἑρμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις οἱ Ἀρχαῖοι εὕρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνου «κοινὸς Ἑρμῆς». **τυφῶς ἀείρας σκηπτόν...** ἡ φοβερὰ περιγραφή τοῦ τυφῶνος ἐξάγει τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν οἱ ἄνδρες, οὐχὶ ὅμως καὶ αὐτή. **χοαῖσι τρισπόνδοισι** αἱ τριπλαῖ σπονδαὶ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ· ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν α' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' οἶνον ἀπὸ καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχουν αὐτὰς ἢ χωριστὰ ἐκάστην ἢ ὅλας ὁμοῦ, ὅπως ἔκαμε τὴν ἡ Ἀντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρόχουν, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἱερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοὰς ἐλαίου καὶ ὕδατος. **ἦσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας** παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. σέ, ἐν. τὸ λέγω ἢ κρίνω. **νεύω**=κλίνω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας της πρὸ τοῦ Κρέοντος ἵσταται σιωπηλῆ καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω). **φής**=ὁμολογεῖς. **καταρνεόμαι-οὔμαι**=ἀρνοῦμαι ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **φής ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε; καὶ φημί οὐκ...** σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφρασι. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὕσα τοιοῦτοτρόπως πειρακτικῆ διὰ τὸν Κρέοντα. **τὸ μὴ** (ἐνν. δρᾶσαι). **οἶ**=ὅπου. **αἰτία**=κατηγορία. **ἔξω ἐλεύθερον** (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται ὁ φύλαξ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον μεταμφιεσμένος ὡς Ἰσιμῆνη. **μὴ μῆκος**=οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. **ἤδησθα**· ἀρχαιοπρεπέστερος τύπος τοῦ ἤδεις (οἶδα). **τάδε**=τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. **τί δ' οὐκ ἔμελλον** (ἐνν. εἰδέναι)=καὶ διατὶ ὅχι. **καὶ δῆτα** (ὁ Κρέων ὀργίζεται)=καὶ ὅμως (μολονότι δηλ. ἐγνωρίζεις). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. ναί, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν... **ἐν ἀνθρώποισι**=μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. **σθένειν τοσοῦτον**=ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην ἰσχύν. **τὰ σὰ κηρύγματα**, τὸ λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως. **ἀσφαλῆ**=ἀσάλευτα στερεὰ (διότι εἶναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). **θνητὸν ὄντα**· ἐναντ. μετ. **ὥσθ' ὑπερδαμῖν** (τοῦ ῥήματος ὑπερτρέχω)=ὥστε νὰ τὰ παραβῆς. **ζῆ**=ἰσχύουν, ἔχουν κύρος. **ἔξ ὅτου φάνη** (πλαγ. ἐρώτ.)=ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. **τούτων** (βραχυλογ.), διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναγκ. αἴτιον). **οὐκ ἔμελλον**=δὲν

εἶχον σκοπόν. **δείσασα** (δέδοικα). **φρόνημα** = θέλησις, διάθεσις. **ἐν θεοῖσι** = ἐνώπιον τῶν θεῶν· ἢ σειρά τῶν λέξεων : οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δώσειν δίκην τούτων. **ἐξήδη** (ἐξοῖδα) = ἐγνώριζον καλῶς **θανουμένη** = κατηγορημ. μετ. **πρόσθεν τοῦ χρόνου** = πρὸ τοῦ πεπωμένου χρόνου. **αὔτε** = τούτωντιον (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). **οἷσις γάρ...** (ὁ γὰρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. : καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). **ἐν πολλοῖς κακοῖς** = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας τῆς, πατρός μητρός, ἀδελφῶν τῆς). **κατθανών**· ὑποθ. **φέρει** = λαμβάνει, ἀποκομίζει. **οὕτως** = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. **παρ' οὐδέν ἄλγος ἔστι** = οὐδόλως μὲ λυπεῖ. **τὸ τυχεῖν τοῦδε...** εἶναι ὑποκαίμ. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ **παρ' οὐδέν ἄλγος** κατηγορ. αὐτοῦ. **κείνοις ἂν ἤλγουν** (ὁ ἂν ἐτέθη δίς· τίνος εἶδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τίς ἢ ἀπόδοσις ;). **τὸν ἐξ ἐμῆς μητρός** (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα), **ἄθραπτον νέκυν** κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. **εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρός θανόντι**· **ἄθραπτον ἠσυχόμην νέκυν** = ἐὰν ἤθελον ἀνεχθῆ, ὥστε ὁ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου μητρός γεννηθεὶς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἄταφος. **τοῖσδε** = δι' αὐτό. **ἀλγύνομαι** = θλίβομαι, λυποῦμαι διὰ τι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχάνειν δρῶσα μῶρα...** **σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὄφλισκάνω** (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μὲν, ὅτι μετριάζει τὴν δεινὴν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνείαν διὰ τὸν Κρέοντα) = ἴσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σέ μωρόν. **τὸ γέννημα** = ἡ ἰδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. **ὠμόν** (ἐνν. ὄν) = ὅτι εἶναι σκληρόν, ὡς προελθὼν ἐκ... **εἶκω** = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. **κακοῖς** = τοῖς ἀτυχήμασιν (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβηκότα). **τὰ σκληρ' ἄγαν** = τὰ λίαν ἄκαμπτα. **πίπτειν** (ἀντὶ κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ ἴσθι). **μάλιστα** = ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινοῦνται. **ἐγκρατῆς** = ἰσχυρός. **ὀπτὸν ἐκ πυρός** (ὄργαν.) = πυρακτωθέντα. **περισκελῆ** (κατηγ.) = ὥστε νὰ σκληρυνθῆ πολὺ. **θραυσθέντα**, ἢ σειρά τῶν λέξεων : εἰσίδοις ἂν καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον (ὄντα) ὀπτὸν ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ πολλὰ τεμάχια. **θυμοῦμαι** = ἐξαγριοῦμαι, εἶμαι θυμοειδής. **καταρτύομαι** = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. **γάρ**. αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τοῦ προηγουμένου : τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἢ Ἀντιγόνη) διότι... **οὐκ ἐκπέλει** = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **μέγα φρονεῖν** = μεγαλοφρονεῖν. **δοῦλος** (ἀντὶ ὑπήκοος)· δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλόπαιδα, ἀλλ' ὀφείλεται!

εις τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ὑπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβαιναν. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀφο' οὗ ἔκαμε τὴν πράξιν (τὴν ταφήν). ἦδε καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τούτου, ἐπεξηγεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων : τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν = νὰ καυχήσῃ, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἂν καὶ τὰ ἐπραξε, νὰ φέρεται σκωπτικῶς. ἦ = ἀλήθεια, εἰς τὸ ἀ' ἀνὴρ ἔνν. εἰμί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὅποῖον γίνεται ἐκ τοῦ στερητ. α καὶ ἄτη = βλάβη) = ἀνευ τιμωρίας. ταῦτα = ἡ βασιλικὴ μου αὐτὴ ἐξουσία. κείσεται = θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. αἰτ.) =, ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου εἶθ' ὁμαιμονεστέρα = εἴτε πλησιεστέρα συγγενῆς. τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου (ἕρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὅλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἐρκείου ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον = διαφεύγω τὸν θάνατον. ἴσον ἐπαιτιῶμαι = ἐξ ἴσου κατηγορῶ. τοῦδε τάφου γεν. αἰτίας. βουλευσαί (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν ἀπεράσισεν αὐτὸ (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἰσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσσάω-ῶ = μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραγμένος. ἐπήβολός τινος = κύριός τινος. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμὸς = ἡ ψυχὴ. ἠρῆσθαι = νὰ ἔχη συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεύς = λαθραῖος δράστης. πρόσθεν = πρῶτα (πρὶν δηλ. ἐπιχειρηθῇ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκοτῶ τεχνωμένων = ἐκείνων, οἱ ὅποιοι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθεὶς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. ἢ κατακτεῖναί μ' ἔλων = ἢ νὰ μὲ πιάσῃ καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃ. οὐδὲν (ἔνν. θέλω μεῖζον). μὲν = τοῦλάχιστον. τοῦτο = τὸ ἐλεῖν σε, τὸ ὅτι σε ἔχω πιάσει. (ἔνν. μέλλεις κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφανδάνω = ἀπαρέσκω. καὶ σοὶ τὰμὰ ἀφανδάνοντ' ἔφω = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἢ συμπεριφορὰ μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστά εἰς σέ. κατέσχον γ' ἂν = ἤθελον τοῦλάχιστον ἀποκτήσει. πόθεν = ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεέστερον κλέος = μεγαλυτέραν δόξαν. ἢ τιθεῖσα = ἢ εἰ ἐτίθην. τούτοις, τοὺς ἀποτελοῦσι τὸν χορὸν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγοιτ' ἄν. **τού-**
τοῖς λέγοιτ' ἄν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν = τοῦτο ἤθελεν ὁμολογη-
 θῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), ὅτι εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτοὺς
 (ὅτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπ' αὐτῶν). Τίνος εἴδους λόγος εἶναι ἐδῶ ;
ἐγκλήω γλῶσσαν = δένω τὴν γλῶσσαν. ἢ **τυραννίς** (τὸ ἀφῆρ. ἀντὶ
 τοῦ συγκεκρ.) = ὁ τύραννος. **πολλά τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ** = καὶ ὑπὸ
 πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. **τοῦτο**· τὸ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἡ
 ταφή τοῦ Πυλυνείκου. Τὸ **ὄρῳσι**, ὅπως καὶ τὸ προηγούμε. ὄρᾶς,
 ἔχουσι γνωμικὴν σημασ. = γινώσκουσι, φρονοῦσιν. **ὑπίλλω** (ἐκ με-
 ταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὅποιοι φοβούμενοι συστέλλουν ὑπὸ τὰ σκέ-
 λην των τὴν οὐρὰν) = συμμαζεύω ἐκ φόβου. **στόμα** = τὴν γλῶσσαν.
ἐπαιδοῦμαι = αἰσχύνομαι. **χωρὶς τῶνδε** = διαφορητικὰ ἀπ' αὐτοῦς,
 διαφωνοῦσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδῶ, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ
 καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι·
εἰ φρονεῖς = ἐὰν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελέῃς τὰς σκέψεις σου·
 (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας μὲ σέ
 σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς
 τὰς διαταγὰς τοῦ ἄρχοντος). **γάρ**· αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἐπαιδοῦ-
 μαι. **οὐδὲν αἰσχρὸν** = οὐδεμία εἶναι αἰσχύνῃ. **ὁμόσπλαγχνος** =
 ὁμογάστριος = ἀδελφός. **ὁ καταντίον** = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνεΐκου
 (ὁ 'Ετεοκλῆς). **μιᾶς τε** (μητρὸς) ἔνν. γεγώς. **πῶς δῆτ' ἐκείνω**
δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν = πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυνεΐκη) χάριν δυσσεβῆ
 ἐκείνω ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεΐκη, ἢ ὅποια
 μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον τὸν 'Ετεοκλέα) ; **ταῦτα** = ὅτι ἀποδί-
 δων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεΐκη δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν 'Ετεοκλέα...
εἰ τοί σφε τιμᾶς, ἔνν. ὡς κύριον ῥῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... **σφέ**
 τὸν 'Ετεοκλέα. **πορθῶν...** ἔνν. ὤλετο ἀδελφός. **ὑπερ** = ὑπὲρ, ὑπὲρ
 αὐτῆς. **τούς νόμους ἴσους ποθεῖ** = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες
 τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι ἴσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζωνται ἐξ ἴσου
 δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχη
 τῆς αὐτῆς τιμῆς. **εὐαγῆ** = εὐσεβῆ. **τάδε** = αἱ τοιαῦται διακρίσεις περὶ
 τοῦς ἀποθανόντας. **συνέχθω** = συμμίσῶ, μετέχω τοῦ μίσους τῶν
 ἄλλων. **συμφιλῶ** = συναπαγῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. **οὔτοι ἔφυν**
 = δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. **νὺν** = λοιπόν. **κεί-**
νοῦς· τοὺς ἐν " Ἀθῆ καὶ μάλιστα τὸν Πολ. **ἐμοῦ δὲ ζῶντος...** εἰς τὰ
 ἐπιχειρήματα τῆς 'Αντ. ὁ Κρ. ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματικά. και φημί δρᾶσαι... ἢ κατὰ τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίωσις τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ ἦθος αὐτῆς ; Ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ἡρώίδα. **οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς**· θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Δίκη, οἱ ὁποῖοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων· εἰς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκροὺς, διέτασσον τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει, τότε θὰ ὑπήκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θεοῦ. **Δίκη**· ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι συνέδρος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπνως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. **οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές...** τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου εἰχον ἀνέκαθεν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. **σχεδὸν τι μῶρω...** ἢ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητικῆ, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατὴ μεταξύ τῶν δύο. **τὰ σκληρ' ἄγαν φρονήματα...** τραγικὴ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηνὸς ἐρκείου**· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. **οὐ γάρ τι δούλος**· ἰδὲ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μεταξύ ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν ὁποίαν κατήργησεν ὁ χριστιανισμὸς. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ Ἕλληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἡπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικούς νόμους εἰχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὔτοι ποθ' οὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν Ἄδην καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, ὡς βλέπομεν ἐν Ὀδυσσεΐᾳ (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὀδυσσεῖα πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἐκεῖ. **οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν**· καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἠθικωτάτην γνώμην στίχου δύναται ἀριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης.

γ') 526 — 581

Λεξιλογικαί. καὶ μὴν = ἀλλ' ἰδοῦ (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). **εἴβομαι καὶ εἴβω** = χύνω. **φιλάδελφα δάκρυα** = δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης. **νεφέλη** = θλίψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ἡ ὁποία καθιστᾷ κατηφῆ τὴν ἡμέραν καὶ ἐπιφέρει τὴν βροχὴν). **ὑπὲρ ὄφρων** (ἐνν. οὔσα = ἐπικαθημένη). **νεφέλη δ' ὄφρων ὕπερ** = κατήφεια δὲ ὡσάν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπεράνω τῶν ὄφρων αὐτῆς. **αἰσχύνω** = ἀσχημίζω. **αἱματόεις** = αἱματόχρους, κατακόκκινος (λόγῳ τῶν κλαυμάτων καὶ τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς της). **ρέθος** (βέθεα παρ' Ὀμήρῳ = τὰ μέλη τοῦ σώματος) = τὸ πρόσωπον. **τέγγω** = βρέχω. **εὐὼψ-εὐῶπος** = ὁ ἔχων καλὴν ὄψιν, ὠραῖος (ἐκ τῆς αἰτιατ. εὐῶπα προήλθε καὶ ἡ σημερινὴ λέξις γῶπα, τὸ ψάρι τὸ ἔχον μεγάλους καὶ ὠραίους ὀφθαλμούς). **ὑφειμένη** (ῥ. ὑφίεμαι) = ἐλλοχῶσα. **κατ' οἴκους** = σύνοικος οὔσα. **λήθουσα** = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶ. **μ' ἐξέπινες** = μοῦ ἔπινες τὸ αἷμα (μεταφορ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ἡ ἔχιδνα δὲν πίνει αἷμα). **δύ' ἄτα κάπαναστάσεις** (ἐτέθησαν τὰ ἀφηρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων) = δύο συμφορᾶς (πανοῦκλες) καὶ ἐπαναστάτιδας. ἢ **Ἔξομῆ** (ἐξόμνημι) = ἡ θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὄρκου. **ὁμοροθῶ** (ἐκ μεταφορᾶς ἐκ τοῦ ῥόθου = τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων) = συμφωνῶ. **ξυμμετίσχω τῆς αἰτίας καὶ φέρω** = συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνουσα καὶ ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. **ἀλλ' οὐκ ἕασαι γέ σοι τοῦτο ἡ δίκη** = ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ἡ δικαιοσύνη εἰς σέ. **κοινοῦμαι τινα** = λαμβάνω τινὰ συμμέτοχον. **ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσι** = ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου. **ξύμπλους** = συμμέτοχος. **τοῦ πάθους** = τοῦ παθήματός μου. **ὦν τίνων** (ἐνν. εἰσί, πλαγ. ἐρώτ. ἐκ τοῦ ξυνίσταρες). **ξυνίστορές εἰσι** = ξυνίσασσι = γνωρίζουσι καλῶς. **στέργω** = ἀγαπῶ. **ἀτιμάζω** = στερῶ τῆς τιμῆς. **μὴ οὐ** (ἔθηκε δύο ἀρνήσεις λόγῳ ἐξαρτήσεως ἐξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτιμάσης) = ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ. **ἀγνίζω** = ἐξαγνίζω, ἐξιλεώνω. **μοι κοινά** (= κοινῆ) = ἀπὸ κοινοῦ μὲ ἐμέ. **ἔθιγες** (θιγγάνω) = ἤγγισες, ἐβαλες χέρι. **ποιοῦμαι ἑμαυτοῦ** = οἰκειοποιοῦμαι, θεωρῶ ἰδικά μου. **ἀρκέσω...** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. = ἀρκετὸν ἔσται θηήσκειν ἐμέ. **λελειμμένη σου** (ὑποθ. μετ.)

= ἐὰν ὑπολειφθῶ σοῦ, νὰ στερηθῶ σοῦ. **κηδεμῶν** (ἐνν. εἰ) = ἐνδιαφέρεσαι. **ταῦτ' ἀνιᾶς με** (συντάξ. διπλῆ αίτιατ.) = μὲ αὐτὰ μὲ λυπεῖς. **ἀλγοῦσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ ῥῆμα ἀνιῶ σε) = ὅπωςδῆποτε ὅμως αἰσθανομένη θλιβῖν. **γέλωτα ἐν τινι γελῶ** = περιγελῶ τινα. **τί δῆτα...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἂν σ' ἔτι ὠφελοῦμ' ἐγώ ; = ἀλλὰ τώρα τοῦλάχιστον εἰς τί δύνναμαι νὰ ὠφελήσω σε. **οὐ φθονῶ** = δὲν ἀρνοῦμαι. **ὑπεκφυγεῖν σε**, ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀόρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. ὑποτ. = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετάσχω. **γάρ**· αίτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. ναί. **αἰροῦμαι** = προτιμῶ. **ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις** = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους (τὰς ιδέας ποὺ μὲ ὤθησαν) **τοῖς**· δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐδόκεις (διὰ τοῦ: **τοῖς μὲν** ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ **τοῖς δὲ** τὸν Πολυεείκη καὶ τοὺς κάτω θεοὺς). **σὺ μὲν τοῖς—τοῖς δ' ἐγώ**· σχ. χιαστόν. **καὶ μὴν ἡ ἕξαμαρτία ἴση ἐστὶν νῶν** = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀντιγόνη προέβη εἰς τὴν πράξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφώνει μὲν κατ' ἀρχὴν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). **ζῆς** = δικαιοῦσαι νὰ ζῆς. **τῷ παιδε—τὴν μὲν, τὴν δέ**, σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. **ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφω** = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεώς της (χαρκτηρίζει τὴν Ἀντιγόνην ὡς ἀνεκὰθεν ἀπειθαρχον). **οὐδ' ὅς ἂν βλάστη...** (ἐπίδοσις) = ὅχι μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ γοῦν** (ἐνν. ἐξέστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλευσεν ὁ νοῦς. **ὄτε** = ἀπὸ τῆς ἐπὶδῆς, καθ' ἣν **γάρ**· αίτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ.: ναί, πράσσω κακῶς (=δυστυχῶ), ὅπερ ἡ Ἰσμήνη ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἶπε. **ἄτερ τῆσδε** = ἀνευ αὐτῆς. **ἦδε** (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε) = αὐτὴ ἐδῶ (ὡς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῶ εἶναι ἀποθαμένη). **νυμφεῖα** = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. **ἀρώσιμος** = δυνάμενος νὰ ἀρωθῆ, νὰ σπαρῆ. **γύης** = ἀγρὸς (ἐδῶ ἐνν. κόρη). **οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδε τ' ἦν ἡρμοσμένα** = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνῳ... = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, ὅπως ἦτο εὐάρμοστος μετὰξὺ αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἐκείνου. **υἱέσι**, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ** = μισῶ. **τὸ σὸν λέχος** = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετὰ σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). **σ' ἀτιμάζει** · ὁ Κρέων ὑβρίζει τὴν μη-
στήν τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει
αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱὸν του. **ὁ παύσων** = ὁ μέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐν.
διὰ τοῦ θανάτου τῆς 'Αντιγόνης' τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θά
γίνοιε διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Αἴμονος). **ἔφω** = προώ-
ρισται, ἐστί. **δεδογμένα ἐστί** = εἶναι ἀποφασισμένον. **καὶ σοὶ γε
κάμοί** · ποιητ. αἷτια εἰς τό: δεδογμένα ἐστί. (Διότι καὶ ὁ χορὸς ἐν στίχ-
213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς
δράστου τῆς ταφῆς). **μὴ τριβάς ἔτι** (ἐνν. τριβάς χρόνου ποιεῖσθε) =
μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον. **νιν** = αὐτάς. **ἐκ δὲ τοῦδε** =
ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. **μηδ' ἀνειμένας** = καὶ μὴ χειραφετημέ-
νας, ἀπολύτως ἐλευθέρas. **θρασύς** = τολμηρός. **τὸν Ἄδην πέλας
τοῦ βίου** = τὸν Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως
ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς
τὴν γυναικωνῆτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικά. ἐπαναστάσεις θρόνων · ἡ τυραννὶς πάντοτε ὑπο-
πετεύει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπὰς. **οὔτ' ἠθέλησας**, ὅτε δηλ. τῇ
ἔχαμε τὴν πρότασιν νὰ μετάρχη τῆς ταφῆς, πρὶν προβῆ εἰς αὐτήν.
ξύμπλουν · οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντες ναυτι-
κάς λέξεις, ὅπως ὁμοροθεῖ κλπ. **τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών** · ἐννοεῖ,
ὅτι ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετάρχη τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ
ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ
ἐνδιαφέρεται. **τί ταῦτα' ἀνίᾳς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη;** τὸ παρά-
πονον τοῦτο τῆς Ἰσμήνης εἶχεν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μὲν, διότι ἡ
'Αντιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡπιωτέρα, τὸ δὲ, διότι σάφζεται ἐκ τῆς
καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' ὅσον ἐναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προσηνέχθη ἡ
'Αντιγόνη παρουσίᾳ τοῦ Κρέοντος. **σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ
πάλαι τέθνηκε** · μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς
μὲν Ἰσμήνης ἐχούσης δικαίωματα ἐπὶ τῆς γήινης αὐτῆς ζωῆς, ἧς τὰς
ἰδέας ἠκολούθησε, τῆς δὲ Ἰσμήνης, ὡς ἡρώιδος λόγῳ τῶν ὑψηλῶν
καὶ θείων ἀντιλήψεων τῆς, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαῖρας
ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπερκόσμιον ζωὴν. **ἀρώ-
σιμοι γὰρ χατέρων γυαί** · λέγει τοῦτο, διότι ὅπως ἡ γῆ παράγει καρ-
ποὺς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλος πρὸς τεκνο-
ποιάν. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῇ ὀργῇ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρξεων, συναισθηματικῶς συνδεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παίδων κτλ. **ὦ φίλατθ' Αἴμον**· ὁ Αἴμων ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῇ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφωνεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλατον ἢ Ἰσμήνη, ὡς ἐξάδελφον καὶ μνηστήρα τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρός του. **γυναῖκας εἶναι μὴδ' ἀνειμένας**· ὁμιλεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, αἱ ὁποῖαι ὄντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἦσαν ὑποταγμέναι ὑπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννώσιν τέκνα καὶ νὰ τηρῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπεινώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρός εἰς ἀνδραποδάδη ὑποταγὴν καὶ ἐξάρτησιν, ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάρους λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τοῦναντίον κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυε πολλῆς ἐκτιμῆσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἢ θέσεις αὐτῆς ἦτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528 - 625)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. ἄγευστος (μετ' ἐνεργ. διαθ.)= ὁ μὴ γευθεὶς, ὁ μὴ δοκιμάσας. **αἰῶν**= βίος. **οἶς**= ὦν. **δόμος**= οἶκος. **ἄτα**, δωρ. (ἄτη)= συμφορά· γεν. διαιορ. τοῦ οὐδὲν= οὐδεμία συμφορά. **ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς**= ἐπὶ πολλὰς γενεάς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : οἶς γὰρ ἂν ὁ δόμος σεισθῆ θεῶθεν, (τοῦτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἐρπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. **ὅμοιον**= (ἐνν. ἐστὶ). **ὥστε**= ὅπως. **ποντίαις δυσπνόοις Θρηῆσαισι πνοαῖς** (ἀναγκ. αἴτ.)= ἔνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μανιωδῶν Θρακικῶν ἀνέμων. **ὑφαλον ἔρεβος**= τὰ σκοτεινὰ ὑφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). **ἐπιδράση**= διαδράμη· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὅμοιον ἐστὶ (τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὅταν οἶδμα δυσπνόοις ποντίαις Θρηῆσαισι πνοαῖς ἐπιδράμη ὑφαλον ἔρεβος. **βυσσόθεν**= ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. **κελαινός**= μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα. **κυλίνδω**= ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἢ **θις**-θινός= ἡ ἀμώδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πυθμὴν αὐτῆς. **δυσάνεμος**= ὑπὸ κακῶν ἀνέμων ταρρασομένη, ἀνεμύδατος. **βρέμω**= ἀντηγῶ. **στόνος**= στε-

ναγμός, μυκηθμός. **στόνω βρέμουσι** = στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. **ἀντιπλήγες** = αἱ ἀντιπληττόμεναι.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. **ἀ'** **ἀρχαῖα** (ἐπιρρηματικῶς) = παλαιόθεν. **πήματα** = δυστυχήματα. **ἐπὶ πήμασι φθιτῶν** = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἐξαφανισθεισῶν γενεῶν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὀρώμαι (ἀντὶ ὀρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οἴκων πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν παρήχησις τοῦ **π. οὐδ' ἀπαλλάσσει** = καὶ δὲν ἀπολυτρώνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). **γενεὰν γένος** = ἡ προηγούμενη γενεὰ τὴν ἐπομένην. **ἐρείπω** = κατακρημνίζω, καταβάλλω, φθείρω. **οὐδ' ἔχει λύσιν** = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραὶ. **νῦν γὰρ** = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. **ὑπὲρ ἐσχάτας ρίζας** = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ρίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς ὁποίας, ὡς ἀπὸ ρίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). **ἐτέτατο φάος** = εἶχεν ἀκτινοβολῆσει ἀκτὶς σωτηρίας (ἐλπίδος). **κατ' ἀμῖα** (τμησίς) **καταμῖα** = κατακόπτει, θερίζει. **φρονία κοπίς νερτέρων θεῶν** = ἡ φονικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. **λόγου ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινὺς** (ἐπεζήγγ. τοῦ προηγ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἣτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὁμοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **δύνασις** = δύναμις. **ὑπερβασία** = παράβασις, ἀμάρτημα κατ' ἄλλην ἐρμην. : ἀλαζονεία, ἔπαρσις. **τὰν** = ἦν. **κατάσχοι** = ἤθελε καταβάλει. **πανταγρεὺς** (πάντα-ἀγρεύω) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδαμάτωρ. **ἀκάματοι**, κατηγορ. ἐξηγεῖται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. **μῆνες** = χρόνος. **ἀγήρωσ** = ἀγήρατος. **χρόνω** = ἐκ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. **δυναστάς** = ὡς κυρίαρχος. **κατέχεις** = ἔχεις ὡς παρόδου τοῦ χρόνου. **Ὀλύμπου μαρμαρόεσσα αἴγλα** = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων Ὀλύμπου. **τὸ τ' ἔπειτα** = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). **καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν** = καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν **ἐπαρκεῖ νόμος** = ἰσχύει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. **οὐδὲν ἔρπει** = οὐδόλως προχωρεῖ **πάμπολου** = παρὰ πολὺ· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὁ δὲ βίωτος θνατῶν οὐδὲν ἔρπει **πάμπου γ'** ἐκτὸς ἄτας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **πολύπλαγκτος** = πολυπλάνητος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. **δνασις** (ἐκ τοῦ ὀνίνημι = ὠφελῶ) (ἐστίν) = εἶναι ὠφέλεια. **κουφόνους ἔρωσ** = ἀνόητος ἐπιθυμία. **κουφον. ἔρ. γεν. ὑποκ.** εἰς τὸ ἀπάτα, τὴν ὁποίαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι. **οὐδὲν**

δ' εἶδοτι (τινί) = χωρίς δὲ οὐδὲν ἄλλο νὰ γνωρίζῃ. **ἔρπει** = ἀνεπαισθήτως ὑπείσέρχεται. **πρὶν** = ἕως οὗτου. **προσαύω** = προσκαίω, ζεματίζω. **πρὶν προσαύω πόδα** = πρὶν ζεματισθῆ (δηλ. πρὶν πάθῃ δεινὸν τι καὶ τοιοῦτοτρόπως σωφρονισθῆ). **σοφία**· μετὰ σοφίας. **ἔκ του**· ποιητ. αἴτ. **πέφανται** = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. **κλεινὸν ἔπος** = τὸ περιφημον ῥητόν. **ἔσθλον** = ἀγαθόν. **ἔμμεν** ('Ομηρ. τύπος) = εἶναι. **ὄτω** δοτ. ἀντιχαριστ. **θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν** = ὁ θεὸς ὁδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἶναι ποτ' ἔσθλον τῶδ' ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. **πράσσει ἐκτὸς ἄτας** = διάγει ἐκτὸς δυστυχίας· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εὖ πράσσει.

Πραγματικάι. 'Οδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπλθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀσάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κ.τ.λ. **εὐδαίμονες οἴσι** κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. πρβλ. καὶ τό : τέρας ἐστὶν εἴ τις ἠτύχησε διὰ βίου. **Θρηῆσαισι πνοαῖς**· ἐπειδὴ ἐκ βορρᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ἰδιαιτέρως τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισῶ, ἀπὸ οὗ ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἤρπασε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως Ὁρείθυιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἴκων**· ὁ Λάβδακος ἦτο πατὴρ τοῦ Λαίου, πατὴρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατὴρ ὁ Κάδμος, αἱ συμφοραὶ ὅμως ἤχισαν ἀπὸ τοῦ Λαίου καὶ ἐξῆς. **οὐδ' ἔχει λύσιν**· ἐκάστη γενεὰ ἠδύνατο ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπομένην γενεάν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἂν κατέφευγεν εἰς ἐξιλίωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὁρέστου, ὅστις τῇ βοήθειᾳ τῆς Ἀθηναῶς ἐξιλίωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς**· ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη, μάχαιραι, ἔγχη κ.λ.π. **ὕπνος πανταγρέυς**· ὁ ὕπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἐμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐθεωρεῖτο. **ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν**· τοῦτο εἶναι παρεμφερὲς πρὸς τὸ χριστιανικὸν ῥητόν: μαραινέει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι.

TRITON EPEISODION (626-780)

α') 626 - 680

Λεξιλογικαί. **νέατος** = νεώτατος, τελευταῖος. **ἄχνημαι** = λυπούμαι. **μόρον** (ἔχει θέσιν ἀναγ. αἰτ.) = διὰ τὸν θάνατον. **τᾶλις** - ιδος = μελλονύμφος, μνηστή. **ἀπάτας** (αἰτιατ.) = διὰ τὴν στέρησιν διὰ τὴν ἀποτυχίαν. **λεχέων** = τοῦ γάμου. **ὑπεραλγῶ** = ὑπερβολικὰ λυπούμαι. **τάχα** = ταχέως. **ὑπέρτερον** = ἀκριβέστερον. **τελεία** = τελεσίδικος (τοῦτο λέγει διὰ νὰ δείξῃ εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκκλητος). **ψῆφον τῆς μελλονύμφου** (γενικ. ἀντικειμ.) = ἀπόφασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. **λυσσαίνων** πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελείαν ψῆφον τῆς μελλονύμφου; **πανταχῆ δρῶντες** = καθ' οἰονδήποτε τρόπον καὶ ἂν πράττωμεν. **ἔχων**· κατὰ τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. **ἀπορθοῖς**· ὁμοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα ὀριστ. ἐγκλίσι., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα εὐκτικῆς. **ἀπορθῶ-ῶ** = κατευθύνω εἰς τὸν ὀρθόν, ὀρθῶς καθοδηγῶ. **ἄξιῶσεται** = κριθήσεται ἄξιος. **ἐμοί**· ποιητ. αἰτ. **μείζων** = σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. **φέρεσθαι** = ὥστε νὰ ἔχω αὐτόν. **σοῦ ἡγουμένου** (ὑποθ. μετ.) β' ὄρ. συγκρ. = παρὰ ἐὰν σύ, ἀφ' ὅ,τι σύ νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλὰς σου συμβουλὰς. **οὔτω γάρ**· ὁ γάρ αἰτιολ. τὸ ὑπονοούμενον: καλῶς ὁμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἶπες. **διὰ στέρνων ἔχω** = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι: διὰ χειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ά. **πάντα ἐστάναι ὀπισθεν πατρώας γνώμης** (ἐπεξηγ. τὸ οὔτω χρή...) = δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῇ τις καθ' ἕλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην. **τούτου ἔνεκα**· τελ. αἰτ. **γοναί** = τέχνα, **κατήκοος** = εὐπειθής· τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. **ἀνταμύνωνται κακοῖς** = ἀποκρούωσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ. **ἀνωφέλητος** = ἀνωφελής, παρήκοος. **φιτώ** = γεννῶ. **πόνους** = βάσανα, στενοχωρία. **τόνδε** = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). **γέλων** = ἀφορμὴν γέλωτος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: εἶποις ἂν φῶσαι τόνδε τί

ἄλλο πλὴν πόνους ἑαυτῶ, πολὺν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. **νὺν** = λοιπόν. **ὕφ' ἡδονῆς**· ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῶ τὸ οὐνεκα γυναικός, τελ. αἴτ. **ψυχρὸς** = παγερός, ἀηδής. **παραγκάλισμα** = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως. **τοῦτο**, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν: **γυνὴ ξύνενος** (σὺζυγος). **ἔλκος** = πληγὴ λύπη. **φίλος** = οἰκιακὸς φίλος. **πτύω** = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι)· σικχαίνομαι. **ὥσεί τε** = ὡς. **μέθες** = ἄφες. **ἐν "Αἶδου νυμφεύειν** (σχ. ὀξύμωρον). **αἰρῶ ἐμφανῶς** = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐκ πόλεως πάσης** = ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **πρὸς ταῦτα** = ἔναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). **ἐφυμνῶ** = ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. **ξύναιμος** = ἔφορος τῆς συγγενείας. **τὰ φύσει ἐγγενῆ** = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. **ἄκοσμα** (προληπτ. κατηγ.) = ὥστε νὰ εἶναι ἀπειθαρχήτα. **κάρτα** = παρὰ πολὺ. **τοὺς ἔξω γένους** (ὄντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς ἔνν. ἀκόσμους ποιήσω ἢ θήσω. **ἐν οἰκείοισιν** = ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. **δίκαιος** = ἀμερόληπτος, εὐσυνείδητος. **ὑπερβᾶς** = ὑπερβᾶς τὰ ὄρια ἐξ ἀλαζονείας. **ὄστις βιάζεται** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις παραβιάζῃ. **οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τυχεῖν** σχ. λιτότητος, ἀντί: δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. **ὄν στήσιεε** = ὄν ἂν στήσῃ = οἰονδήποτε ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἄρχοντα. **τοῦδε χρὴ κλύειν** = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. **καὶ τάναντία** = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἦτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδिका. **θαρσῶ** = ἔχω πεποίθησιν· ἐκ τοῦ θέλειν ἐξαρτ. τὰ ἀπαρέμφορα ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· ἡ δὲ σειρά τῶν λέξεων: καὶ θαρσοῖην ἂν ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἂν καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἄρχεσθαι... **...ἐν χειμῶνι δὲ δορός** = ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. **προστεταγμένος** = ἐὰν ἔχῃ ταχθῆι πλησίον. **μένειν** (ἂν), ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ θαρσοῖην ἂν. **κάγαθὸν παραστάτην** = καὶ γενναῖον συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. **αὐτῆ - ἦδε - ἦδε**, ἡ ἀναφορὰ αὐτῆ διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. **ἀναστάτους τίθησι** = ἀναστατώνουσα καταστρέφει. **συμμάχου δορός** = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. **τροπὰς καταρρήγνυμι** = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς τάξεις τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. **τῶν ὀρθουμένων** (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. **τὰ πολλὰ σώματα** = τοὺς πολλοὺς. **οὕτως** = τούτων οὕτως ἐχόντων. **ἀμύνω**· συντάσσεται δοτικῇ, ὅπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ: βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ.

ἀρήγω. **ἀμυντέα ἐστὶ** (ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικ.) **τοῖς κοσμουμένοις** (οὐδ-γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίζη τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. **οὐδαμῶς ἡσσητέα** (ἡσσωμαι, ἡττώμαι) = ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεται τις κατώτερος (ἡττων) μιᾶς γυναικός. **ἐκπεσεῖν** (τῆς ἀρχῆς) = νὰ ἐκθρονισθῶ. **εἶπερ δεῖ** ἔνν. ἐκπεσεῖν πρὸς τινος.

Πραγματικά. νέατον· ὁ Αἴμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. **τάλιδος**· τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαίους ἢ εἰς ὥραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινα νύμφη. **μάντεων ὑπέρτερον**· δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν **μάντεων**, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε ἤθελον νὰ δηλώσουν, ὅτι ἐγνωρίζον τι ἐξ αὐτοψίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, ὅμως ἔπραττον οἱ μάντιες. **ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται**· τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἐχθρὸν, κακῶς ποιεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γενικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὄντως ἀληθείας, λέγων « μηδαμῶς ἀδικεῖν » καὶ « εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἂν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν ». Παρατηρητέα ὁμοίως ἡ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ τῆς Ἄντιγόνης εἰπούσης τὴν ἠθικωτάτην ἐκείνην ῥῆσιν (στίχ. 523) « οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν ». **ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε**· ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς ὁμιλεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἴσχυεν, ἐνῶ κατὰ τοὺς ἥρωικοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δράμα, οἱ βασιλεῖς ἐγίνοντο τοιοῦτοι κληρονομικῶς δικαίωματι. **δίκαια καὶ ταναντία**· τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προυποθῆται λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στερούμενον καθ' ὅλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 — 723

Λεξιλογικά. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἔνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. **κεκλέμμεθα** = ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν χάσει· ἀντικείμεν. εἶναι : τὰς φρένας. **λέγω φρονούντως** = ὁμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρτατον** = πολυτιμώτατον. **ὅπως** (εἰδικ.) = ὅτι. **τάδε** ἔνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μητ' ἐπισταίμην** = μήτε εὐχομαι νὰ γνωρίζω. **μεντᾶν** = μέντοι ἂν, ὁ δὲ ἂν ἀρμόζει τῇ εὐκτικῇ γένοιτο = δύναται ὅμως νὰ

ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετή τις σκέψις. **δ' οὖν** = ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρῶγμα. **πέφυκα** = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ιδιότητα. **προσκοπεῖν** = σκοπεῖν πρὸ σοῦ = νὰ ἐξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. **λόγοις τοιούτοις** (δηλοῦται τὸ αἴτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἐὰν λέγῃ τοιούτους λόγους. **οἷς μὴ τέρψει** (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὥστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστήσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλόπαιδος). **τὴν παῖδα ταύτην** (ἀναγκ. αἰτ.). **οἶα** (σύστ. ἀντικ. τοῦ ῥήμ.) **ὀδύρεται πόλις** = πόσον θρηνεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. **ὡς ἀναξιώτατη** = πόσον ἀναξιότατα. ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. **ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων** ἀναγκ. αἰτ. **ἤτις...** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (αἰτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). **ἐν φοναῖς πεπτῶτα** = ἐν φονικαῖς πλήγμασι πεπτωκότα = φονευθέντα. **ὠμηστής** = ὠμοφάγος. **μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν...** ἤτις οὐκ εἶασεν (ἄθικτον) ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν, μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. **χρυσῆς**· τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἐξαιρέτων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν: χρυσὸς ἀνθρωπος, χρυσῆ καρδιά κ.τ.λ. **τιμῆς**· ἐξαρτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. **ἐρεμνὸς** (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἐρεβεννός, ἐρεμνός) = σκοτεινός. **οἶγα** = λεληθότως. **ἐπέρχεται** = διαδίδεται ἀνά τὴν πόλιν. **εὐτυχῶς πράσσω** = εὐτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὄρου συγκρ. = τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίας. **τιμιώτερον** = πολυτιμότερον. **εὐκλείας**· β' ὄρου συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. **ἄγαλμα** = κόσμος, εὐχαρίστησις. **θάλλω** = εὐτυχῶ. **πρὸς παίδων** = ἐκ μέρους παιδῶν (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ: **εὐκλείας παίδων θαλλόντων**)· ἡ σειρά τῶν λέξ. : ἡ τί ἄγαλμα μεῖζόν ἐστι πατρὶ πρὸς παίδων θαλλόντων; **νῦν**· ἀντὶ νῦν = λοιπόν. **ἐν μῶνον ἦθος** = ἓνα μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. **ἐν σαυτῷ φόρει** = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχε, δηλ. μὴ σχηματίσης γνώμης μονοτρόπως. **ὡς φῆς σὺ** = ὁ σὺ λέγεις· ἡ σειρά τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ἦθος μῶνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς, κοιδὲν ἄλλο· τὸ ὅστις ἐν περιλ. ἐννοία. **φρονεῖν** = ὅτι σκέπτεται ὀρθῶς, συνετῶς. **διαπτύσσομαι** = διανοίγομαι ὡς καρπός, ἐξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν) **ὠφθησαν** (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. **μὴ τείνειν ἄγαν** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὁποῖαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντώνῃ, νὰ μὴ ἰσχυρογνωμονῇ ὑπερ-

βολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικά ἀυθάδης· ἢ κανον. πλοκὴ τῶν λέξε· : ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κείτις ἢ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. **παρὰ ρείθροις χειμάρροις** = πλησίον τῶν χειμάρρων. **ὑπέικω** = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. **ὡς ἐκσώζεται** = πῶς διασφύζου. **ἀντιτείνω** = ἀνθίσταμαι. **αὐτόπρεμα** (αὐτοῖς πρέμνοις, πρέμον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἢ ρίζα) = αὐτόρριζα, σύρριζα. **αὐτως** = ὡσαύτως. **πόδα** = σκόταν· ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἰστίου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδενόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἰστίον τοῦ πλοίου. **ναὸς** = νεώς· ἢ γεν. αὕτη εἶναι κτητικὴ τοῦ πόδα, ὁμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἐξουσιάζῃ, νὰ κανονίζῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὅστις τείνας πόδα ναὸς ἐγκρατῆ ὑπέικει μηδὲν** = ἕαν τις τεντώσας τὴν σκόταν τοῦ ἰστίου τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόλως χαλαρώνῃ αὐτήν. **κάτω στρέψας** = ἀναστρέψας. **τὸ λοιπὸν** = εἰς τὸ ἐξῆς. **ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται** = μὲ ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δηλ. καταποντίζεται). **καὶ μετὰστασιν δίδου** = καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετὰβάλλε γνώμην. **κάπ' ἐμοῦ** = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). **πρόσσει** = δύναται νὰ προστεθῇ. **πρεσβεύω** = ὑπερέχω. **πάντ' ἐπιστήμης πλέως** = πανεπιστήμων. **πάντα**· ἐπιρρηματ. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **φήμ' ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα** = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. **εἰ δ' οὖν** = εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μὴ, δηλ. εἰ μὴ ἔφω ἐπιστήμης πλέως. **φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ρέπειν** (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τοιοιουτοτρόπως τὸ πρᾶγμα. **καὶ τῶν λεγόντων εὖ** = καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμιλοῦντας ὀρθῶς.

Πραγματικά. οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· προβλ. καὶ τὸ ὠραῖον ρητὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' αἰεὶ πολλά διδασκόμενος ». **ὅσα δένδρων ὑπέικει** κ.λ.π.· παρεμφερῆ γνώμην ἐξέφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε εἶπεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

γ') 724 — 780

Λεξιλογικαί. κείριον = ἄρθρον. λέγει· ὁ Αἴμων. **σέ τε** ἔνν. τὸν Αἴμονα. **τοῦδε**· τοῦ Κρέοντος. **μαθεῖν**· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. **οἱ τηλικοῖδε**· μέση λέξις ἐπὶ μεγάλης καὶ μικρᾶς ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ πρεβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα **τηλικοῦδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαξόμεθα** ἀντὶ διδαχθῆσόμεθα. **μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον**· ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου διδάσκου. **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἔνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γὰρ ἔστι...** εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἀκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπιδοτ.) **κελεύσαιμ' ἄν** = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλους ἤθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς κακοὺς. **ἦδε**· μετὰ τινος περιφρονήσεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιᾶδ' ἐπέιληπται νόσφ** = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφόρῳ), ὅτι περιέπεσεν εἰς ταιούτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῆ εἰς τοὺς κακοὺς). **νόσφ** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν ὁμολογεῖ (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **ὀμόπτολις λεῶς** = ὄλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπειᾶς). **ἐρεῖ** = θὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς ἡμᾶς. **ἀμέ** = ἃ ἐμέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω ἢ μοι** = ἐπ' ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὀνόματι ἐμοῦ. **πόλις γὰρ**· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν. **ἦτις ἔσθ' ἐνὸς ἀνδρὸς** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἔνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὠραία (εἰρων.). **ὄδ' ὡς ἔοικε...** μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, ὁ Κρέων ἀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὁμιλῶν περιφρονητικῶς περὶ αὐτοῦ. **εἶπερ γυνή** (ἔνν. εἴ). **προκήδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ὦ παγκάκιστε**· ἔνν. τὸ ῥῆμ. προκήδει μου. **διὰ δίκης ἰέναι τινί** = εἶναι ἀντίδικον πρὸς τινα. **οὐ δίκαια ἔξαμαρτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἀρχὰς** = ἀρχήν, ἀξίωμα. **οὐ γὰρ σέβεις**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. ἀμαρτάνεις. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεοὺς). **ἦθος** = χαρακτῆρ. **ὑστερον** = κατώτερον, ὄργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἦσσω** = (ἴσως εἶμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασκι τοῦλάχιστον νὰ μὲ εὔρης κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχροῶν πράξεων. **ἐμέ**. ἐτέθη εἰς προέχουσαν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. **γοῦν** = τοῦλάχιστον. **ὑπὲρ ἐκείνης** καὶ **κατ'** ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχυρῶν κατὰ τὸν Κρέοντα πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἐκείνη. **οὐκ ἔσθ' ὡς** = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. **γαμεῖς**· χρόν. μέλλ. **ὄλει τινα** = θά γίνῃ αἴτιος ν' ἀποθάνῃ τις (ὁ Αἴμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἑαυτὸν, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). **κάπα-πειλῶν** = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμη. **ἔξεξέρχει ὧδε θρασύς** = ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλης θρασυτήτος. **κενός** = κοῦφος, μωρός. **φρενώ-ω** = νουθετῶ, συνειζώ. **κλαίων** = οὐχὶ ἀτιμωρητί, κατόπιν τιμωρίας. **εἰ μὴ... τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ; ὦν** (ἐναντιωμ.). **δουλευμα** = δοῦλος, ὄργανον. **κωτίλλω** = κολακευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). **λέγων μηδὲν κλύειν**· ἀντίθεσις· δηλ. θέλεις νὰ λέγῃς καὶ ὄχι νὰ ἀκούῃς, τ.ἔ. χάνει κανεὶς τὰ λόγια του ὁμιλῶν πρὸς σέ. **ἄληθες ;** = ἀλήθεια ; (εἰρων.). **οὐ** (ἀρμόζει εἰς τὸ **χαίρων**) = οὐχὶ ἀτιμωρητί. **δεννάζω** = ὑβρίζω, περιπαίζω· ἐν τοῖς προηγουμένοις στίχοις, ἰδίᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διεῖδεν ὁ Κρέων ψόγον ἐκ μέρους τοῦ Αἴμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρωνείαν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. **ἐπὶ ψόγοισι** = μετὰ τοὺς ψόγους σου. **ἄγετε** = ἀπομακρύνετε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς Ἄντιγόνης). **τὸ μῖσος** (τὸ ἀφρημ. ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.) = τὴν μισητήν. **κατ' ὄμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι** = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. **ἔμοιγε** (ἐκ τοῦ πλησίον) πλησίον ἐμοῦ τοῦλάχιστον. **οὐδαμὰ** = οὐδὲν. **τοῦμόν κρᾶτα** = τὴν κεφαλὴν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. **προσόψει ἐν ὀφθαλμ. ὀρῶν**· καὶ ὁ Αἴμων, ὅπως ἀνωτέρω ὁ πατήρ, χρησιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. **ὡς** (τελ.) **μαίνῃ ξυνῶν τοῖς θέλουσι τῶν φίλων** = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μανίαν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀντικρύζουν αὐτήν. **νοῦς τηλικούτος** = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. **βαρύς** = ἐπικίνδυνος (εὐεπίφορος εἰς κινδύνους). **ἀλγήσας**· ὑποθ. μετ. **φρονεῖτω μείζον ἢ κατ' ἄνδρα ἰών** (ἢ πρόθ. **κατὰ** σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἃς μεγαλοφρονῆ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. **τῷ δ' οὖν κόρα** (ὁ δὲ πρὸς δῆλωσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμονος, ὅστις δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίκην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει τὰς κόρας. **καὶ κατακτεῖναι**· ὁ καὶ εἶναι ἐπιδοτικὸς ὄχι μόνον κατεδίκασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἐνν. οὐ νοῶ κατακατεῖναι). γε = τοῦλάχιστον. εὐ γὰρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῶς καλὰ μοῦ τὸ ὑπευθύνμισες. σφε = αὐτήν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θά βάλω νὰ θάψουν. κατώ-
 ρυξ-υχος· ὡς ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ὡς οὐσιαστ. = ὄρυγμα, λάκ-
 κος. φορβή = νομή, βοσκὴ ἐπὶ ζώων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. το-
 σοῦτον = τόσον ὀλίγον. ἄγος· ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὴν κάθαρ-
 σιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τὸ μί-
 σμα· τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῶ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν
 δευτέραν· τό : ὡς ἄγος μόνον (ἐνν. εἶναι) = ὥστε νὰ εἶναι ἰκανὸν
 πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἐμπρός, παραθέτω. ὄν μό-
 νον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχον-
 τος). τεύξεταί που = θὰ τύχη πιθανῶς (εἰρων.)· τὸ ῥῆμα συντάσ.
 ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος
 κόπος.

Πραγματικά. ἄλλω γὰρ ἢ ἴμοι χρή ἄρχειν... ἰδὲ ἐν τοῖς λό-
 γοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ
 τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, τὴν αὐτὴν δ' ἐννοίαν ἔχει καὶ ὁ στίχ. 737, ἐνῶ
 ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν του πολίτην τῶν ἱστορικῶν
 χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτου ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεραι. **πετρῶδει**
κατώρυχι· ἐννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι
 θηραυροὶ ἐν Μυκῆναις. **ἄγος**· ἦτο ἀρχαία σηγήθεια νὰ παραθέτου ἐἰς
 τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον ὀλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ
 πείνης, ὅπερ ἦτο μικρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἦτο ἀνεκτὸν
 ὑπὸ τῶν θεῶν.

TRITON STASIMON (781 - 800)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ. **ὄς ἐν κτήμασι πίπτεις** (τὸ ἐν κτήμασι
 ἐτέθη προληπτικῶς) = ὄς ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἷς ἂν ἐμπέσης = ὁ
 ὅποιος καθιστᾷς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς ὅσους ἤθελες ἐμπέσει. **Ἔ-**
ρωξ· ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις **σύ**, τιθέμεναι ἐν
 ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μείζονα ἔμφρασιν καὶ ἐνέρ-
 γειαν. **μαλακός** = τρυφερός. **νεάνιδος**·· συνεκδ. ἀντὶ πληθ. **ἐννυ-**
χεύω = διανυκτερεύω. **ὑπερπόντιος**· κατηγορούμενον, ἐξηγουόμενον
 δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ. **ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς** = ἐν αὐλαῖς
 ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλὰς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώ-

πων ἀγροδιαίτων. οὐδεὶς σε φύξιμος (μεταβ.κτ.) = οὐδεὶς δύναται νὰ σὲ διαφύγῃ. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθανάτου). Ἡ ἐπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἐμφόσεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κτεχόμενος ὑπὸ σοῦ. μαίνομαι = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . ἀδίκους (προληπ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἄδικοι. παρασπῶ = παραπλανῶ, παρασύρω. ἐπὶ λῶβα (τελ. αἴτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφὴν. τὸ νεῖκος = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐδῶ σχῆμα ὑπαλλαγῆς : τότε νεῖκος ἀνδρῶν ξυναίμων (ἦτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). ἔχεις τaráξας = ἔχεις ἐγείρει. ὁ ἕμερος = ὁ πόθος. εὐλεκτρος = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνην) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ὠραία. βλεφάρων· γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἕμερος. νύμφας· κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. ἐναργῆς (κατηγορ. ἐπιρρημ.) = ἐναργῶς, ὀλοφάνερα. παρέδρος (παράθεσις τοῦ ἔρωτος, ἕμερος) = συμπάρεδρος. τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν = τῶν μεγάλων ἠθικῶν νόμων τῆς δικυβερνήσεως τοῦ κόσμου. ἄμαχος = ἀκαταγώνιστος. ἐμπαίζει = παίζει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματικά. Ἔρωτος· ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἄφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἑρμοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχάς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσθετος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ὠραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίοτε καὶ δᾶδα, καὶ τοιοῦτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μηχανητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἔρωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἴμονος ἐνίκησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἄρχοντα καθήκοντα τοῦ υἱοῦ ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς· ἐνοσεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ νεωτέρου Ἑλληνος ποιητοῦ Ἀθ. Χριστοπούλου « ἐστὶ θεοῦς κί' αἰθέρια, οὐράνια κί' ἀέρια κρατεῖς καὶ βασιλεύεις » τῶν μεγάλων θεσμῶν· ὁ Ἔρωτος, ὡς ἐπηρεάζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἴση πρὸς τοὺς ἄλλους ἠθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἠθικῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 943)

(Ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομμὸς 806 - 886)

α') 801 - 882

Λεξιλογικαί. ἔξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. ὀρῶν καὶ ὄθ' ὀρῶ· ἐκφράζεται αἰτιολογία. **παγκοίτας** = ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων. **ἀνύτω καὶ ἀνύω θάλαμον** = διανύω τὴν ὁδὸν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἐνν. τὸν Ἄδην).

στροφῆ α'. **νεάταν** (νέος) = τὴν τελευταίαν ὁδόν. **νεάτον**· ἐπιρρημ. προσδιορ = διὰ τελευταίαν φοράν. **ἔγκληρος** = μέτοχος. **ἐπι-νυμφίδιος** = ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῶν νυμφῶν, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. **κεῦθος** (τὸ) = ὁ κευθμών, ἡ κρύπτη. **φθινάδες νόσοι** = νοσοὶ φθαρτικαί, φθίσις. **ἐπίχειρα ξιφέων** (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβή παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσκόπει ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἰδὲ στίχ. 760 καὶ 761). **αὐτόνομος** = αὐθαίρετος, οἰκεία θελήσει. **μόνη**· ἀναφέρεται εἰς τὸ ζῶσα.

ἀντιστρ. α'. **λυγροτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. **πρὸς ἄκρω Σιπύλῳ** = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημοῦ). **δαμάζω** = ἀπολιθῶνω. **πετραία βλάστα** = βλάστησις (προεξοχή) τοῦ βράχου. **ὡς ἀτενῆς κισσός** = ὡς κισσὸς ἰσχυρῶς περιτετυλιγμένος, ὅπως δηλ. ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφυόμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανὲς καθιστᾷ αὐτό. οὕτω καὶ ὁ βράχος ἰσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελιθώσε τὴν Νιόβην. **ὡς φάτις ἀνδρῶν** = ὡς λέγεται. **τάκομαι** = τήκομαι = λειώνω, μαραινόμεαι ἐκ λύπης. **λείπει**· καθ' ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. **χιών**· χιών ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς παραγομένου ὕδατος διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. **δειρὰς-άδος** = ὁ λαίμυς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς ράχους τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ ὄφρες (ἐδῶ ὄφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. **παγκλαύτοις** = ταῖς ἀεὶ κλαιούσαις. **ἄ με ὁμοιοτάταν** (ἐπιρρ. κατηγορ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' ὁμοιοτάτον τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). **κατευνάζω** = κοιμίζω, θανατώνω. **θεογεννῆς** = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). **καίτοι** = καὶ ὅμως. **φθιμένα** (τινι) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. **ἀκούω** = νομίζομαι, φημίζομαι. **ἔγκλημα** = κοινά, ὅμοια. * Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **καίτοι τάκοῦσαι ἔγκληρα τοῖς ἰσοθείοις**

λαχεῖν μέγα ἐστί (τινι) **φθιμένα** = καὶ ὅμως τὸ νὰ γίνῃ φήμη περὶ τινος, ὅτι, ὅτε ἀπέθανεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ἰσοθέους, εἶναι σπουδαῖον.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **γελῶμαι** = περιπαίζομαι (ἡ Ἀντιγόνη λέγει τοῦτο, εἴτε διότι ἠρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε διότι δὲν ἐβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρους τῆς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). **οἴχομαι** = φεύγω, ἀποθνήσκω. **ἐπίφαντος** = ὄρωμένη, ζῶσα. **πολυκτῆμονες** = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). **ὑμμε** (αἰολικὸς τύπος) = ὑμᾶς. **ἔμπας** = μ' ὅλα ταῦτα (ἂν καὶ οὐδὲν κερδίζω). **ἐπι-κτῶμαι** = ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. **οἶα...** **ἔρχομαι** πλ.γ. ἐρωτ. πρότ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ : φίλων ἄκλαυτος. **οἷσις νόμοις** (ἐνν. ἀνοσίσις) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. **ἔργμα** (εἴργνυμι, εἴργω) = εἰρκτή, τάφος. **τυμβόχωστος** = ὡσάν τύμβος κεχωσμένος. **ποταίνιος** = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανής, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῆ ἐν αὐτῷ ζωντανή). **πρὸς ἔργμα τυμβόχ.** **ἔρχομαι τάφου ποταίνιου** = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσάν τύμβον ἐπικεχωσμένην. **μέτοιχος** = ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξὺ. **προσέπεσες** = προσέκρουσες (ἔκφρασις ποιητικὴ), βαρέως ἡμαρτες. **βάθρον δίκας** = βάσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. **ἐκτίνω** = πληρώνω. **πατρῶος** = ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθεὶς. **πολὺν τινα** = παρὰ πολλὸν (φοβερόν). **ἄθλος** = ἀγών, δυστύχημα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ β'. **ψαύω** (συντάσσ. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω, ὑπομιμνήσκω. **τριπόλιστος** = (τρῖς - πολίζω ἢ πολέω = ἀροτριῶ, στρέφω) = τρῖς (δηλ. ἐπανειλημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. **οἶτος** (ἐκ ῥίζ. οἶ τοῦ οἶσω τοῦ ῥήμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπεξ. τοῦ μερίμνας). **πρόπαντος** = ὀλοκλήρου ἐν γένει (ἢ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). **κλεινοῖς Λαβδακ.** ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἡ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ πεσόντος ἡμῶν κλπ., χρησιμ. δὲ ἡ δοτικὴ αὕτη ὡς ἐπεξηγήσεις τοῦ : ἀμετέρου. **ματρῶαι λέκτρων ἄται** = ἄται ματρῶων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρὸς μας. **κοιμήματα δυσμόρου μητρὸς** (γεν. ὑποκ.) = περιπτύξεις, πλαγιάσματα τῆς... **αὐτογέννητα** (ὑπαλλαγή) ἀντὶ αὐτογεννήτω πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, ὃν αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ ἐγέννησεν. **οἶων** = ἀπὸ ποίους γονεῖς. **ἀραῖος** = ἐπικτάρτατος, **μέτοιχος** = ἔνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. **δύσποτμος** = κακόςτυχος. **κυρέω-**
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ω = τυγχάνω. **κατήναρες**· άόρ. β'. τοῦ άποθ. ρήμ. κατεναίρομαι = φονεύω. **εὐσέβεια** = εἶναι τεκμήριον εὐσεβῶν φρονημάτων. **κράτος** **δὲ** (τούτου) **ᾧ κράτος μέλει, οὐδαμᾶ παραβατὸν πέλει** = ἡ ἐξουσία δὲ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμμένος αὐτήν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. **αὐτόγνωτος ὄργα** = αὐτόβουλος ὄρμη, αὐθαίρετος σπουδή. **τάνδε** = δι' αὐτῆς ἐδῶ. **οὐκέτι μοι θέμις** (ἐστὶ) = δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμμένον εἰς ἐμέ. **λαμπάδος** = τοῦ ἡλίου. **πότμος** (ὁ) = μοῖρα. **ἀδάκρυτος** = ἄκλαυτος.

Πραγματικά. **Ἐξω φέρομαι τῶν θεσμῶν**· ἐξέρχεται τῆς κεκα-
νονισμένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρύων του δει-
κνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλόπαιδα. Ἐν τῷ
κοιμῶ, στίχ. 806 — 882, ἡ Ἀντιγόνη, ἥτις, ὡς ἡρώϊς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου
κοινοῦ ἀνθρώπου, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπλη-
ρώσεως ἑνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ
βλέπει ἐμπρὸς τῆς τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρη-
σιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι ὁ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμός,
λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἄνθρωπος κ.τ.λ.· ποῖα ἄλλα παρόμοια παρα-
δείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων**· ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου·
πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαρρέει τὴν Ἀχερουσίαν
λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἴόνιον
θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριῶδες τῶν τόπων, δι' ὧν
διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερὰ τῆς λίμνης, αἱ ἐξαφανίσεις
καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιοτάτας τοπικὰς
παραδόσεις καὶ ἐπλασαν τὸν ὁμώνυμον τοῦ Ἄδου ποταμόν. **ὕμεναιων**·
οἱ ὕμεναιο ἦσαν ἄσματα ἀδόμητα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν
πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. Ὁ δ' ἐπιθαλάμιος ὕμνος ἐψάλ-
λετο ἐξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων
ἐξωθι τοῦ νυμφῶνος ἱσταμένων. **ζῶσα μόνη δὴ**... ὁ χορὸς θέλων νὰ πα-
ρηγορήσῃ τὴν τεθλιμμένην Ἀντιγόνην εὐρίσκει πρόχειρον δικαιολο-
γίαν, ὅτι μόνη αὐτὴ κατ' ἐξαιρέσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ κλπ., ζωντανὴ
κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **Φρυγίαν ξέναν**· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης,
τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῦθος τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Νιό-
βης εἶναι γνωστὸς, ἡ δὲ ἀπολίθωσις αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένε-
το ἐκεῖ παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου ὑπάρχει
ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεία μορφή καθημένη, ἐπιγέννημα μὲν

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθήμενης καὶ δακρυροούσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ ὄμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηκομένης χιόνος καταρρέοντα ὕδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Παυσανίας, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν Ἀσιανὴν θεὰν Κυβέλην καὶ ὕστερον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, μὲ τὸν ὅποιον ἡσχολήθη ἡ ἐπική, λυρική καὶ δραματικὴ ποιησις. **θεογεννῆς** ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὐ υἱὸς ἦτο ὁ πατήρ Τάνταλος. **Διρκαῖαι κρῆναι**· ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἐκεῖνο δὲ αὐταὶ πλησίον τῶν Θηβῶν. **συμμάρτυρας ἐπικτώμαι**· συχνάκις ἐγένετο παρ' ἀρχαίοις ἐπίκλησις τῆς περίξ φύσεως τῆς θαλάσσης, τῶν ὕρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότμων γάμων**· ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμνησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνεῖκου, νυμφευθέντος τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου, ὅστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ ὀλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. **ἄκλαυτος, ἀφιλος** κλπ. ἐν τῇ ἐπωδῷ ἡ Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' ὀλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῷ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἐξελθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν ἐκπληκτος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀντιγόνη, ὀργίζεται κ.τ.λ. **ἀοιδῆ** = θρηνησ. **εἰ χρεῖη** = ἐὰν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἤθελε προκύψει ὠφέλεια· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἄρ' ἴσθ ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν πρὸ τοῦ θανεῖν (= ἐνώπιον τοῦ θανάτου) ἀοιδὰς καὶ γόους, οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἂν λέγειν; **οὐκ ἄξεθ'** ὡς **τάχιστα** ἴσοδυν. πρὸς ἐντονον προσταγῆν = ἀπαγάγετέ την τάχιστα. **κατηρεφῆς τύμβος** = θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος ἄνωθεν). **περιπτύσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ῥημ. χράω) = θέλω, χρῆζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ ἐντὸς τάφου. **τοῦπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἀγνοί**· λέγει οὕτω, διότι δὲν φονεῦει αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει ζῶσαν μετὰ τινος τροφῆς, ὡς εἶπε καὶ ἐν στίχ. 775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **μετοικίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαίωματος νὰ κατοικῆ (νὰ εἶνα) μεταξὺ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς. **νυμφεῖον** = νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικῶν θάλαμον). **κατασκαφῆς** = κοῖλος, ὑπόγειος. **αἰέφρουρος** = διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττη τὴν Ἀντιγόνην. **οἱ πορευόμενοι πρὸς τοὺς ἔμαυτῆς** = ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. **ὦν...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὦν ὀλωλότων πλεῖστον ἀριθμὸν. **Φερσέφασσα** = ἡ Περσεφόνη. **ὦν λιοισθία** (ἡ ὦν γεν. διαίρ.) = ἐσχάτη. **μακρῶ** (ἐπιτείνει τὸ) **κάκιστα** = μὲ ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθάνα, νέα καὶ ζωντανή). **πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου** (ποία ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος ὁ εἰμαρμένος εἰς ἐμὲ χρόνος τῆς ζωῆς. **κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω** = διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. **φίλη-προσφιλῆς-φίλη**· ἡ ἀναφορὰ χάριν ἐμψάσεως. **κασίγνητον κάρα**· οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἑτεοκλέα. **περιστέλλω** (κυριῶς) = ἐνδύω τὸν νεκρὸν, εἶτα κηδεύω, θάπτω, **τοιᾶδ' ἄρνυμαι** = τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. **τοῖς φρονουοῖσιν** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγιῶς φρονούντων. τὸ **εὖ** ἀνήκει εἰς τὸ ῥ. ἐτίμησα· διὰ τὰ ἀπό : **σ' ἐγὼ τίμησα...** μέχρι : **νόμῳ**, ἰδὲ πραγματ. παρατηρήσεις. **ἐτήκετο** = ἔλειωνεν, ἐσῆπετο ἄταφος. **εἰ τέκνα**· ἐνν. τὸ ἐτήκοντο. **βία** = παρὰ τὴν θέλησιν. **ἂν ἠρόμην τόνδε πόνον** = θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. **πρὸς χάριν τίνος νόμου ;** = πρὸς χάριν ποίας ἠθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἠθικοῦ ἀξιώματος ; Ἡ μετ. **καθανόντος** εἶναι ὑποθ. **ἀμπλακίσκω** = στεροῦμαι. **τοῦδε**, δηλ. παιδός. **κεκευθότιν** (τοῦ ῥήμ. κεῖθω ὡς ἀμέταβ.) = ἐὰν ἐὰν ἤθελον ἀποθάνει. **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδεὶς. **βλάστοι**· τοῦ ρ. βλαστάνω. **τοιῶδε μέντοι νόμῳ** = ἐπὶ τῇ βίᾳ ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ ἧς ὠμίλησα ἀνωτέρω). **ἐκπροτιμήσασα** = προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πατέρα καὶ υἱόν. **ταῦτα ἔδοξ' ἀμαρτάνειν** = ἐράνην, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸ (ποῦ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἔγκλημα. **διὰ χειρῶν οὕτω** = διὰ τῆς βίας ἔτσι. **ἄγει με** = διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ ὀδηγήσωσι. **μὴ λαχοῦσαν μέρος οὔτε γάμου του οὔτε παιδείου τροφῆς** = χωρὶς νὰ μετᾶσχῳ οὔτε γάμου τινός (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ), οὔτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. **ἔρημος πρὸς** = ἐγκαταλελειμμένη ὑπὸ. **εἰς κατασκαφὰς θανόντων** = εἰς κοῖλον τάφον. **ποίαν παρεξέληθούσα δαιμόνων δίκην** = διότι ποῖον θεῶν δίκαιον παρέβην ; **βλέπειν** = προσβλέπειν. **αὐδᾶν** = προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. **ἐπεὶ γε δὴ εὐσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην** = ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, πράτ-

τουσα εὐσεβῆ πρᾶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε** = τάνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου πρᾶξιν). **ξυγγιγνώσκω**=λαμβάνω γνώσιν, διδάσκομαι. **παθόντες ξυγγνωόμεν ἂν ἡμαρτηκότες** = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλωμεν μάθει, ὅτι ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν ῥῆσιν : ὁ παθὸς μαθὸς). **οἶδε**· ὁ Κρέων καὶ οἱ ὁμόφρονές του. **μὴ πλείω ἢ καὶ**=ἴσα, ὅμοια πρὸς ἕσα. **ἐκδίκως**=ἀδίκως. **ἔτι αὐταὶ ῥιπαὶ τῶν αὐτῶν ἀνέμων ψυχῆς τήνδε γ' ἔχουσιν**=ἀκόμη ἢ ἰδίᾳ ψυχικὴ παραγῆ (ἔξαψις) κατέχει αὐτὴν δὲ τοῦλάχιστον. **τοιγάρ**=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύμαθ' ὑπάρξει**=θὰ τιμωρηθῶσι. **ὑπὲρ βραδυτῆτος**· λόγῳ τῆς βραδυτῆτος νὰ τὴν ἀπαγάγουν. **θανάτου ἐγγυτάτω**=πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφῖκται**=ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ δεικνύων, ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθοῦμαι**=οὐδόλως σὲ συμβουλεύω. **μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι**=ὅτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἱ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς**=προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω** (ἐνν. ἰέναι). **κοιρανίδαι**=τύραννοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδᾶν**=βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα**=ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικά. Φερσέφασσα· ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόνηια, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ Ἄδου. Αὕτη ἔζη ἐπὶ ἕξ μῆνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος χάνεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρώνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904: **σ' ἐγὼ τίμησ'...** μέχρι τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἦσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πράξεις καὶ τοῦ προηγούμενους λόγους καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. Ἐνῶ δηλ. προηγούμενως ἐδικαιολόγει τὴν πρᾶξιν της, λέγουσα, ὅτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχοντος χάριν τῶν θείων νόμων, τώρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θείων καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι θὰ παρήκουεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας χάριν μόνον ὠρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοι-

πὸν κατὰ τὴν γνώμην των δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραλήφθην ἐξ ἐνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὅποιον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων της, αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφόν της, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἤθελεν, ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ υἱόν, ἂν ἤθελον ἀποθάνει ἐκεῖνοι, ἐνῶ ἀδελφὸν δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἶχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ἄλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυνεΐκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἡ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς ὅμως παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτίμησιν τῆς πατροπαράδοτου παρ' Ἑλλήσιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικώτατα συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους. **προγενεῖς**· ἐνοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεοὺς. **κοιρανίδαι**· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἄνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἶχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν

TETARTON STASIMON (944 - 987)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **ἔτλα καὶ** = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (β. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παραινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην «τέτλαθι». **Δανάης δέμας** (περίφρασις) = ἡ Δανάη. **ἀλλάξαι** = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς (ἐν τῷ καταγείφῳ οἰκοδομήματι). **χαλκόμετοι αὐλαί** = δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὁποίου εἶναι προσηρμοσμένοι διὰ χαλκῶν ἤλων χαλκαῖ πλάκες. **ἐν τυμβ. θαλάμῳ**· ἐπεξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. **κατεζεύχθη** = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ** = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. **ταμιεῦσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ) = ἐφύλασεν ἐν τῇ κοιλίᾳ. **χρυσορύτους** (δι' ἐνὸς ρ χάριν τοῦ μέτρου). **γονᾶς** = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. **ἄμοιριδία δύνασις** = ἡ δύναμις τῆς μοίρας. **δεινά τις**

= ἐξόχως ἰσχυρά. Ἄρης (μετωνυμ.) = πολεμικὴ δύναμις. πύργος· ἐνν. οὔτε καὶ ἂν τις ἐγκλεισθῆ ἐν πύργῳ. ἀλίπτυπος = ὁ ὑπὸ τῆς θηλάσσης κτυπώμενος. κελαινός = ὁ ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α'. ζεύχθη = ἐδαμάσθη (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης). δξύχολος = δξύθυμος. κερτομίους ὄργαις = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὄργῆς του. ἐκ Διονύσου, ποιητ. αἰτ. κατάφαρκτος ἐν ιερτῶδει δεσμῶ = κατάφρακτος (ἐγκάθειρκτος) εἰς πετρῶδες δεσμωτήριον. (Ἐνν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδέθη ὁ Λυκοῦργος). οὔτω = τοιουτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθείρξει, λόγῳ τοιαύτης καθείρξεως). ἀποστάζει = βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὕπερ, ὅταν ὠριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἐκρέει. δεινὸν ἀνθηρὸν τε μένος μανίας = ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἐξαψὶς τῆς μανίας. ἐπέγνω = ἤλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. μανίαις ψαύων = ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἠρέθιζε τὸν θεόν. κερτομίους γλώσσαις = μὲ πειρακτικούς λόγους. παύεσκε = διέκοπτεν, ἠνάγκαζε νὰ παύουν. ἔνθεος = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. εὔιον πῦρ = τὰς δᾶδας, αἵτινες ἐκαίοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν συνοδείᾳ τῶν φωνῶν εὐοῖ, εὐοῖ. φίλαυλος = ὁ ἀγαπῶν τῶν αὐλόν.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. κυανέων = σκοτεινῶν (ιδεὲ πραγματ.). διδύμας ἄλδος = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. ἀκταί, ἐνν. εἰσί, κεῖνται. ἰδ' = ἰδὲ = ἡδὲ = καί. ἄξενος = ἀφιλόξενος. ἴνα = ὅπου. ἀγχίπολις = ὁ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμυδησσὸν) πάροικος, γείτων. ἀρατὸν = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. ἔλκος τυφλωθὲν = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῶ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἷτιον τῆς τυφλώσεως). δάμαρτος (ἡ) = σύζυγος. ἀλαόν (κατηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). κύκλοι ὀμμάτων = αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν. Τά: δισοῖσι Φινειδαίς καὶ κύκλοις ὀμμάτων ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Ἡ δοτ. δισοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλοις ὀμμάτων. ἀλάστοροι = (οἱ ἄλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ: ἀλάστωρ - ρος = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἐγκλημα θεότης.) ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς. αἱματηραῖς (ἐπέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἱματώσουν, νὰ γίνουν αἱμόφυρτοι. ἀκμαὶ κερκίδων = αἱ ἄκραι τῶν κερκίδων (κερκὶς δὲ ἦτο τὸ ὕφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὗ αἱ γυναῖκες κτυποῦσαι ἐπύκνωνον τὸ ὕφασμα). ὑφ' αἱματηραῖς χεیرهσσι κλπ. δοτ. ὄργανική· ἡ σειρά τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ: ἴν'

ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως: ἵνα ἀγχίπολις Ἄρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος τυφλωθὲν ἀλάον (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαῶν πρὸς τό: ὀμμάτων) ἀλαστόροισι κύκλοις ὀμμάτων δισσοῖσι Φινεΐδαις, ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς χεῖρεσσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **κατὰ δὲ τακόμενοι** (τμησις) = κατατῆχόμενοι
δέ. μέλεος = δυστυχῆς. **μελέαν πάθαν** = τὴν οἰκτρὰν συμφορὰν. **ἀνύμφευτος** = ἐπὶ κακῶ νυμφευθείσης. **ἀνύμφευτον γονὰν** = καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῶ νυμφευθείσης. **ἄντασε** (β. ἀντάω = συναντῶ) = μετέχω, κοινωνῶ, **σπέρμα** = καταγωγὴ, γένος (προσδιор. ἀναφορᾶς) **ἀρχαίόγονος** = πρωτόγονος, πανάρχαιος. **ἃ δέ...** = αὕτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινωνήσε) τῶν παναρχαίων Ἐρεχθ. **τηλέπορα ἄντρα** = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον, δηλ. τὰ μεγάλα. **Βορέας** = ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα.) **ἄμιππος** = ἡ τρέχουσα σύμφωνα μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). **πάγος** = πέτρα, ὄρος. **ὀρθόπους πάγος** = ἀπόκρημνον ὄρος. **ὑπὲρ** = ἐπὶ. **θεῶν παῖς**· διότι ὁ πατὴρ τῆς Κλεοπάτρας Βορέας καὶ ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦσαν θεοί. **κάπ' ἐκείνῃ ἔσχον** (τμησις) = καὶ ἐκείνῃ ἐπέσχον = καὶ κατ' ἐκείνης ἐστράφησαν. **μακραιῶν** = πολυχρόνιος (ἅτε ὑπάρχων ἀρχαίῳθεν).

Πραγματικά. Ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ τὰ παραμυθήσῃ τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ τὰ παραστήσῃ τὸ ἀναπόφρευτον τοῦ μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δις προσαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην: ὦ παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἶονεὶ παρακολουθῶν αὐτὴν βαίνουσαν εἰς τὸν Ἄδην. **Δανάας**· ἦτο κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀκρисиού, ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γεννήσῃ υἱόν, οὗτος θὰ φονεῦσῃ τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κόρην του εἰς ἓνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ τὰ ἀποφύγῃ αὕτη τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χρυσὴ βροχὴ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ Ἀκρисиὸς ἐνέβαλε τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. **βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν**· ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὀνόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους εἰς βραχῶδες σπήλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας**·

αὐται κατ' ἀρχὰς ἠκαλούθουν τὸν κιθαρωδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσηγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. Ὑστερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετεχειρίζοντο τοὺς αὐλοὺς. **Κυανέων**· τοιοῦτοτρόπως λέγονται ἀπὸ τῶν Κυανέων πετρῶν, αἵτινες ἦσαν δύο νησίδια κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῦθον ἐκινουῦντο κατ' ἀρχὰς καὶ συνεκρούοντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησός**· πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. **ἀγχίπολις Ἄρης**· ἐπιστεύετο ὅτι οὗτος κατόκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεὸς ἠὲ χαριστεῖτο παριστάμενος μάρτυς αἱματοχυσιῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μυσαρῶν πράξεων, τὰς ὁποίας παρηκολούθει ὡς ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς. Ὁ περὶ αὐτῆς μῦθος ἔχει ὡς ἐξῆς : Ὁ πτερωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἀρπάσας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως, καλουμένην Ὠρείθυιαν, καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς πτερωτοὺς υἱοὺς Ζήτην καὶ Κάλαιν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεῖθι ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ Φινεύς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱοὺς. Ἄλλ' ὁ Φινεύς ἐγκαθεῖρξας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητρικᾶ ἐτύφλωσε τοὺς Φινεΐδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθεῖρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐνν. τὴν Εἰδοθέαν. **ἀρχαιογόνων Ἐρεχθειδῶν**· διότι οὗτοι ἦσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθέως ὄντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔτι δὲ τιμωμένον μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθειῶ. **τηλέπορα ἄντρα**· ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρα τῆς Θράκης. **ἀμιππος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλαις, ἂν καὶ ἦτο ἄπτερος, δὲν καθυστέρει αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988-1114)

α') 988 - 1032

Λεξιλογικαί. Θήβης ἀνακτες· ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὕτω τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. **ἐξ ἑνός** (προσδιορ. ὄργαν.) = δι' ἑνός

κέλευθος (ή) = ὁδός. προηγητής = ὁδηγός. οὐκουν ἀπεστάτου = ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπεμακρυνόμεν. φρενός = μαντείας, γνώμης. πάρος γε· ἔννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντιες, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον υἱὸν τοῦ Μεγαρέα ἢ Μενοικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος· τοιγάρ = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. ναυκληρῶ = διευθύνω ὡς κυβερνήτης· ὀνήσιμος (ῥ. ὀνίνημι = ὠφελῶ) = ὠφέλιμος. πάσχω ὀνήσιμα = ὠφελουμαι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : πεπονθώς ὀνήσιμα ἔχω (= δύναιμαι) μαρτυρεῖν (ταῦτα). βεβώς· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. ἐπὶ ξυροῦ τύχης = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. (*Ἐκφρασις παροιμιακῆ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἰσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καί : ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). ὡς φρίσσω = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. θᾶκος = ἔδρα. ὄρνιθοσκόπος = τοῦ οἰωνοσκοπέου. ἴνα = ἔνθα. λιμὴν = τόπος καταφυγῆς. οἰωνός καὶ κατωτέρω ὄρνις = πτηνόν, ὄρνεον. ἦν ἀντὶ ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγήσεως, ὅτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. ἀγνώως - ὤτος = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. κλάζω = ἐκβάλλω κρωγμούς. οἶστρος (ὀ) = μανία. βεβαρβαρωμένος = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἀκούω φθόγγον ὄρνιθων κλάζοντας (ἀντὶ κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ νοούμενον σχῆμα, ὡς ἐάν δηλ. προηγεῖτο ὄρνιθας). κακῶ οἶστρω καὶ βεβαρβαρωμένω = ἀκούω φωνὰς ὄρνέων, τὰ ὅποια ἐξέβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμηνεύτου. σπάω = σπαράττω. φρονός = φονικός (ρίζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). χηλή (ή) = ὄνυξ. ἐν χηλαῖς (προσδιορ. ὄργάν.). γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἔγνω (ὡς τυφλός). ροῖβδος (ὀ) (συγγ. πρὸς τὸ ροῖζος) = ὁ ὄρμητικὸς ἦχος, ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν ὄρνέων. οὐκ ἄσημος (σχῆμα λιτότητος) = πολὺ σαφής. δείσας· ῥῆμ. δέδοικα. γεύομαι = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. ἔμπυρα = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. πάμφλεκτος (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῖ μεγάλην ποσότητα ἢ μέγαν βαθμόν) = ὀλόγυρα φλέγων. *Ἡφαιστος· μετων. ἀντὶ πῦρ. σποδός (ή) = τέφρα. κηκίς - ἶδος = λιπαρὰ οὐσία ἐξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. *Ῥῆμ. κηκίω = ἐκρέω ἀναβλύζω. μυδάω = διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαγὴν ἀρμόζει εἰς τὸ μηρίων, δηλ. μυδώντων μηρίων = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. μηρία δὲ ἦσαν τὰ ὀστᾶ τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-

κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). **τύφω** = καπνίζω. **ἀναπτύω** = πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). **μετάρσιοι** (μεταίρω) κατηγορ. = μετεωρίζομαι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). **καταρρυεῖς**· ὑπαλλαγή ἀντι καταρρυείσης πιμελῆς. **ἔκκειμαι** = κεῖμαι ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ μηροὶ ἐξέκειντο καταρρυεῖς** (ἀντι καταρρυείσης) **καλυπτῆς πιμελῆς** = καὶ τὰ ὀστέων μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἦσαν γυμνά), καταρρευσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. **φθίνοντα** (μετ. κατηγορημ.) **μαντεύματα ἀσήμων ὀργίων** = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἐχάνοντο ἔνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν. Ὁ στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξήγησις τῆς προηγουμένης λέξ. : **τοιαῦτα**. **ἡγεμῶν** = ὁδηγός (ὁ ὀδηγῶν αὐτὸν παῖς). **ἐκ σῆς φρενὸς** (ἀναγκ. αἴτ.) = ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἰσχυρογνωμοσύνης. **παντελεῖς** = ἔλαι ἐν γένει· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ **ἐσχάροι** (= στρογγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἐστίαι) καὶ εἰς τὸ βωμοί. **πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόρου γόνου Οἰδίπου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν** = εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἐσπαργμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ ὀρνέων καὶ κυνῶν, ὥστε τό : **ὑπ' οἰωνῶν** κλπ. εἶναι ποιητ. αἴτ. τοῦ βορᾶς. **κᾶτα**· χρον. μὲν προσδιορ., ἀλλ' ἐναυθὰ ἔχει αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. **λιτὴ θυστὰς** = ἡ διὰ θυσιῶν γενομένη παράκλησις. **ἀπορροιβδέω-ῶ** = ἀφίνω, ἐκβάλλω. **εὐσημος** = σαφής, εὐδηλος. **βεβρωῦτες λίπος αἵματος ἀνδροφθόρου** = ἐπειδὴ ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. **ἐπεὶ δ' ἀμάρτη** (παραλείπεται, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἄν) = ὁσάκις δὲ ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. **ἄνολβος** = ἄθλιος, κακόμοιρος, (ὑπὸ διανοητικὴν ἔποψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. **ἀκέομαι-οὔμαι** = θεραπεύω, διορθῶνω (ἔνν. ἀντικείμεν. αὐτὸ τὸ κακόν). **ἀκίνητος** = μετὰ-πειστος. ἀκαμπτος. **αὐθαδία** (αὐτὸς - ἀνδάνω) = αὐθάδεια ἰσχυρογνωμοσύνη. **σκαϊότητ' ὀφλισκάνει** = αἰτίαν σκαϊότητος ὀφλισκάνει = θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρόμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν ὀφλισκάνω). **εἶκω τινί** = ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἄφησέ νὰ λάβῃ ὅτι τοῦ ἀνήκει). **κεντῶ** = πλήττω. **ἀλκή** = ἐνδειξις ἀνδρείας. **ἐπικτινῶ** = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. **εὖ φρονῶ τινι** = σκέπτομαι πρὸς τὸ σφέρον τινός. **κέρδος**. = κερδαλέα, ἐπωφελεῖ.

Πραγματικάι. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν· ποῦ βλέπομεν αὐτήν ; **Τειρεσίας**· ἦτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας

του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. Ὁ Ζεὺς ὅμως ἀντὶ τῆς τυφλώσεώς του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ἰδιότητα νὰ ἐννοῇ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῷ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἐννέα γενεάς. **ὄρνιθοσκοπὸν**· πολλὰ εἶδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τούτων ἡ **οἰωνοσκοπία** ἢ ὄρνεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ ὄρνιθοσκόποι ἢ οἰωνοσκόποι ἐκάθητο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ ὄρνιθοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶκος ἢ θᾶκος ὄρνιθοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Πausanias (Πaus. 9, 16, 1). **Ἐμπυρομαντεία** δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἦναπτε τὸ πῦρ, ὁποῖοι εἶδους φλόγα εἶχεν, ἂν περιεκύκλωνε τὸ θῦμα κλπ. **βωμοῖσι παμφλέκτοισιν** **Ἡφαιστος οὐκ ἔλαμπε**. Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, ὅμως δὲν ἐκαίοντο. Τοῦτο ἦτο δεῖγμα ὅτι δὲν ἦτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. **χολαὶ διεσπείροντο**· ἡ χολὴ ἦτο μέρος τῶν σπλάγγων, ὅτε δὲ ἡ θυσία ἦτο καλὴ, ἡ χολὴ ἔλειωνε σιγὰ - σιγὰ καὶ δὲν διερρηγνύετο, ὅπως ἐδῶ. **καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς** κλπ. Ἄφ' οὗ αἱ φωναὶ τῶν ὄρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὗτος, ὅτι τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὰς αὐθαιρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικαί. ὥστε. = ὡς. **ἀνδρὸς τοῦδε** = ἐμοῦ. **σκοποῦ** = στόχου, **κοῦδὲ ἄπρακτός εἰμι μαντικῆς ὑμῖν** = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκακοποίητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. **τῶν** = ὧν (δηλ. τῶν μάντεων). **ὑπαί** = ὑπό. **γένος** = σωματεῖον, σύλλογος. **ἐξεμπολάομαι-ῶμαι** = πωλοῦμαι ὡς ἐμπόρευμα. **ἐκφορτίζομαι** φορτώνομαι (ὡς ἐμπόρευμα). **ἐμπολάω-ῶ** = ἐμπορευομαι. **τάφω δ' οὐχὶ κρύψετε...** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφιάσητε. **τρέω** = φοβοῦμαι. **οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κείνον** = οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα

τοῦτο = οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἐγώ, φοβηθεὶς τὸ μῖασμα τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἐκεῖνον. **πίπτουσι δ' αἰσχρὰ πτώματα** = ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. **χοὶ πολλὰ δεινοὶ** = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδειοι. **φράζομαι** = σκέπτομαι. **χρῆμα** = πρᾶγμα. **ποῖον τοῦτο...** σύμπτυξις τῶν δύο προτάσεων **ποῖόν ἐστι τοῦτο τὸ πάγκοινον, ὃ λέγεις; εὐβουλία** = σύνεσις, ὀρθὴ σκέψις. **μὴ φρονεῖν** = ἡ ἀφροσύνη, ἡ ἀσυνεσία. **τῆς νόσου** = τοῦ μὴ φρονεῖν. **ἀντιλέγω κακῶς** = ἀντικακολογῶ. **θεσιπίζω** = μαντεύω. **τὸ δ' ἐκ τυράννων** = τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύρανοι. **ταγὸς** = ἡγεμόν, ἄρχων. Ἡ σύνταξις: **ἄρ' οἶσθα λέγων ταγούς ὄντας ἃ ἂν λέγῃς;** ἄρα γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡγεμόνες σου, ὅσαδήποτε λέγεις; **ὄρσεις** = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. **τάκινητα διὰ φρενῶν** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρρητα. **κίνει** = λέγα τα. **μόνον δὲ μὴ λέγων** = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. **ἐπὶ κέρδεσι** = πρὸς κερδοσκοπίαν. **οὔτω** (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) **γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ** (λέγειν) **τὸ σὸν μέρος;** ἔτσι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὁμιλῶ κατὰ τὴν ἰδικὴν σου γνώμην; **ὡς μὴ ἔμπολήσων τὴν ἐμὴν φρένα** = ὅτι δὲν θὰ μεταβάλλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτὰς εἰς τοὺς συνενόχους (συνεργούς) σου.

Πραγματικά. **κοῦδὲ μαντικῆς ἄπρακτός εἰμι**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντις ἐθεώρουν κατηλενομένους ἐνίοτε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χρηματισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στίχ. 387, ἐνθα ὁ Οἰδίπους ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν «δόλιον ἀγύρτην ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε...»). **ἤλεκτρον**· εἶναι ἡ φυσικὸν ἢ ἐπιτήδες γενόμενον τεχνητῶς κράμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς ποσοστὸν 3/4 ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σάρδεις καὶ ἐξ Ἰνδιῶν, αἱ ὅποια κατέβηλλον εἰς τὸν Δαρτεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ψήγματος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διὸς αἰετοί**· ὁ αἰετός, ὡς ἱπτάμενος εἰς τὰ ὕψη καὶ τὸν Οὐλυμπον, ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Διὸς πτηνόν. **εἰς Διὸς θρόνους**· ὁ Κρέων ἐξ ὀργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐνόησας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικά. **κάτισθι**· ὁ Τειρεσίας ὁμιλεῖ, χρησιμοποιοῦν τὴν

αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἴσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους** = τροχιάς, δρόμους. **ἀμιλλητήρας**· ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους· εἶναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν** (μέλλ. χρόνου) = διανύσων. **σπλάγγχον** = τέκνον. **νέκυν νεκρῶν**· τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκου καὶ τῆς Ἀντιγόνης ἢ σύνταξις: **ἐν οἷσι (τρόχοις...)** αὐτὸς ἀντιδούς ἔση, = ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει ὁ ἴδιος εἰς ἀναπαύσεις. **ἄμοιβὸν νεκρῶν** = εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν. **ἀνθ' ὧν** = διότι. **τῶν ἄνω**· γενικὴ τοῦ διηρημένου ὄλου. **ἓνα τῶν ὄντων ἄνω** (ἐπὶ τῆς γῆς)· ἔννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. **ψυχὴν τ' ἀτίμως**· ἀναπτύσσοις τὸν προηγούμε. σίχον (διὰ τοῦ ψυχῆν ἔννοεῖ τὴν ζωὴν). **ἀτίμως** = ἄνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω** = βάλλω νὰ κατοικήσῃ. **ἄμοιρος** = ἀμέτοχος, ἐστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν** (εἰς οὓς ἀνήκει)· ἡ γενικὴ αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προηγούμενου ἐπιθέτου ἄμοιρος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἡ ὅλη πρότασις: ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἓνα ἄλλον) ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἓνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὓς ἀνήκει. **ἀκτέριστος** = ὁ μὴ μετασχὼν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκουσῶν ἐπικηδείων τιμῶν). **ἀνόσιος** = μὴ τυχὼν τῶν ὀσίων· τὰ δύο τελευταῖα ἐπίθετα ἐπέξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἄμοιρον. **μέτεστί τινί τινος** = μετέχει τίς τινος, ἔχει τις δικαίωμα ἐπὶ τινος. **ὧν** = ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιοματίων). **ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε** = ὑπὸ σοῦ ἐξαναγκάζονται νὰ βλέπωσι αὐτὰ ἐδῶ (οἱ θεοί)· κατ' ἄλλην ἐρμηνείαν: ἀλλὰ ταῦτα εἶναι αὐθαίρετοι ἐνέργειαι σου. **τούτων** (γεν. αἰτ.) = διὰ ταῦτα) ἔννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνείκου καὶ τὴν ἐγκάθειρξιν τῆς Ἀντιγόνης). **λωβητήρ-ἦρος** (θηλ. γεν.) = ἐξολοθρευτρία. **ὕστεροφθόρος** = ἡ ὕστερον (μετὰ τὴν κακὴν πράξιν) βλάβουσα ἢ τιμωραῦσα. **λοχάω-ῶ** = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. **καὶ θεῶν** = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἤμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῆ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων. **ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς** = ὥστε νὰ περιπλαχῆς εἰς τὰς ἰδίας μὲ αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμφοράς. **ἄθρέω-ῶ** = παρατηρῶ. **καταργυρῶ-ῶ** = ἀσημώνω, περικαλύπτω μὲ ἄργυρον, ἐδῶ: δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθείρω. **τριβῆ** = παρέλευσις. **ἀνδρῶν γυναικῶν** (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εὐρωδίκης) γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κακῶ-

ματα. **κωκύματα** = θρήνοι. **ἐχθραὶ** (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ ῥῆμα). **συνταράσσονται** = περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίους ἔριδας. **ὄσων**· γεν. κτητ. εἰς τὸ **σπαράγματα** = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ τοῦ Πολυνείκου). **καθαγνίζω** = καθιερώνω, ἐκπληρῶ ὅσιον καθῆκον· (μετά τινας σαρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρνεα ἐξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθῆκον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιλίας των). **ἐστιοῦχος** = ἡ ἔχουσα ναοὺς καὶ βωμοὺς. **πόλις** = ἀκρόπολις. **τοξεύματα καρδίας** (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. **θυμῶ** = ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὀργῆς μου. **βέβαια** = ἀσφαλῆ. **τὸ θάλαπος** = τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα, **οὐχ ὑπεκδραμῆ** (ῥ. ὑπεκθέω) = δὲν θὰ διαφύγῃς· **ἀφῆ** = ἐκχύση. **τὸν νοῦν τῶν φρενῶν** = τὰς ιδέας του.

δ') 1091 - 1114

Λεξιλογικαί. Δεινὰ θεσπίσας = φοβερὰς μαντείας εἰπών. **ἔξ ὄτου τήνδε λευκὴν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀντὶ μελαίνης περιβάλλομαι τὰς λευκὰς ταύτας τρίχας, μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. **λακεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ **λάσκω** = λέγω. Παρατηρητέα ἡ ἐξάρτησις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμεθα. **ἔγνωκα καὐτὸς** (ὅτι δηλ. οὐδέποτε ἄλλοτε ἐψεύσθη). **εἰκαθεῖν**· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντος ἀόρ. β' τοῦ ῥ' εἶκω = ὑποχωρῶ. **ἀντιστάντα** (ὑποθ. μετ.) **πατάξει θυμὸν ἄτη** = νὰ πλήξω τὴν ψυχὴν μου μὲ συμφορὰν. **ἐν δεινῶ πάρα** (πάρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνος. **εὐβουλίας δεῖ** = παρίσταται ἀνάγκη ὀρθῆς σκέψεως (ὀρθοφροσύνης). **ἄνες** = ἄφησε ἐλευθέραν. **ἐπαινεῖς** = συμβουλεύεις. **παρεικαθεῖν** = τῶ προηγ. εἰκαθεῖν. **ὄσον γ' ἀναξ**· ἐνν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. **συντέμνω τοὺς κακὸφρονας** = συντέμνω τὴν ὁδὸν πρὸς τοὺς κακὸφρονας = συντόμως καταφθάνω τοὺς κακῶς φρονοῦντας. **θεῶν βλάβαι**· αἱ Ἐρινύες τῶν θεῶν. **ποδώκης** = ταχύπους. **μόλις μὲν** = μετὰ δυσκολίας μὲν (ἐνν. ἐξίσταμαι τῆς καρδίας = ἀφίσταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφασιν). **τὸ δρᾶν** = εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. **ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον** = δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηταί τις ματαίως (ἀνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδήριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πράττε. **μηδὲ τρέπε** = καὶ νὰ μὴ ἀναθέτης (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). **στείχοιμ' ἄν** = εἰμι. **ὀπάων** = ἀκό-

λουθος. **ὀρμᾶσθε** = ἐκινήσατε ταχέως. **ἐπόψιος τόπος** = τόπος περίοπτος, καταφανής. **ἡ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη** = ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι** = ὅπως ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. **τὸν βίον τελῶ** = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις: **δέδοικα γὰρ μὴ ἄριστον ἢ τελεῖν τὸν βίον σῶζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους** = τοὺς παλαιῶθεν ὑφισταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον). Τοιοῦτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται ὀλοκληρωτικὴν ἤτταν ὁ Κρέων, παραδεχόμενος ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἡ ἡρώϊς μας Ἀντιγόνη. Ὁ Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἔξ ἀριστερῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἐκεῖτο ἄταφον τὸ πτώμα τοῦ Πολυνείκου.

Πραγματικά. τῶχος ἀμιλλητῆρας· τὸν Ἥλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαίνοντα τεθρίππου ἄρματος. **οὐχ ὑπεκδραμῆ**· ἐννοεῖ, ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῆ ν' ἀποφύγη τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. **ἄξινας** διὰ νὰ κόψουν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνείκου καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸν στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι**· ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν ὅποιαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνεῖκον, ὃν ἐκράτει ἄταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς Ἄδην. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἥτις ἐξηγεῖται, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ ὁ ἴδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τόπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115 - 1153)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ α' . πολυώνυμο· ἀποκλειεῖ οὕτω τὸν Διόνυσον, διότι ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα ὀνόματα Βάκχος, Ἴακχος, Διθύραμβος, Εὐϊός κτλ. **Καδμ. νύμφας** = τῆς Σεμέλης. **ἄγαλμα** (ἀγάλματα) = χάρισμα. **βαρυβρεμέτας** (βαρὺς - βρέμω) = ὁ βαρέως βροντῶν. **ἀμφέπω** = προστατεύω. **κλυτὸς** = ἐνδοξος. **μέδω** = ἄρχω, κυβερνῶ. **κόλποις** = πεδίοις. **πάγκοινοι** = κοινοὶ εἰς ὅλους (διότι πολλοὶ καὶ ξένοι συνέρρον εἰς Ἐλευσῖνα κατὰ τὰς ἑορτάς). **Δηῶ** = ἡ Δημή-

τηρ. Βακχᾶν = τῶν Βακχῶν (ἀκολούθων τοῦ Διόνυσου). **ναιετάω-ῶ** = κατοικῶ. **ἐπὶ σπορᾶ δράκοντος** = παρὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος. (Ἔθηκε τὸ ἔλον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, ὀδόντων)· **τά :** **παρ' ὕγροῖς ρεῖθροῖς καὶ ἐπὶ σπορᾶ** προσδιορίζουν τοπικῶς τό : Θήβαν, καὶ ἔχι τό : ναιετῶν.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. **α' ὑπὲρ διλόφου πέτρας** = ὑπεράνω τοῦ ὄρους, τὸ ὁποῖον ἔχει δύο κορυφάς (ἰδὲ πραγμ. παρατηρ.). **στέροψ-οπος** (στερ-εξ οὗ ἀστραπή, καὶ ὄψ- ὄψις) = ἀπαστράπτων, λαμπρός. **λιγνύς** (ἦ) = πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάδων), ἀναμειμειγμένος μετὰ φλογῶν. **στείχω** = βαδίζω. **Κωρύκισαι — Βακχίδες — Κασταλίας — Νυσαίων** (ἰδὲ πραγμ. παρατηρήσ.). **νάμα** (ῥ. νάω = ῥέω) = πηγὴ. **κισσῆ-ρεις** = κισσοτρόφοι, κισσόφυτοι. **ὄχθαι** = λόφοι, ἐξοχαί. **ἀκτά :** ἦτο ἡ Νῦσα ἢ Εὐβοϊκὴ, ἦτις ἦτο παραθαλασσία. **πέμπει** = συνοδεύει (ἔνν. σέ). **ἄμβροτος** = θεῖος, θεόπνευστος. **εὐάζω** = (λέγω εὐοῖ, εὐάν) = ὑμνῶ. **ἐπισκοποῦντα** = ὅταν ἐπισκέπτεσαι. **ἀγυιά** (ἦ) = (εὐρεῖα) ὁδός.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **τὰν** = ἦν (Θήβαν). **ὑπερτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν. **σὺν κεραυνία μητρί** = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της καὶ κατ' ἐπιθυμίαν της ἐν ὄλῃ του τῆ μεγαλοπρεπεῖα, καὶ κατεκᾶν, ἀποβαλοῦσα οὕτω προῶ-ρος τὸν Διόνυσον. **ὡς** = ἐπειδὴ. **ἔχεται** = κατέχεται . **νόσου** = ἔνν. τὸ μίαισμα τῆς πόλεως. **μολεῖν** (ἀντὶ προστ.) = ἐλθέ. **καθαρίω ποδί** = μὲ καθαρτήριον ἐρχομὸν, ὡς καθαρτής. **στονοεῖς** = πολύστονος, πολυθόρυβος. **πορθμόν**· ἔνν. τὸν Εὐρίπτον.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **πύρπνους** = πυρίπνους, ὁ ἐκπνέων πῦρ. **νυχίων** = νυκτερινῶν. **ἐπίσκοπος** = ἔφορος, ῥυθμιστής. **παῖς Διὸς γένεθλον** (ποιητ. ἔκφρασις) = διογενής. **προφάνηθι** = ἐμπρὸς ἐμφανίσθητι **περίπολοι** = ἀκόλουθοι . **Θυῖαι καὶ Θυιάδες** = Βάκχαι. **χορεύω** = μέλπω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. **ταμίας** = δεσπότης.

Πραγματικά. "Ὅτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἄδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν· ἐξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἦτο πολιοῦχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀνα-

φέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν προῆλθε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίζετο. **Καδμείας νύμφας** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτὰν Ἴταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἴταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλοὶ ἄμπελοι ἦσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἔνδοξον αὐτήν, διότι ἤκμαζε τότε ἡ Κάτω Ἴταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 443 π.Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰακχος, ταυτιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσίνα. **Βακχᾶν**· ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος**· ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον ὄρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκώρειαν καὶ τὴν Ἰάμπειαν. **Κωρύκισαι νύμφαι**· ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἦτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἱερὸν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. **Βακχίδες**· ἦσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεῦτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου ἐτέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦτο παρῶν ὁ Βάκχος. **Κασταλίας**· εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μοῦσῶν. **Νυσαίων ὄρεων** πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νύσα, εἰς ὅλας δὲ ταύτας ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοικῆς, ἡ ὁποία ἦτο πολυστάφυλος. **κισσῆρεις**· ὁ κισσὸς ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. **ματρί**· ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἧτις ἐθεωρεῖτο κεραυνία (= κεραυνόπληκτος), μολονότι δὲν ἐπλήγη αὐτὴ, ἀλλ' ἀπέβαλε προῶς τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, οἵτινες ἐρρίφθησαν περίξ αὐτῆς. **Ἰακχον**· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο ἐν χρῆσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετὰς.

ΕΞΟΔΟΣ (1155 - 1352)

α') 1155 - 1182

Λεξιλογικαί. δόμων· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἦσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι παρόικοι, διότι κατὰ τὴν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Κασσέας, τὴν ὁποίαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὠχύρωσε δὲ ὁ Ἀμφίων. **σάντα** = ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε. **αἰνέω-ῶ** = ἐπαινῶ, μακαρίζω. **μέμφομαι** = κατακρίνω, ψέγω. Ἡ σύνταξις: **οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιοῦτος, ὁποῖον σάντα οὐτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμην ποτέ. βίον**· ἐτέθη κατ' αἰτιατικὴν καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ὁποῖον. **τύχη ὀρθοῖ—καταρρέπει, εὐτυχοῦντα—δυστυχοῦντα**· σχῆμα χιαστόν. **ὀρθῶ-ῶ** = ἀνορθῶνω. **καταρρέπω** = κατακρημνίζω. **τῶν καθεστώτων** = τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. **γάρ**· ἐνῶ ὠμίλησε γενικῶς προηγουμένως, ἤδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος· διὸ ἐρμηνευτέον τὸ **γάρ** = ἐπὶ παραδείγματι. **ὡς ἐμοί** (ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελῆ** = γενικῶς ὄλην. **εὐθύνω** = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχής. **τέκνων**· ἐνν. τὸν Αἴμονα, διότι ὁ Μεγαρεὺς εἶχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεί-ται** = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἡ βραχυλογία καὶ ὁ παρακαίμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). **ὅταν προδῶσι** = ὅταν ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθημι** = θεωρῶ, νομίζω. **ἔμψυχον νεκρὸν** (σχ. ὀξύμωρον) = ζωντανὸν νεκρὸν. **πλούτει καὶ ζῆ** (= ζῆθι)· ἐτέθησαν προστακτικαί μετὰ τὴν ἐννοίαν ἐναντιώσεως: ἔστω καὶ ἄν... **τύραννον σχῆμα** = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν** = ἡ χαρά, ἡ ἡδονή. **τάλλα**· δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν κτ.λ. **οικίᾳς καπνοῦ**· γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτε. **πρὸς τὴν ἡδονὴν** = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαρὰν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἄγγελος καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 338 καὶ ἐξῆς), ὁμιλεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσάν ὀπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ ὁμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, χάριν τοῦ ὁποῖου ἤλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος** = λύπη, συμφορά. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **τί δ' αὖ ἐστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων** (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), **ὃ ἦκεις φέρων; τεθνασι**· μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην

ἀπεραντολογίαν του, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογίαν του εἶπεν ἀποτόμως: αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι. **καὶ τίς φρονεῖ;** ὁ χορὸς κάμνει ταύτην τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρόκειται περὶ φόνου. **ὁ κείμενος** = ὁ φονευθεὶς. **αἰμάσσομαι** = χύνω τὸ αἷμά μου, φονεύομαι. **αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ** = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἰδικόν του χέρι. **φόνου**· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). **τοῦπος** = τὸ μάντευμα. **ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἦνυσας** = πόσον λοιπὸν ἀληθὲς ἐξέφερες τὸ μάντευμά σου. **ἐχόντων τῶνδε** = τούτων οὕτως ἐχόντων (ὅπως τὰ ἐξέθηκx). **πάρα** = πάρεστι = εἶναι δυνατὸν. **βουλεύειν** = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἄλλου καθήκοντός σου (νὰ σπεύσῃς νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὐρυδίκην). **δάμαρ - τος** = (ἐκ τοῦ δαμάω = δαμάζω =) σύζυγος. **ὄμοῦ** = πλησίον. **ἦτοι κλύουσα παιδὸς** = ἦ διότι ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου της. **τύχη** = τυχαίως.

Πραγματικά. Κάδμου πάροιχοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἶπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετὰ τινος μεγαλοπρεπείας ἐπίσημον τρόπον τινὰ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν χορὸν, θέλων νὰ δεῖξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἣν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. **Ἀμφίονος**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. **τύχη γὰρ ὀρθοῖ...** ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, ὁμιλεῖ ὡσάν πιστὸς ὀπαδὸς τῆς ιδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Εὐρυδίκην**· αὕτη ἐρχεται ἐκ τῆς μέσης πάλῃς τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπεινίδων, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲ τοῦ: **Αἴμων ὄλωλεν** κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἐξῆλθεν ἐν στίχ. 1180.

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικά. ἐπαισθάνομαί τινος = ἀκούω τι. **ἵνα ἰκοίμην προσήγορος εὐγμάτων** = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάς. **εὐγμάτων καὶ Παλλάδος**· γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. **ἀνασπαστοῦ**· (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ. **χαλῶ** = χαλαρώνω, λύω. **ὑπτιος** (ἐκ τῆς ὑπό) = ὁ πρὸς τὰ

ὀπίσω κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηνῆς. **δείσασα** (ῥ. δέδοικα). **πρὸς δμωαῖσι** = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπεινίδων τῆς. **ἀποπλήσσομαι** = λιποθυμῶ. **ὄστις ἦν...** πλ. γ. ἔρωτ. πρότ. οὐκ ἄπειρος σχ. λιτότητος. **παρῶν** = αὐτόπτης μάρτυς ὢν. **ἔρῳ κούδεν παρήσω**· θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. **μαλθάσσω** = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. **ποδαγός** = ὀδηγός. **πόσις** = σύζυγος. **νηλεές** (νη - ἔλεος) = μὴ τυχόν οἴκτου (καθόσον οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ θάψῃ αὐτό). **αἰτῶ** = παρακαλῶ. **ἐνοδία θεός** = ἡ Ἐκάτη. **εὐμενεῖς** (ἐπιρ. κατηγ.) = εὐμενῶς (ἐξευμενισθέντες). **ὄργας κατασχεεῖν** = νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν ὀργὴν των (ἦν εἶχον, διότι ἔμενον ἄταφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνείκουσ). **νεοσπὰς θαλλός** = νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). **ὃ δὴ** = ὅ,τι βεβαίως ἐκ τοῦ πτάματος (τοῦ Πολυνείκουσ). **συγκαταίθω** = καίω ὅλα ὁμοῦ τὰ τεμάχια. **ὀρθόκρανον** = ὑψηλόν. **οἰκείας χθονός** (γενικὴ τῆς ὕλης) = ἐκ τῆς πατρίδας, γενεθλίου γῆς. **νυμφεῖον** (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν θάλαμον. **εἰσβαίνω** = πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. **ὀρθίων κωκυμάτων** = ὄξυφάνων θρήνων. **ἀμφὶ ἀκτέριστον παστάδα** = εἰς τὸν ἑστερημένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. **τῷ δέ** = περὶ τὰ ὄτα δὲ τούτου. **περιβαίνει ἄσσημα βοῆς** = πλήττει δυσδιάγνωστος φωνή. **μᾶλλον ἄσσην** = ἔτι πλησιέστερον τὸ μᾶλλον πλεονάζει. **ἴησι** = ἐκβάλλει. **δυσθρήνητον ἔπος** = λίαν θρηνώδη φωνήν. **σαίνω** = μαλακῶς πλήττω. **ἴτ' ἄσσην ὠκεῖς** (πλεονασμ. διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν μεγάλην σπουδὴν). **ἄρμον χώματος** = ἀνοιγματάφου. **λιθοσπαδῆ** = γενόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. **στόμιον** = εἰσόδος. Ἡ πλοκὴ τῶν λέξ. : **ἀθρήσατε** (ἀθρέω - ὦ), **δύντες ἄρμον λιθοσπαδῆ χώματος, πρὸς αὐτὸ στόμιον** = παρατηρήσατε, ἀφ' οὗ (χωθήτε) διεισδύσατε εἰς τὸ ἀνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσατε) ἀκριβῶς ἕως εἰς αὐτὸ τὸ στόμιον. **εἰ τὸ Αἴμονος...** βραχυλογία ἀντί : εἰ αὐτὸς ἐστὶν ὁ φθόγγος (ἡ φωνή) τοῦ Αἴμονος, ὃν ἀκούω. **κλέπτομαι** = ἀπατῶμαι. **ἄθυμος** = ἦτο χωρὶς καρδ.ά, εἶχε χάσει τὸ ἠθικόν του. **ἐν λιοισθίῳ τιμβεύματι** = εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. **βρόχος μιν τῶδης** = βρόχος (θηλειὰ) ἀπὸ μίτους (κλωστές, λωρία). **σινδῶν** = λινοῦν ὕφασμα. **καθημμένη** (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. **τὸν δέ** (Αἴμονα) **προσκειμένον ἀμφὶ μέσση περιπετῆ** = νὰ ἔχη ἐνγκαλισηθῇ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. **εὐνῆς** = τῆς μνηστῆς. **ἀποιμῶζω** =

θρηγῶ μεγαλοφώνως. φθοράν = ἀπόλειαν. τῆς κάτω = ἡ ὁποία τώρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν Ἄδην. στυγνὸν = ἀπαισίως. δύστηνον λέχος = τὸν δυστυχή (κακότυχον) γάμον. ἐν τῷ (τίνι) ξυμφωρᾶς (γεν. διααιρετ.) διεφθάρης; = εἰς ποῖον βαθμὸν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου; ὄσσοισι = ὀφθαλμοῖς. ἰκέσιος λίσσομαι = θερμωπαρακλῶ. παπταίνω = προσβλέπω. διπλοῦς κνώδοντας = τοὺς δύο ἐκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας σιδηροῦς ὀδόντας. Ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμφίστομον ξίφος. φυγαῖσιν = πρὸς φυγὴν. ἀμπλακίσκω = ἀποτυγχάνω. αὐτῷ χολωθείς = ὀργισθείς καθ' ἑαυτοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πράξιν κατὰ τοῦ πατρὸς του). ὡσπερ εἶχε· δηλ. ἄνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. ἐπενταθείς = ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ. ἤρεισε = ὤθησε, ἐνέπηξε. μέσσον (κατηγ. τοῦ) ἔγχος = μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. ὑγρὸν = χαλαρόν, ἄτονον. ἔτ' ἔμφρων = ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. φυσιῶ = φυσῶ, ἰσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. ὄξειαν = ὀρμητικὴν. φοινίου σταλάγματος = φοινικοῦ αἵματος. τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετὴν. δειλαιος = ὁ δυστυχής. τὴν ἀβουλίαν (κατὰ πρόληψιν),

Πραγματικά. Παλλάδος θεᾶς. καὶ ἐδῶ Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, ἵνα περιποιηθῆ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὁποίων παίζεται τὸ δῶμα. κλειῖθρα ἀνασπαστοῦ· κλειῖθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἔσωθεν τῆς θύρας, εἰς εἰς ἀριστερῶν καὶ εἰς ἐκ δεξιῶν, διὰ τὸ νὰ ἀνασπασθῆ δὲ (νὰ ἀνοιχθῆ) ἡ θύρα, ἔπρεπε νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοί. οὐκ ἄπειρος (τί ἐνοεῖ διὰ τούτου);. ἐνοδία θεός· ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἐνοδία, Τριοδῆτις, Τυμβιδία κλπ. ἀπεκαλεῖτο. οἰκειίας χθονός· ἴδιον χαρακτηριστικὸν παντὸς Ἑλληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εἶναι νὰ ποθῆ νὰ ταφῆ ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, καὶ μόνον οἱ ἔχθροὶ τῆς πατρίδος ἀταφοὶ ἐρρίπτοντο μακρὰν τῶν ὁρίων αὐτῆς. Θαπτόμενος ἤδη ὁ Πολυνεϊκὸς ἐν τῇ πατρὶα γῆ παύει νὰ εἶναι πλέον φυγὰς καὶ ἔχθρὸς αὐτῆς. λιθόστρωτον· με πέ-, τρες καὶ ὄχι με τάπτιτας κ.λ.π., ὅπως θὰ ἦτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. ἴτ' ἄσσον κλπ. ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι χάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεράποντας νὰ πλησιάσουν εἰς τὸν τάφον. ἀρμόν χώ-

ματος κ.τ.λ.: οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἶχον καλυφθῆ διὰ χώματος καὶ ὁμοιάζον ἔξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἴσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιουτοτρόπως, ὥστε εἰς αὐτῶν ἀποσπώμενος ἀπετέλει τὸν ἄρμόν, ὃν ἀναφέρει ὁ συγγραφεύς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνας**: σινδόνα ἐννοεῖ τὸ λινόυν ὕφασμα, τὸ ὁποῖον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὕφασμα δὲ τοῦτο ἐχρησιμοποιεῖ ἢ ὡς ζώνην ἢ ὡς κρήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκκτέρωθεν μέχρι τῶν ὤμων.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικά. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εἶμαι ἐκπεπληγμένος, εἶμαι ἐκθαμβος. **βόσκομαι ἐλπίσιν** τρέφομαι μὲ ἐλπίδας. (Ἡ Εὐρυδίκη ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἴπῃ τι). **ἄχη** = λύπη, ἐδῶ συμφοράν. **ὑπὸ στέγης ἔσω** · τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλλῃ, θὰ ἀναθέσῃ. Ἡ σύνταξις: βόσκομαι δι' ἐλπίσιν κλύουσαν (αἰτιολ. μετ.) ἄχη τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηγεῖν) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν. ἄπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόητος. **ἁμαρτάνειν** = νὰ κάμῃ ἄτοπὸν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῆ θρηνοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἐννοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενοημένον διάβημα αὐτῆς). **ἐμοὶ δ' οὖν** = εἰς ἐμὲ ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (ῥ. οἶδα), ἐτέθη ὀριστ. μελλ. ἀντι ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπιφοβόν, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφὴν τινα πρόθεσιν. **κρυφῆ** = μὲ τὴν σιωπὴν τῆς παραστείχῃ = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμ.) = ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι (ὁ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἐφήκει** = ἤλθεν, εἶναι παρών. **ἐπίσημον μνῆμα** = φανερόν σημεῖον. **εἰ θέμις εἰπεῖν** · διὰ τούτων μετριάξει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος: « αὐτὸς ἁμαρτάνων ».

σ τ ρ ο φ ἡ α'. **δυσφρόνων φρενῶν** (ὀξύμωρον) = ἄφρονος νοῦ. **στερεὰ** (ἀντι στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἰσχυρογνώμονος (νοῦ). **θανάτόντα** = θανατηφόρα. **ἐμφυλίου** = συγγενεῖς. **ἀνοβλα ἐμῶν βουλευμάτων** = ἀνοβλα (= ἀτυχῆ) ἰδικά μου βουλευμάτα. **ξὺν νέφ μο-**

ρω = με θάνατον κίνοπρεπῆ (διότι ἠύτοκτόνησε καὶ μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ πατρὸς). **ἀπελύθη**ς ἐνν. τοῦ ζῆν. **τὴν δίκην** = τὸ δίκαιον. **τότε**· ὅτε προεκήρυσσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταφῆς. **ἄρα**· ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. **μέγα βάρος** = μεγάλην συμφορὰν. **ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρᾳ** = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξε. : θεὸς δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με ὅλως ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του) ἔπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρᾳ. **ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις ὁδοῖς** = με ἐνέβαλε δὲ εἰς ἀγρία βουλεύματα. **λακπάτητον** (λάξ - πατῶ). προληπτ. κατηγορ. = ἦν ἐλάττισε διὰ τῶν ποδῶν του. **πόνοι δύσπονοι βροτῶν** = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικά. οὐκ ἀξιῶσιν ἐς πόλιν στένειν· ἐθεωρεῖτο ἄτοπον τὸ νὰ θρηνοῦν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ, ἦτο δὲ συνήθεια νὰ μοιρολογοῦν αὐταὶ μετὰ τῶν θεραπαινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (προβλ. Ἰλιάδ. X 340, 515). **καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ ἐφήκει...** εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολούθων του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχει τὰς χεῖρας ὁ Κρέων. **ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς**· οἱ ἄνθρωποι τῶν ἥρωικῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβουλιῶν αὐτῶν συχνάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικά. ἔχων τε καὶ κεκτημένος· ἐνν. ἀντικ. κακά. **φέρων** = κρατῶν· ἢ κανονικὴ σειρά τῶν λέξεων : εἰσας ἦκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μὲν... (ἐνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἐνν. τὴν Εὐρυδίκην) τάχα ὄψεσθαι (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἦκειν, ἀντὶ τοῦ ὀψόμενος). **ἦ ; = ἄρα γε ; παμμήτωρ** = ἢ καθ' ὅλα (ἢ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθήσασα αὐτόν) μήτηρ. **νεοτόμος** = ὁ νεωστὶ πλήξας.

ἀντιστρ. α'. **δυσκάθαρτος** = δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεῖς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εὐρυδίκην). **κακάγγελτα ἄχη** = λύπας διὰ τῶν ἀπαισιῶν εἰδήσεών σου. **προπέμπω** = ἐξαπολύω, προξενῶ. **θροῶ** = λέγω. **ἐπεξειργάσω** = ἀπετελείωσας (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλήγμα). **σφάγιος** = γενόμενος διὰ σφαγῆς. **ἐπ' ὀλέθρῳ** = εὐθύς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ μου· ἢ σύνταξις : τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις

ἀμφικεῖσθαί μοι ἐπ' ὀλέθρῳ (τοῦ υἱοῦ) ; οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι = δὲν εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἠνοιχθησαν). ἔ-
ναντα = ἀπέναντι. **πότμος** (πίπτω) = (κακῆ) τύχη. **δξύθηκτος** =
 ὀξέως ἠκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. **βωμία** = οὔσα εἰς
 τὸν βωμόν. **λύει** = παρέλυσε. **κελαινὰ** (κατηγορ. προληπτικὸν) =
 ὥστε γενέσθαι κελαινὰ = ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. **λάχος** (τὸ)
 = μοῖρα. **λοίσθιον** (ἐπιρ. διορ.) = τέλος δέ. **ἐφυμνῶ** = καταρῶμαι.

Πραγματικά. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν· οἱ θεράποντες φέρου-
 σιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτώμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ πατήρ διὰ τῆς χειρὸς
 του περιβάλλει αὐτό. **Ἄιδου λιμῆν**, ὁ λιμῆν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ
 οὕτω διότι ἐκ τῆς τρικυμιώδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμῆν γαλήνιος πάν-
 τας. **ὄραν ἀπέρσιν**· ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκ-
 φέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) ὁ νεκρὸς τῆς Εὐρυδί-
 κης. **κακὰς πράξεις ἐφυμνήσασα**· πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος,
 ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εὐρυδίκης
 περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ ;

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἡ β'. **ἀνέπταν** = ἀνέπτῃν (ἀναπέτομαι)
 = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεχθὲν
 ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρως τῆς
 Εὐρυδίκης : « ἐφυμνήσασα τῶ παιδοκτόνῳ ». **ἀνταίαν** (ἐνν. πλη-
 γήν) = ἐμπρός εἰς τὸ στήθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲ ἐντονον
 προτροπήν) = ἐμπρός, ἄς μὲ κτυπήσῃ τις. **ἀμφίθηκτος** = ἀμφίστομος.
συγκέκραμαι = ἔχω συνδεθῆ ἀναποσπάστως. **δύα** = δύη = δυστυ-
 χία (προσωποπ.). **ἐπισκήπτομαι** = κατηγοροῦμαι. **τῶνδε μόνων κά-
 κείων**· διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος, διὰ δὲ τῶν β'
 τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. :
 ὀρθῶς θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεσκήπτου γε πρὸς τῆς θανούσης, ὡς
 ἔχων αἰτίαν τῶνδε κακείων μόνων. **ποιῶ δὲ τρόπῳ κάπελύσατο
 ἐν φοναῖς ;** = καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἐαυτὴν ἀπέθανεν ;
ὅπως = μόλις. **δξύκώκυτον** = τὸ ὑποῖον ἐθρήνησε μὲ ὀξεῖας φωνάς.
τάδε οὐ ποθ' ἄρμόσει ἐξ ἐμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν = ἡ
 αἰτία (ἡ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε ὀχ' μεταβιβασθῆ

ἀπὸ ἐμὲ εἰς... **καίνω** = φονεύω. **φάμ'** = φάμι = φημί. **ἔτυμον** = τῆ ἀληθεία. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἴπη ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. Ἡ σύνταξις εἶναι: **κράτιστα γὰρ τὰ ἐν ποσὶν κακὰ** (ἐνν. ἐστὶν) **ὄντα** (ὑποθ.) **βράχιστα'** Ἡ σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου: **κράτιστον γὰρ ἐστὶ βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν** (πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν) **ὄντα κακὰ**. (Γίνονται δὲ συντομώτατα τὰ κακὰ, ἂν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὄψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

ἀντιστρ. **β' τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὑπατος** = ἔσχατος. Ἡ σύντ.: φανήτω ὁ ὑπατος ἐμῶν μόρων (μοιρῶν) ἄγων μοι κάλλιστα τερμίαν ἡμέραν. **τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παρούσα περίστασις ἀπαιτεῖ. (Ἐνν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν): **τῶνδε** δηλ. τοῦ θανάτου σου. **δοιοσι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὐχομαι ὅλα ὁμοῦ, συγκεφαλιώσας εὐχομαι. **μάταιον** = τὸν μηδὲν ὄντα, τὸν ἄχρηστον. **ἴδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἀφ' οὗ ἔχασα ἤδη πάντας). **λέχριος** = πλάγιος, πεπτωκῶς. **τᾶν χεροῖν** ἐνν. τὴν γυναῖκα καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δέ** = ἀφ' ἑτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλὴν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, ὃν δυσκόλως φέρεις τις, ὁ ἀνυπόφορος, ὁ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. Ἀφ' οὗ ὁ Κρέων εἶπε τοὺς τελευταίους του λόγους, ἀπῆλθεν ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται λέγει τοὺς τελευταίους ἐξ στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ ἠθικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν** = ἡ φρόνησις, ἡ εὐβουλία, **πολλῶ πρῶτον** = πρώτιστον, κυριώτατον. **τὰ γ' εἰς θεοὺς** = τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένους νόμους). **ἀσεπτῶ** = ἀσεβῶ. **μεγάλοι λόγοι** = μεγαλυχαίαι, κομπορημοσύναι. **μεγάλας πληγὰς ἀποτείσαντες** = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. **μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγὰς**. παρήχησις. **ὑπέραυχος** = ὑπερήφανος. **γῆρα** (μεταφορικῶς) = μετὸν χρόνον, ἀργὰ (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἐδίδαξαν** (γνωμικὸς ἀόριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους.

Πραγματικά. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐσχήμως κατακρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θανάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιζητεῖ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ταφὴ τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον.** κ.τ.λ. ἡ εὐβουλία δηλ. κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα πολὺ πρῶτον, ἦτοι ἄριστον, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἶδομεν ὅτι τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

Α. Εισαγωγή	3 - 10
Β. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενον	13 - 62
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	63 - 129
Γ. ΑΝΤΙΓΟΝΗ	
1. Κείμενον	133 - 178
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	179 - 253

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 19/46 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ'ΙΒ', 1965 (IV) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 35.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1256/10-3-65
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΞΙΑ : ΠΑΠΥΡΟΣ - ΓΡΑΦΙΚΑΙ - ΤΕΧΝΑΙ Α.Ε. ΑΘΗΝΑΙ

0020566672

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

